

**ZAŁĄCZNIK DO UCHWAŁY NR 2180/25
ZARZĄDU WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO
Z DNIA 28 MAJA 2025 ROKU**

RAPORT O STANIE WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO W 2024 ROKU

KIELCE 2025

SPIS TREŚCI

I. WPROWADZENIE	3
II. OPIS UWARUNKOWAŃ SPOŁECZNO-GOSPODARCZYCH DZIAŁALNOŚCI ZARZĄDU WOJEWÓDZTWA 4	
III. SYNTETYCZNY OPIS REALIZACJI POLITYK, PROGRAMÓW I STRATEGII	8
1. SYSTEM REGIONALNYCH DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH	8
2. STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO I ZADANIA POLITYKI REGIONALNEJ 13	
3. PROGRAM REGIONALNY WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO	18
3.1. REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2014-2020 ..	18
3.2. PROGRAM REGIONALNY FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027	20
4. WDRAŻANIE KRAJOWYCH PROGRAMÓW OPERACYJNYCH W WOJEWÓDZTWIE ŚWIĘTOKRZYSKIM W 2024 ROKU	41
5. BUDŻET WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO W 2024 ROKU	46
IV. DZIAŁALNOŚĆ ZARZĄDU WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO W RAMACH REALIZACJI POLITYK, PROGRAMÓW, STRATEGII I POZOSTAŁYCH DOKUMENTÓW	50
GOSPODARKA I INNOWACJE	52
BEZROBOCIE I RYNEK PRACY	65
TRANSPORT, KOMUNIKACJA I INFRASTRUKTURA.....	71
EDUKACJA	77
KULTURA	87
I DZIEDZICTWO NARODOWE	87
OCHRONA ZDROWIA	94
POLITYKA SPOŁECZNA	102
SPOŁECZEŃSTWO INFORMACYJNE	110
ROLNICTWO.....	119
KLIMAT I ŚRODOWISKO	119
GEODEZJA I PLANOWANIE PRZESTRZENNE	130
SPORT I TURYSTYKA	137
WSPÓŁPRACA ZAGRANICZNA.....	144
PROMOCJA	148
GOSPODAROWANIE MIENIEM WOJEWÓDZKIM	157
V. INFORMACJA NA TEMAT UCHWAŁ SEJMIKU WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO	163
VI. ZAŁĄCZNIKI	165
SPIS TABEL.....	165
SPIS WYKRESÓW	165

I. WPROWADZENIE

Zarząd województwa, zgodnie z art. 34 a ust. 1 ustawy o samorządzie województwa co roku do dnia 31 maja przedstawia sejmikowi województwa raport o stanie województwa. Dokument ten obejmuje podsumowanie działalności zarządu województwa w roku poprzednim, w szczególności realizację polityk, strategii i programów, uchwał sejmiku województwa oraz budżetu obywatelskiego.

Szczegółowy zakres raportu został określony w uchwale Nr LVI/684/23 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 30 stycznia 2023 r., zmieniającej uchwałę Nr XXVIII/383/21 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 25 stycznia 2021 r. oraz uchwałę Nr V/72/2019 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 25 lutego 2019 r. w sprawie określenia Szczegółowych wymogów dotyczących opracowania Raportu o stanie województwa świętokrzyskiego.

Prace związane z przygotowaniem Raportu o stanie województwa świętokrzyskiego w 2024 roku koordynował Departament Rozwoju Regionalnego, który opracował przedmiotowy dokument na podstawie danych zgromadzonych przez departamenty Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego i nadzorowanych przez nie jednostki organizacyjne.

Raport składa się z następujących części:

- Wprowadzenie;
- Opis uwarunkowań społeczno-gospodarczych działalności Zarządu Województwa, w którym przedstawione są najważniejsze zagadnienia kształtujące kontekst społeczno-gospodarczy w 2024 roku;
- Syntetyczny opis realizacji strategii, programów, polityk dotyczący m.in. systemu regionalnych dokumentów strategicznych, strategii rozwoju województwa i zadań polityki regionalnej, realizacji programu regionalnego województwa świętokrzyskiego – głównego źródła finansowania działań prorozwojowych w regionie, wdrażania krajowych programów operacyjnych i budżetu województwa;
- Działalność Zarządu Województwa Świętokrzyskiego w ramach realizacji polityk, programów, strategii i pozostałych dokumentów, gdzie przedstawiono syntetyczny opis działalności Zarządu w ramach realizacji polityk, programów, strategii i pozostałych dokumentów mających na celu wdrażanie zapisów Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+. Informacje są przedstawione w podziale na wyznaczone obszary tematyczne i uwzględniają zakres zadań samorządu województwa określony w art. 14 ust. 1 ustawy o samorządzie województwa oraz

w układzie nawiązującym do zakresu działań realizowanych przez poszczególne merytoryczne departamenty Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego i wojewódzkie samorządowe jednostki organizacyjne;

- Informacja nt. uchwał Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego, która zawiera krótkie podsumowanie dotyczące uchwał przyjętych przez Sejmik Województwa Świętokrzyskiego w roku, za który przygotowywany jest Raport.

Załączniki do Raportu zawierają całościowe zestawienie przedsięwzięć, inicjatyw i projektów realizowanych w 2024 roku, będących w zakresie kompetencji Zarządu Województwa Świętokrzyskiego oraz wykaz uchwał przyjętych przez Sejmik Województwa Świętokrzyskiego.

W Raporcie nie został uwzględniony budżet obywatelski na 2024 rok, ponieważ Zarząd Województwa Świętokrzyskiego nie realizował tej inicjatywy.

Raport o stanie województwa świętokrzyskiego stanowi punkt wyjścia do debaty, która odbywa się podczas sesji sejmiku. Udział w niej mogą wziąć zarówno Radni Województwa Świętokrzyskiego, jak również mieszkańcy regionu. Po zakończeniu debaty nad Raportem Sejmik przeprowadza głosowanie nad udzieleniem Zarządowi Województwa Świętokrzyskiego wotum zaufania.

II. OPIS UWARUNKOWAŃ SPOŁECZNO-GOSPODARCZYCH DZIAŁALNOŚCI ZARZĄDU WOJEWÓDZTWA

Cele i kierunki interwencji zawarte w Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+ wpłynęły na sprofilowanie działań Zarządu Województwa Świętokrzyskiego w 2024 roku. W ubiegłym roku świat zmagał się z szeregiem wyzwań i procesów, które miały bezpośredni wpływ na rozwój regionów, w tym regionu świętokrzyskiego. W odpowiedzi na te wyzwania, Samorząd Województwa Świętokrzyskiego podejmował działania zmierzające do zwiększenia konkurencyjności lokalnej gospodarki, wspierania innowacyjnych sektorów oraz wzmacniania kapitału ludzkiego poprzez inwestycje w edukację i rynek pracy. Kontynuowano również wsparcie kluczowych dla gospodarki regionu branż, prowadzono działania mające na celu zaspokojenie istotnych potrzeb społecznych oraz niwelowanie oddziaływania niekorzystnych zjawisk społeczno-gospodarczych.

W 2024 roku, jak w latach poprzednich, wdrażano program regionalny Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027. Ogłaszano kolejne nabory wniosków o dofinansowanie, w wielu ważnych dla rozwoju społeczno-gospodarczego dziedzinach, takich jak m.in.: infrastruktura drogowa i wodno-ściekowa, poprawa bezpieczeństwa i rozwój transportu zbiorowego, wsparcie przedsięwzięć w zakresie B+R, rozwój miast i miejskich obszarów funkcjonalnych, wsparcie internacjonalizacji działalności firm, infrastruktury biznesu, budowanie potencjału instytucji otoczenia

biznesu, zwiększenie potencjału MŚP, zrównoważony rynek pracy, gospodarowanie odpadami, efektywność energetyczna, zielona energia, wsparcie zdrowotne świętokrzyskich pracowników, zwiększenie dostępności usług społecznych i zdrowotnych, wsparcie rodzin oraz pieczy zastępczej, infrastruktura edukacyjna, rozwój szkolnictwa branżowego, wsparcie edukacji przedszkolnej, ochrona dziedzictwa i różnorodności biologicznej czy wspieranie retencjonowania wody.

W ramach działalności **Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Kielcach**, pełniącego funkcję Instytucji Pośredniczącej dla FEŚ 2021-2027, ogłoszono nabory m.in. na projekty, zwiększające możliwości zawodowe osób zatrudnionych, w tym wsparcia dla kobiet sprawujących opiekę nad dziećmi oraz osobami potrzebującymi wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, powracających na rynek po zakończonym okresie sprawowania opieki. Nabory obejmują także inicjatywy skierowane do osób młodych bezrobotnych, działania aktywizujące osoby poszukujące pracy, podnoszące kompetencje kadr instytucji rynku pracy oraz wspierające młodych w wejściu na lokalny rynek zatrudnienia. Realizacja tych projektów pozwoli na lepsze dostosowanie kwalifikacji mieszkańców regionu do aktualnych potrzeb regionalnego rynku pracy.

Innowacje w takich dziedzinach jak automatyzacja, robotyzacja i cyfryzacja, w połączeniu z inwestycjami w kompetencje i kwalifikacje niezbędne w budowie gospodarki opartej na wiedzy, są obszarami mocno wspieranymi w programie regionalnym Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027. Szczególnego znaczenia w tym kontekście nabiera aktywizacja środowisk ważnych dla rozwoju innowacyjnego regionu oraz wzmocnienie współpracy międzysektorowej, pozwalającej na efektywne inwestowanie dostępnych w regionie środków na transformację gospodarczą. W 2024 roku rozpoczęto realizację dwóch projektów o łącznej wartości ponad 40 mln złotych, wspierających innowacyjność oraz międzynarodową ekspansję lokalnych przedsiębiorstw. Projekt „**Inteligentne Świętokrzyskie – współpraca na rzecz rozwoju regionalnych inteligentnych specjalizacji**” ma na celu zwiększenie zaangażowania podmiotów świętokrzyskiego systemu innowacji oraz opracowywanie nowych narzędzi wzmacniających politykę rozwoju województwa w oparciu o inteligentne specjalizacje. Z kolei projekt „**Świętokrzyskie dla biznesu**” koncentruje się na wsparciu przedsiębiorców z regionu w zakresie internacjonalizacji i promocji gospodarczej.

W 2024 r. w Kielcach został otwarty **Świętokrzyski Kampus Laboratoryjny Głównego Urzędu Miar** - nowoczesny ośrodek badawczo-rozwojowy o strategicznym znaczeniu dla polskiej nauki, przemysłu i gospodarki. Do użytku oddano 6 nowoczesnych laboratoriów: akustyki, czasu i częstotliwości, masy, długości, termometrii, informatyki metrologicznej. Dzięki zaawansowanej infrastrukturze oraz współpracy z międzynarodowymi organizacjami metrologicznymi stolica województwa świętokrzyskiego zyska na znaczeniu, jako ośrodek wiedzy i innowacji metrologicznych na poziomie krajowym i międzynarodowym. Przedsięwzięcie to jest ogromną szansą na rozwój miasta i regionu

w kontekście nowych inwestycji oraz przyciągania wykwalifikowanych pracowników i specjalistów. Kampus GUM powstał we współpracy z Politechniką Świętokrzyską, która uczestniczy w funkcjonowaniu ośrodka i jest odpowiedzialna za komercjalizację wyników badań. W ramach II etapu budowy Świętokrzyskiego Kampusu Laboratoryjnego Głównego Urzędu Miar powstanie laboratorium elektryczności i magnetyzmu, na które zabezpieczone zostało dofinansowanie w programie regionalnym Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027.

Niezwykle dynamiczny rozwój technologii informacyjnych i komunikacyjnych wywiera silny wpływ na funkcjonowanie zarówno gospodarki, jak i sfery publicznej. Dużym wyzwaniem jest sprostanie potrzebom rewolucji cyfrowej m.in. w zakresie zapewnienia odpowiedniej infrastruktury oraz wyposażenia. W aspekcie tym Zarząd Województwa prowadzi aktywne działania. [Zarządzanie Regionalną Siecią Szerokopasmową Województwa Świętokrzyskiego](#) pozwala na zapewnienie coraz większej liczbie mieszkańców regionu dostępu do internetu. Dodatkowo, infrastruktura RSSWŚ była wykorzystana na potrzeby realizacji projektu, dzięki któremu wszystkie szkoły podstawowe i ponadpodstawowe z terenu województwa otrzymały łącza zapewniające szerokopasmowy dostęp do sieci internetowej. Trwają przygotowania do uruchomienia kolejnej edycji projektu [InPlaMed](#), dzięki któremu w 23 placówkach medycznych z regionu będą prowadzone inwestycje w infrastrukturę informatyczną, umożliwiającą wdrożenie nowych lub podniesienie poziomu dojrzałości już istniejących e-usług.

Dostosowanie do zmian klimatu, transformacja energetyczna, ochrona zasobów naturalnych stanowi kolejny ważny obszar wsparcia w programie regionalnym Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027. Na ten cel zaplanowano znaczne środki, m.in. na projekty dotyczące ekologicznych źródeł energii, zwiększenia efektywności energetycznej, niskoemisyjnego transportu, adaptacji obszarów miejskich do zmian klimatu, ochrony bioróżnorodności, retencji czy infrastruktury oczyszczania ścieków oraz gospodarowania odpadami. Powyższym zagadnieniom poświęconych jest wiele programów, przedsięwzięć i inicjatyw, realizowanych przez Zarząd Województwa, jak na przykład zakończony w 2024 roku projekt pn. „Renaturyzacja śródlądowej delty rzeki Nidy”, prowadzenie Ośrodka Edukacji Przyrodniczej w Umianowicach czy udział w projektach międzynarodowych umożliwiających wymianę wiedzy i doświadczeń w obszarze ochrony środowiska i energetyki odnawialnej.

W 2024 roku Polska i region świętokrzyski nadal borykały się z wyzwaniami wynikającymi z **niekorzystnych trendów demograficznych**. W tym czasie obserwowano spadający wskaźnik urodzeń, nasilające starzenie się społeczeństwa oraz migracje młodych, wykształconych osób do większych ośrodków miejskich, co dodatkowo osłabiało potencjał ekonomiczny regionu.

W odpowiedzi na zidentyfikowane w regionie następstwa negatywnych procesów demograficznych Zarząd Województwa Świętokrzyskiego podjął decyzję o realizacji kilku projektów strategicznych. Wśród tych przedsięwzięć należy wymienić m.in. projekt pn. „**Dziś uczeń – jutro student**”, realizowany od 2023 roku, który ma na celu zachęcenie młodzieży – uczniów ostatnich klas szkół średnich do podejmowania studiów na świętokrzyskich uczelniach wyższych i planowania kariery zawodowej na regionalnym rynku pracy. W 2024 roku ruszyła kolejna edycja **świętokrzyskich programów stypendialnych**. Dzięki nim wsparcie finansowe otrzymują m.in. najzdolniejsi uczniowie szkół podstawowych, zawodowych, liceów i uczelni wyższych.

Odpowiedzią na zmiany struktury populacji województwa świętokrzyskiego, a szczególnie na wzrost osób w wieku senioralnym, były działania celowane i wspierające tę grupę wiekową mieszkańców. Jednym z nich jest rozpoczęty w 2024 roku projekt pn. „**Tworzenie lokalnych systemów wsparcia dla seniorów**”, realizowany przez Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego we współpracy z 19 gminami powiatu kieleckiego oraz miastem Kielce, współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus (EFS+) w ramach programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027. Jego celem jest wypracowanie systemu koordynacji świadczenia usług społecznych i zdrowotnych dla seniorów potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu z wykorzystaniem usług opiekuńczych i zdrowotnych.

Działania władz regionu w 2024 roku dotyczyły także szeroko rozumianej ochrony zdrowia mieszkańców. Mając na względzie poprawę bezpieczeństwa i komfortu pacjentów w województwie świętokrzyskim, rozpoczęto **budowę nowoczesnego zintegrowanego bloku operacyjnego przy Wojewódzkim Szpitalu Zespolonym w Kielcach**. Inwestycja, której koszt szacowany jest na 170 mln zł, jest dofinansowana z Polskiego Ładu - Programu Inwestycji Strategicznych (65 mln zł) oraz budżetu województwa. Zakończenie prac przewidziano na 2026 rok. Inwestycja ta pozwoli na kompleksową modernizację szpitala i usprawnienie świadczenia opieki medycznej dla mieszkańców regionu.

Flagowym przedsięwzięciem rozpoczętym w 2024 roku jest projekt pn. „**Profilaktyka świętokrzyskich pracowników**”, ukierunkowany na przedłużenie aktywności zawodowej mieszkańców województwa poprzez przeciwdziałanie przedwczesnemu opuszczaniu rynku pracy z powodów zdrowotnych. W ramach projektu oferowany jest bardzo szeroki zakres badań pozwalających na wykrycie i wdrożenie leczenia dysfunkcji zdrowotnych pracowników, niekiedy również zagrażających życiu. Wystawiane są skierowania do specjalistów, w tym do kardiologa, laryngologa i pulmonologa. Ponadto, pacjenci kierowani są na badania genetyczne w kierunku zakrzepicy lub hipercholesterolemii rodzinnej. Znaczna grupa uczestników projektu trafia pod opiekę fizjoterapeutów i specjalisty rehabilitacji medycznej.

III. SYNTETYCZNY OPIS REALIZACJI POLITYK, PROGRAMÓW I STRATEGII

1. SYSTEM REGIONALNYCH DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH

Skuteczne prowadzenie polityki rozwoju związane jest z podejmowaniem działań dookreślonych w opracowanych i przyjętych dokumentach programowych, będących integralną częścią systemu programowania. Pośród kluczowych dokumentów określających cele i kierunki działań polityki rozwoju województwa świętokrzyskiego znajdują się strategie, programy kilkuletnie, dokumenty nieokreślone horyzontem czasowym, a także dokumenty przygotowywane corocznie.

Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego wraz z Planem Zagospodarowania

Przestrzennego Województwa reprezentują pierwszy - najwyższy szczebel (poziom) programowania w województwie świętokrzyskim. Dokumenty te, przyjmowane przez Sejmik Województwa Świętokrzyskiego, są nadrzędne w stosunku do wszystkich pozostałych dokumentów strategicznych, programowych, planistycznych czy finansowych przygotowywanych na poziomie regionalnym, będąc tym samym podstawową merytoryczną wytyczną dla programowanych w nich interwencji publicznych.

Drugi poziom programowania strategicznego stanowi niewielka liczba ściśle określonych strategii sektorowych i branżowych, których obowiązek opracowania wynika z przepisów krajowych, bądź też stanowi wypełnienie warunków niezbędnych do uruchomienia wdrażania środków europejskiej polityki spójności. Przykładami tego typu dokumentów są m.in. Regionalna Strategia Innowacji Województwa Świętokrzyskiego 2030+ oraz Strategia Polityki Społecznej Województwa Świętokrzyskiego na lata 2021-2030. Ponadto Samorząd Województwa Świętokrzyskiego z własnej inicjatywy może opracować dokumenty nieobligatoryjne, takie jak polityki rozwoju czy strategie ponadregionalne. Dokumenty te, służące usystematyzowaniu działań, zadań i planów, mają na celu wzmocnienie współpracy terytorialnej. Ich struktura, sposób opracowania i przyjęcia nie podlega takim uwarunkowaniom, jak w przypadku programów rozwoju i programów sektorowych.

Trzeci poziom programowania strategicznego stanowią programy o charakterze operacyjno-wdrożeniowym, które są zasadniczym narzędziem realizacji Strategii. Programy te ukierunkowane są na realizację poszczególnych celów operacyjnych Strategii (bądź też ich grup). Szczególną grupę instrumentów wspierających wdrażanie Strategii stanowią programy operacyjne służące wdrażaniu Polityki Spójności Unii Europejskiej, wśród których wskazać należy:

- **regionalny program operacyjny** – przygotowywany przez Zarząd Województwa i stanowiący zasadnicze źródło finansowania kierunków działań opisanych w Strategii, w przypadku perspektywy 2021-2027 program regionalny Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027;
- **program dedykowany wsparciu makroregionu Polski Wschodniej** – opracowywany na szczeblu centralnym, służący wsparciu rozwoju społeczno-gospodarczego wschodnich regionów Polski;
- **krajowe programy operacyjne** – opracowywane na szczeblu centralnym, dające możliwość pozyskania dodatkowych środków finansowych na realizację kierunków działań Strategii.

Poniżej przedstawiono wykaz dokumentów określających cele i kierunki działań polityki rozwoju województwa świętokrzyskiego wraz z podaniem obowiązującego horyzontu czasowego. Dokumenty obejmują perspektywę czasową niewykraczającą poza horyzont Strategii, z możliwością ich aktualizacji.

Układ dokumentów regionalnych województwa świętokrzyskiego

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+

Dokumenty strategiczne służące wdrażaniu SRWŚ 2030+ stanowią katalog otwarty. W szczególności dotyczy to programów strategicznych i planów, co do których brak jest uregulowań w odrębnych ustawach, opracowanych z inicjatywy własnej Samorządu Województwa Świętokrzyskiego, po uprzednio przeprowadzonej diagnozie. Takie „uszyte na miarę potrzeb” dokumenty stanowią nieodłączny i niezmiennie istotny element wzmocnienia współpracy terytorialnej i podejścia programowego w planowaniu rozwoju regionu.

DOKUMENTY STRATEGICZNE O CHARAKTERZE ŚREDNIOOKRESOWYM

- Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego przyjęta w dniu 29 marca 2021 r. przez Sejmik Województwa Świętokrzyskiego uchwałą Nr XXX/406/21.
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego przyjęty uchwałą Nr XLVII/833/14 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 22 września 2014 roku.
W dniu 28 grudnia 2020 r. Sejmik Województwa Świętokrzyskiego, uchwałą Nr XXVII/377/20 uchwalił zmianę Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego, dotyczącą opracowania „Planu Zagospodarowania Przestrzennego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Ośrodka Wojewódzkiego”.

STRATEGIE SEKTOROWE I BRANŻOWE

- **Regionalna Strategia Innowacji Województwa Świętokrzyskiego 2030+** przyjęta uchwałą Nr 3459/21 Zarządu Województwa Świętokrzyskiego z dnia 10 marca 2021 r.
- **Strategia Polityki Społecznej Województwa Świętokrzyskiego na lata 2021-2030** przyjęta przez Sejmik Województwa Świętokrzyskiego uchwałą Nr XXXII/435/21 z dnia 27 maja 2021 r.

PROGRAMY OPERACYJNO-WDROŻENIOWE

- **Program regionalny Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027 (PR FEŚ)** przyjęty decyzją KE w dniu 7 grudnia 2022 r. uwzględnia kierunki interwencji określone w unijnych, krajowych i regionalnych dokumentach strategicznych. Program stanowi odpowiedź na zidentyfikowane potrzeby województwa i jest ukierunkowany na rozwój oraz wzmocnienie potencjału regionu.
- **Priorytety współpracy zagranicznej Województwa Świętokrzyskiego**, dokument przyjęty uchwałą Nr XLI/731/10 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 27 września 2010 r.
- **Program Opieki nad Zabytkami Województwa Świętokrzyskiego na lata 2023-2026** przyjęty uchwałą Nr LXV/806/23 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 26 października 2023 r.
- **Regionalny Plan Transportowy Województwa Świętokrzyskiego na lata 2021-2030** przyjęty uchwałą Nr 8629/22 Zarządu Województwa Świętokrzyskiego z dnia 21 lutego 2024 r.
- **Plan zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego Województwa Świętokrzyskiego - przyjęty uchwałą Nr XLVIII/858/14 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 27 października 2014 r.** (w trakcie aktualizacji).
- **Program Współpracy Samorządu Województwa Świętokrzyskiego z Organizacjami Pozarządowymi na 2024 rok** przyjęty uchwałą Nr LXVI/836/23 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 4 grudnia 2023 r.
- Dokument strategiczny województwa na rzecz młodzieży **„Młodzi dla Świętokrzyskiego 2030+”** (w trakcie przygotowania).

- **Inne programy perspektywy 2014-2020 finansowane ze środków UE wpływające na realizację celów Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego:** Program Operacyjny Polska Wschodnia, Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich, Program Operacyjny RYBY, Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko, Program Operacyjny Inteligentny Rozwój, Program Operacyjny Polska Cyfrowa, Program LIFE, Erasmus+, Program Operacyjny Pomoc Techniczna, Interreg Europa, Interreg Region Morza Bałtyckiego, Europa dla Obywateli.
- **Inne programy w ramach perspektywy 2021-2027, finansowane ze środków UE wpływające na realizację celów Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego, w tym:** FEPW – Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej, FERS – Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego, FENIKS – Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko, FENG – Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki, FERC – Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy, PTFE - Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich, Fundusze Europejskie dla Rybactwa, Plan Strategiczny WPR 2023-2027.

Programy z zakresu ochrony środowiska:

- **Program ochrony środowiska dla województwa świętokrzyskiego 2030** przyjęty uchwałą Nr LXVIII/859/23 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 28 grudnia 2023 r.
- **Program ochrony powietrza dla województwa świętokrzyskiego wraz z planem działań krótkoterminowych** przyjęta uchwałą Nr LXIV/798/23 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 25 września 2023 r., dokument obowiązujący w latach 2020-2026
- **Plan gospodarki odpadami dla województwa świętokrzyskiego 2023 – 2028** przyjęty uchwałą Nr LXV/809/23 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 26 października 2023 r.
- **Aktualizacja Programu budowy przydomowych oczyszczalni ścieków dla województwa świętokrzyskiego na lata 2018-2021 z perspektywą do roku 2026** - uchwała Nr XI/155/19 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 22 lipca 2019 r.
- **Audyt krajobrazowy dla województwa świętokrzyskiego**, dokument w trakcie przygotowania.
- **Program ochrony środowiska przed hałasem dla obszaru województwa świętokrzyskiego** uchwała Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego Nr IV/53/24 z dnia 24 czerwca 2024 r.
- **Uchwała antysmogowa** przyjęta uchwałą Nr XXII/292/20 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 29 czerwca 2020 r. bezterminowo.

Programy z zakresu zdrowia i polityki społecznej:

- **Strategia Polityki Społecznej Województwa Świętokrzyskiego na lata 2021-2030** przyjęta uchwałą Nr XXXII/435/21 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 27 maja 2021 r.
- **Wojewódzki program wyrównywania szans osób niepełnosprawnych i przeciwdziałania ich wykluczeniu społecznemu oraz pomocy w realizacji zadań na rzecz zatrudniania osób niepełnosprawnych na lata 2021-2026** przyjęty uchwałą Nr XLI/540/21 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 28 grudnia 2021 r.
- **Wojewódzki Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej Województwa Świętokrzyskiego na lata 2023-2028** przyjęty uchwałą Nr 7747/23 Zarządu Województwa Świętokrzyskiego z dnia 13 września 2023 r.
- **Wojewódzki Program poszerzania, zróżnicowania i unowocześniania pomocy i oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi w zakresie pomocy i oparcia społecznego województwa świętokrzyskiego do roku 2030** przyjęty uchwałą Nr 1324/24 Zarządu Województwa Świętokrzyskiego z dnia 18 grudnia 2024 r.
- **Regionalny Program Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej do 2025 roku** przyjęty uchwałą Sejmiku Województwa Nr XI/146/19 z dnia 22 lipca 2019 r.
- **Program Pomocy Społecznej i Przeciwdziałania Wykluczeniu Społecznemu województwa świętokrzyskiego do roku 2030** przyjęty uchwałą Nr 1510/25 Zarządu Województwa Świętokrzyskiego z dnia 5 lutego 2025 r.
- **Regionalny Plan Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji dla Województwa Świętokrzyskiego na lata 2023-2025** przyjęty uchwałą Nr 6922/23 Zarządu Województwa Świętokrzyskiego z dnia 26 kwietnia 2023 r.
- **Ramowy program ochrony osób doznających przemocy domowej Województwa Świętokrzyskiego na lata 2023-2028, Ramowy program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową Województwa Świętokrzyskiego na lata 2023-2028, Ramowy program psychologiczno-terapeutyczny dla osób stosujących przemoc domową Województwa Świętokrzyskiego na lata 2023-2028**, programy przyjęte uchwałą Nr 8395/23 Zarządu Województwa Świętokrzyskiego z dnia 29 grudnia 2023 r.
- **Regionalny Program Ochrony Zdrowia Psychicznego realizowany przez samorząd województwa świętokrzyskiego do 2030 roku** przyjęty uchwałą Nr 1335/24 Zarządu Województwa Świętokrzyskiego z dnia 13 listopada 2024 r.
- **Program Rozwoju Psychiatrycznej Opieki Zdrowotnej w Województwie Świętokrzyskim do 2025 roku** przyjęty uchwałą Nr 3145/20 Zarządu Województwa Świętokrzyskiego z dnia 16 grudnia 2020 r.

- **Wojewódzki Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022 – 2025** przyjęty uchwałą Nr XLVI/583/22 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 26 kwietnia 2022 r.
- **Program naprawczy Świętokrzyskiego Centrum Psychiatrii w Morawicy na lata 2023 – 2025** przyjęty uchwałą Nr 8299/23 Zarządu Województwa Świętokrzyskiego z dnia 13 grudnia 2023 r.
- **Program naprawczy Wojewódzkiego Szpitala Zespolonego na lata 2023 – 2025** przyjęty uchwałą Nr 8403/23 Zarządu Województwa Świętokrzyskiego z dnia 29 grudnia 2023 r.
- **Profilaktyka Świętokrzyskich Pracowników** -program promocji zdrowia realizowany w latach 2024 – 2029 na rzecz ochrony zdrowia pracowników w wieku powyżej 45 lat.
- **Program stypendiów przyznawanych przez Województwo Świętokrzyskie studentom kształcącym się na kierunku lekarskim** przyjęty uchwałą Nr XXI/286/20 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 29 czerwca 2020 r.
- **Harmonogram realizacji na terenie województwa świętokrzyskiego w 2024 roku zadań w ramach Krajowego Programu Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczania AIDS**, przyjęty uchwałą Nr 7826/23 Zarządu Województwa Świętokrzyskiego z dnia 27 września 2023 r.

2. STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO I ZADANIA POLITYKI REGIONALNEJ

Zgodnie z ustawą o samorządzie województwa, podstawowym dokumentem wyznaczającym kierunki polityki rozwoju regionalnego jest strategia rozwoju, która definiuje długoterminowe cele i priorytety, uwzględniając specyfikę oraz potrzeby danego regionu. Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+ została przyjęta uchwałą Nr XXX/406/21 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 29 marca 2021 r.

Wizja rozwoju województwa świętokrzyskiego zawarta w Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+ brzmi następująco:

Świętokrzyskie w 2030 roku to ambitny region o atrakcyjnym wizerunku:

- ✓ wnoszący coraz większy wkład w rozwój gospodarczy, społeczny i kulturowy Polski i Europy,
- ✓ szanujący i dbający o swoje dziedzictwo kulturowe i środowisko naturalne,
- ✓ będący dobrym miejscem do życia, pracy i rozwoju.

Zgodnie z misją zawartą w Strategii Samorząd Województwa Świętokrzyskiego:

- ✓ tworzy przestrzeń współdziałania, pozwalającą na wykorzystanie potencjału mieszkańców i przedsiębiorców regionu dla budowania wspólnoty o wysokim kapitale społecznym i rosnącej zdolności konkurencyjnej,

- ✓ uzyskuje konsensus w regionie wokół najważniejszych celów strategicznych i przedsięwzięć, służących modernizacji i transformacji ścieżki rozwoju województwa,
- ✓ pozyskuje kapitał stymulujący rozwój regionu, obejmujący publiczne środki finansowe (od wspólnotowych po lokalne), środki prywatne (w tym nowe inwestycje zewnętrzne) oraz odpowiednie zasoby ludzkie i organizacyjne.

Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+ kładzie nacisk na cztery główne obszary:

- ✓ **GOSPODARKA** (Cel 1. Inteligentna gospodarka i aktywni ludzie)
- ✓ **ŚRODOWISKO** (Cel 2. Przyjazny dla środowiska i czysty region)
- ✓ **DEMOGRAFIA** (Cel 3. Wspólnota i bezpieczna przestrzeń, które łączą ludzi)
- ✓ **ZARZĄDZANIE** (Cel 4. horyzontalny Sprawne zarządzanie regionem)

W 2024 roku Zarząd Województwa Świętokrzyskiego kontynuował wdrażanie Strategii. Szczególny nacisk położono na rozwój kapitału ludzkiego i społecznego, co przełożyło się na wzrost inwestycji w edukację, zdrowie oraz kulturę. Realizowane były również przedsięwzięcia mające na celu wsparcie świętokrzyskich przedsiębiorstw w zakresie innowacyjności, internacjonalizacji i promocji gospodarczej. W skutecznej realizacji Strategii istotne znaczenie odgrywa monitoring, w ramach którego co dwa lata przygotowane są raporty monitoringowe na podstawie danych pochodzących ze statystyki ogólnej (GUS, Bank Danych Lokalnych), informacji zebranych w ramach Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego oraz danych od podmiotów zewnętrznych, w tym gmin oraz powiatów. W 2024 roku rozpoczęły się prace nad przygotowaniem drugiego Raportu monitoringowego z realizacji Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+. Został on przyjęty Uchwałą Nr 1872/25 Zarządu Województwa Świętokrzyskiego z dnia 2 kwietnia 2025 roku.

Ważną rolę w systemie realizacji SRWŚ 2030+ pełni **Rada ds. Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego** stanowiąca gremium doradcze i opiniotwórcze dla Zarządu Województwa w sprawach dotyczących rozwoju społeczno-gospodarczego regionu. Jej głównym zadaniem jest prowadzenie strategicznej dyskusji na temat celów i kierunków polityki regionalnej województwa, a także ich bieżąca ocena. W dniu 15 września 2021 r. uchwałą Nr 4263/21 Zarząd Województwa powołał Radę ds. Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego. W składzie Rady znaleźli się przedstawiciele jednostek samorządu terytorialnego z terenu województwa, administracji rządowej w województwie, środowiska akademicko-naukowego oraz partnerów społeczno-gospodarczych. W dniu 14 listopada 2024 r. w siedzibie Kampusu Laboratoryjnego Głównego Urzędu Miar w Kielcach odbyło się kolejne posiedzenie Rady, poświęcone problemom związanym ze zmniejszaniem się liczby mieszkańców regionu. Członkowie Rady rozmawiali również o zbliżającym się procesie aktualizacji Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+.

Realizacja Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+ w zakresie polityki terytorialnej regionu

koncentrowała się na opracowywaniu dokumentów strategicznych dla rozwoju partnerstw. Były to zarówno strategie terytorialne, jak i plany zrównoważonej mobilności miejskiej dla miejskich obszarów funkcjonalnych (MOF). W dokumentach strategicznych partnerstw wyznaczono m.in. kluczowe projekty zintegrowane, które mają przyczynić się do wzmocnienia potencjałów rozwojowych obszarów. W odpowiedzi na potrzeby Miejskich Obszarów Funkcjonalnych oraz pozostałych Obszarów Strategicznej Interwencji Województwa Świętokrzyskiego, Samorząd Województwa przygotował w ramach Programu FEŚ 2021-2027 specjalne narzędzia wsparcia w postaci instrumentów: Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (ZIT) oraz Innych Inwestycji Terytorialnych (IIT). W 2024 roku odbyło się szereg spotkań z przedstawicielami świętokrzyskich partnerstw samorządowych, które miały na celu wsparcie w procesie przygotowania dokumentów strategicznych dla projektów, które są planowane do realizacji w ramach programu Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego na lata 2021-2027.

W 2024 roku opiniowano dokumenty strategiczne i programowe szczebla krajowego i regionalnego.

W Ministerstwie Funduszy i Polityki Regionalnej trwały prace nad „Koncepcją Rozwoju Kraju 2050” - głównym dokumentem wyznaczającym długoterminowe scenariusze rozwoju Polski. Pod koniec 2024 roku rozpoczęto aktualizację średniookresowej strategii rozwoju kraju (ŚSRK). Dokument ten określi kluczowe uwarunkowania, cele oraz kierunki rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym na najbliższe 10–15 lat. W ŚSRK wskazane zostaną obszary strategicznej interwencji (OSI) – regiony wymagające skoordynowanych działań ze względu na specyficzne uwarunkowania społeczne, gospodarcze i przestrzenne. OSI określone w ŚSRK znajdą odzwierciedlenie w strategiach rozwoju województw oraz narzędziach ich realizacji. W ramach ŚSRK zostanie opracowany model struktury funkcjonalno-przestrzennej Polski, przedstawiający główne elementy przestrzeni w ujęciu diagnostycznym i perspektywicznym. Obejmie on m.in. sieć osadniczą, infrastrukturę techniczną i środowiskową oraz rozmieszczenie planowanych kluczowych inwestycji krajowych, a także wzajemne powiązania między tymi elementami. Model ten wyznaczy ramy przestrzenne dla opracowywania innych strategii i polityk zarówno na poziomie rządowym, jak i samorządowym. Cele i kierunki interwencji określone w ŚSRK zostaną uszczegółowione w pozostałych strategiach rozwoju, politykach publicznych oraz dokumentach wdrożeniowych. Przyjęcie strategii przez Radę Ministrów planowane jest na 2025 rok. W tym samym roku rozpoczną się prace nad założeniami nowej krajowej strategii rozwoju regionalnego. Dokument ten odnosi się do rozwoju polskich regionów i ma na celu zmniejszenie dysproporcji regionalnych, wspieranie zrównoważonego rozwoju w różnych częściach kraju, poprawę konkurencyjności regionów oraz integrację rozwoju regionalnego z polityką krajową.

Aktualizacja powyższych krajowych dokumentów strategicznych, a także nowelizacja ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (uzppr), która wprowadziła obowiązek uwzględnienia w strategiach rozwoju województwa m.in.: modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej oraz ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w województwie do końca 2026 roku, spowodowała konieczność aktualizacji strategii wojewódzkich. **W dniu 16 stycznia 2025 roku Radni Województwa Świętokrzyskiego przyjęli uchwałę o przystąpieniu do aktualizacji Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+.** Prace związane z przygotowaniem nowej wersji tego dokumentu będą trwały w 2025 i 2026 roku.

W 2024 roku prowadzone były również prace związane z opiniowaniem projektów dokumentów strategicznych przygotowywanych przez świętokrzyskie samorządy. Zarząd Województwa Świętokrzyskiego zaopiniował 8 projektów strategii rozwoju lokalnego/ponadlokalnego oraz 10 projektów gminnych programów rewitalizacji. Ponadto, analizowane były strategie terytorialne ZIT i IIT przygotowywane przez partnerstwa samorządowe w zakresie możliwości finansowania z programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027 (zaopiniowano 12 dokumentów strategicznych).

W lipcu 2024 roku w województwie świętokrzyskim rozpoczęto realizację czteroletniego projektu pn. **„Regiony Rewitalizacji Edycja 3.0”**, którego celem jest wzmocnienie zdolności gmin do programowania i wdrażania działań rewitalizacyjnych. Projekt jest kontynuacją działań z wcześniejszych lat, ukierunkowanych na ożywienie oraz wyprowadzenie ze stanu kryzysowego zdegradowanych obszarów gmin, wymagających działań rewitalizacyjnych. Konieczne jest takie wdrożenie działań, żeby w sposób widoczny pozytywnie wpłynęły na sferę społeczną, gospodarczą, przestrzenno-funkcjonalną, techniczną i środowiskową poszczególnych gmin.

W ramach Wojewódzkiej Inicjatywy Rewitalizacyjnej dla Województwa Świętokrzyskiego **Zespół ds. rewitalizacji**, działający w strukturach urzędu marszałkowskiego, realizuje szereg działań, w tym między innymi:

- seminaria, wykłady, warsztaty, wizyty studyjne, konferencje oraz spotkania informacyjne;
- usługi doradcze w trybie ciągłym z zakresu rewitalizacji dla gmin;
- monitorowanie procesów rewitalizacji w województwie świętokrzyskim poprzez aktualizacje i zamieszczanie informacji w Systemie Informacji Przestrzennej Województwa Świętokrzyskiego.

Zakłada się, że różnymi formami wsparcia związanego z rewitalizacją zostanie objętych 60 gmin województwa świętokrzyskiego. W ramach przedsięwzięcia ogłoszony zostanie również konkurs grantowy na mini-granty społeczne, na które przeznaczono alokację w wysokości 600 tys. zł oraz mini-granty zintegrowane – alokacja 2,9 mln zł.

Polityka regionalna prowadzona przez samorząd województwa może być wspierana przez działania podejmowane na poziomie rządowym. Samorząd województwa, a także samorządy lokalne z regionu świętokrzyskiego, realizując cele SRWŚ 2030+ ubiegały się o środki finansowe oraz realizowały projekty i inwestycje z **Rządowego Funduszu Polski Ład: Programu Inwestycji Strategicznych**. Jest to fundusz ustanowiony w celu zapobiegania, przeciwdziałania i zwalczania COVID-19 oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych, umożliwiający jednostkom samorządu terytorialnego uzyskanie bezzwrotnego dofinansowania na realizację inwestycji publicznych w różnych obszarach tematycznych. Program Inwestycji Strategicznych ma na celu m.in. pobudzenie aktywności inwestycyjnej JST, poprawę warunków życia obywateli, powstanie nowych miejsc pracy oraz wsparcie zrównoważonego rozwoju.

Samorząd Województwa Świętokrzyskiego w ramach Programu Inwestycji Strategicznych otrzymał dofinansowanie 6 przedsięwzięć:

1. Rozbudowa drogi wojewódzkiej 754 na odcinku od km 0+000 do 1+912 w Ostrowcu Świętokrzyskim wraz z rozbudową mostu na rzece Kamiennej;
2. Rozbudowa Wojewódzkiego Szpitala Zespołowego w Kielcach o Blok Operacyjny wraz z salami intensywnej terapii, pracowniami diagnostycznymi, centralną sterylizatornią i niezbędną infrastrukturą;
3. Budowa odcinka DW 744 od końca budowanej obwodnicy Starachowic w ciągu drogi wojewódzkiej do budowanej obwodnicy Wąchocka na DK 42;
4. Modernizacja elewacji budynku oraz wybranych pomieszczeń Wojewódzkiego Domu Kultury;
5. Zakup i montaż instalacji fotowoltaicznej w Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym im. Św. Rafała w Czerwonej Górze;
6. Rewitalizacja „Świętokrzyskiej Kolejki Wąskotorowej Ciuchcia Ponidzie”.

Łączna wartość dofinansowania z Programu Inwestycji Strategicznych dla Samorządu Województwa Świętokrzyskiego wyniosła prawie 280 mln zł.

Ponadto, w ramach Rządowego Programu Odbudowy Zabytków Samorząd Województwa Świętokrzyskiego otrzymał dofinansowanie 6 przedsięwzięć:

1. Konserwacja techniczna i estetyczna elewacji kościoła klasztorowego Archiopactwa Cystersów w Jędrzejowie;
2. Konserwacja techniczna i estetyczna zabytków Bazyliki Katedralnej w Sandomierzu;
3. Remont konserwatorski zespołu budynków Diecezji Sandomierskiej;
4. Rewitalizacja Zespołu Klasztorowego na Świętym Krzyżu;
5. Prace renowacyjne i konserwatorskie na obiektach Muzeum Wsi Kieleckiej;

6. Zabezpieczenie, zachowanie i utrwalenie elewacji Zamku Królewskiego w Sandomierzu.

Łączna wartość dofinansowania z Programu Odbudowy Zabytków dla samorządu województwa świętokrzyskiego wyniosła ponad 17,5 mln zł.

W 2024 roku zakończono realizację rozbudowy drogi wojewódzkiej 754 na odcinku od km 0+000 do 1+912 w Ostrowcu Świętokrzyskim wraz z rozbudową mostu na rzece Kamiennej oraz rozpoczęto **budowę nowoczesnego zintegrowanego bloku operacyjnego przy Wojewódzkim Szpitalu Zespolonym w Kielcach**. W przypadku pozostałych inwestycji strategicznych podpisano umowy z wykonawcami. Jako ostatnia rozpoczęła się realizowana przez Świętokrzyski Zarząd Dróg Wojewódzkich w Kielcach inwestycja „Budowa odcinka DW 744 od końca budowanej obwodnicy Starachowic w ciągu drogi wojewódzkiej do budowanej obwodnicy Wąchocka na DK 42”, na którą umowę podpisano w marcu 2025 roku. W 2024 roku rozpoczęto także realizację wszystkich inwestycji w ramach obu edycji Programu Odbudowy Zabytków.

3. PROGRAM REGIONALNY WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO

3.1. REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO

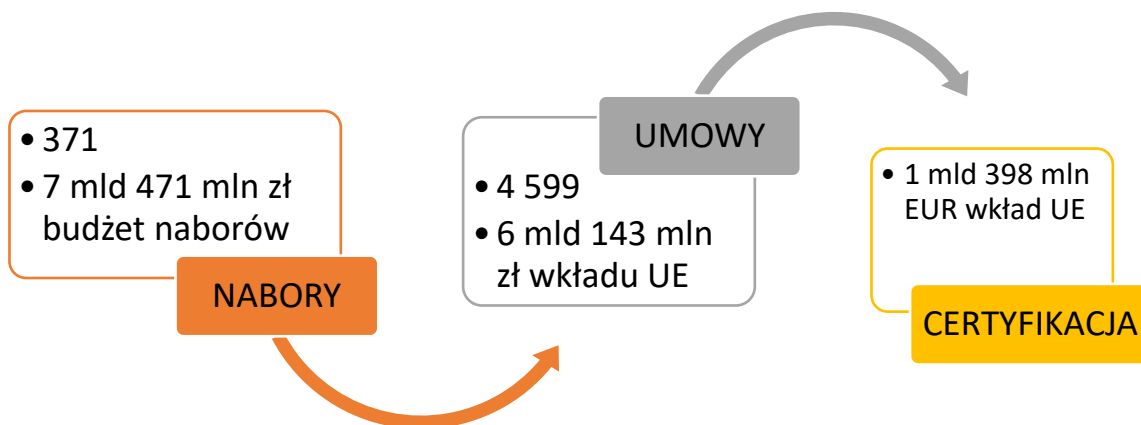
2014-2020

Perspektywa finansowa na lata 2014-2020, a tym samym realizacja Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego, dobiegła końca.

Środki przeznaczone na realizację Programu, to jest:

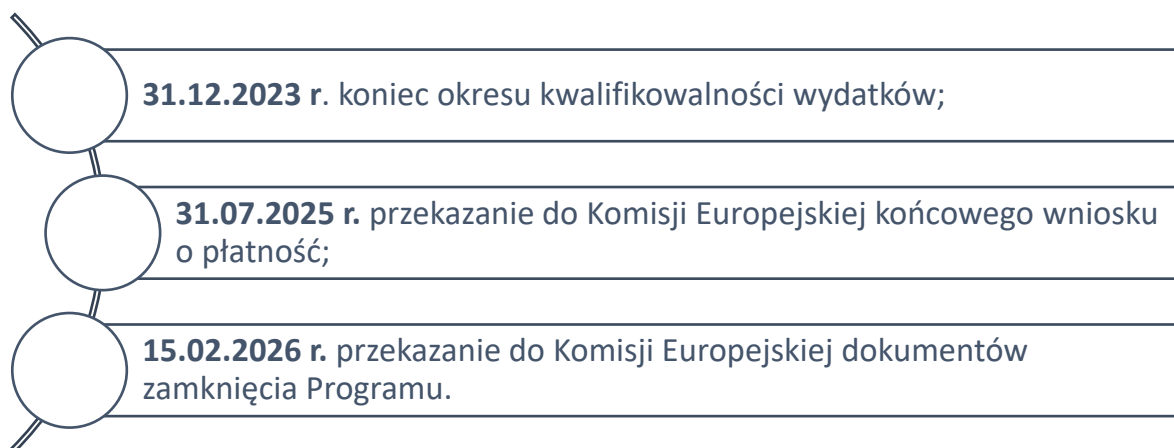

zostały zakontraktowane, mimo trudności jakie wywołały następstwa wybuchu pandemii COVID-19 oraz napaści zbrojnej Federacji Rosyjskiej na Ukrainę.

Cele programu, wyrażone wskaźnikami produktu, rezultatu i wskaźnikami finansowymi, zostały osiągnięte. Działania wdrożeniowe zakończono wraz z końcem 2023 roku. Natomiast rok 2024 to okres rozliczania przez beneficjentów poniesionych wydatków oraz przygotowanie do procesu zamykania perspektywy 2014-2020.

Główne etapy procesu zamknięcia to:

Efekty realizacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020 w wybranych obszarach, takich jak:

- gospodarka regionu, w tym badania i rozwój czy przedsiębiorczość,
- środowisko, w tym klimat i gospodarowanie odpadami czy energia,
- infrastruktura, w tym usługi publiczne, transport czy rewitalizacja,
- edukacja, w tym żłobki, przedszkola, kształcenie ogólne i kształcenie dorosłych,
- zdrowie i włączenie społeczne tj. badania profilaktyczne i aktywizacja społeczna,
- rynek pracy, w tym wsparcie bezrobotnych czy dostęp do usług rozwojowych,

szczegółowo prezentowane były w Raportach o stanie województwa z lat ubiegłych.

EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO W REGIONALNYM PROGRAMIE OPERACYJNYM WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2014-2020

Projekty EFRR w ramach RPOWŚ 2014-2020 dotyczyły m.in. wsparcia rozwoju potencjału społeczno-gospodarczego województwa poprzez inwestycje w rozwój przedsiębiorczości, badania i rozwój, rozbudowę infrastruktury, wzrost innowacyjności i konkurencyjności regionu oraz poprawę ochrony środowiska.

Do końca perspektywy 2014-2020 wsparciem objęto 3 106 projektów EFRR dofinansowanych łączną kwotą 4 mld 452,6 mln zł, w tym 83,76 mln zł środków REACT-EU.

Dodatkowo wykorzystano środki EFS oraz pomoc techniczną Programu w wysokości ponad 222 mln zł na wsparcie w związku z agresją Rosji na Ukrainę.

EUROPEJSKI FUNDUSZ SPOŁECZNY W REGIONALNYM PROGRAMIE OPERACYJNYM WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2014-2020

Projekty EFS w ramach RPOWŚ 2014-2020 dotyczyły m.in. edukacji, profilaktyki zdrowotnej, wsparcia wychowawczego dzieci i rodzin, opieki nad seniorami i osobami niesamodzielnymi, aktywizacji osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, pomocy uchodźcom, wsparcia osób bezrobotnych i poszukujących pracy, szkoleń pracowników oraz wspierania przedsiębiorczości.

Wdrażanie RPOWŚ 2014-2020 formalnie dobiegło końca w 2023 r. Wsparciem objęto 1285 projektów EFS dofinansowanych łączną kwotą 1 mld 469 mln zł, co stanowiło 100% dostępnej w programie alokacji. Łącznie projekty EFS, zrealizowane w ramach RPO 2014-2020, objęły ponad 590 tys. uczestników. Dodatkowo wykorzystano środki EFS w wysokości ponad 222 mln zł na wsparcie w związku z agresją Rosji na Ukrainę oraz pomoc techniczną Programu.

W związku z formalnym zakończeniem wdrażania programu, w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2024 r. nie ogłaszano nowych naborów, ani nie zawierano nowych umów o dofinansowanie projektów z RPOWŚ.

Szczegółowe informacje dot. efektów wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020 zawarto w Raporcie za 2023 r.

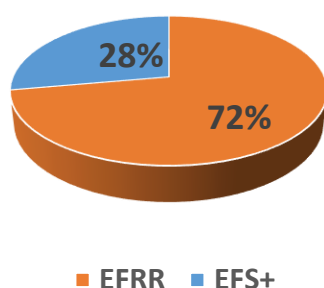
3.2. PROGRAM REGIONALNY FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027

Program regionalny Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027 stanowi odpowiedź na zdiagnozowane potrzeby regionalne, uwzględniając przy tym pożądane kierunki interwencji,

określone w unijnych, krajowych i regionalnych dokumentach strategicznych. Celem FEŚ 2021-2027 jest zdynamizowanie rozwoju gospodarki województwa w oparciu o nowe rozwiązania technologiczne i wzrost poziomu kapitału społecznego. Na realizację FEŚ 2021-2027 przeznaczono środki z UE w wysokości **1 456 247 852 EUR**, w tym:

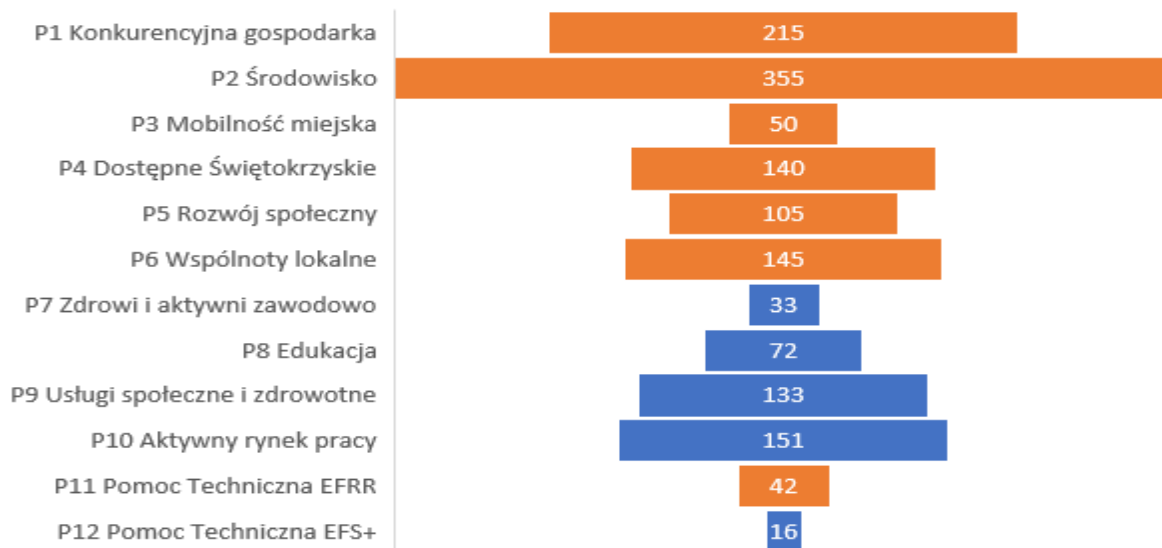
- środki **Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego**: 1 051 387 852 EUR,
- środki **Europejskiego Funduszu Społecznego Plus**: 404 860 000 EUR.

Wykres 1. Alokacja FEŚ 2021-2027

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Rozwoju Regionalnego na podstawie danych z systemu CST2021

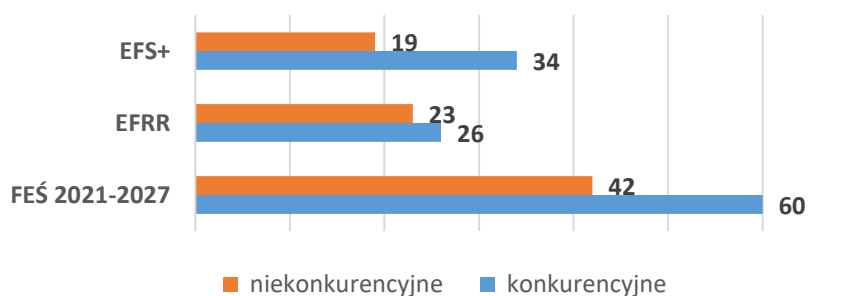
Wykres 2. Alokacja programu FEŚ 2021-2027 w mln EUR

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Rozwoju Regionalnego na podstawie danych z systemu CST2021

Od początku realizacji programu do końca 2024 roku ogłoszono **102 nabory**, w tym 49 z ramach EFRR i 53 w ramach EFS+.

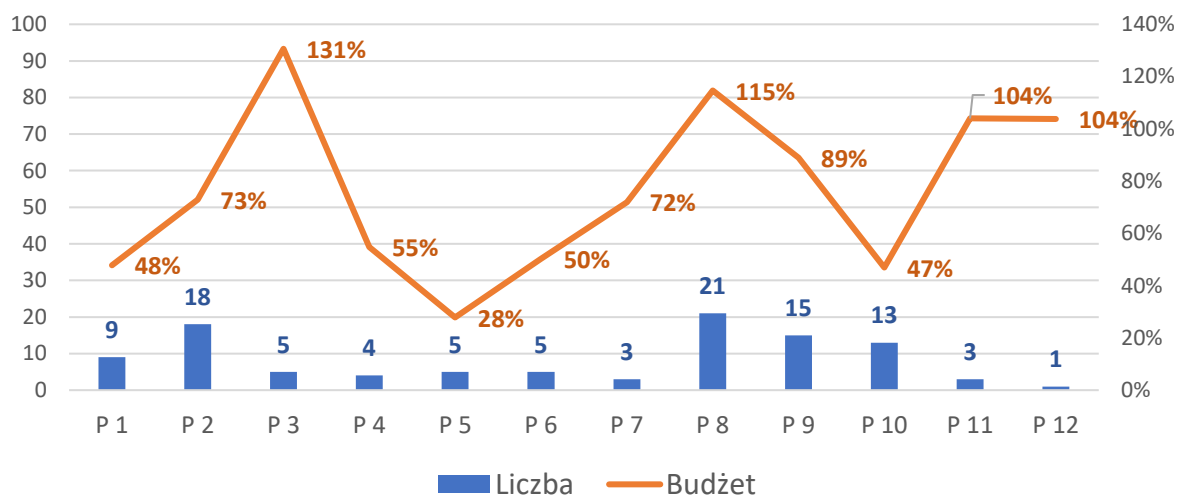
Wykres 3. Liczba naborów według trybów

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Rozwoju Regionalnego na podstawie danych z systemu CST2021

W poszczególnych priorytetach programu rozkład liczby i budżetu ogłoszonych naborów obrazuje poniższy wykres.

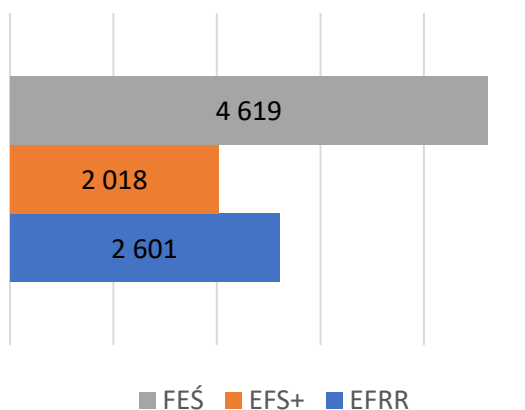
Wykres 4. Liczba naborów i budżet jako % alokacji Programu

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Rozwoju Regionalnego na podstawie danych z systemu CST2021

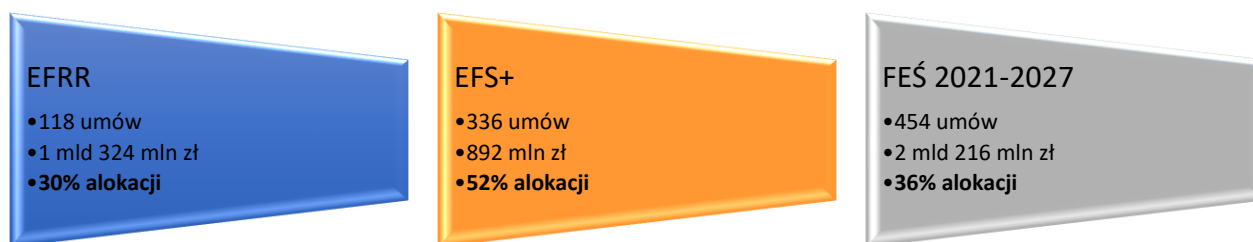
Od początku realizacji programu zatwierdzonych zostało **1 565 wniosków o dofinansowanie**, a wartość dofinansowania wyniosła 4 mld 619 mln zł.

Wykres 5. Liczba zatwierdzonych wniosków wraz z kwotą dofinansowania (w mln zł)

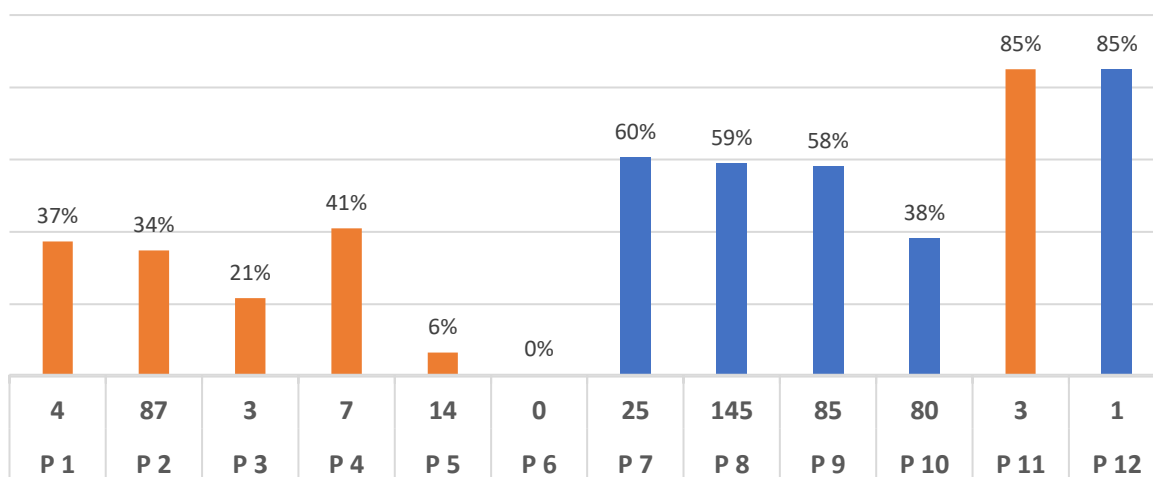
Źródło: Opracowanie własne Departamentu Rozwoju Regionalnego na podstawie danych z systemu CST2021

Do końca grudnia 2024 roku podpisano **454 umowy** o dofinansowanie na kwotę **wkładu UE** wynoszącą **2 mld 216 mln zł**. Pozwoliło to zakontraktować **36% dostępnej alokacji**.

Rozkład liczby i poziomu kontraktacji w poszczególnych Priorytetach przedstawia poniższy wykres.

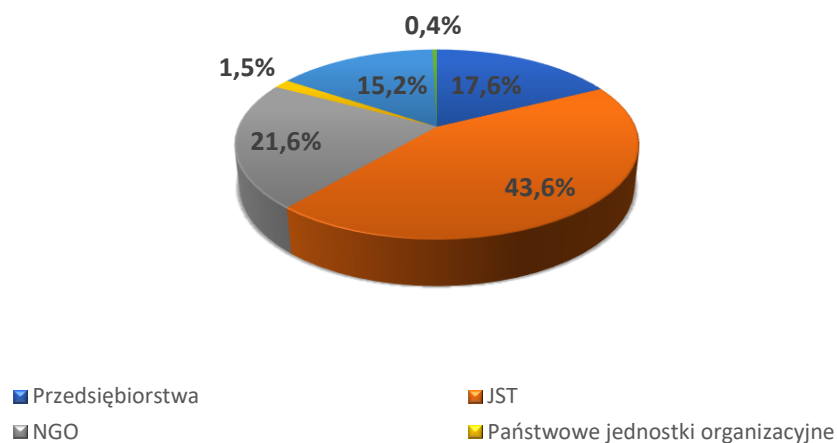
Wykres 6. Liczba oraz wartość wkładu UE w umowach jako % alokacji Priorytetów

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Rozwoju Regionalnego na podstawie danych z systemu CST2021

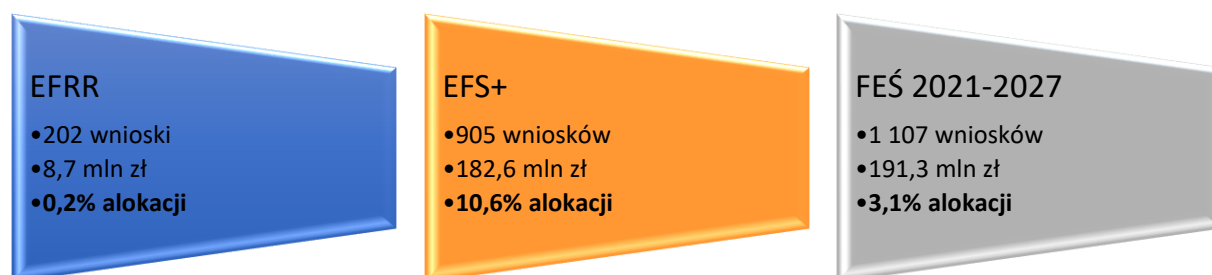
Analizując rozkład beneficjentów ze względu na ich formę prawną na podstawie liczby zawartych umów o dofinansowanie, największą aktywność wykazały jednostki samorządu terytorialnego i ich podmioty (ośrodki pomocy i integracji społecznej, urzędy pracy) oraz organizacje pozarządowe (fundacje i stowarzyszenia).

Wykres 7. Forma prawna beneficjentów wg liczby podpisanych umów

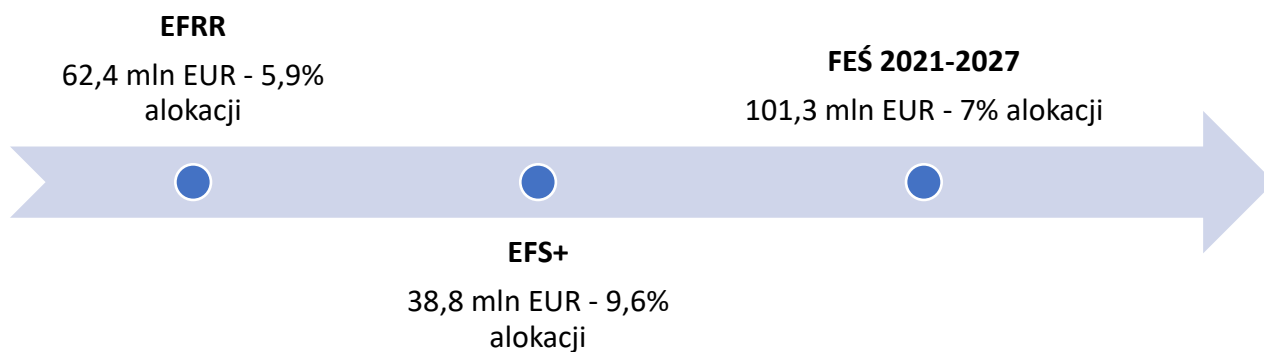

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Rozwoju Regionalnego na podstawie danych z systemu CST2021

Beneficjenci rozliczyli w realizowanych projektach wydatki wkładu EU w wysokości ponad **191,3 mln zł** co stanowi **3,1% dostępnej alokacji**.

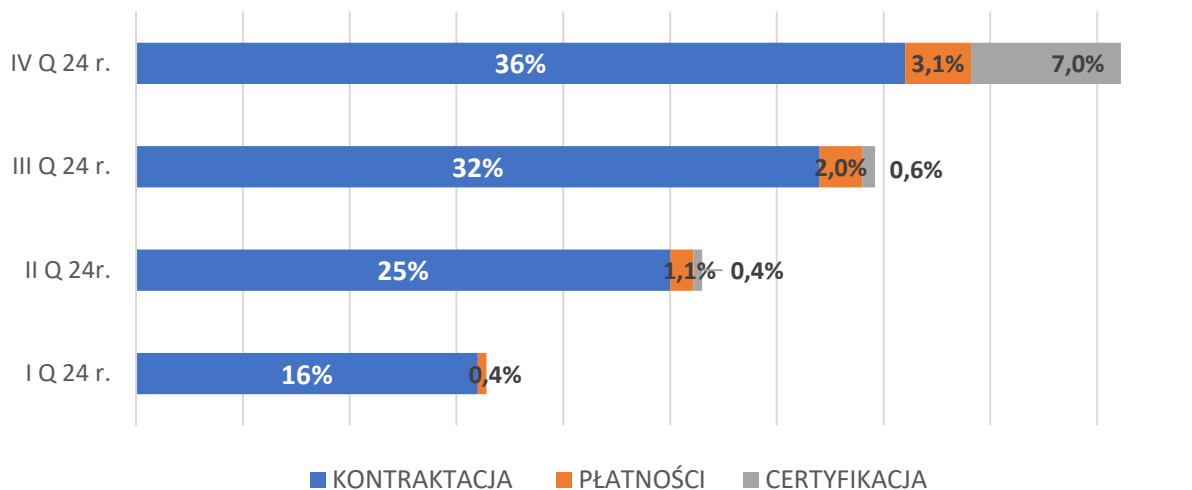

Działania wdrożeniowe pozwoliły na przekazanie do Komisji Europejskiej wniosków o płatność o wartości ponad 101,3 mln EUR, tym samym poziom **certyfikacji** wyniósł 7% alokacji programu.

Na przestrzeni całego 2024 roku widoczne jest przyspieszenie realizacji programu, co obrazuje poniższy wykres.

Wykres 8. Postęp realizacji programu

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Rozwoju Regionalnego na podstawie danych z systemu CST2021

EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO (EFRR) w ramach FEŚ 2021-2027

Podział środków oraz działania zaplanowane w ramach inwestycyjnej części programu Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027, stanowią odpowiedź na najistotniejsze zdiagnozowane problemy społeczno-gospodarcze regionu, które niwelowane są między innymi poprzez:

- ✓ zwiększenie aktywności badawczej i inwestycyjnej w regionie;
- ✓ wzrost atrakcyjności inwestycyjnej dzięki rozwojowi infrastruktury;
- ✓ proekologiczną transformację gospodarki regionalnej;
- ✓ poprawę efektywności gospodarowania wodą;
- ✓ wsparcie obszaru komunikacji oraz różnych form mobilności;
- ✓ poprawę dostępu do podstawowej, pozaszpitalnej i ambulatoryjnej opieki zdrowotnej.

Główny nacisk położono na realizację projektów dotyczących przedsiębiorczości, innowacji oraz ochrony środowiska. Ponadto wsparciem objęte są projekty z zakresu transportu, infrastruktury społecznej, zdrowotnej, edukacyjnej, a także oddolne inicjatywy samorządów w ramach strategii terytorialnych.

Tabela 1. Poziom finansowania oraz zakres wsparcia Priorytetów od 1. do 6. programu FEŚ 2021-2027

Nazwa Priorytetu	Alokacja EFRR	Zakres wsparcia dla mieszkańców województwa świętokrzyskiego
Priorytet 1. „Fundusze Europejskie dla konkurencyjnej gospodarki”	214,9 mln EURO	Infrastruktura badawcza, prace B+R, cyfryzacja w sektorze usług publicznych, internacjonalizacja i infrastruktura biznesowa, wsparcie dla MŚP
Priorytet 2. „Fundusze Europejskie dla środowiska”	354,8 mln EURO	Produkcja energii elektrycznej i ciepłej z OZE, poprawa efektywności energetycznej budynków, ochrona środowiska i bioróżnorodność, zmniejszanie negatywnych skutków zmian klimatu, inwestycje wodno-kanalizacyjne, Gospodarka Obiegu Zamkniętego.
Priorytet 3. „Fundusze Europejskie na mobilność miejską”	50 mln EURO	Infrastruktura na potrzeby transportu zbiorowego, w tym tabor bezemisyjny, infrastruktura dla ruchu niezmotoryzowanego, infrastruktura ładowania i tankowania bezemisyjnych środków transportu.
Priorytet 4. „Fundusze Europejskie dla dostępności Świętokrzyskiego”	140 mln EURO	Infrastruktura drogowa – drogi wojewódzkie, bezemisyjny tabor kolei regionalnej, infrastruktura publicznego transportu zbiorowego i ruchu niezmotoryzowanego, transport multimodalny.
Priorytet 5. „Fundusze Europejskie dla rozwoju społecznego”	104,5 mln EURO	Infrastruktura edukacyjna, infrastruktura społeczna, infrastruktura zdrowotna, infrastruktura w kulturze i turystyce.
Priorytet 6. „Fundusze Europejskie dla wspólnot lokalnych”	145,1 mln EURO	Strategie terytorialne w zakresie: zrównoważonej turystyki, kultury, dziedzictwa naturalnego, rewitalizacji, poprawy warunków dla rozwoju przedsiębiorczości.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027.

Projekty inwestycyjne FEŚ 2021-2027 w 2024 r.: przyspieszenie wdrażania.

Rok 2024 r. to dynamiczne tempo wdrażania inwestycyjnej części programu *Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027*. W ciągu roku przeprowadzono łącznie **37 naborów** (spośród **49 naborów EFRR**) w ramach wszystkich Priorytetów i większości zaplanowanych w nich Działań, w których dostępna była alokacja w łącznej kwocie **1 845,2 mln zł**, co stanowi blisko 50% alokacji.

Do końca 2024 r., w ramach EFRR złożono **389 wniosków o dofinansowanie**, w tym **181** w samym 2024 roku, co przełożyło się na podpisanie **118** umów o wartości wkładu UE **1 324,3 mln zł**, co

stanowi **30%** aktualnie dostępnej alokacji EFRR. Największym zainteresowaniem cieszyły się nabory w obszarze gospodarowania zasobami wody i przeciwdziałania klęskom żywiołowym, gdzie w odpowiedzi na konkursy złożono blisko 140 wniosków i podpisano **80 umów** na doposażenie służb ratowniczych

m.in. na zakup sprzętu do prowadzenia akcji ratunkowych. Działania te to realna odpowiedź na coraz częściej występujące zagrożenia powodowane ekstremalnymi zjawiskami pogodowymi takimi jak fale upałów czy nawałnice. Realizacja tych inwestycji przyniosła już wymierne korzyści w postaci objęcia ponad **500 tys. hektarów** powierzchni województwa działaniami chroniącymi przed niekontrolowanymi pożarami. Pozwoliło to zapewnić bezpieczeństwo ponad **440 tys. osobom** zamieszkującym obszary narażone na takie ryzyko. Równie dużym zainteresowaniem cieszył się nabór dotyczący modernizacji infrastruktury i wyposażenia przedszkoli, gdzie złożono blisko **40** wniosków i w konsekwencji zawarto **14 umów**. Stanowi to istotny element wzmocnienia i poprawy jakości usług edukacyjnych. Położenie nacisku na tworzenie nowych miejsc dla dzieci niweluje w ten sposób obszary, gdzie dostępność dedykowanych dzieciom miejsc jest nadal niewystarczająca. Wymiernym efektem działań jest wsparcie, które otrzyma **52 przedszkola**. Środki zapewnią przebudowę, modernizację czy doposażenie w niezbędny sprzęt i pomoce multimedialne.

Największa liczba projektów dofinansowanych z **EFRR** realizowana jest przez jednostki samorządu terytorialnego, które stanowią **76%** beneficjentów. Niemal wszystkie jednostki samorządu terytorialnego aktywnie aplikowały o środki europejskie. Największą kwotę dofinansowania w ramach zawartych umów otrzymały natomiast Państwowe Jednostki Organizacyjne, **57%** wartości wkładu UE. Wynika to z faktu, iż w ramach priorytetu 1 i 2 zostały podpisane 4 umowy z Bankiem Gospodarstwa Krajowego, który klasyfikowany jest jako Państwowa Jednostka Organizacyjna. Na realizację projektów, w formie instrumentów finansowych, BGK uzyskało finansowanie wartości blisko **740 mln zł**, co z kolei przełożyło się na wsparcie w postaci pożyczek m.in. dla świętokrzyskich przedsiębiorców, jednostek samorządu terytorialnego i innych podmiotów.

Wdrażanie instrumentów finansowych w FEŚ 2021-2027

W perspektywie finansowej 2021-2027 instrumenty finansowe zostały uznane przez Komisję Europejską za najbardziej efektywne narzędzie wspierania polityki rozwoju. Podejmując decyzję o zastosowaniu preferencyjnych pożyczek dla firm w ramach Programu Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027, Zarząd Województwa kierował się pozytywnymi doświadczeniami związanym z wdrażaniem wsparcia dla MŚP w latach 2007-2013 oraz 2014-2020. Podmiotem wdrażającym Fundusz Powierniczy w perspektywie 2021-2027 ponownie został wybrany Bank Gospodarstwa Krajowego. W dniu 1 sierpnia 2023 r. zawarta została umowa dotycząca wdrażania instrumentów finansowych w ramach **Działania 1.8 Kapitał dla MŚP**. Wartość projektu opiewała

na kwotę ponad 337 mln zł, z czego wkład UE wyniósł ok. 287 mln zł, a wkład krajowy BGK ponad 50 mln zł.

Do końca 2024 roku udzielono wsparcia **70 przedsiębiorstwom na kwotę ponad 31 mln zł.**

W dniu 21 maja 2024 r. podpisano trzy kolejne umowy z BGK na realizację projektów w ramach Priorytetu 2. Fundusze Europejskie dla środowiska, na łączną kwotę ponad 673 mln zł, z czego wkład środków EFRR to ok. 453 mln zł, współfinansowanie krajowe BGK to ok. 36 mln zł i współfinansowanie krajowe IZ wyniosło ok. 184 mln zł., tj.:

Działanie 2.2 Efektywność energetyczna – instrumenty finansowe, typy operacji:

- zwiększanie efektywności energetycznej **wielorodzinnych budynków mieszkalnych oraz budynków użyteczności publicznej;**
- poprawa efektywności energetycznej w **mikro i małych przedsiębiorstwach**, inwestycje ograniczające zużycie energii, odzyskiwanie energii w procesie produkcyjnym, zastosowanie efektywnych energetycznie technologii;
- wymiana/modernizacja oświetlenia ulicznego na energooszczędne.

Działanie 2.4 Zielona energia – instrumenty finansowe, typ operacji:

- budowa lub rozbudowa **instalacji do produkcji energii elektrycznej i ciepłej z OZE** wraz z przyłączami i możliwością budowy magazynów energii.

Działanie 2.8 Gospodarowanie odpadami – instrumenty finansowe, typ operacji:

- wspieranie gospodarki o obiegu zamkniętym (**GOZ**) w **przedsiębiorstwach**, w tym technologii mało i bezodpadowych, zmniejszenie zużycia surowców (w tym wody), ponowne wykorzystanie surowców i recykling, w tym upcykling materiałów.

Dla działań prośrodowiskowych przewidziano wsparcie w postaci zarówno pożyczek, jak i pożyczek łączonych z dotacją w ramach jednej operacji. W 2024 roku rozpoczął się proces wyboru przez BGK pośredników finansowych.

Oczekiwane korzyści dla mieszkańców regionu z realizowanych projektów infrastrukturalnych

Znacząca liczba zawartych umów przełożyła się na poziom wskaźników, które zobrazują rzeczowe aspekty wdrażania inwestycyjnej części programu FEŚ 2021-2027.

W rozstrzygniętych w 2024 roku naborach beneficjenci deklarują:

- objęcie wsparciem blisko **1 200 przedsiębiorstw**, w tym mikro, małych i średnich, z tego nieco ponad 890 w formie pożyczek, a 300 poprzez udział m.in. w misjach gospodarczych czy targach międzynarodowych;
- blisko **140 przedsiębiorstw** uzyska wsparcie pożyczkowe na poprawę efektywności energetycznej;
- **80 jednostek służb ratowniczych** zostanie wyposażonych m.in. poprzez zakup **77 wozów strażackich** do prowadzenia akcji ratunkowych;
- zmodernizowanych lub przebudowanych zostanie blisko **14,5 km dróg wojewódzkich**;
- wybudowanych zostanie **8 obiektów „Bike&Ride”**, zapewniając tym samym ponad **75 stanowisk postojowych**;
- zaplanowano wsparcie ponad **44 km infrastruktury rowerowej**;
- wybudowanych, zmodernizowanych lub wyposażonych zostanie **52 przedszkoli**;
- **18** z zaplanowanych **obiektów** dodatkowo zostanie dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, a **11 projektów** planuje wykorzystanie środków w celu sfinansowania usprawnień dla osób z niepełnosprawnościami.

Przykłady projektów infrastrukturalnych w ramach FEŚ 2021-2027

W ramach Działania 3.1 „Mobilność miejska w MOF (ZIT)”, Priorytet 3 „Fundusze Europejskie na mobilność miejską” realizowany jest projekt pn. *„Rozwój infrastruktury na potrzeby transportu zbiorowego na terenie Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Busko-Zdrój”*. Beneficjentem projektu jest Gmina Busko-Zdrój w partnerstwie z Gminą Stopnica. Całkowita wartość projektu wynosi 37,8 mln zł, w tym wartość dofinansowania z EFRR blisko 32,2 mln zł. Zaplanowane w projekcie działania dotyczą rozwoju infrastruktury na potrzeby transportu zbiorowego na terenie Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego (teren miasta i gminy Busko-Zdrój i Stopnica), w tym m.in inwestycję w zakup bezemisyjnego taboru autobusowego dla połączeń miejskich i gminnych. Celem projektu jest:

- budowa Centrum Komunikacyjnego z parkingiem wielopoziomowym typu Park&Ride w Busku-Zdroju wyposażonym w elektroniczny systemem parkowania, stacje ładowania pojazdów elektrycznych, stacje rowerowe oraz elementy zielonej infrastruktury wraz z panelami fotowoltaicznymi;
- uruchomienie bezemisyjnej komunikacji miejskiej na trasie Busko-Zdrój-Stopnica oraz na terenie miast Busko-Zdrój i Stopnica poprzez zakup taboru bezemisyjnego,
- wprowadzenie na terenie Stopnicy stacji ładowania pojazdów elektrycznych;
- budowa dwukierunkowej ścieżki rowerowej w Busku-Zdroju;

- cyfryzacja transportu miejskiego poprzez wdrożenie Systemu Dynamicznej Informacji Pasażerskiej.

W ramach Działania 4.1 „Infrastruktura drogowa” Priorytet 4 „Fundusze Europejskie dla dostępności Świętokrzyskiego” realizowany jest projekt pn. „Rozbudowa DW 768 Kazimierza Wielka

- gr. województwa etap I na odc. od km 54+900 do km 61+341”. Beneficjentem projektu jest Województwo Świętokrzyskie a realizatorem Świętokrzyski Zarząd Dróg Wojewódzkich w Kielcach. Całkowita wartość projektu to ponad 101 mln zł, w tym wartość dofinansowania z EFRR blisko 83 mln zł.

Inwestycja polegać będzie na rozbudowie drogi wojewódzkiej nr 768, rozpoczynać się będzie w miejscowości Wojciechów, a kończyć się na odcinku prostym na granicy miejscowości Stojanowice i Dobiesławice. Długość rozbudowywanego odcinka wynosi 6,330 km. Projekt rozbudowy DW768 przewiduje dostosowanie przedmiotowego odcinka drogi, dwupasowej dwukierunkowej do parametrów klasy technicznej G, konstrukcji nawierzchni do obciążenia ruchem dla kategorii ruchu KR4 oraz nośności nawierzchni na poziomie 11,5 tony/oś. Zakres projektu obejmuje m.in.:

- rozbudowę drogi wojewódzkiej Nr 768 do klasy G;
- budowa oraz rozbudowa łącznie 12 skrzyżowań, w tym 7 skrzyżowań rozbudowywanej drogi wojewódzkiej nr 768 z innymi drogami publicznymi;
- budowę zatok autobusowych – 14 szt. wraz z wiatami przystankowymi;
- budowa odwodnienia elementów infrastruktury drogowej;
- budowa układu kanalizacji deszczowej;
- budowę chodników;
- budowa energooszczędnego oświetlenia drogowego w technologii LED.

EUROPEJSKI FUNDUSZ SPOŁECZNY PLUS W PROGRAMIE FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027: ODPOWIEDŹ NA REGIONALNE WYZWANIA SPOŁECZNO-GOSPODARCZE

Z czego wynika kształt społecznej części programu FEŚ 2021-2027 i jakie efekty chcemy osiągać?

Społeczna część programu regionalnego „Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027” stanowi odpowiedź na niekorzystne trendy, które zdominowały demografię województwa świętokrzyskiego w XXI wieku. Są to: **zmniejszenie liczby ludności oraz starzenie się społeczeństwa**. Mają one istotny wpływ na podstawowe obszary życia społeczno-gospodarczego: rynek pracy, usługi

społeczne, ochronę zdrowia oraz edukację. I właśnie na tych obszarach koncentruje się interwencja EFS+.

Malejąca liczba mieszkańców i starzenie się ludności stanowią wyzwania, ponieważ:

- Rośnie znaczenie wsparcia dla rodzin i dzieci, szczególnie dotyczy to ułatwień w dostępie do wysokiej jakości wczesnej edukacji i usług społecznych. Działania te sprzyjają dzietności i zastępowalności pokoleń.
- Wraz ze wzrostem liczby osób starszych rośnie popyt na wysokiej jakości usługi opiekuńcze i aktywizujące dla seniorów oraz osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu.
- Rosnące problemy ze znalezieniem pracowników wymuszają nasilenie działań, które zachęcą osoby długotrwale bezrobotne i osoby o niskich kwalifikacjach do uczenia się i podejmowania pracy. Z drugiej strony konieczne jest zapewnienie wysokiej jakości edukacji dla młodzieży, szczególnie edukacji zawodowej, która musi być powiązana z realiami rynku pracy i zapewniać absolwentom kompetencje oczekiwane przez pracodawców.
- Wraz ze wzrostem średniego wieku świętokrzyskich pracowników rośnie znaczenie profilaktyki zdrowotnej, obniżającej ryzyko chorób zawodowych i cywilizacyjnych u tych osób. Pozwoli to na wydłużenie ich aktywności zawodowej, podniesienia jakości życia, ponadto odciąży służbę zdrowia.
- Malejąca liczba osób w wieku produkcyjnym i jednocześnie szybki postęp technologiczny oznaczają, że konieczność uczenia się przez całe życie i zmiana lub aktualizacja kwalifikacji zawodowych staje się standardem dla coraz większej grupy osób aktywnych zawodowo, szczególnie dla osób 50+.

Społeczna część programu FEŚ 2021-2027 jest odpowiedzią na powyższe wyzwania. Odzwierciedla to podział środków z EFS+ (łącznie **388,5 mln EUR**) pomiędzy cztery priorytety „społeczne” programu FEŚ 2021-2027, przedstawiony w tabeli poniżej.

Tabela 2. Poziom finansowania oraz cele Priorytetów od 7. do 10. programu FEŚ 2021-2027

Nazwa Priorytetu	Alokacja EFS+	Zakres wsparcia dla mieszkańców województwa świętokrzyskiego
Priorytet 7. „Zdrowi i aktywni zawodowo”	32,9 mln EURO	Celem projektów jest profilaktyka i rehabilitacja zdrowotna pracowników świętokrzyskich firm i instytucji, umożliwiająca długą karierę zawodową. Ponadto planowana jest rehabilitacja onkologiczna dla osób pracujących, przy czym nowością w porównaniu z poprzednim programem jest wsparcie medyczne dla pacjentów nie tylko po, ale również przed rozpoczęciem głównego leczenia oraz wsparcie wszystkich, a nie tylko wybranych onkologicznych jednostek chorobowych.
Priorytet 8. „Edukacja na wszystkich etapach życia”	72,1 mln EURO	Celem projektów jest podnoszenie jakości kształcenia w przedszkolach, szkołach podstawowych, liceach i w szkolnictwie zawodowym. Ponadto realizowane są projekty dla osób dorosłych, dotyczące kompetencji podstawowych, niezbędnych do funkcjonowania we współczesnym społeczeństwie.
Priorytet 9. „Usługi społeczne i zdrowotne”	132,6 mln EURO	Ponad połowa alokacji przeznaczona jest na zapewnienie usług opiekuńczych i medycznych dla seniorów i osób niesamodzielnych. Projekty dotyczą ponadto rozwijania pieczy zastępczej, a także wspierania dzieci oraz dorosłych z rodzin przeżywających trudności wychowawcze. Wsparciem obejmowane są także osoby długotrwale pozostające bez pracy.
Priorytet 10. „Aktywni na rynku pracy”	150,9 mln EURO	Oferta tej części programu obejmuje m.in. bezzwrotne dotacje na działalność gospodarczą, doradztwo zawodowe i psychologiczne. Wsparcie kierowane jest m.in. do młodych ludzi z grupy NEET (nie uczą się, nie pracują i nie szkolą), ponadto do kobiet chcących powrócić na rynek pracy po urodzeniu dziecka lub zakończeniu opieki nad osobą zależną. Projekty wspierają także osoby bezrobotne

Nazwa Priorytetu	Alokacja EFS+	Zakres wsparcia dla mieszkańców województwa świętokrzyskiego
		w znalezieniu pracy, ponadto osoby pracujące, będące w trudnej sytuacji (m.in. ubogie, przewidziane do zwolnienia. zatrudnione na umowach krótkoterminowych albo cywilnoprawnych) w znalezieniu lepiej płatnego i stałego zatrudnienia. Dla osób zainteresowanych podnoszeniem kwalifikacji zawodowych dostępne jest dofinansowanie do szkoleń, dopasowanych do ich indywidualnych potrzeb.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027.

EFEKTY SPOŁECZNEJ CZĘŚCI PROGRAMU FEŚ 2021-2027

Efekty ogólne: dynamiczny wzrost liczby mieszkańców regionu objętych wsparciem

Przyspieszenie tempa wdrażania społecznej części programu FEŚ 2021-2027 w 2024 r. (program rozpoczęto uruchomieniem pierwszego naboru projektów w kwietniu 2023 r.) zaowocowało widocznymi i wymiernymi efektami, m.in. w postaci szybkiego wzrostu liczby mieszkańców województwa, którzy skorzystali ze wsparcia:

- **łączna liczba uczestników projektów społecznych, realizowanych w ramach Priorytetów 7., 8., 9. oraz 10. wyniosła na koniec 2024 r. ponad 38 tys. osób – jest to wzrost o 35 tys. osób w ciągu roku.**
- Ponadto w projektach objętych dofinansowaniem do końca 2024 r. łączna liczba uczestników, którzy skorzystają ze wsparcia w nadchodzących latach, wyniesie ponad **175 tys. osób. Stanowi to blisko 15% liczby mieszkańców województwa – czyli co 6 osoba w regionie skorzysta z Funduszy Europejskich (w I kw. 2025 r. ww. liczba wzrosła do ponad 195 tys. osób).**

Wybrane efekty szczegółowe: pomoc dopasowana do konkretnych potrzeb

Efekty projektów, realizowanych w ramach społecznej części programu FEŚ 2021-2027, osiągnięte do końca 2024 r., to m.in.:

- Z projektów realizowanych **w świętokrzyskich przedszkolach** skorzystało już ponad **3,2 tys. dzieci**. Dzięki Funduszom Europejskim przedszkolaki mogły uczestniczyć w dodatkowych zajęciach, wspierających ich rozwój i znacznie wykraczających poza standardy podstawy programowej. Z jednej strony były to **zajęcia wyrównujące** braki lub niwelujące problemy

(logopedyczne, psychologiczne, z zakresu integracji sensorycznej itd.), z drugiej zaś zajęcia ogólnorozwojowe, **budujące fundament pod przyszłe osiągnięcia edukacyjne** najmłodszych mieszkańców regionu i rozbudzające ich talenty (np. doświadczenia z fizyki i chemii, podstawy matematyki, nauka języków obcych, higiena cyfrowa itp.).

- W ramach projektów realizowanych w szkołach branżowych i technikach **685 uczniów** uczestniczyło w płatnych stażach u pracodawców. Staże to dla uczniów wyjątkowa, często pierwsza okazja do zdobycia cennych doświadczeń zawodowych w rzeczywistych warunkach pracy. Ponadto stażyści poznają oczekiwania pracodawców z branż, w których w przyszłości będą szukać zatrudnienia. Pracodawcy natomiast mają okazję do przetestowania potencjalnych kandydatów na pracowników. Doświadczenia z lat poprzednich pokazują, że efektami staży (najczęściej dotyczą one uczniów na końcowym etapie nauki) bywały umowy o pracę dla absolwentów szkół zawodowych, którzy zrealizowali staż u pracodawców.
- **1920 uzdolnionych uczennic i uczniów** znajdujących się w niekorzystnej sytuacji materialnej, **otrzymało stypendia** w wysokości 3800 zł każde, w ramach pierwszej edycji „Świętokrzyskich programów stypendialnych dla uczniów szkół podstawowych, zawodowych oraz liceów ogólnokształcących”. Wsparcie uzyskało po 640 osób z każdego typu szkół. **Nowością w porównaniu z poprzednim programem regionalnym, która pojawiła się w programie FEŚ 2021-2027, są stypendia dla uczniów szkół podstawowych.** Dzięki temu ambitne i pracowite dzieci oraz młodzież, będące na pierwszym etapie nauki szkolnej, mogą obecnie korzystać ze wsparcia finansowego, a to z kolei znacząco podnosi ich szanse na kolejnych etapach edukacji. Takie podejście wynika z idei solidarności, która jest jedną podstaw funkcjonowania Europejskiego Funduszu Społecznego. Kolejne edycje programów stypendialnych będą uruchamiane w nadchodzących latach szkolnych.
- Blisko **3,3 tys. osób: dzieci, młodzież i rodzice z rodzin biologicznych oraz zastępczych** otrzymało kompleksowe wsparcie w rozwiązywaniu różnego rodzaju trudności wychowawczych dzięki projektom skierowanym do rodzin. Te przedsięwzięcia zapewniają pomoc specjalistów (asystentów rodzin, psychologów, terapeutów, prawników specjalizujących się w prawie rodzinnym, pracowników socjalnych itd.), których zadaniem jest wspieranie rodzin dysfunkcyjnych oraz przeżywających różnego rodzaju trudności w taki sposób, aby w miarę możliwości zapobiegać umieszczaniu dzieci z tych rodzin w rodzinach zastępczych lub placówkach. Wspierane są także istniejące rodziny zastępcze oraz kandydaci na rodziców zastępczych. Projekty pozwalają także na prowadzenie świetlic środowiskowych, w których dzieci i młodzież mogą wartościowo spędzić czas pod okiem wykwalifikowanych wychowawców.

- Blisko **7 tys. osób bezrobotnych**, w tym blisko 3,4 tys. osób młodych (18-29 lat) otrzymało kompleksowe wsparcie w powrocie na rynek pracy: poradnictwo zawodowe, pośrednictwo pracy, szkolenia zawodowe oraz staże.
- **1064 osoby bezrobotne** otrzymały **bezzwrotne dotacje na uruchomienie własnej firmy**. Poza bezpośrednim wsparciem finansowym, w kwocie ok. 45-50 tys. zł, osoby te skorzystały także z doradztwa biznesowego. Pomogło im to opracować biznesplany, podlegające ocenie niezależnych ekspertów. Są one weryfikowane pod kątem szans nowej firmy na przetrwanie na wolnym rynku i stanowią podstawę do uzyskania dotacji na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej i utworzenie stabilnego miejsca pracy.

Efekty projektów strategicznych, realizowanych w ramach społecznej części programu FEŚ 2021-2027

Projekty strategiczne, realizowane w ramach społecznej części programu FEŚ 2021-2027, to przedsięwzięcia o szczególnym znaczeniu dla rozwoju społeczno-gospodarczego regionu. W 2024 r. kontynuowana była realizacja trzech projektów, uruchomionych w 2023 r. Są to:

- **Projekt strategiczny w obszarze edukacji pn. „Dziś uczeń – jutro student” realizowany przez Politechnikę Świętokrzyską wraz z partnerami.**

Projekt rozpoczął się we wrześniu 2023 r. i będzie realizowany do 2027 r. Jest odpowiedzią na problem malejącego w ciągu ostatnich lat zainteresowania absolwentów szkół średnich podejmowaniem studiów na świętokrzyskich uczelniach, w szczególności na kierunkach technicznych oraz matematyczno-przyrodniczych, ważnych dla rozwoju nowoczesnej gospodarki. Politechnika Świętokrzyska (Lider) oraz Uniwersytet im. Jana Kochanowskiego w Kielcach, we współpracy z 10 świętokrzyskimi powiatami i gminą Kielce, podjęły wyzwanie, mające na celu wzrost słuchaczy na kierunkach inżynierskich i matematyczno-przyrodniczych. W projekcie zaplanowano szereg niestandardowych działań, które mają zachęcić uczniów szkół średnich do podejmowania studiów wyższych i planowania kariery zawodowej na regionalnym rynku pracy.

Projekt docelowo obejmie wsparciem ponad 9 tysięcy uczniów, a na jego dofinansowanie przyznano środki w wysokości 55,2 mln zł. **Do końca 2024 r. z projektu skorzystało ponad 5,8 tys. uczniów (na koniec I kw. 2025 r. było to już 6,8 tys. uczniów)**. Młodzi ludzie mogli z bliska poznać studencką rzeczywistość: uczestniczyli w zajęciach laboratoryjnych prowadzonych na uczelniach, w wykładach oraz wyjazdach edukacyjnych. Ponadto korzystali m.in. z „darmowych korepetycji” - czyli dodatkowych zajęć z matematyki i j. angielskiego, przygotowujących ich do lepszego zdania matury (a w przyszłości – do podjęcia studiów technicznych lub na kierunkach związanych z przedmiotami ścisłymi).

Dwa projekty strategiczne w obszarze rynku pracy, dotyczące indywidualnych szkoleń zawodowych dla osób dorosłych, realizowane przez Województwo Świętokrzyskie za pośrednictwem Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Kielcach: „Pracownik kapitałem firmy. Postaw na jego rozwój z Bazą Usług Rozwojowych” (dofinansowanie 35,9 mln zł) i „BUduj swój Rozwój – Baza Usług Rozwojowych” (dofinansowanie 42 mln zł).

Celem obu projektów jest podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracodawców i ich pracowników oraz dorosłych mieszkańców regionu, szczególnie osób o niskich kwalifikacjach oraz osób 50+, poprzez dofinansowanie i refundację kosztów wysokiej jakości szkoleń zawodowych oraz studiów podyplomowych, które są dopasowane do indywidualnych potrzeb osób lub polityki kadrowej firm. Poziom dofinansowania wynosi od 75% do 90% kosztów szkoleń, maksymalnie do kwoty 8,5 tys. zł dla jednej osoby. Oferta dotyczy wyłącznie szkoleń i studiów dostępnych w Bazie Usług Rozwojowych (BUR to platforma internetowa administrowana przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości).

Nowością wprowadzoną w obecnym programie regionalnym było umożliwienie dużym przedsiębiorstwom oraz pracodawcom, którzy nie posiadają statusu przedsiębiorcy, ubiegania się o dofinansowanie na szkolenia swojej kadry. Jest to ważne ułatwienie dla tego rodzaju podmiotów i jednocześnie zachęta do inwestowania w kwalifikacje świętokrzyskich pracowników.

Do końca 2024 r. z dofinansowania skorzystało 5095 osób (w 2025 r. liczba ta wzrosła do 6,4 tys.), zdobywając nowe umiejętności i kwalifikacje, m.in. w branżach kluczowych dla gospodarki regionu, takich jak budownictwo, IT czy usługi medyczne.

Ponadto w 2024 r. uruchomiono kolejne projekty strategiczne w ramach społecznej części FEŚ 2021- 2027. Są to:

- **Projekt „Świętokrzyska Edukacja Zawodowa” – realizowany przez Województwo Świętokrzyskie/Departament Edukacji, Kultury i Dziedzictwa Narodowego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego w Kielcach.**

Projekt rozpoczął się we wrześniu 2024 roku i w ciągu 4 lat szkolnych ma objąć ponad 1500 uczniów z 10 świętokrzyskich techników oraz kilka tysięcy uczniów ze 102 szkół podstawowych w zakresie doradztwa zawodowego. Dofinansowanie to blisko **19,3 mln zł**.

Projekt jest odpowiedzią na problem niewystarczających umiejętności praktycznych uczniów kończących technika. Głównym elementem projektu ma być realizacja zajęć w ramach tzw. Wzorcowego Modelu Kształcenia Praktycznego (WMKP) w wybranych technikach z województwa świętokrzyskiego. WMKP zakłada kształcenie w rzeczywistych warunkach pracy – 40% zajęć praktycznych odbywa się poza szkołą, w siedzibach pracodawców. Takie działania pozwolą uczniom nabyć praktyczne umiejętności, zdobyć cenne doświadczenie i poznać rzeczywiste warunki pracy,

a pracodawcom dadzą możliwość znalezienia przyszłych pracowników, co będzie budowało potencjał regionu świętokrzyskiego. Dodatkowo w projekcie będą realizowane staże uczniowskie i szkolenia/kursy branżowe dla uczniów i nauczycieli techników.

Zarząd Województwa Świętokrzyskiego konsekwentnie realizuje strategię rozwoju

świętokrzyskiego szkolnictwa zawodowego. Fundusze Europejskie wykorzystywane są do podnoszenia jakości edukacji zawodowej oraz do promowania zawodowych kierunków kształcenia wśród młodzieży. W nadchodzących latach to właśnie dobrze wyedukowani absolwenci techników i szkół branżowych będą stanowić o sile regionalnej gospodarki i konkurencyjności przedsiębiorstw.

Dotychczasową skuteczność tej strategii pokazują dane dotyczące liczby uczniów w poszczególnych typach szkół – np. w szkołach branżowych I stopnia było to 2862 uczniów w 2018 r., zaś w 2023 r. (najbardziej aktualne dostępne dane GUS) było to już 5 363 uczniów. W przypadku szkół branżowych II stopnia było to 186 uczniów w 2020 r. (pierwszy rocznik w tych szkołach) oraz 957 - w 2023 r. Natomiast w przypadku techników nastąpił wzrost z 18 441 w 2018 r. do 26 637 uczniów w 2023 r.

- **Projekt „Profilaktyka świętokrzyskich pracowników” – realizowany przez Wojewódzki Ośrodek Medycyny Pracy w Kielcach w partnerstwie ze Świętokrzyskim Centrum Onkologii.**

Okres realizacji projektu to lata 2024-2029, dofinansowanie to blisko 71 mln zł. Celem przedsięwzięcia jest ochrona zdrowia i wydłużenie aktywności zawodowej pracowników w wieku 45+, zatrudnionych w firmach i instytucjach działających na terenie województwa świętokrzyskiego. Kluczowym elementem projektu są rozszerzone badania profilaktyczne (w tym m.in. badania genetyczne), które znacznie wykraczają swoim zakresem poza standardowe, okresowe badania profilaktyczne pracowników. Ponadto w projekcie prowadzone są działania edukacyjno-zdrowotne. Docelowo projekt ma dotrzeć do 50 tys. osób, w tym co najmniej 40 tys. osób ma skorzystać z badań.

Projekt jest przedsięwzięciem pionierskim w kraju. Stanowi bezpośrednią odpowiedź na obecne problemy demograficzne regionu (rosnący wiek średni pracowników) i prezentuje **nowatorskie podejście do profilaktyki zdrowotnej** prowadzonej na masową skalę. **To nowoczesne podejście przejawia się m.in. w szczegółach projektu – jednym z jego efektów będzie uruchomienie „urobusa”. Jest to pierwszy w Polsce, mobilny gabinet do badania prostaty.** „Urobus” umożliwi specjalistom ze Świętokrzyskiego Centrum Onkologii dotarcie z ofertą tego badania do mężczyzn mieszkających w małych miejscowościach, oddalonych od centrum regionu (oficjalne uruchomienie nastąpiło w kwietniu 2025 r.).

Oferta projektu cieszy się ogromnym zainteresowaniem świętokrzyskich pracowników - do końca 2024 roku przebadano ponad 5 tys. osób (do końca kwietnia 2025 r. było to już 10 tys. osób).

Uczestnikom projektu wystawiono blisko 3,6 tys. zleceń na dodatkowe konsultacje specjalistyczne, m.in. kardiologiczne, laryngologiczne i rehabilitacyjne. Pozwoliło to na wczesne wykrycie potencjalnych zagrożeń zdrowotnych i podjęcie działań leczniczych.

- **Projekt „Tworzenie lokalnych systemów wsparcia dla seniorów” - realizowany przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w partnerstwie z 19 gminami powiatu kieleckiego oraz Miastem Kielce.**

Projekt jest odpowiedzią na bieżące trendy demograficzne i rosnący popyt na usługi opiekuńcze dla osób starszych. Przedsięwzięcie rozpoczęło się w lutym 2024 r., w oparciu o dofinansowanie w wysokości blisko **60,4 mln zł. Celem jest opracowanie efektywnego systemu koordynacji usług społecznych i zdrowotnych**, świadczonych na rzecz osób starszych na poziomie samorządów gminnych, tj. stworzenie modelowego systemu „jednego okienka”, w którym osoby starsze łatwo uzyskają szybki dostęp zarówno do usług opiekuńczych, jak i usług medycznych. Następnie system - jako przetestowany, skuteczny i sprawdzony model działania - będą mogły wdrożyć wszystkie gminy w regionie. **Wypracowanie takiego rozwiązania podniesie jakość życia świętokrzyskich seniorów, a samorządom pozwoli na znacznie bardziej efektywne wykorzystywanie budżetów, przeznaczonych na wspieranie osób starszych.**

W ramach przedsięwzięcia zaplanowano ponadto objęcie bezpośrednim wsparciem 3,5 tys. osób w wieku 60+ z Miasta Kielce oraz powiatu kieleckiego. Oferta projektu jest bardzo szeroka - dla seniorów potrzebujących stałego wsparcia dostępne są usługi asystentów, codzienna domowa opieka, odwiedziny pielęgniarek, usługi fizjoterapeuty i rehabilitanta.

Do końca 2024 r. projekt objął wsparciem 2663 seniorów (w I kw. 2025 r. było to już ponad 3 tys. osób).

Województwo świętokrzyskie w gronie krajowych liderów w społecznym komponencie FEŚ 2021-2027:

Do końca 2024 r. w ramach tzw. miękkiej części programu zawarto łącznie 335 umów na dofinansowanie projektów na łączną kwotę dofinansowania 831,3 mln zł, co stanowiło 59,74% aktualnie dostępnej alokacji EFS+ (na koniec marca 2025 r. było to już ponad 67%).

W 2024 r. zawarto 276 umów na łączną kwotę dofinansowania 533,8 mln zł. Dzięki temu poziom wykorzystania dostępnej alokacji EFS+ wzrósł w ciągu roku o 39,95 punktów procentowych.

Tak szybki przyrost kontraktacji wynikał z dużej liczby ogłaszanych naborów oraz z efektywnie prowadzonych procedur ocen formalnych, merytorycznych oraz negocjowania projektów EFS+ wybranych do dofinansowania. Od momentu rozpoczęcia programu FEŚ 2021-2027 do końca 2024 r.

w odpowiedzi na nabory projektów społecznych autorzy projektów złożyli 1174 wnioski o dofinansowanie, w tym tylko w ciągu 2024 r. – 625 wniosków. **Ponadto w 2024 roku uruchomiono 25 naborów projektów w ramach Priorytetów 7., 8., 9. i 10. na łączną kwotę dofinansowania 531,1 mln zł – stanowiło to ponad 1/3 alokacji EFS+, dostępnej aktualnie w programie FEŚ 2021-2027.**

Szybkie tempo we wdrażaniu społecznej części programu FEŚ 2021-2027 plasuje województwo świętokrzyskie w gronie krajowych liderów pod względem zaawansowania w wykorzystaniu środków EFS+ dostępnych w programach regionalnych. Pozycja ta pozostawała stabilna w ciągu całego 2024 roku.

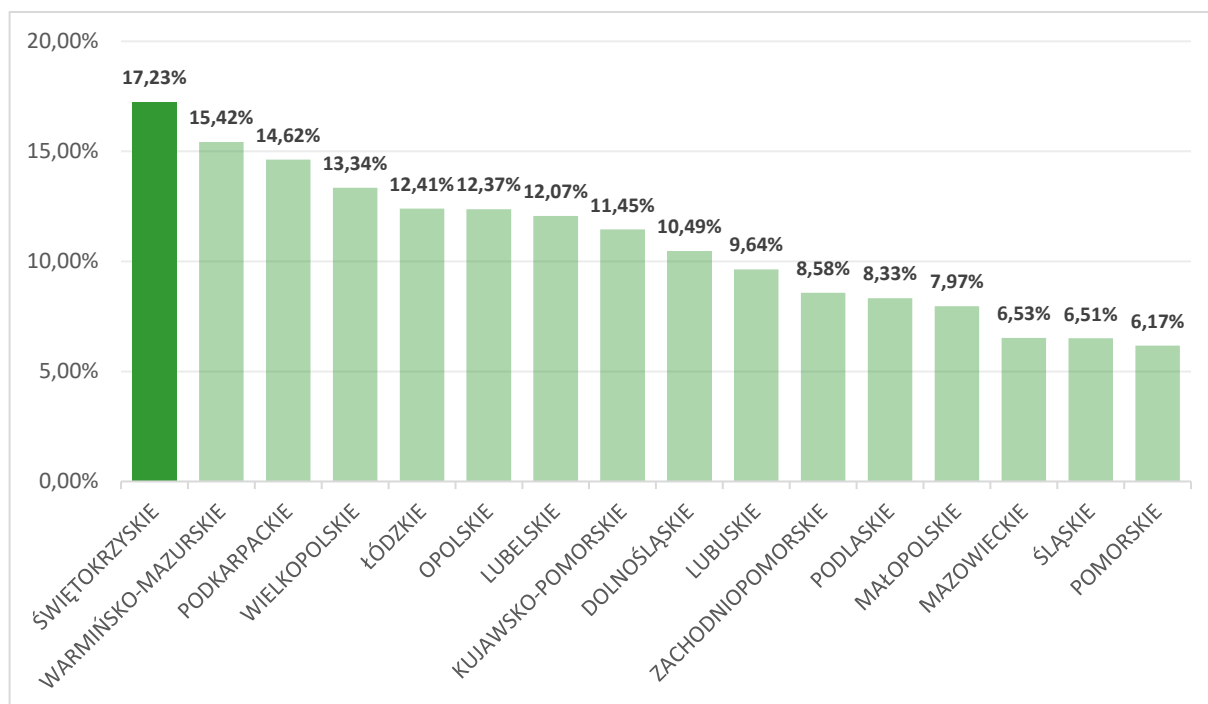
2021-2027: szybkie postępy w rozliczaniu wniosków o płatność oraz certyfikacji wydatków przez Komisję Europejską

W wyniku zawarcia w 2024 r. dużej liczby umów o dofinansowanie, znacząco zintensyfikowano prace związane z nadzorem i rozliczaniem projektów będących w trakcie realizacji. **Łącznie w ciągu 2024 r. nadzorowano realizację 299 projektów (tj. o 240 projektów więcej niż w 2023 r.).** W efekcie wartość zatwierdzonych wniosków o płatność, które obrazują realne postępy finansowe oraz rzeczowe (tj. osiągnięte wskaźniki) w projektach, sięgnęła na koniec 2024 r. kwoty **152,9 mln zł**, co stanowi 10,99% aktualnie dostępnej alokacji EFS+.

Drugim **istotnym wskaźnikiem finansowym** jest **certyfikacja** (tj. potwierdzenie prawidłowości) wydatków przez Komisję Europejską. Wyniosła ona **31,9 mln EURO** na koniec 2024 r., co stanowiło 8,22% aktualnie dostępnej alokacji EFS. Całą wartość certyfikacji osiągnięto w ciągu 2024 r. **Szybka certyfikacja wydatków ma kluczowe znaczenie dla zapewnienia pełnego wykorzystania środków UE**, przyznanych Województwu Świętokrzyskiemu w obecnej perspektywie finansowej (brak odpowiednich postępów w certyfikacji wydatków mógłby spowodować odebranie regionowi przez KE części przyznanych wcześniej funduszy UE).

Znaczące tempo zawierania umów na dofinansowanie projektów społecznych w ciągu 2024 r. stanowiło stabilną bazę do dalszych, szybkich postępów we wdrażaniu społecznej części programu FEŚ 2021-2027 w I kw. 2025 r. Jest to widoczne w ogólnopolskim rankingu, obrazującym zaawansowanie poszczególnych województw w rozliczaniu projektów społecznych w programach regionalnych.

Wykres 9. Wartość zatwierdzonych wniosków o płatność EFS+ jako % alokacji wg stanu na dzień 31.03.25 r.

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Wdrażania EFS na podstawie raportów krajowych, przygotowywanych przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej

Projektodawcy w społecznej części FEŚ 2021-2027: dominacja samorządów

Na 1174 wnioski o dofinansowanie, złożone w odpowiedzi na nabory projektów ogłaszane od początku realizacji społecznej części FEŚ do końca 2024 r., największy odsetek - tj. 39,5% - przypada na jednostki samorządu terytorialnego.

Samorządy są również największymi beneficjentami projektów społecznych FEŚ 2021-2027 pod względem liczby zawartych umów oraz ich łącznej wartości: przypada na nie **51,3% liczby zawartych umów** oraz ponad **64% łącznej kwoty dofinansowania**, rozdysponowanego w tych umowach. Duże zainteresowanie i skuteczność świętokrzyskich JST w pozyskiwaniu środków z EFS+ oznaczają m. in., że:

- Społeczna część programu FEŚ 2021-2027 została przygotowana w oparciu o **trafnie zdiagnozowane problemy i potrzeby mieszkańców regionu**, szczególnie w zakresie edukacji, usług społecznych oraz usług rynku pracy, które leżą w obszarze zainteresowania samorządów gminnych i powiatowych;
- **Zadziałał efekt zachęt**, kierowanych w stronę JST w ramach działań Zarządu Województwa, który m.in. polecił ekspertom Departamentu Wdrażania EFS UMWŚ przeprowadzić cykl szkoleń

dotyczących zdobywania dofinansowania z EFS+ dla zespołów pracowników JST jeszcze na etapie tworzenia i negocjowania z KE programu FEŚ 2021-2027 (tj. w latach 2021 i 2022);

- Środki z EFS+ przeznaczone na realizację projektów społecznych FEŚ 2021-2027, **zasilą w większości regionalną gospodarkę**, co zdynamizuje rozwój województwa i wzmocni jego potencjał społeczno-gospodarczy.

4. WDRAŻANIE KRAJOWYCH PROGRAMÓW OPERACYJNYCH W WOJEWÓDZTWIE ŚWIĘTOKRZYSKIM W 2024 ROKU

W 2024 roku w województwie świętokrzyskim były realizowane projekty w ramach perspektywy finansowej 2014-2020 oraz perspektywy finansowej 2021-2027. Powyższe przedsięwzięcia finansowano z następujących krajowych programów UE:

1) perspektywa finansowa 2014-2020:

- Program Operacyjny Polska Wschodnia (POPW),
- Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 (POLiŚ),
- Program Operacyjny Inteligentny Rozwój (POIR),
- Program Operacyjny Polska Cyfrowa (POPC),
- Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój (POWER).

2) perspektywa finansowa 2021-2027:

- Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej 2021-2027 (FEPW),
- Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 (FENiKS),
- Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki 2021-2027 (FENG),
- Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy 2021-2027 (FERC)
- Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego (FERS).

Dane dotyczące realizacji przedsięwzięć w regionie zostały zaczerpnięte z „List projektów realizowanych z Funduszy Europejskich w latach 2014-2020”, publikowanych na stronie internetowej Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej. Na potrzeby obliczenia całkowitej wartości projektów realizowanych w regionie, w tym kwoty dofinansowania z UE uwzględniono te, których obszar realizacji został wskazany jako „województwo świętokrzyskie”. W sytuacji, gdy dany projekt swoim zasięgiem objął cały kraj lub kilka województw, wówczas wartość całkowita przedsięwzięcia, w tym kwota unijnego dofinansowania przypisana jest wyłącznie do beneficjenta mającego siedzibę główną na terenie danego województwa.

Tabela 3. Liczba i wartość projektów współfinansowanych z funduszy UE (programy krajowe) realizowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 w województwie świętokrzyskim do końca 2024 r.

Program operacyjny	Liczba projektów	Wartość projektów (zł)	Dofinansowanie UE (zł)	% wartość dofinansowania UE
POPW	326	1 885 816 824,96	1 077 239 609,35	26,79
POIiŚ	76	3 188 515 604,55	1 546 057 591,15	38,45
POIR	210	1 485 913 227,02	658 041 696,38	16,36
POPC	21	491 522 517,73	238 860 957,26	5,94
POWER	226	576 516 437,22	501 075 474,32	12,46
SUMA	859	7 628 284 611,48	4 021 275 328,46	

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Rozwoju Regionalnego na podstawie danych z portalu

www.funduszeuropejskie.gov.pl, wg stanu na dzień 01.01.2025 r.

Mimo tego, iż końcową datą kwalifikowalności wydatków w projektach finansowanych ze środków UE 2014-2020 był 31 grudnia 2023 rok, to część projektów była nadal realizowana w 2024 roku, z uwagi na dodatkowe źródła finansowania.

Od 2014 roku w ramach perspektywy finansowej 2014-2020 zrealizowano 859 projektów o wartości prawie 7,63 mld zł, w tym dofinansowanie UE ponad 4,02 mld zł.

Wśród przedsięwzięć, które miały największą łączną wartość dofinansowania unijnego należy wymienić te, które realizowano w ramach POIiŚ (38,45%) i POPW (26,79%), zaś najmniejsza wartość dofinansowania z UE przypadła na projekty wdrażane w ramach POPC (5,94%) oraz POWER (12,46%).

W związku z realizacją **Programu Operacyjnego Polska Wschodnia 2014-2020**, na obszarze województwa świętokrzyskiego zrealizowano 326 przedsięwzięć o łącznej wartości prawie 1,89 mld zł i dofinansowaniu UE około 1,08 mld zł. W ramach priorytetu 1. *Przedsiębiorcza Polska Wschodnia* wdrożono 317 przedsięwzięć na łączną wartość prawie 388 mln zł i dofinansowaniu z UE na poziomie około 202 mln zł. Natomiast w ramach priorytetu 2. *Nowoczesna Infrastruktura Transportowa* zrealizowano 8 inwestycji, których wartość całkowita wyniosła ponad 701 mln zł, z czego dofinansowanie z UE to prawie około 518 mln zł.

W 2024 roku zrealizowano w regionie jeden z najważniejszych projektów tj. *Prace na linii kolejowej nr 25 na odcinku Skarżysko Kamienna – Sandomierz*. Wartości tego przedsięwzięcia to ponad 796 mln zł, a dofinansowanie z UE wyniosło ponad 357 mln zł.

W województwie świętokrzyskim w ramach **Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020** wdrożono 76 projektów o łącznej wartości prawie 3,19 mld zł i dofinansowaniu z UE około 1,55 mld zł. Wśród kluczowych przedsięwzięć należy wymienić 23 inwestycje realizowane z priorytetu 9. *Wzmacnianie strategicznej infrastruktury ochrony zdrowia* o ogólnej wartości prawie 166 mln zł i dofinansowaniu z UE ponad 110 mln zł. Natomiast w ramach priorytetu 3. *Rozwój sieci drogowej TENT i transportu multimodalnego* wdrożono 9 przedsięwzięć o największej wartości około 1,37 mld zł i kwocie unijnego dofinansowania ponad 584 mln zł. Powyższe przedsięwzięcia były związane z poprawą bezpieczeństwa w ruchu drogowym poprzez przebudowę skrzyżowań czy też zamontowaniu sygnalizacji świetlnych.

W 2024 roku realizowano projekt pn. *Zwiększenie dostępności i skuteczności leczenia pacjentów w nagłych przypadkach przez kompleksową modernizację SOR NZOZ Szpitala Specjalistycznego w Jędrzejowie* o całkowitej wartości około 9,20 mln zł, w tym dofinansowaniu UE na kwotę prawie 6,46 mln zł.

W ramach **Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój 2014-2020** do końca 2024 roku w województwie świętokrzyskim wdrożono 210 przedsięwzięć o całkowitej wartości prawie 1,49 mld zł, w tym dofinansowanie z UE ponad 658 mln zł. Najwięcej przedsięwzięć, tj. 81 było realizowanych w ramach priorytetu 3. *Wsparcie innowacji w przedsiębiorstwach*. Ich całkowita wartość wynosiła około 470 mln zł, natomiast kwota dofinansowania z UE to ponad 154 mln zł. Natomiast w ramach priorytetu 1. *Wsparcie prowadzenia prac B+R przez przedsiębiorstwa* zrealizowano 56 inwestycji o największej wartości całkowitej tj. około 807 mln zł, w tym dofinansowaniu UE na poziomie około 402 mln zł.

W 2024 roku w trakcie realizacji było 5 przedsięwzięć o łącznej wartości około 88 mln zł i dofinansowaniu z UE na poziomie prawie 38 mln zł. Na szczególną uwagę zasługują 2 projekty firmy M.A.S sp. z o.o., które dotyczyły m.in. badań i rozwoju urządzeń związanych z systemami chłodzenia i magazynowania energii oraz wprowadzenia na rynek hybrydowych urządzeń chłodniczych. Ich ogólna wartość to ponad 36 mln zł, natomiast unijne dofinansowanie przekroczyło kwotę 16 mln zł.

W województwie świętokrzyskim, w ramach **Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa 2014-2020** zrealizowano 21 projektów, o łącznej wartości na poziomie prawie 492 mln zł i dofinansowaniu około 239 mln zł. Najwięcej przedsięwzięć tj. 14 dotyczyło priorytetu 1. *Powszechny dostęp do szybkiego Internetu*. Ich całkowita wartość wyniosła około 472 mln zł, natomiast dofinansowanie przekroczyło

kwotę 222 mln zł. Głównym celem powyższych przedsięwzięć było wyeliminowanie terytorialnych różnic w możliwości dostępu do szerokopasmowego Internetu o wysokich przepustowościach. W 2024 roku, w naszym regionie nie rozpoczęto realizacji projektów z powyższego programu. Wszystkie przedsięwzięcia były zakończone terminowo, maksymalnie do 31 grudnia 2023 roku.

Z **Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020** w regionie sfinansowano 226 przedsięwzięć o całkowitej wartości prawie 577 mln zł i dofinansowaniu na poziomie ponad 501 mln zł. Najwięcej projektów, tj. 185 zrealizowano w ramach priorytetu 1. *Rynek pracy otwarty dla wszystkich*. Ich wartość wyniosła około 476 mln zł, natomiast dofinansowanie z UE przekroczyło kwotę 414 mln zł. Powyższe przedsięwzięcia dotyczyły głównie aktywizacji zawodowej, w tym zwiększenia możliwości zatrudnienia osób młodych. W 2024 roku w naszym regionie nie rozpoczęto realizacji projektów z powyższego programu. Wszystkie przedsięwzięcia były zakończone terminowo, maksymalnie do 31 grudnia 2023 roku.

FUNDUSZE UE W RAMACH PERSPEKTYWY FINANSOWEJ 2021-2027

W województwie świętokrzyskim w ramach perspektywy finansowej 2021-2027, do 31 grudnia 2024 roku podpisano umowy na realizację 76 przedsięwzięć o wartości około 928 mln zł, w tym dofinansowanie z UE na poziomie prawie 703 mln zł.

Najwięcej projektów, tj. 49 wdrażano z programu Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej. Ogólna wartość tych inwestycji wyniosła ponad 523 mln zł mld zł, z kolei kwota dofinansowania z UE to około 376 mld zł. Najmniej inwestycji było realizowanych w ramach programów: Fundusze Europejskie dla Rozwoju Cyfrowego oraz Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego (po 1 inwestycji w ramach każdego Funduszu).

Tabela 4. Liczba i wartość projektów współfinansowanych z funduszy UE (programy krajowe)
realizowanych w perspektywie finansowej 2021-2027 w województwie świętokrzyskim
do końca 2024 r.

Program operacyjny	Liczba projektów	Wartość projektów (zł)	Dofinansowanie UE (zł)	% wartość dofinansowania UE
FEPW	49	523 426 928,38	375 817 306,99	34,48
FEnIKS	4	518 117 667,96	493 322 379,42	45,26
FENG	21	369 535 504,58	189 057 157,11	17,35
FERC	1	39 917 986,52	20 380 750,81	1,87
FERS	1	13 768 806,14	11 362 018,82	1,04
SUMA	76	927 571 159,06	702 760 287,34	

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Rozwoju Regionalnego na podstawie danych z www.funduszeuropejskie.gov.pl, wg stanu na 01.01.2025 r.

W strukturze zrealizowanych przedsięwzięć pod względem wartości dofinansowania z UE dominowały projekty realizowane w ramach FEnIKS oraz FEPW, które stanowiły odpowiednio 45,26% i 34,48%.

W ramach programu **Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej**, wśród 49 przedsięwzięć o wartości ponad 523 mln zł, w tym dofinansowanie z UE prawie 376 mln zł, największej inwestycji tj. 41 wdrażano z priorytetu 1. *Przedsiębiorczość i Innowacje*. Ogólna wartość tych projektów to ponad 55 mln zł, a unijne dofinansowanie wyniosło prawie 31 mln zł. Natomiast w ramach priorytetu 4. *Spójna sieć transportowa* wdrażane są 3 duże inwestycje drogowe tj. *Budowa obwodnicy miejscowości Bogoria w ciągu drogi wojewódzkiej nr 757*, *Rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 744 na odc. Tychów Stary – Starachowice* oraz *Budowa obwodnicy m. Nowy Korczyn*. Ich wartość to około 212 mln zł, a dofinansowanie UE wynosi prawie 158 mln zł. Szczególne znaczenie dla regionu ma realizacja projektu pn. *Odbudowa różnorodności biologicznej doliny Nidy, poprzez odbudowę korytarzy ekologicznych i zwiększenie retencji gruntowej* w ramach priorytetu 2. *Energia i klimat*. Wartość tego przedsięwzięcia wynosi około 95 mln zł, natomiast dofinansowaniu UE oscyluje na poziomie prawie 77 mln zł. Działania inwestycyjne w tym projekcie polegają przede wszystkim na likwidacji istniejących barier migracyjnych i sztucznych ograniczeń dla organizmów wodnych.

W województwie świętokrzyskim w ramach **Funduszy Europejskich na Infrastrukturę, Klimat i Środowisko** realizowano 4 inwestycje o wartości ogólnej ponad 518 mln zł, a dofinansowanie z UE to kwota ponad 493 mln zł. Jednym z ważnych przedsięwzięć jest realizowany w ramach priorytetu 1. *Wsparcie sektorów energetyka i środowisko z Funduszu Spójności przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Kielcach*, projekt pn. *Program priorytetowy „Czyste Powietrze”*

realizowany w województwie świętokrzyskim. Wartość tej inwestycji, jak i dofinansowanie z UE to kwota prawie 451 mln zł.

Wśród 21 projektów o łącznej wartości prawie 370 mln zł i dofinansowaniu z UE na kwotę ponad 189 mln zł realizowanych w ramach **Funduszy Europejskich dla Nowoczesnej Gospodarki**, 8 przedsięwzięć jest wdrażanych z Priorytetu 2. *Środowisko sprzyjające innowacjom*. Ich wartość, jak i dofinansowanie UE są najwyższe i wynoszą odpowiednio ponad 234 mln zł oraz około 117 mln zł. Jeden z projektów - *Technopark Kielce Startup Booster Poland*, którego beneficjentem jest Gmina Kielce - Kielecki Park Technologiczny, ma na celu wsparcie startupów w procesie przyspieszenia rozwoju oraz produktów poprzez indywidualne działania akcelerycyjne. Wartość projektu to ponad 17 mln zł, natomiast dofinansowanie UE to prawie 17 mln zł. Poziom unijnego wsparcia oscyluje na poziomie 96,51%.

Jedynym projektem uruchomionym w ramach **Funduszy Europejskich na Rozwój Cyfrowy** i Priorytetu 1. *Zwiększenie dostępu do ultraszybkiego internetu szerokopasmowego* jest *Budowa sieci NGA na terenie województwa świętokrzyskiego w ramach obszaru 5.26.06.09*, o wartości prawie 40 mln zł i dofinansowaniu z UE ponad 20 mln zł.

Kolejnym ważnym przedsięwzięciem wdrażanym przez Województwo Świętokrzyskie – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Kielcach, w ramach **Funduszy Europejskich dla Rozwoju Społecznego** jest projekt pn. *Koordinacja polityki społecznej w województwie świętokrzyskim*. Głównym celem jest m.in. wsparcie jednostek, podmiotów, instytucji w procesie zmian systemowych związanych z rozwojem usług społecznych, w tym tworzeniem i wspieraniem centrów usług społecznych, deinstytucjonalizacją. Przedsięwzięcie to realizowane jest w oparciu o *priorytet 4. Spójność społeczna i zdrowie*, jego wartość to prawie 14 mln zł, a dofinansowanie unijne wynosi ponad 11 mln zł.

5. BUDŻET WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO W 2024 ROKU

Podstawą gospodarki finansowej prowadzonej w 2024 r. przez Zarząd Województwa Świętokrzyskiego oraz podległych kierowników jednostek organizacyjnych były podjęte uchwały:

- Nr LXX/868/24 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 29 stycznia 2024 r. w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Województwa Świętokrzyskiego na lata 2024-2040
- Nr LXX/869/24 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 29 stycznia 2024 r. w sprawie uchwalenia Budżetu Województwa Świętokrzyskiego na 2024 rok.

Planowane wg uchwały budżetowej **dochody** na 2024 rok stanowiły **kwotę 1 322 065 166,00 zł**, zmniejszyły się w trakcie roku o kwotę 65 694 222,68 zł do poziomu **1 256 370 943,32 zł** i zostały wykonane w kwocie **1 221 517 695,99 zł**, tj. na poziomie 97,2% planu. Udział planowanych i zrealizowanych dochodów bieżących w stosunku do dochodów majątkowych w 2024 roku

pozostaje na wyższym poziomie. Ich wielkości i struktura (udział w dochodach ogółem) kształtowały się w 2024 roku następująco:

- dochody bieżące (plan – **992 044 261,32** zł, tj. 79,0%, wykonanie – **982 794 395,39** zł, tj. 80,5%)
- dochody majątkowe (plan – **264 326 682,00** zł, tj. 21,0%, wykonanie – **238 723 300,60** zł, tj. 19,5%).

Tabela 5. Podział dochodów według źródeł ich pochodzenia

Rodzaj źródła	Plan według uchwały budżetowej	Plan po zmianach 31.12.2024	Wykonanie 31.12.2024	% wykonanie /plan po zmianach	% struktura wykonania
Dotacje celowe z budżetu państwa	89 528 530,00	116 756 163,32	97 230 988,42	83,3%	8,0%
Dotacje celowe w ramach programów i projektów finansowanych ze środków z funduszy strukturalnych oraz płatności w ramach śr. europejskich i śr. bezzwrotnych	297 668 406,00	238 471 740,00	222 274 391,42	93,2%	18,2%
Dotacje z JST	3 413 339,00	3 473 545,00	1 452 878,52	41,8%	0,1%
Dotacje i środki z Funduszy oraz od państwowych i samorządowych osób prawnych	191 097 534,00	136 027 043,00	116 625 405,30	85,7%	9,6%
Udziały w podatkach w tym od:	324 498 776,00	330 118 660,00	330 118 660,00	100,0%	27,0%
- osób fizycznych	49 512 719,00	55 132 603,00	55 132 603,00	100,0%	4,5%
- osób prawnych	274 986 057,00	274 986 057,00	274 986 057,00	100,0%	22,5%
Subwencja ogólna	396 111 034,00	402 003 779,00	402 003 779,00	100,0%	32,9%
Pozostałe dochody	19 747 547,00	29 520 013,00	51 811 593,33	175,5%	4,2%
Dochody ogółem	1 322 065 166,00	1 256 370 943,32	1 221 517 695,99	97,2%	100,0%

Źródła: Opracowanie własne Departamentu Budżetu i Finansów

Wydatki budżetu województwa w 2024 roku zostały zaplanowane według uchwały budżetowej na poziomie **1 531 665 029,00** zł i zmniejszyły się w wyniku wprowadzonych zmian uchwałami Zarządu i Sejmiku o kwotę 272 262 181,33 zł do wysokości **1 259 402 847,67** zł. Zrealizowane zostały w wysokości **1 034 172 504,72** zł, co stanowi 82,1% przyjętego planu rocznego.

Wydatki bieżące zaplanowane w kwocie **721 288 858,67** zł zostały zrealizowane w kwocie **609 657 091,89** zł, co stanowi 84,5% planu, a wydatki majątkowe zaplanowane w kwocie **538 113 989,00** zł zostały zrealizowane w kwocie **424 515 412,83** zł, co stanowi 78,9% planu.

Wydatki majątkowe zrealizowane w 2024 r. stanowią 41,0% udziału w odniesieniu do wykonanych wydatków ogółem.

Tabela 6. Wydatki budżetu skierowane na następujące obszary

Dział	Wyszczególnienie	Plan po zmianach 2024	Wykonanie 2024	% wyk./plan
600	Transport i Komunikacja	579 495 788,02	501 295 670,82	86,5%
750	Administracja publiczna	177 562 776,00	160 495 725,85	90,4%
851	Ochrona zdrowia	125 316 659,24	108 458 658,74	86,5%
921	Kultura i dziedzictwo narodowe	97 592 941,00	95 574 075,88	97,9%
852,853,855	Pomoc i polityka społeczna, rodzina i bezrobocie	94 343 426,70	58 725 292,23	62,2%
801,730	Edukacja i nauka	57 501 179,00	51 251 096,10	89,1%
900,925	Ochrona przyrody i środowiska	30 149 513,00	20 374 837,47	67,6%
700,710	Gospodarka mieszkaniowa i działalność usługowa	7 191 479,00	6 398 900,80	89,0%
150, 400	Przedsiębiorczość i innowacje	10 339 717,00	4 821 490,34	46,6%
010, 050	Rolnictwo, rybołówstwo i rybactwo	16 107 774,49	13 336 995,75	82,8%
630,926	Sport i turystyka	8 992 550,00	8 370 012,41	93,1%
757,758	Obsługa długu publicznego i rezerwy	47 602 387,22	2 248 416,81	4,7%
754	Bezpieczeństwo publ. i ochrona ppoż.	4 475 236,00	1 049 248,67	23,4%
751	Urzędy naczelných organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	1 228 421,00	1 228 419,36	100,0%
720	Spółeczeństwo informacyjne	1 503 000,00	543 663,49	36,2%
Wydatki ogółem		1 259 402 847,67	1 034 172 504,72	82,1%

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Budżetu i Finansów

Największa kwota wydatków zrealizowana została w dziale 600 „Transport i łączność” z przeznaczeniem na zadania w zakresie dróg wojewódzkich oraz wykonywanie krajowych pasażerskich przewozów kolejowych i autobusowych.

W 2024 r. realizowane były przez wojewódzkie jednostki budżetowe projekty własne oraz w partnerstwie z innymi jednostkami, udzielone zostały dotacje na wkład własny i wydatki niekwalifikowalne dla zadań wojewódzkich samorządowych zakładów opieki zdrowotnej i instytucji kultury oraz przekazano beneficjentom współfinansowanie z budżetu państwa.

Uzyskane dochody budżetu stanowiły kwotę wyższą niż wykonane wydatki i na koniec 2024 roku wystąpiła nadwyżka budżetu w kwocie **187 345 191,27** zł przy planowanym deficycie w wysokości 3.031.904,35 zł. Na dzień 31 grudnia 2024 roku zaplanowane w wysokości 40.442.005,35 zł **przychody** Województwa wykonano na kwotę **341 875 206,92** zł, tj. na poziomie 845,3%. Przychody pochodziły z nadwyżki z lat ubiegłych, w tym niewykorzystanych środków pieniężnych, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 8 ustawy o finansach publicznych oraz ze spłat udzielonych pożyczek.

Rozchody zaplanowane w wysokości **37 410 101,00** zł zostały wykonane w kwocie **20 915 449,40** zł, tj. 55,9% i zostały przeznaczone na spłatę otrzymanego zagranicznego kredytu w kwocie 5 000 000,00 zł w ramach zawartej umowy z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym w Luksemburgu oraz na udzielenie pożyczek w łącznej wysokości 15 915 449,40 zł dla samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej i instytucji kultury.

Dług na dzień 31 grudnia 2024 roku stanowił kwotę 15 000 000 zł i dotyczył kredytu zaciągniętego w Europejskim Banku Inwestycyjnym. Spłata kredytu spełniała wymogi wynikające z art. 243 ustawy o finansach publicznych.

Szczegółowa informacja o wykonaniu budżetu za 2024 r. zawarta jest w „Sprawozdaniu z wykonania budżetu Województwa Świętokrzyskiego za 2024 rok”, przyjętym Uchwałą nr 1867/25 Zarządu Województwa Świętokrzyskiego z dnia 31 marca 2025 roku.

IV. DZIAŁALNOŚĆ ZARZĄDU WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO W RAMACH REALIZACJI POLITYK, PROGRAMÓW, STRATEGII I POZOSTAŁYCH DOKUMENTÓW

W tej części Raportu znajduje się opis działalności Zarządu Województwa Świętokrzyskiego w ramach realizacji polityk, programów, strategii i pozostałych dokumentów mających na celu wdrażanie zapisów Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego.

Art. 14 ust. 1 ustawy o samorządzie województwa stanowi jedną z podstaw prawnych zakresu działalności samorządu województwa, w tym zadań realizowanych przez zarząd województwa.

Uwzględniając powyższy zakres zadań Samorządu Województwa Świętokrzyskiego oraz kompetencje zarządu obejmujące kreowanie regionalnych polityk sektorowych służących realizacji celów strategicznych województwa, dla potrzeb przygotowania niniejszego Raportu przyjęto 14 obszarów tematycznych nawiązujących do zadań realizowanych przez poszczególne departamenty Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego i nadzorowane przez nie jednostki organizacyjne województwa. Są to:

1. Gospodarka i innowacje
2. Bezrobocie i rynek pracy
3. Transport, komunikacja i infrastruktura
4. Edukacja
5. Kultura i dziedzictwo narodowe
6. Ochrona zdrowia
7. Polityka społeczna
8. Społeczeństwo informacyjne
9. Rolnictwo, klimat i środowisko
10. Geodezja i planowanie przestrzenne
11. Sport i turystyka
12. Współpraca zagraniczna
13. Promocja
14. Gospodarowanie mieniem wojewódzkim

Informacja o działalności Zarządu Województwa Świętokrzyskiego w roku 2024 usystematyzowana w układzie obszarów tematycznych pozwala na ocenę działań ukierunkowanych na realizację celów Strategii Rozwoju Województwa. Poniżej w formie tabelarycznej przedstawiono powiązanie celów strategicznych SRWŚ 2030+ z przyjętymi obszarami tematycznymi.

Tabela 7. Powiązanie celów strategicznych SRWŚ 2030+ z przyjętymi obszarami tematycznymi

Nr celu	Cele strategiczne SRWŚ 2030+	Obszary tematyczne wpływające na realizację celu SRWŚ
Cel 1.	Inteligentna gospodarka i aktywni ludzie	- Gospodarka i innowacje - Bezrobocie i rynek pracy - Edukacja - Sport i turystyka - Ochrona zdrowia - Społeczeństwo informacyjne - Rolnictwo, klimat i środowisko
Cel 2.	Przyjazny dla środowiska i czysty region	- Rolnictwo, klimat i środowisko - Geodezja i planowanie przestrzenne
Cel 3.	Wspólnota i bezpieczna przestrzeń, które łączą ludzi	- Transport, komunikacja i infrastruktura - Edukacja - Kultura i dziedzictwo narodowe - Sport i turystyka - Ochrona zdrowia - Polityka społeczna - Społeczeństwo informacyjne
Cel 4. horyzontalny	Sprawne zarządzanie regionem	- Edukacja - Sport i turystyka - Społeczeństwo informacyjne - Promocja - Współpraca zagraniczna - Geodezja i planowanie przestrzenne - Gospodarowanie mieniem wojewódzkim - Społeczeństwo informacyjne

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Rozwoju Regionalnego

GOSPODARKA I INNOWACJE

Za realizację zadań z obszaru dotyczącego gospodarki i innowacji, z ramienia Zarządu Województwa, odpowiedzialny jest Departament Rozwoju Regionalnego.

Dokumentem strategicznym wyznaczającym kierunki innowacyjnego rozwoju regionu na poziomie województwa jest „**Regionalna Strategia Innowacji Województwa Świętokrzyskiego 2030+**” (RSI WŚ 2030+) przyjęta Uchwałą Nr 3459/21 Zarządu Województwa Świętokrzyskiego z dnia 10 marca 2021 roku. W opracowaniu tym przyjęto trzy główne cele, które swoim zakresem odpowiadają i uzupełniają obszary uwzględnione w strategicznych i programowych dokumentach kierunkowych zarówno szczebla krajowego, jak i europejskiego.

Celami tymi są:

- 1. Wzrost innowacyjności świętokrzyskich przedsiębiorstw.**
- 2. Transformacja świętokrzyskiej gospodarki.**
- 3. Zwiększenie kompetencji kadr regionalnej gospodarki.**

Są to najważniejsze obszary, na których Zarząd Województwa Świętokrzyskiego koncentruje swoje działania na rzecz podniesienia innowacyjności regionalnej gospodarki.

Działania te realizowane są poprzez stwarzanie platformy współpracy, stymulowanie do działania na rzecz przedsiębiorczości i innowacji oraz wsparcie merytoryczne i finansowe ekosystemu innowacji, na który składają się interesariusze tacy jak: innowacyjne przedsiębiorstwa, uczelnie i instytuty badawcze, administracja oraz Instytucje Otoczenia Biznesu.

Regionalna Strategia Innowacji opiera się na idei tzw. **inteligentnych specjalizacji**, jako obszarów aktywności gospodarczej, które mają potencjał, aby generować wzrost gospodarczy oparty na innowacjach, przedsiębiorczości i konkurencyjności.

W województwie świętokrzyskim inteligentnymi specjalizacjami są:

- branża metalowo-odlewnicza;
- zasobooszczędne budownictwo;
- nowoczesne rolnictwo i przetwórstwo rolno-spożywcze;
- turystyka zdrowotna;
- technologie informacyjno-komunikacyjne;
- branża targowo-kongresowa;
- zrównoważony rozwój energetyczny.

Jednym z instrumentów do planowania i realizacji tych celów jest **Świętokrzyska Rada Innowacji (ŚRI)** stanowiąca organ doradczy Zarządu Województwa Świętokrzyskiego. W 2024 roku Rada spotkała się

się dwukrotnie, dając aprobatę do podjęcia prac nad aktualizacją RSI WŚ 2030+, którą wymusiła dynamika zmian w sytuacji społeczno-gospodarczej województwa świętokrzyskiego. Spowodowało to konieczność weryfikacji celów rozwojowych w zakresie polityki innowacyjności regionu, w tym obszarów regionalnych inteligentnych specjalizacji.

W 2024 r. rozpoczęto proces aktualizacji RSI WŚ 2030+. Uchwałą nr 799/24 z dnia 25 września 2024 r., Zarząd Województwa Świętokrzyskiego przyjął zasady i harmonogram aktualizacji Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Świętokrzyskiego 2030+. Zasadniczy wpływ na podjęcie decyzji o aktualizacji strategii innowacji miały trzy czynniki, które wskazują nowe wyzwania i priorytety w gospodarce regionalnej. Po pierwsze obecna sytuacja geopolityczna, tj. trwające konflikty zbrojne i wzrost w Europie znaczenia wsparcia i rozwoju **sektora obronnego i bezpieczeństwa**. Ten czynnik bezpośrednio oddziałuje na gospodarkę regionu, która ze względu na historyczną aktywność Staropolskiego, a następnie Centralnego Okręgu Przemysłowego ma szansę na intensyfikację rozwoju w obszarze przemysłu obronnego. Kolejnym impulsem do aktualizacji kluczowych branż regionu jest **coraz większe znaczenie nauk o zdrowiu i nowoczesnych technologii medycznych**, wokół których realizowany będzie ważny dla regionu projekt Świętokrzyskiego Centrum Onkologii dotyczący terapii molekularnych i terapii komórkowych. Te dwa obszary – obronność i technologie medyczne, które będą analizowane w procesie aktualizacji RSI WŚ, mogą stać się motorem rozwoju województwa świętokrzyskiego i stanowić o jego przewadze. Trzeci czynnik związany jest z metrologią i rozwijającym się w regionie kampusem laboratoryjnym **Głównego Urzędu Miar**. Ulokowana w Kielcach siedziba GUM, ze względu na unikatowy charakter instytucji, może stać się szansą dla rozwoju zarówno firm działających w województwie, jak i przyczynić się do lokowania w regionie inwestycji o europejskim znaczeniu gospodarczym. Regionalna Strategia Innowacji jest aktualizowana w oparciu o zasadę partnerstwa i współpracy, w którą zostaną włączone środowiska skupione w Świętokrzyskiej Radzie Innowacji oraz Radzie ds. Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego. Rolę koordynatora prac nad aktualizacją będzie pełnił w imieniu Zarządu Województwa Świętokrzyskiego Departament Rozwoju Regionalnego UMWS.

W prace nad aktualizacją Regionalnej Strategii Innowacji włączone zostały również wyłonione w każdej z inteligentnych specjalizacji **Konsorcja na rzecz rozwoju inteligentnych specjalizacji województwa świętokrzyskiego, które działają w regionie w nowej formule od 2024 r. W skład konsorcjów wchodzi blisko 80 podmiotów, z czego 2/3 to przedsiębiorstwa**. Zarząd Województwa przeznaczył na ich działania mające wzmacniać potencjał poszczególnych kluczowych branż regionu środki z programu **Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027 w wysokości 8 mln zł**.

Od roku 2024 w nowej formule działają Konsorcja na rzecz rozwoju inteligentnych specjalizacji województwa świętokrzyskiego, a ich koordynatorami są następujące instytucje:

- Staropolska Izba Przemysłowo-Handlowa - Branża metalowo-odlewnicza,
- Staropolska Izba Przemysłowo-Handlowa - Zasobooszczędne budownictwo,
- Ośrodek Promowania i Wspierania Przedsiębiorczości Rolnej - Nowoczesne rolnictwo i przetwórstwo rolno-spożywcze,
- Izba Gospodarcza „Krań Turystyki Zdrowotnej” -Turystyka zdrowotna,
- Kielecki Park Technologiczny -Technologie informacyjno-komunikacyjne,
- Fundacja Agencja Rozwoju Regionalnego - Zrównoważony rozwój energetyczny,
- Izba Gospodarcza „Grono Targowe Kielce” - Branża targowo-kongresowa.

Istotnym elementem ekosystemu innowacji, zrzeszającym przedsiębiorstwa, który w roku 2024 został na nowo zinwentaryzowany w **województwie świętokrzyskim są klastry i wschodzące inicjatywy klastrowe**. Zidentyfikowano blisko **30 tego typu inicjatyw**. Wychodząc naprzeciw potrzebom tych organizacji branżowych, przeprowadzono konsultacje założeń i kryteriów konkursów, na które **z programu Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021- 2027 na rok 2025 zarezerwowano środki w wysokości 8 mln zł**, dopasowując je do potrzeb i fazy rozwoju gron klastrowych w województwie świętokrzyskim.

Z uwagi na zaporowe kryteria akredytacji krajowej opracowanej przez Ministerstwo Rozwoju i Technologii dla Ośrodków Innowacji, z inicjatywy Zarządu Województwa Świętokrzyskiego w 2024 roku przygotowany został proces **akredytacji regionalnej ośrodków innowacji z województwa świętokrzyskiego**.

Celem systemu akredytacji regionalnej ośrodków innowacji jest wspieranie rozwoju świętokrzyskich MŚP dzięki wykorzystaniu potencjału ośrodków innowacji z województwa świętokrzyskiego, przy jednoczesnym zachęcaniu tychże ośrodków do stałego podnoszenia jakości świadczonych przez nie usług. Dzięki przygotowaniu założeń na poziomie województwa, firmy z regionu będą mogły skorzystać z voucherów na realizację usług proinnowacyjnych w kolejnych latach, na które do dyspozycji jest również 8 mln zł z FEŚ 2021-2027.

Działania na rzecz realizacji celów województwa w obszarze innowacji i przedsiębiorczości są wzmacniane poprzez konkretne projekty realizowane przez merytoryczne oddziały, m.in.

Inteligentne Świętokrzyskie – współpraca na rzecz rozwoju regionalnych inteligentnych specjalizacji – 2024 – 2029.

Nowoczesna gospodarka oparta na wiedzy jest kluczem do rozwoju, opiera się na innowacjach, badaniach, ulepszaniu i wprowadzaniu co raz to nowszych technologii. **W takim właśnie celu samorząd województwa realizuje od 2024 r. nowy projekt Inteligentne Świętokrzyskie –**

współpraca na rzecz rozwoju regionalnych inteligentnych specjalizacji. Jego wartość to 8,6 mln zł w całości finansowana ze środków FEŚ 2021-2027.

Zadaniem samorządu w ramach projektu będzie również zwiększenie aktywności interesariuszy świętokrzyskiego systemu innowacji na rzecz promocji i wdrażania innowacji w ramach realizacji procesu przedsiębiorczego odkrywania (PPO). Zakłada się zaktywizować minimum 90 podmiotów i instytucji regionalnych skupionych w obszarze innowacji. Działania projektowe będą ukierunkowane na sieciowanie, realizację idei partnerstwa oraz co najważniejsze, wsparcie kompetencyjne interesariuszy PPO w tematach odnoszących się do regionalnych inteligentnych specjalizacji i odpowiadające na pojawiające się nowe wyzwania i potrzeby środowiska. W ramach przedsięwzięcia realizowane będą działania ukierunkowane na sieciowanie przedsiębiorstw z sektorem nauki oraz partnerami społecznymi i gospodarczymi. Będą to między innymi działania polegające na: organizowaniu wydarzeń sieciujących, spotkań wyjazdowych do wysoko rozwiniętych ośrodków innowacji oraz inicjowaniu innych form współpracy umożliwiających wymianę wiedzy i doświadczeń w odniesieniu do kierunków rozwoju regionu w zakresie inteligentnych specjalizacji.

Projekt przyczyni się do wzmocnienia potencjału, kompetencji i konkurencyjności regionalnych przedsiębiorstw, a także stanowić będzie podstawę wypracowania nowych narzędzi optymalizujących politykę rozwoju województwa świętokrzyskiego w oparciu o inteligentne specjalizacje. Projekt będzie wdrażany do końca 2029 roku, a wypracowane w czasie jego trwania narzędzia i rozwiązania wspierające rozwój innowacji w regionie będą na bieżąco wprowadzane do realizacji oraz będą stanowić podstawę do zaprojektowania wsparcia w obszarze innowacji i działalności badawczo-rozwojowej przedsiębiorstw dla kolejnej perspektywy finansowej.

W ramach promocji gospodarczej regionu Zarząd Województwa Świętokrzyskiego podejmuje szereg działań mających na celu rozwój przedsiębiorczości, wsparcie eksporterów oraz wzrost atrakcyjności inwestycyjnej. Do podstawowych działań certyfikowanego **Centrum Obsługi Inwestora i Eksportera** prowadzonych w roku 2024 należały przede wszystkim aktywności związane z procesem obsługi inwestorów krajowych i zagranicznych zainteresowanych prowadzeniem działalności na terenie województwa świętokrzyskiego. W tym zakresie, we współpracy z Polską Agencją Inwestycji i Handlu (PAIH) aktualizowana i utrzymywana była ogólnokrajowa baza terenów inwestycyjnych, jak również aplikacja mapowa terenów inwestycyjnych - portale.e-swietokrzyskie.pl/COI, którą prowadzi COI.

W kwietniu 2024 roku Województwo Świętokrzyskie rozpoczęło realizację projektu finansowanego z FEŚ 2021-2027 pn. „Świętokrzyskie dla biznesu”. Projekt o wartości blisko 34 mln ma na celu

kompleksowe wsparcie z zakresu internacjonalizacji i promocji gospodarczej świętokrzyskich MŚP z kluczowych branż regionu na arenie krajowej i międzynarodowej.

Inicjatywa ta, bazująca na doświadczeniach wynikających z działań podejmowanych przez Województwo Świętokrzyskie w latach 2016-2022, daje narzędzia oraz tworzy warunki dla przedsiębiorców głównie w zakresie rozwoju bądź rozszerzenia ich możliwości eksportowych.

Oferta przygotowana dla MŚP w projekcie to udział w wydarzeniach gospodarczych tj. misje wyjazdowe i przyjazdowe, udział w charakterze wystawcy na targach krajowych i zagranicznych, konferencje branżowe, a także dostęp do wiedzy i usług doradczych w zakresie planowania i realizacji działań eksportowych. Projekt, realizowany w latach 2024-2028, skierowany jest do przedsiębiorców z branż kluczowych regionu świętokrzyskiego, zarówno dla tych, którzy nie posiadają doświadczenia w eksporcie, a mają natomiast potencjał eksportowy, jak i tych, którzy planują rozszerzenie prowadzonych działań eksportowych.

W 2024 roku, w ramach projektu dotyczącego promocji gospodarczej kluczowych branż gospodarki, wsparcie otrzymało łącznie 78 przedsiębiorstw z sektora MŚP (26% realizacji wskaźnika).

Już w 2024 roku:

- **326 międzynarodowych kontaktów biznesowych zostało zrealizowanych przy wsparciu projektu (41% realizacji wskaźnika), co przełożyło się na nowe umowy handlowe.**
- **17 przedsiębiorstw wzięło udział w wydarzeniach targowo-wystawienniczych (16% realizacji wskaźnika).**

Przykładem skuteczności tej strategii są m.in. dwie kluczowe misje gospodarcze z roku 2024:

1. **Misja gospodarcza świętokrzyskich przedsiębiorców z sektora spożywczego na Targi SIAL w Paryżu.** 10 przedsiębiorców z sektora spożywczego zaprezentowało swoje produkty na stoisku wystawienniczym podczas jednej z największych imprez targowych na świecie. Wysoka jakość produktów zaowocowała licznymi kontaktami handlowymi i już przekłada się na nowe kontrakty i zwiększenie eksportu co potwierdzają ankiety zwrotne satysfakcji firm.
2. **Misja gospodarcza przedsiębiorców z sektora IT i wysokich technologii na konferencję WebSummit.** Siedmiu przedsiębiorców z branży IT i nowych technologii uczestniczyło w międzynarodowym wydarzeniu, które łączy liderów ze świata technologii, mediów i administracji. Udział umożliwił promocję innowacyjnych rozwiązań, wymianę doświadczeń i nawiązanie wartościowych kontaktów.

Ponadto upowszechniono wiedzę nt. procesu internacjonalizacji, pozyskiwania partnerów zagranicznych, źródeł finansowania, podczas dorocznej konferencji, docierając **do około 60 przedsiębiorstw z regionu.**

Samorząd Województwa Świętokrzyskiego w celu realizacji zadań związanych z promocją przedsiębiorczości i innowacyjności prowadzi również konkurs **Świętokrzyski Racjonalizator**. Jego celem jest wyłanianie szczególnie wartościowych inicjatyw w najważniejszych obszarach aktywności gospodarczej, o dużym znaczeniu dla innowacyjnego rozwoju Województwa Świętokrzyskiego. W 2024 r., w ramach XVI edycji Konkursu Świętokrzyski Racjonalizator Komisja Konkursowa przyznała trzy nagrody główne, jedno wyróżnienie oraz pięć nagród za zgłoszone wynalazki.

Wsparcie rozwoju innowacyjności, wzmocnienie konkurencyjności regionu odbywało się również poprzez realizację w 2024 roku projektów międzynarodowych, których głównym celem jest:

- wyrównywanie standardów życia w krajach partnerskich projektów;
- przedstawienie wyzwań i problemów, przed jakimi stoją państwa członkowskie oraz wspólne szukanie rozwiązań (zgodnie z tematyką danego projektu);
- wymiana doświadczeń w postaci wizyt studyjnych w krajach partnerskich projektów oraz seminaria, podczas których partnerzy dzielą się dobrymi praktykami stosowanymi w ich regionie;
- implementowanie zdobytej wiedzy w postaci wprowadzania przez partnerów zmian w swoich instrumentach polityki regionalnej, przy współudziale interesariuszy z ich regionu.

Województwo Świętokrzyskie jest aktywnym partnerem w projektach międzynarodowych. Obecnie realizowanych **jest 5 przedsięwzięć konsorcjalnych** w ramach programu Unii Europejskiej INTERREG EUROPE które przyczyniają się do nawiązania partnerstw pomiędzy świętokrzyskimi i zagranicznymi interesariuszami. W regionie wokół każdej z inicjatyw tworzone są interdyscyplinarne grupy złożone z przedstawicieli firm, urzędów, uczelni, skupiające każdorazowo od 10-20 osób, kluczowych aktorów w danej dziedzinie, budując tym samym platformę współpracy i wymiany międzynarodowych doświadczeń. Obecnie obszary tematyczne realizowanych projektów to:

1. **„SYSTOUR – systemic approach for sustainable tourism strategies in rural areas”**. Jego celem jest przeniesienie ruchu turystycznego na obszary wiejskie, które nie są dostatecznie wykorzystywane oraz podkreślenie specyfiki tych terytoriów, szukając równowagi w każdym z nich poprzez 3 główne aspekty: mobilność, połączenie cyfrowe oraz szczególne doświadczenia.
2. **„CORE” composting in rural environments – kompostowanie na obszarach wiejskich**, którego celem jest poprawa polityk dotyczących gospodarki w obiegu zamkniętym, a w szczególności gospodarki odpadami w regionach partnerskich.

3. **„NACAO” – nature-based carbon offsets.** Inicjatywa nakierowana jest na wspieranie regionów w tworzeniu polityk regionalnych w obszarze ochrony środowiska naturalnego oraz ograniczenia emisji gazów cieplarnianych. NACAO ma być miejscem wymiany doświadczeń, nowatorskich rozwiązań oraz budowania potencjału instytucji uczestniczących w przygotowywaniu rozwiązań dotyczących „zielonego ładu”.
4. **BIOWIND – „increasing social acceptance for wind energy in EU regions through environmental and community based planning”.** Projekt podejmuje temat społecznych i prawnych uwarunkowań realizacji inwestycji dotyczących energii wiatrowej.
5. **MONITOREE – „Improving energy efficiency through smarter management systems”**, który zajmuje się sposobami monitorowania efektywności energetycznej budynków po modernizacji. Wyniki pozwolą na poprawę zarządzania instrumentami polityk w celu osiągnięcia wyższych redukcji emisji gazów cieplarnianych i innych powiązanych z tym korzyści.

Dzięki projektom, bazom dobrych praktyk, rozwiązania z regionu znalazły promocję i uznanie w innych krajach, a inicjatywy warte uwagi zostały upowszechnione w regionie, m.in. rozwiązania z zakresu zielonych rozwiązań, odpadów, które zostały umieszczone w europejskich bazach Komisji Europejskiej.

Działania na rzecz rozwoju gospodarki regionu realizują również spółki prawa handlowego, w których województwo posiada udziały, tj.:

1. Świętokrzyski Fundusz Rozwoju Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Kielcach,
2. Świętokrzyski Fundusz Poręczeniowy Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Kielcach,
3. Świętokrzyskie Centrum Innowacji i Transferu Technologii Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Kielcach.

Świętokrzyski Fundusz Rozwoju Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (SFR Sp. z o.o.)

Województwo świętokrzyskie od lat zmagają się z problemem niewystarczających nakładów inwestycyjnych, co stanowi jedną z głównych barier jego rozwoju gospodarczego. Niski poziom inwestycji jest widoczny zwłaszcza w sektorze MŚP, który dominuje w strukturze gospodarki regionu. Przedsiębiorcy często borykają się z trudnościami w pozyskaniu kapitału na rozwój czy wdrażanie innowacji. Biorąc powyższe pod uwagę, taka instytucja jak Świętokrzyski Fundusz Rozwoju Sp. z o.o. odgrywa istotną rolę, oferując przedsiębiorcom dostęp do preferencyjnego finansowania.

W roku 2024 r. SFR Sp. z o.o. realizował działania polegające na udzielaniu pożyczek inwestycyjnych i obrotowych dla przedsiębiorców z segmentu MŚP, w tym na wsparcie branży turystycznej i okołoturystycznej na terenach Polski Wschodniej. Fundusz realizował następujące inicjatywy:

1. Projekt w ramach Działania 1.3 Tworzenie i rozbudowa funduszy pożyczkowych i poręczeniowych Osi priorytetowej 1. Rozwój przedsiębiorczości Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2007-2013. Celem projektu było udzielenie pożyczek w kwocie minimum 51 000 000,00 zł. W roku 2024 kontynuowano rozliczanie spłaty udzielonych w ramach ww. projektu pożyczek.
2. Umowa nr: DPR-VIII.043.37.2016/6 w ramach dalszego wykorzystania przez Beneficjenta środków dofinansowania Projektu pn. „Utworzenie i dokapitalizowanie Funduszu Pożyczkowego Województwa Świętokrzyskiego Sp. z o.o.”. Celem umowy jest udzielenie do końca 2026 r. minimum 400 pożyczek w kwocie minimum 130 000 000,00 zł. Stan realizacji na koniec 2024 r. to 312 podpisanych umów pożyczek na kwotę 122 771 311,23 zł. W roku 2024 kontynuowano rozliczanie spłaty pożyczek udzielonych w ramach umowy.
3. Umowa operacyjna Nr 2/RPSW/12617/2018/I/DIF/102 zawarta pomiędzy SFR Sp. z o.o., a Bankiem Gospodarstwa Krajowego pełniącym funkcję Menadżera. Celem projektu było udzielenie 262 pożyczek na kwotę 55 196 697,47 zł. Realizacja projektu na koniec 2021 r. to 338 umów na kwotę 55 218 234,21 zł. W roku 2024 kontynuowano rozliczanie spłaty pożyczek udzielonych w ramach ww. projektu.
4. Umowa operacyjna Nr 2/RPSW/16219/2020/I/DIF/278 zawarta pomiędzy SFR Sp. z o.o. a Bankiem Gospodarstwa Krajowego pełniącym funkcję Menadżera. Celem projektu było udzielenie 64 pożyczek na kwotę 44 000 000,00 zł. Realizacja projektu na koniec 2022 r. to 175 umów na kwotę 44 265 534,41 zł. W roku 2024 kontynuowano rozliczanie wydatków z pożyczek oraz ich spłat udzielonych w ramach ww. projektu.
5. Umowa operacyjna nr 2/RPSW/8020/2020/1/DIF/298 i umowa operacyjna nr /RPSW/8020/2020/ 1/DIF/445/298 zawarte pomiędzy Konsorcjum „Świętokrzyskie Konsorcjum Funduszy Pożyczkowych” w składzie: Świętokrzyski Fundusz Rozwoju Sp. z o.o. – Lider Konsorcjum, Ośrodek Promowania i Wspierania Przedsiębiorczości Rolnej – Uczestnik Konsorcjum, Krajowe Stowarzyszenie Wspierania Przedsiębiorczości – Uczestnik Konsorcjum, Fundacja Rozwoju Regionu Pierzchnica – Uczestnik Konsorcjum, Fundacja Agencja Rozwoju Regionalnego – Uczestnik Konsorcjum, a Bankiem Gospodarstwa Krajowego pełniącym funkcję Menadżera. Celem projektów było udzielenie łącznie 523 pożyczek na kwotę 160 000 000,00 zł. Realizacja projektów zakończyła się w 2023 r. podpisaniem 583 umów na kwotę

180 906 341,58 zł., z czego SFR Sp. z o.o. zawarł 139 umów na kwotę 45 100 000,00 zł. W roku 2024 kontynuowano rozliczanie spłat pożyczek udzielonych w ramach ww. projektu.

6. Umowa wdrożenia i zarządzania Instrumentem Finansowym Pożyczka na Rozwój Turystyki nr 2/PPWT/14720/2021/IV/DIF/370 zawarta pomiędzy SFR Sp. z o.o., a Bankiem Gospodarstwa Krajowego pełniącym funkcję Menadżera. Celem projektu było udzielenie 90 pożyczek na kwotę 21 052 631,58 zł. Realizacja projektu na koniec sierpnia 2023 r. to 92 podpisane umowy na łączną kwotę 21 052 631,58 zł. W roku 2024 kontynuowano rozliczanie spłat pożyczek udzielonych w ramach ww. projektu.
7. Umowa operacyjna Nr 2/RPSW/4322/2023/I/DIF/528 zawarta pomiędzy SFR Sp. z o.o., a Bankiem Gospodarstwa Krajowego pełniącym funkcję Menadżera. Celem projektu było udzielenie 92 pożyczek na kwotę 65 714 285,71 zł. Realizacja projektu zakończyła się 2023 r. Efekty to 155 podpisanych umów na kwotę 65 714 285,71 zł. W roku 2024 kontynuowano rozliczanie spłat pożyczek udzielonych w ramach ww. projektu.
8. Umowa wdrożenia i zarządzania Instrumentem Finansowym Pożyczka na Rozwój Turystyki nr 2/FEPW/4623/2024/IV/EFRR/021 zawarta pomiędzy SFR Sp. z o.o., a Bankiem Gospodarstwa Krajowego pełniącym funkcję Menadżera. Celem projektu jest udzielenie 60 pożyczek na kwotę 35 294 117,65 zł. Realizacja projektu na koniec 2024 r. to 39 pożyczek udzielonych na kwotę 19 089 895,00 zł. W roku 2024 kontynuowano udzielanie i rozliczanie spłat pożyczek udzielonych w ramach ww. projektu.

Świętokrzyski Fundusz Poręczeniowy Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (ŚFP Sp. z o.o.)

W 2024 r. ŚFP Sp. z o.o. realizował działania wynikające z umowy nr DPR-VIII.043.37.2016/7 z dnia 29 grudnia 2016 r. w sprawie dalszego wykorzystania przez Beneficjenta środków dofinansowania projektu pn. „Rozszerzenie działalności Świętokrzyskiego Funduszu Poręczeniowego Sp. z o.o. formą wspierania mikro, małych i średnich przedsiębiorców w Województwie Świętokrzyskim”, zrealizowanego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2007-2013, Działania 1.3 Tworzenie i rozbudowa funduszy pożyczkowych i gwarancyjnych, Osi priorytetowej 1. Rozwój przedsiębiorczości. Suma powierzonych środków wyniosła 22 297 784,78 zł. łączna wartość poręczeń udzielonych w ramach projektu w 2024 roku wyniosła 15 834 650,00 zł, przy czym roczna kwota udzielonych poręczeń zakładana w umowie wynosi 4 459 556,96 zł. **Ze środków powierzonych powyższą umową w okresie od 01.01.2017 r. do 31.12.2024 r. Fundusz udzielił 347 jednostkowych poręczeń na łączną kwotę 108 753 400,57 zł.** Odpowiadając na stale rosnące oczekiwanie przedsiębiorców, w ciągu 8 lat Fundusz wykonał 240% obrotu planowanego na lata 2017-2026, zabezpieczając tym samym finansowanie zwrotne zasilające rynek świętokrzyski w kwocie 187 730 117,66 zł, co według danych uzyskanych od przedsiębiorców przyczyniło się do utworzenia

338 nowych oraz utrzymania wielu już istniejących miejsc pracy. Wartość projektu (kapitału poręczeniowego) na dzień 31.12.2024 r. wyniosła: 19 764 723,32 zł, przy czym łączna wartość aktywnych na dzień 31.12.2024 r. poręczeń udzielonych w ramach realizowanego projektu wyniosła 30 317 930,14 zł.

Świętokrzyskie Centrum Innowacji i Transferu Technologii Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (ŚCITT Sp. z o.o.)

Misją Świętokrzyskiego Centrum Innowacji i Transferu Technologii Sp. z o.o. jest: wspieranie lokalnej przedsiębiorczości oraz stymulowanie rozwoju regionu świętokrzyskiego poprzez:

- transfer osiągnięć naukowo - badawczych,
- informację gospodarczą dla Małych i Średnich Przedsiębiorstw,
- systemy jakości ISO,
- kształcenie przez Internet,
- targi i konferencje.

W 2024 r. ŚCITT Sp. z o.o. podejmowało działania wynikające z kompetencji Zarządu Województwa Świętokrzyskiego animujące sektor naukowy i biznesowy oraz wspierające kompetencje różnych grup odbiorców poprzez realizację szeregu działań kreujących postawy innowacyjne i proprzedsiębiorcze.

Narzędziem do realizacji wyznaczonych celów **było 8 projektów pozyskanych** skutecznie przez zespół ŚCITT Sp. z o.o. z programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027.

ŚCITT Sp. z o.o. rozpoczął w 2024 r. realizację projektów o łącznej wartości 7 080 189,72 zł.

Zestawienie projektów zaprezentowano poniżej.

1. Projekt pn. **„Nowe kompetencje - większe możliwości”**, którego celem jest podniesienie jakości edukacji osób dorosłych o niskich umiejętnościach podstawowych poprzez realizację szkoleń z zakresu umiejętności cyfrowych, kompetencji społecznych, warsztatów z zakresu edukacji ekologicznej, warsztatów dotyczących bezpiecznego zarządzania przyszłością. Wartość projektu wynosi 864 375,00 zł, a okres realizacji przedsięwzięcia to: 01.03.2024 r. - 28.02.2026 r.
2. Projekt pn. **„Mogę być kim chcę”**, którego głównym celem jest podniesienie jakości edukacji przedszkolnej w województwie świętokrzyskim poprzez organizację zajęć dodatkowych dla dzieci uczęszczających do Punktu Przedszkolnego w Szkole Podstawowej im. Poetów Doliny Wilkowskiej w Świętej Katarzynie w gminie Bodzentyn oraz podniesienie kompetencji i kwalifikacji zatrudnionych tam nauczycieli. Wartość inicjatywy wynosi 337 478,50 zł, zaś okres realizacji przedsięwzięcia to: 01.06.2024 r. - 31.05.2026 r.
3. Projekt pn. **„Odważnie w przyszłość”**, którego celem jest podniesienie jakości edukacji oraz wspieranie równego dostępu do dobrej jakości edukacji poprzez realizację zajęć dodatkowych dla

uczniów Liceum Ogólnokształcącego im. św. Jadwigi Królowej w Kielcach oraz wsparcie wzrostu kwalifikacji i kompetencji pracujących tam nauczycieli. Wartość inicjatywy wynosi 1 037 382,50 zł, a okres realizacji przedsięwzięcia to: 01.07.2024 r. - 30.06.2026 r.

4. Projekt pn. **„Zdobynamy świat - Podnoszenie jakości kształcenia podstawowego w Bielinach”**, którego celem jest podniesienie jakości edukacji w szkołach podstawowych w województwie świętokrzyskim dzięki działaniom ukierunkowanym na rozwijanie u 196 uczniów Szkoły Podstawowej im. Jana Pawła II w Bielinach umiejętności podstawowych i przekrojowych oraz wdrażanie skutecznego doradztwa zawodowego, wolnego od stereotypów płciowych w wyborze ścieżek edukacyjnych i zawodowych. Wartość projektu wynosi 261 525,00 zł, zaś okres realizacji przedsięwzięcia to: 01.07.2024 r. - 30.06.2026 r.
5. Projekt pn. **„Kreatywnie i z pasją - inwestuję w przyszłość”**, który skierowany jest do 368 uczniów oraz 40 nauczycieli Katolickiej Szkoły Podstawowej im. Maryi z Nazaretu w Kielcach. Jego celem jest rozwijanie u uczniów umiejętności i kompetencji podstawowych i przekrojowych, kompetencji społeczno-wychowawczych, świadomości ekologicznej, a także wdrożenie skutecznego doradztwa zawodowego, wsparcie w zakresie edukacji włączającej i kształtowanie postaw antydyskryminacyjnych. Wartość projektu wynosi 796 762,50 zł, a okres realizacji przedsięwzięcia to: 01.08.2024 r. - 31.07.2026 r.
6. Projekt pn. **„Uczymy nowoczesnie w ZSTM - II EDYCJA”**, którego celem głównym jest podniesienie jakości szkolnictwa branżowego na potrzeby świętokrzyskiego rynku pracy poprzez działania ukierunkowane na współpracę szkoły, tj. Zespołu Szkół Transportowo-Mechanicznych w Skarżysku-Kamiennej (Technikum nr 4) z instytucjami rynku pracy. Projekt nastawiony jest na rozwijanie umiejętności podstawowych, przekrojowych i zawodowych niezbędnych na rynku pracy, wsparcie psychologiczno-pedagogiczne z elementami edukacji włączającej oraz wdrożenie skutecznego doradztwa zawodowego wśród 70 uczniów ZSTM i 5 nauczycieli. Wartość projektu to 628 596,25 zł, zaś okres realizacji przedsięwzięcia to: 01.09.2024 r.- 31.08.2026 r.
7. Projekt pn. **„Aktywizacja pracowników ŚCITT”** - II edycja, którego celem jest wsparcie zdrowotne pracowników w województwie świętokrzyskim, tj. pracowników ŚCITT w zakresie eliminowania zdrowotnych czynników ryzyka występujących w miejscu pracy poprzez poszerzoną diagnostykę, rehabilitację, edukację prozdrowotną oraz zapewnienie ergonomii stanowiska pracy. Wartość projektu wynosi 613 571,25 zł, a okres realizacji przedsięwzięcia to: 01.09.2024 r. - 31.08.2026 r.
8. Projekt pn. **„Twój sukces na rynku pracy”**, którego celem głównym jest poprawa sytuacji na rynku pracy pracowników przewidzianych do zwolnienia, zagrożonych zwolnieniem z pracy, osób

odchodzących z rolnictwa, zamieszkujących na obszarze województwa świętokrzyskiego. Wartość projektu wynosi 2 540 498,72 zł, a okres realizacji przedsięwzięcia to: 01.02.2024 r.- 31.01.2027 r.

Ponadto, Spółka w 2024 r. kontynuowała realizację projektu pn. „**Enterprise Europe Network**”. Jest to europejska sieć oferująca małym i średnim przedsiębiorstwom kompleksowe usługi, które mają im pomóc w pełni rozwinąć potencjał i zdolności innowacyjne oraz być aktywnym na międzynarodowych rynkach. W ramach projektu wsparcie otrzymują lokalni przedsiębiorcy, przede wszystkim z branż stanowiących inteligentne specjalizacje województwa świętokrzyskiego. Wartość projektu wynosi 1 630 166,02 EURO dla całego Konsorcjum za 2024 rok, współfinansowanie z Komisji Europejskiej wynosi 60%, tj. 971 435,98 EURO, zaś 40%, tj. 658 730,04 EURO z Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości. Okres realizacji przedsięwzięcia: 01.01.2022 r.- 30.06.2025 r.

Wybrane najważniejsze projekty oraz inne przedsięwzięcia realizowane w roku 2024 w obszarze gospodarki i innowacji zamieszczono w Załączniku I do Raportu o stanie województwa świętokrzyskiego w 2024 roku.

BEZROBOCIE I RYNEK PRACY

W imieniu Samorządu Województwa zadania w obszarze regionalnej polityki rynku pracy i rozwoju zasobów ludzkich realizuje Wojewódzki Urząd Pracy. Wśród nich kluczowe znaczenie mają programy wspierające rozwój kwalifikacji zawodowych mieszkańców regionu, rozwój przedsiębiorczości oraz skuteczna aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych.

Dane dotyczące poziomu bezrobocia i regionalnej przedsiębiorczości za rok 2024 wskazują na dobrą sytuację na świętokrzyskim rynku pracy i potwierdzają skuteczność działań realizowanych przez Wojewódzki Urząd Pracy. Najważniejsze wskaźniki rynku pracy osiągnęły wartości korzystniejsze niż przed rokiem:

1. **Poziom bezrobocia na koniec roku 2024 wyniósł 32 289 osób i był niższy o 1 435 osób w porównaniu z rokiem 2023.** To oznacza dynamikę spadku wynoszącą 4,3%, podczas gdy w kraju wyniosła ona 0,3%.
2. **Stopa bezrobocia w skali roku obniżyła się o 0,3 punktu procentowego i osiągnęła wartość 7,5%.** W kraju pozostała na niezmiennym poziomie 5,1%¹.
3. **Liczba podmiotów zarejestrowanych w rejestrze REGON rosła systematycznie w kolejnych miesiącach roku i ostatecznie na koniec grudnia wyniosła 132 008 podmiotów, tj. o 2 794 więcej niż rok wcześniej.** Oznacza to przyspieszenie tempa wzrostu z 1,8% w roku 2023 do 2,2% w roku 2024. Najwięcej nowych podmiotów przybyło w branży usługowej (757), w budownictwie (544) oraz w działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (379)².
4. **Korzystnie ukształtował się bilans firm nowo zarejestrowanych do wyrejestrowanych:** 8 823 podmioty rozpoczęły działalność, a zakończyły ją – 5 622 podmioty³.
5. **Zwiększył się popyt na pracę mierzony liczbą nowo utworzonych miejsc pracy:** ogółem w ciągu roku 2024 powstało ich 10,5 tys., tj. o 14% więcej niż przed rokiem. Większość miejsc pracy (82,1%) utworzono w sektorze prywatnym, a w ujęciu branżowym: głównie w *handlu; naprawie pojazdów samochodowych* (25,8% ogółu nowo utworzonych miejsc pracy), *budownictwie* (19,8%), *edukacji* (12,7%) oraz *przetwórstwie przemysłowym* (9,0%). Stanowiły one łącznie blisko 70% ogółu miejsc pracy powstałych w województwie⁴.
6. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w okresie styczeń-grudzień w województwie świętokrzyskim ukształtowało się na poziomie 7065,89 zł i było o

¹ Źródło: GUS

² Opracowanie własne na podstawie miesięcznych informacji GUS o podmiotach gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON, <https://stat.gov.pl>

³ Tamże

⁴ Popyt na pracę w województwie świętokrzyskim w 2024 r., Urząd Statystyczny w Kielcach, kwiecień 2025

16,0% wyższe niż w analogicznym okresie 2023 roku, kiedy odnotowano wzrost o 11,6%. Zmniejszył się również dystans przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia uzyskanego w województwie do wielkości krajowej (z 1 354,36 zł do 1 200,03 zł)⁵.

Priorytety działań Wojewódzkiego Urzędu Pracy realizowanych w roku 2024 i planowanych na lata następne uwzględniają zmieniające się realia społeczno-gospodarcze i koncentrują się wokół nowych wyzwań i potrzeb wynikających z uwarunkowań ponadregionalnych oraz niekorzystnych trendów demograficznych. Zmierzają do wzrostu poziomu aktywności zawodowej i edukacyjnej mieszkańców województwa oraz zmniejszania skali niedopasowań kompetencyjnych i braków kadrowych na rynku pracy.

Nowe wyzwania rynku pracy w ujęciu podmiotowym oznaczają realizację działań na rzecz odmiennie definiowanych grup odbiorców wsparcia: priorytetowe znaczenie mają programy i projekty wspierające rozwój świętokrzyskich pracodawców i pracowników, w tym osób najniżej zarabiających, kobiet powracających na rynek pracy, młodzieży zagrożonej trwałym wykluczeniem z rynku pracy.

W ujęciu przedmiotowym działania WUP koncentrują się na tworzeniu systemu zachęt i możliwości do stałego podnoszenia kwalifikacji obecnych i przyszłych kadr regionalnej gospodarki – we współpracy z przedsiębiorcami i zgodnie z ich potrzebami, z uwzględnieniem wszystkich etapów rozwoju zawodowego – począwszy od wczesnych etapów kształcenia po utrzymanie aktywności w wieku dojrzałym.

Najważniejsze jakościowe i ilościowe rezultaty wybranych działań Wojewódzkiego Urzędu Pracy realizowanych w roku 2024 na rzecz poszczególnych grup odbiorców przedstawiały się następująco:

1. Efekty działań adresowanych do pracodawców, pracowników oraz przyszłych kadr województwa świętokrzyskiego:

- a) **1 437 pracodawców i 3 312 pracowników** podniosło kwalifikacje i kompetencje zawodowe zgodnie z potrzebami rozwojowymi swoich firm. Wsparcie na ten cel o łącznej wartości 14 280 555,15 zł udzielone zostało w ramach projektu strategicznego **Pracownik kapitałem firmy. Postaw na jego rozwój z Bazą Usług Rozwojowych**, skierowanego do wszystkich świętokrzyskich pracodawców, w tym m.in. mikro, małych, średnich i dużych podmiotów, instytucji publicznych, organizacji pozarządowych i spółdzielni. Dofinansowanie w wysokości od

⁵ Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa świętokrzyskiego w grudniu 2024 r., Urząd Statystyczny w Kielcach, styczeń 2025.

12 do 150 tysięcy złotych (w zależności od wielkości podmiotu) umożliwiło pracodawcom i pracownikom wzięcie udziału m.in. w kursach, szkoleniach i studiach podyplomowych;

- b) **2 512 mieszkańców województwa**, w tym **osoby pracujące, studenci, osoby poszukujące pracy** podniosło swoje kwalifikacje i kompetencje dzięki dofinansowaniu wynoszącemu łącznie 15 227 519,00 zł, udzielonemu w ramach drugiego projektu strategicznego **BUdaj swój Rozwój – Baza Usług Rozwojowych**. Projekt umożliwia dofinansowanie usług dostępnych w Bazie Usług Rozwojowych sięgające 90% kosztów usługi, do kwoty 8 500 złotych na jednego uczestnika.

2. Efekty działań podejmowanych w celu poprawy sytuacji mieszkańców województwa doświadczających trudności na rynku pracy:

- a) **wsparcie 870 osób o najniższych dochodach** przewidziane w ramach realizacji 5 umów o łącznej wartości 6 839 358,00 zł zawartych ze środków Programu Regionalnego Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego - Działanie 10.10. *Zwiększenie możliwości zawodowych osób ubogich pracujących;*
- b) **wsparcie blisko 2 000 osób zatrudnionych na umowach krótkoterminowych i cywilnoprawnych** przewidziane w ramach realizacji 13 umów o łącznej wartości 17 500 063,00 zł zawartych ze środków Programu Regionalnego Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego - Działanie 10.8. *Zwiększenie możliwości zawodowych osób zatrudnionych;*
- c) **wsparcie 1 300 osób zwolnionych i zagrożonych utratą pracy z przyczyn leżących po stronie pracodawców** przewidziane w ramach realizacji 10 umów o łącznej wartości 15 300 925,37 zł zawartych ze środków Programu Regionalnego Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego - Działanie 10.7 *Działania na rzecz osób zagrożonych utratą pracy.*

3. Efekty działań podejmowanych w celu przywrócenia na rynek pracy osób biernych zawodowo oraz zagrożonych trwałym wykluczeniem zawodowym:

- a) **aktywizacja społeczno-zawodowa minimum 340 młodych mieszkańców należących do grupy NEET**, pozostających poza systemem edukacji i rynkiem pracy przewidziana w ramach realizacji 7 umów o łącznej wartości 17 034 500,77 zł zawartych ze środków Programu Regionalnego Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego – Działanie 10.3 *Wsparcie osób młodych z grupy NEET Inicjatywa ALMA;*
- b) **aktywizacja społeczno-zawodowa 1 500 kobiet powracających na rynek pracy po przerwie związanej z urodzeniem i wychowaniem dzieci**, przewidziana w ramach realizacji 13 umów

o łącznej wartości 21 369 611,87 zł zawartych ze środków Programu Regionalnego Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego – Działanie 10.5 *Zrównoważony rynek pracy - nowa „JA”*.

4. Efekty działań urzędów pracy podejmowanych na rzecz mieszkańców województwa

zarejestrowanych jako osoby bezrobotne: objęcie **12 679 osób bezrobotnych** aktywnymi programami rynku pracy finansowanymi ze środków Funduszu Pracy Programu Regionalnego Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego - Działanie 10.1 *Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych*, przyznanych samorządowi województwa w łącznej kwocie 210 229 093,77 zł.

Warunkiem skuteczności projektów skierowanych do grup o zróżnicowanych profilach zawodowych, odmiennej strukturze społeczno-wiekowej i specyficznych potrzebach jest dostosowanie proponowanego im wsparcia do charakteryzujących ich cech i oczekiwań. W związku z tym formy wsparcia realizowane w ramach wszystkich wyżej wymienionych działań obejmowały w zróżnicowanym zakresie zarówno standardowe metody aktywizacji zawodowej i podnoszenia kwalifikacji (np. doradztwo zawodowe, szkolenia, kursy, staże, doposażenie stanowisk pracy), jak i ponadstandardowe formy kształtowania postaw proaktywnych wśród mieszkańców województwa (np. nadzorowane staże i pobyty zagraniczne dla osób młodych).

Priorytetowym kierunkiem działań WUP, będącym odpowiedzią na regionalne wyzwania społeczno-gospodarcze, **jest tworzenie warunków do współpracy pomiędzy edukacją, pracodawcami a instytucjami rynku pracy, i uzyskanie względnej równowagi pomiędzy potrzebami pracodawców a kwalifikacjami kandydatów do pracy.**

Równolegle WUP realizuje **działania promujące i utrwalające wśród mieszkańców województwa świadomość i gotowość do kształcenia się przez całe życie**, niezbędnego wobec aktualnych i nadchodzących wyzwań rynku pracy. Przedsięwzięcia podejmowane w tym zakresie finansowane są ze środków Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności w ramach projektu ***Zbudowanie systemu koordynacji i monitorowania regionalnych działań na rzecz kształcenia zawodowego, szkolnictwa wyższego oraz uczenia się przez całe życie, w tym uczenia się dorosłych***, którego wartość wynosi **18 844 854,00 zł**. Wojewódzki Urząd Pracy, występujący w roli samodzielnego realizatora projektu, znajduje się w gronie najbardziej zaawansowanych instytucji w kraju pod względem stopnia realizacji działań przewidzianych w ramach przedmiotowego przedsięwzięcia.

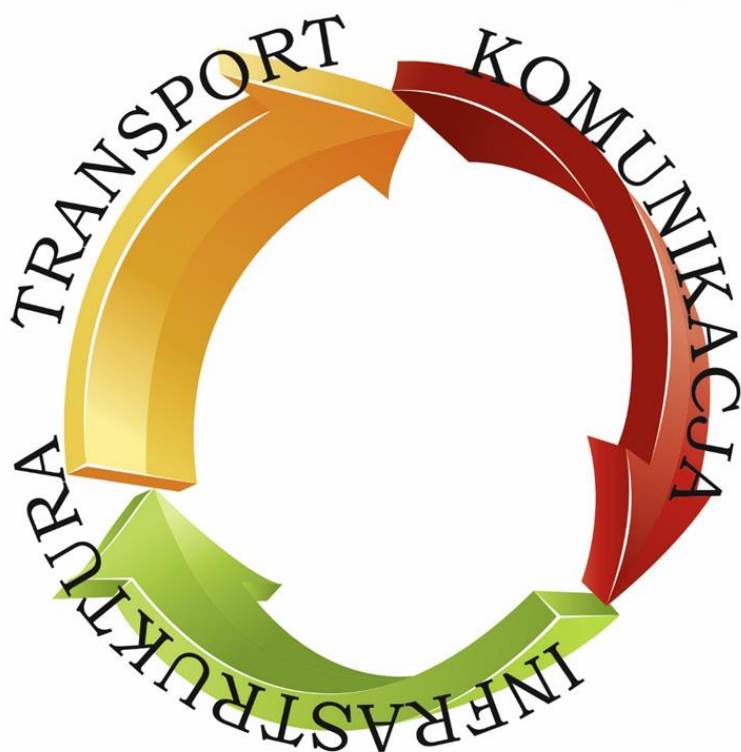
Najważniejsze efekty działań podjętych w ramach ww. projektu w 2024 roku:

1. **Przedstawienie młodym mieszkańcom województwa możliwości i korzyści wynikających z kształcenia branżowego**, zrealizowane m.in. poprzez organizację:

- a) konferencji i prezentacji szkół w ramach wydarzenia *Fach w ręku - to się opłaca*, w których udział wzięło ponad 2 200 uczniów ostatnich klas szkół podstawowych,
 - b) 90 spotkań edukacyjnych pn. *Widzę siebie w tym zawodzie*, w których udział wzięło ponad 1 400 uczniów klas VII i VIII z terenu województwa,
 - c) seminariów dla 150 uczniów szkół ponadpodstawowych z przedsiębiorcami z branż kluczowych dla rozwoju województwa.
2. **Podniesienie świadomości mieszkańców województwa w zakresie potrzeb rynku pracy i konieczności stałego rozwoju zawodowego**, do czego przyczyniła się organizacja:
- a) 20 pikników edukacyjno-zawodowych dla mieszkańców 20 miejscowości województwa,
 - b) 2 edycji Świętokrzyskiego Forum Edukacji Ustawicznej połączonych z konkursami dla uczniów szkół ponadpodstawowych w następujących obszarach tematycznych: I Forum - *AI w edukacji - przyszłość vs zagrożenie*, II Forum - *Zdobywaj skiLLLe - Kształtuj Przyszłość*
3. **Nawiązanie współpracy pomiędzy Wojewódzkim Zespołem Koordynacji a świętokrzyskimi przedsiębiorcami**, skupionymi w Specjalnej Strefie Ekonomicznej Starachowice S.A. t.j. Promet S.A., CERRAD Sp. z o.o.; oraz Centrum Produkcyjnym Pneumatyki „PREMA” S.A.; Pilkington Polska Sp. z o.o.; Balker Sp. z o.o.; Lyofood; Cabiomede Sp. z o.o.; Dyckerhoff Sp. z o.o.; KH Kipper Sp. z o.o.; Cersanit S.A, a także instytucjami: Świętokrzyskim Kampusem Laboratoryjnym Głównego Urzędu Miar w Kielcach; Centrum Naukowo-Wdrożeniowym Inteligentnych Specjalizacji Regionu Świętokrzyskiego Politechniki Świętokrzyskiej; Collegium Medicum Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach (12 wizyt regionalnych).
4. **Nawiązanie współpracy pomiędzy Wojewódzkim Zespołem Koordynacji a podmiotami spoza województwa świętokrzyskiego oraz spoza kraju**: Podkarpackim Centrum Nauki w Rzeszowie, Uniwersytetem Śląskim w Katowicach Specjalną Strefą Ekonomiczną w Łodzi, łódzkimi instytucjami naukowo-kulturalnymi EC1 oraz krakowskim Festiwalem Uczelni „Małopolska Przyszłości” (4 wizyty pozaregionalne), a za granicą z: Uniwersytetem Trzeciego Wieku - Medardo Čoboto Trečiojo Amžiaus Universitetas, Uniwersytetem Wileńskim, Netzwerk Stiftungen und Bildung (Stowarzyszenie Fundacji Edukacyjnych eV), DAA German employees academy GmbH (instytucja szkoleniowa), IHK Berlin (Berlińska Izba Przemysłowo-Handlowa (2 wizyty zagraniczne).

Szczegółowe informacje na temat działań w obszarze bezrobocia i rynku pracy znajdują się w Załączniku I do Raportu o stanie województwa świętokrzyskiego w 2024 roku.

TRANSPORT, KOMUNIKACJA I INFRASTRUKTURA

W obszarze infrastruktury, transportu i komunikacji Zarząd Województwa realizuje zadania przy pomocy Departamentu Transportu, Komunikacji i Infrastruktury Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego oraz podległej samorządowi województwa jednostki

– **Świętokrzyskiego Zarządu Dróg Wojewódzkich w Kielcach**. Departament sprawuje też nadzór nad **Wojewódzkim Ośrodkiem Ruchu Drogowego w Kielcach**, a także prowadzi nadzór właścicielski oraz obsługuje wykonywanie praw z akcji Samorządu Województwa w spółce prawa handlowego POLREGIO S.A. Do zadań Departamentu należą również te, wynikające ze sprawowanej przez Zarząd Województwa Świętokrzyskiego funkcji właścicielskiej **lotniska w Masłowie**.

Marszałek Województwa na mocy przepisów *ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o publicznym transporcie zbiorowym* pełni funkcję organizatora publicznego transportu zbiorowego, w ramach której realizuje zadania związane m.in. z planowaniem, organizacją oraz zarządzaniem wojewódzkimi przewozami pasażerskimi w transporcie zarówno kolejowym, jak i drogowym. Usługi w obszarze transportu kolejowego świadczone są przez operatora, spółkę POLREGIO S.A. na podstawie umowy z dnia 10 listopada 2020 roku, którą Województwo Świętokrzyskie związane jest do 14 grudnia 2030 roku. **W 2024 roku** POLREGIO obsługiwało **123 połączenia regionalne**, przy wykonaniu pracy eksploatacyjnej na poziomie **2,54 mln pociągokilometrów (pockm)**.

Wzorem lat ubiegłych, organizator transportu na terenie świętokrzyskim powierzył Województwu Podkarpackiemu organizację przewozów kolejowych od Sandomierza do granicy województwa świętokrzyskiego i dalej w kierunku Rzeszowa i Stalowej Woli, **zapewniając realizację 5 połączeń kolejowych kursujących na odcinku Stalowa Wola – Sandomierz - Rzeszów**, natomiast dzięki umowie o udzieleniu pomocy finansowej w formie **dotacji celowej dla Województwa Małopolskiego** **zapewniono realizację zadania związanego z organizacją połączeń kolejowych na odcinku Sędziszów – granica województwa – Kraków Główny, umożliwiając kursowanie 16 połączeń kolejowych** na ww. odcinku. Również w formie porozumienia, tyle że o wzajemnym bezkosztowym powierzeniu organizacji kolejowych przewozów pasażerskich na odcinkach leżących w granicach administracyjnych organizatorów, Województwo Świętokrzyskie kontynuowało współpracę z Województwem łódzkim w zakresie realizacji połączeń kolejowych na linii komunikacyjnej Skarżysko Kamienna – Końskie – Opoczno – Łódź, **rozszerzając w połowie grudnia 2024 roku ofertę o połączenia kolejowe, łączące bezpośrednio stolicy obydwu województw tj. Kielce i Łódź**, a także zawarło porozumienie z Województwem Mazowieckim na organizację połączeń kolejowych na odcinku Kielce – Skarżysko-Kamienna – Radom. Uwzględniając ww. uzgodnienia, **utworzona i realizowana w 2024 roku oferta przewozowa w transporcie kolejowym zapewniła mieszkańcom województwa codzienne dojazdy, w szczególności do pracy i szkoły, a także umożliwiła bezpośrednie kursowanie pociągów z terenu**

świętokrzyskiego do dużych miast w sąsiednich województwach tj. Kraków, Katowice, Łódź, Radom, Częstochowa, Rzeszów.

W 2024 roku z usług świadczonych w transporcie kolejowym skorzystało ogółem 3 mln pasażerów (wzrost o 300 tys. względem 2023 r.)

Wprowadzenie nowych relacji wymusiło dokonanie zmian w ramach obowiązującej na obszarze województwa ofercie taryfowej „**Bilet Świętokrzyski**” poprzez **rozszerzenie zakresu obowiązywania oferty o odcinek Skarżysko-Kamienna – Lipowe Pole** oraz **przywrócenie**, wraz z wejściem w życie rozkładu jazdy edycji 2024/2025, **oferty Biletu na linii kolejowej nr 25 na odcinku Skarżysko-Kamienna - Ruda Białaczowska z wydłużeniem aż do stacji Opoczno**, znajdującej się na terenie województwa łódzkiego. Powyższe zmiany zapewniły podróżowanie pociągami po całym obszarze województwa świętokrzyskiego z atrakcyjną ceną Biletu za przejazd.

W roku 2024 podejmowane były także działania w obszarze poprawy parametrów i funkcjonalności taboru kolejowego realizującego przewozy pasażerskie na terenie województwa. Samorząd Województwa podpisał dwie umowy na wykonanie czynności i prac czwartego poziomu utrzymania (P4) dla 4-ech pojazdów kolejowych, których jest właścicielem, natomiast spółka POLREGIO S.A. w listopadzie 2024 r. złożyła wniosek o dofinansowanie projektu pn. **Zakup 4 Elektrycznych Zespołów Trakcyjnych w województwie świętokrzyskim** w ramach Działania 4.2 „Rozwój transportu zbiorowego i poprawa bezpieczeństwa ruchu”, Priorytet 4 „Fundusze Europejskie dla dostępności Świętokrzyskiego”, programu Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027 – typ projektu: „Zakup bezemisyjnego taboru kolejowego o charakterze regionalnym”. Planuje się, że nowy tabor kolejowy wyjedzie na tory w 2028 roku.

Poza korzystnym dla pasażera rozkładem jazdy, atrakcyjną ceną biletu w ramach taryfy „Bilet Świętokrzyski” oraz wysokiej jakości taborem, sukces kolei tworzy sprzyjająca infrastruktura. Spółka PKP Polskie Linie Kolejowe S.A., która jest narodowym zarządcą sieci kolejowych, w minionym roku zakończyła zasadnicze prace przy **modernizacji linii kolejowej nr 25 na odcinku Skarżysko-Kamienna – Sandomierz** współfinansowanej przez Unię Europejską w ramach Programu Operacyjnego Polska Wschodnia, **przyczyniając się tym samym do przyspieszenia prędkości pociągów, zwiększenia dostępności transportu kolejowego oraz bezpieczeństwa na przejazdach kolejowo-drogowych.** W listopadzie 2024 r. zarządca PKP PLK S.A. rozpoczął **pierwsze prace w ramach modernizacji linii kolejowej nr 8 (dla odcinka Kozłów – Sędziszów), stanowiącej najważniejszy szlak kolejowy w województwie świętokrzyskim.** PKP PLK S.A. kontynuowała również prace w ramach *Rządowego programu budowy lub modernizacji przystanków kolejowych na lata 2021 – 2025, oddając do eksploatacji w 2024 roku przystanki kolejowe w miejscowościach: Stawiany Pińczowskie, Nida, Kije,*

Podchojny oraz Piekoszów. Ze zmodernizowanej infrastruktury kolejowej mogą korzystać także mieszkańcy Skarżyska-Kamiennej, w związku z oddaniem do eksploatacji w marcu 2024 r. zmodernizowanego peronu 1a na stacji kolejowej, umożliwiając tym samym poprawę komfortu podróżowania w szczególności osobom z niepełnosprawnościami, korzystającym z połączeń kolejowych w kierunku Końskich i Łodzi.

W ramach organizacji transportu publicznego na terenie województwa świętokrzyskiego, w celu zwiększenia dostępności transportowej na obszarach, na których komunikacja w dalszym ciągu nie istnieje lub nie funkcjonuje w wymiarze zaspokajającym podstawowe potrzeby mieszkańców naszego regionu, Województwo Świętokrzyskie nieprzerwanie od lipca 2022 roku, z wykorzystaniem środków pozyskiwanych z Funduszu Rozwoju Przewozów Autobusowych (FRPA), uruchamia drogowe linie użyteczności publicznej i corocznie rozszerza ofertę przewozową. W 2024 roku funkcjonowało dziesięć wojewódzkich linii użyteczności publicznej w transporcie drogowym w relacjach:

- Kielce – Starachowice;
- Kielce – Ostrowiec Świętokrzyski;
- Kielce – Sandomierz;
- Kielce – Kazimierza Wielka;
- Kielce – Jędrzejów;
- Kielce – Włoszczowa;
- Busko-Zdrój – Sandomierz;
- Staszów – Ostrowiec Świętokrzyski;
- Busko-Zdrój – Włoszczowa;
- Końskie – Włoszczowa.

Usługi w zakresie publicznego transportu zbiorowego w transporcie drogowym, świadczone na ww. liniach komunikacyjnych zapewniły mieszkańcom województwa wysoki poziom dostępności komunikacyjnej, równocześnie przyczyniając się do rozwoju społeczno- gospodarczego regionu, podniesienia jakości życia mieszkańców oraz wzmacniania integracji społecznej.

W przypadku działań realizowanych przez Świętokrzyski Zarząd Dróg Wojewódzkich w Kielcach należy wskazać, że w roku 2024, ŚZDW w Kielcach:

- wybudował **4,872 km dróg**,
- wyremontował i zmodernizował **8,243 km dróg**,
- wybudował **12,086 km chodników** oraz
- wybudował **6,927 km ścieżek rowerowych i ciągów pieszo-rowerowych**.

Ponadto, w minionym roku **rozstrzygnięto pierwszy przetarg na inwestycje z dofinansowaniem ze środków z Programu Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027**, tj. na rozbudowę DW 768 Kazimierza Wielka – gr. województwa etap I na odc. od km 54+900 do km 61+341 (70 822 979,78 zł) oraz na inwestycję pn.: „Budowa odcinka DW744 od końca budowanej obwodnicy Starachowic w ciągu drogi wojewódzkiej do budowanej obwodnicy Wąchocka na DK42” **dofinansowaną Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych (edycja VII)** (39 330 382,62 zł). Celem tej drugiej jest połączenie obwodnicy Starachowic z obwodnicą Wąchocka w sposób zapewniający płynność ruchu. Inwestycja pozwoli na wyeliminowanie ruchu tranzytowego z terenów zabudowanych i wpłynie na bezpieczeństwo użytkowników ruchu drogowego oraz pieszego, a także poprawi warunki obsługi i rozwoju Specjalnej Strefy Ekonomicznej Starachowice S.A.

Ponadto, **zakończono realizację zadania z dofinansowaniem ze środków Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg pn.: „Rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 744 na odc. Tychów Stary – Starachowice wraz z budową obwodnicy m. Starachowice /Budowa przeprawy mostowej na rz. Kamiennej wraz z drogami dojazdowymi w ciągu obwodnicy Starachowic na DW744** od km ok. 35+536,68 na DW744 do km ok. 262+377,28 na DK42”/, (wartość całego zadania wyniosła 174 978 277,32 zł), którego celem było zlikwidowanie nieciągłości sieci drogowej spowodowanej brakiem przepraw mostowych w jednostkach samorządu terytorialnego, a przez to poprawę wewnętrznej spójności komunikacji regionów Polski. **Ukończono również realizację zadania z dofinansowaniem ze środków z Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych pn.: „Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 754 na odcinku od km 0+00 do km 1+912 w Ostrowcu Św. wraz z rozbudową mostu na rzece Kamiennej” (wartość całego zadania wyniosła 146 540 707,64 zł).** Powyższa inwestycja miała za zadanie pobudzić aktywność inwestycyjną jednostek samorządu terytorialnego, rozwój lokalnej przedsiębiorczości, zwiększyć poprawę warunków życia obywateli, a także utworzyć nowe miejsca pracy oraz poprawić jakość infrastruktury drogowej i zwiększyć przepustowość układu komunikacyjnego drogi wojewódzkiej Nr 754 na terenie Ostrowca Świętokrzyskiego. Inwestycja wpłynie pozytywnie na możliwość przyspieszenia wzrostu gospodarczego regionu.

ŚZDW w Kielcach kontynuował również realizację zadań obwodnicowych dofinansowanych z Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg:

1. Budowa obwodnicy miasta Włoszczowa w ciągu drogi wojewódzkiej Nr 786 wraz z połączeniem z drogą wojewódzką nr 742 i nr 785 /Etap II – Obwodnica Włoszczowy w ciągu DW 742/
2. Budowa południowej obwodnicy Morawicy w ciągu DW 766 od skrzyżowania z projektowaną obwodnicą DK73

3. Budowa DW 723 od budowanego węzła w ciągu DK 77 do istniejącego śladu DW 723 w m. Sandomierz o dł. ok. 1,35 km,

a także kontynuował pracę nad trzema zadaniami z dofinansowaniem z Programu Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej 2021-2027:

1. Rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 744 na odc. Tychów Stary – Starachowice.
2. Budowa obwodnicy Nowego Korczyna.
3. Budowa obwodnicy miejscowości Bogoria w ciągu drogi wojewódzkiej nr 757.

Głównym zamierzeniem i celem każdego z powyższych projektów unijnych jest poprawa dostępności drogowej Polski Wschodniej, która zostanie osiągnięta poprzez poprawę powiązań sieci dróg wojewódzkich z siecią TEN-T oraz ważnymi węzłami logistycznymi, a także budowę obwodnic.

W rezultacie planowany zakres interwencji wpłynie na podniesienie konkurencyjności i ożywienie przedsiębiorczości w makroregionie, zwiększenie mobilności zawodowej mieszkańców oraz poprawę dostępu do usług publicznych. Realizowane inwestycje będą stanowić usprawnienie komunikacyjne i dowiązanie do wybudowanych dróg sieci krajowych. Wpłyną także korzystnie na rozwój firm związanych z usługami i dostawami okołokontraktowymi. Z uwagi na poprawę parametrów technicznych dróg, zwiększy się komfort jazdy, co stanowić będzie duże usprawnienie komunikacyjne dla przedsiębiorców do terenów inwestycyjnych.

Szczegółowe informacje na temat działań w obszarze Infrastruktura, transport i komunikacja znajdują się w Załączniku I do Raportu o stanie województwa świętokrzyskiego w 2024 roku.

EDUKACJA

Zarząd Województwa Świętokrzyskiego kreuje regionalną politykę edukacyjną będącą odpowiedzią na potrzeby edukacyjne uczniów, która ma na celu kształtowanie i rozwój lokalnego systemu edukacji, poprzez następujące działania:

- I. Realizację **9 różnych programów wsparcia stypendialnego** dla uczniów i studentów (trzy programy więcej w stosunku do roku 2023).
- II. Realizację jedyne go w Polsce niekonkurencyjnego projektu pn. „**Świętokrzyska Edukacja Zawodowa**”, wdrażającego zawodowe kształcenie dualne.
- III. Realizację projektu strategicznego „**Dziś uczeń – jutro student**”.
- IV. Wsparcie organizacji pozarządowych.
- V. Prowadzenie pięciu wojewódzkich samorządowych oświatowych jednostek organizacyjnych.

Ad. I.

Realizowane w 2024 roku programy wsparcia stypendialnego, adresowane były do uczniów szkół podstawowych, ponadpodstawowych oraz studentów. Wśród przedmiotowych inicjatyw należy wymienić:

- 1) **trzy odrębne świętokrzyskie programy stypendialne dla uczniów szkół podstawowych, liceów ogólnokształcących i szkół zawodowych**, realizowane jako projekty niekonkurencyjne w ramach programu regionalnego pn. Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027. W 2024 roku po raz pierwszy stypendia otrzymali również uczniowie szkół podstawowych. Każdy/a ze stypendystów/stypendystek otrzymał/a stypendium w jednorazowej kwocie 3 800 zł. W ramach każdego z trzech programów stypendia w sumie otrzymało 640 stypendystów, a łącznie wsparciem w tym zakresie objętych zostało 1 920 uczniów. Kwota przeznaczona na wypłatę stypendiów w 2024 roku wyniosła 7 296 000 zł. W roku szkolnym 2024/25 działania te są kontynuowane i kolejna grupa 1 920 uczniów w maju 2025 r. otrzyma stypendia w łącznej kwocie 7 296 000 zł.
- 2) **dwa programy stypendialne „Talenty Świętokrzyskie”**, których celem jest wsparcie uczniów i studentów o wybitnych uzdolnieniach edukacyjnych, naukowych i artystycznych, w tym m.in. laureatów ogólnopolskich lub międzynarodowych olimpiad przedmiotowych, konkursów i turniejów oraz uczniów ze szczególnymi osiągnięciami edukacyjnymi, artystycznymi lub interdyscyplinarnymi. W 2024 roku zaszczytny tytuł *Talentu Świętokrzyskiego* wraz z gratyfikacją finansową w wysokości 3 800 zł przyznano 37 stypendystom. Łącznie na ten cel wydatkowano kwotę 140 600 zł.

- 3) **program stypendialny dedykowany młodym Polakom oraz osobom polskiego pochodzenia ze Wschodu**, w tym m.in. z: Armenii, Azerbejdżanu, Białorusi, Gruzji, Kazachstanu, Kirgistanu, Mołdawii, Rosji, Tadżykistanu, Turkmenistanu, Ukrainy i Uzbekistanu, studiujących na świętokrzyskich uczelniach. Stypendia są formą wsparcia osób ze Wschodu zamierzających kontynuować bądź rozpocząć studia na świętokrzyskich uczelniach. Podnoszą także atrakcyjność szkół wyższych dla osób zza naszej wschodniej granicy. W roku akademickim 2023/2024 stypendia w kwocie 350 zł miesięcznie otrzymało 18 osób (17 studentów z Ukrainy oraz 1 z Mołdawii), natomiast w roku 2024/25 stypendia w kwocie 400 zł miesięcznie otrzymało 10 osób (9 studentów z Ukrainy oraz 1 z Białorusi) łączna kwota przeznaczona na ten cel w roku 2024 wyniosła 49 800 zł.
- 4) **dwie nowe formy wsparcia stypendialnego, rozpoczęte w 2024 roku, dla studentów pierwszego roku**, podejmujących naukę na wybranych kierunkach świętokrzyskich uczelni publicznych, w tym dla:
- studentów uczelni technicznych na kierunkach: budownictwo, elektrotechnika, inżynieria danych, inżynieria przemysłowa, inżynieria środowiska, mechanika, budowa maszyn, przy czym na rok akademicki 2024/25 stypendia w wysokości 1 500 zł miesięcznie zabezpieczono dla 100 studentów,
 - studentów uczelni akademickich na kierunkach: matematyka, fizyka techniczna, chemia, biologia, geografia - stypendia w wysokości 1500 zł miesięcznie zabezpieczono dla 50 studentów.

Łączna kwota wypłaconych stypendiów do końca 2024 roku wyniosła 445 500 zł.

Efektom tej nowej, dotychczas nierealizowanej w naszym województwie, formy wsparcia stypendialnego jest zachęcenie młodych mieszkańców województwa do kontynuowania kształcenia na kierunkach technicznych, tworzenie sprzyjających warunków do podnoszenia kwalifikacji zawodowych i kompetencji przyszłych kadr dla przedsiębiorstw, zapobieżenie migracji młodych ludzi poza województwo, jak również wzmocnienie działań na rzecz rozwoju inteligentnych specjalizacji województwa świętokrzyskiego. Co więcej, dzięki przedmiotowym działaniom, uruchomiono na Uniwersytecie Jana Kochanowskiego kształcenie na kierunku geografia, na który w roku 2023 nie było naboru, ze względu na małe zainteresowanie tym kierunkiem. Promocja kierunków ścisłych i przyrodniczych poprzez program stypendialny jest również odpowiedzią na sygnalizowane braki w kadrze nauczycielskiej w regionie. Władze regionalnych uczelni obserwują wzrost zainteresowania kierunkami objętymi wsparciem finansowym uczniów w stosunku do lat poprzednich.

Zarząd Województwa Świętokrzyskiego będzie kontynuował program stypendialny w roku akademickim 2025/26. Dla przyszłych studentów zainteresowanych studiowaniem w naszym regionie przewidziano łącznie 150 stypendiów.

- 5) **program stypendialny dla studentów kształcących się na kierunku lekarskim**, którzy w przyszłości podejmą pracę w jednym ze szpitali, dla którego podmiotem tworzącym jest Województwo Świętokrzyskie. W 2024 roku o stypendium ubiegało się 71 studentów. Ostatecznie zawarto 40 umów o przyznanie stypendium na łączną kwotę 720 000 zł. Program stypendialny zakłada wypłatę środków w wysokości 2 000 zł miesięcznie za czas nauki, w okresie 9 miesięcy. Od 2019 roku, 180 najlepszych studentów skorzystało z programu stypendialnego dla studentów medycyny, z którymi podpisano łącznie 319 umów. Dotychczas 57 stypendystów (co roku ta liczba się zwiększa) dokonało wyboru deficytowej specjalizacji lekarskiej w podmiocie leczniczym, w którym podejmą zatrudnienie.

W ramach oferowanego przez Województwo Świętokrzyskie wsparcia stypendialnego w 2024 roku przyznano 3 024 stypendia na łączną kwotę 8 651 900 zł. Realizowane programy stypendialne są odpowiedzią na potrzeby edukacyjne uczniów i studentów. Dzięki nim mogą rozwijać swoje uzdolnienia, pasje i zainteresowania oraz kluczowe kompetencje, takie jak umiejętności matematyczne, informatyczne, naukowe i językowe. W 2024 roku Oddział Edukacji i Nauki wdrożył trzy programy stypendialne więcej niż w roku poprzednim. W skali Polski pod względem liczby programów stypendialnych Samorząd Województwa Świętokrzyskiego znajduje się w czołówce. Programy stypendialne zachęcają młodych ludzi do studiowania na świętokrzyskich uczelniach, wyboru kierunków deficytowych oraz do pozostania w regionie. Działania podejmowane przez Zarząd Województwa Świętokrzyskiego w zakresie kształcenia uczniów i studentów, mają istotny wpływ na przygotowanie wykwalifikowanych przyszłych kard zawodowych, które będą kluczowe dla dalszego rozwoju gospodarczego województwa, a w ten sposób przyczynią się do większej konkurencyjności regionu na tle innych województw.

Ad. II.

Kluczowym celem jedyne w skali Polski projektu niekonkurencyjnego **pn. „Świętokrzyska Edukacja Zawodowa”** jest wdrożenie Wzorcowego Modelu Kształcenia Praktycznego polegającego na przeniesieniu 40% zajęć praktycznych ze szkoły do pracodawcy. W dualnym systemie kształcenia weźmie udział 544 uczniów ze świętokrzyskich techników. Efektem realizowanego projektu jest rozwijanie zainteresowania młodzieży kształceniem zawodowym oraz podniesienie jego jakości w województwie świętokrzyskim. Ponadto zaangażowanie pracodawców w proces kształcenia jest jednym ze skutecznych sposobów dopasowania kształcenia zawodowego do rynku pracy.

W ramach projektu zostanie wypracowany model efektywnego doradztwa zawodowego łączący dwa etapy edukacyjne: szkołę podstawową i szkołę kształcenia zawodowego. W tym celu 102 szkoły podstawowe (uczniowie i uczennice 7 i 8 klas) i 10 techników zostanie wyposażonych w nowoczesne narzędzia służące do profesjonalnej diagnozy predyspozycji zawodowych u uczniów. Odpowiednie wsparcie w wyborze ścieżki kariery pozytywnie przekłada się na motywację do zdobywania kompetencji zawodowych. Łącznie do końca projektu efektywnym doradztwem zostanie objętych 8 500 uczniów ze szkół podstawowych oraz techników w województwie świętokrzyskim. Z organizacji staży uczniowskich tj. przeprowadzenia 160 godzin praktycznej nauki zawodu w rzeczywistych warunkach pracy oraz z przygotowania uczniów do zmieniających się potrzeb pracodawców na rynku pracy skorzysta 739 uczniów. Projekt umożliwi 1 565 uczniom i 361 nauczycielom wzięcie udziału w zawodowych kursach i szkoleniach specjalistycznych oraz umożliwi uczniom i nauczycielom wzięcie udziału w targach branżowych organizowanych na terenie Polski.

Łącznie wsparcie trafi do ponad 12 000 uczniów i 463 nauczycieli szkół zawodowych i podstawowych w naszym regionie. Kwota przewidziana na realizację zadań w projekcie to **21 401 072,88 zł** (w tym 2 140 330,00 zł to wkład Województwa Świętokrzyskiego). Czas realizacji to 1.09.2024 r. – 30.09.2028 r.

Ad. III.

Projekt strategiczny „**Dziś uczeń – jutro student**” jest realizowany w ramach programu „Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027”. Wartość dofinansowania przedsięwzięcia to ponad 55 mln zł, a wartość całego projektu przekracza 61 mln zł. Pod względem finansowym jest to największy w historii regionu projekt edukacyjny finansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.

Realizacja projektu rozpoczęła się we wrześniu 2023 roku i potrwa do czerwca 2027 roku. Liderem projektu jest Politechnika Świętokrzyska. Projekt jest skierowany do świętokrzyskiej młodzieży, kończącej naukę w szkołach średnich oraz przygotowującej się do podjęcia studiów. Docelowo z projektu skorzysta co najmniej 9 170 uczennic i uczniów przygotowujących się do matury - to młodzież z ostatnich i przedostatnich klas szkół średnich (w tym 5 685 uczniów techników i szkół branżowych II-stopnia oraz 3 485 uczniów liceów). Dotychczas projekt objął wsparciem blisko 6,8 tys. uczniów.

Główne założenia projektu to z jednej strony rozbudzenie w uczennicach i uczniach zainteresowania podjęciem studiów na kierunkach związanych z inżynierią, technologią, przedmiotami technicznymi i matematyczno-przyrodniczymi. Z drugiej zaś strony celem jest uzupełnienie braków w wiedzy

młodzieży w zakresie przedmiotów ścisłych oraz rozbudzenie ambicji i motywacji w tym kierunku. Dla uczestników projektu realizowane są m.in. zajęcia z niestandardowego doradztwa zawodowego, zajęcia praktyczne na uczelniach wyższych, zajęcia z przedmiotów matematyczno-przyrodniczych oraz języka angielskiego specjalistycznego, a także warsztaty z efektywnego uczenia się i kursy autoprezentacji. Dodatkowo organizowane są cykliczne festiwale nauki i techniki na Politechnice Świętokrzyskiej i Uniwersytecie Jana Kochanowskiego, pikniki naukowe w wybranych powiatach, konkursy przedmiotowe, konkurs o platynowy indeks Politechniki, wizyty studyjne i branżowe dla uczniów u pracodawców, związanych z popularyzacją innowacyjnych technologii, a także wyjazdowe szkolenia edukacyjne.

Projekt „Dziś uczeń – jutro student” to ogromna szansa na wzrost liczby studentów na kierunkach technicznych w naszym regionie, a w strategicznej perspektywie kilku dalszych lat – na zasilenie świętokrzyskiego rynku pracy przez dobrze wykształconych fachowców.

Ad. IV.

Wzorem lat ubiegłych w roku 2024 ogłoszono dwa otwarte konkursy dla organizacji pozarządowych:

- 1) otwarty konkurs ofert na wsparcie realizacji zadań publicznych Województwa Świętokrzyskiego **z zakresu nauki, edukacji, oświaty i wychowania;**
- 2) otwarty **konkurs ofert „Świętokrzyskie dla Młodych”** na wsparcie realizacji zadań publicznych o charakterze edukacyjnym i wychowawczym, wzmacniających postawy społeczne i obywatelskie młodzieży z regionu świętokrzyskiego.

W ramach pierwszego konkursu w 2024 roku podpisano 29 umów z podmiotami spoza sektora finansów publicznych (organizacje pozarządowe oraz inne podmioty, wymienione w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie) na kwotę 120 200 zł, a w ramach konkursu „Świętokrzyskie dla Młodych” zawarto 15 umów na łączną kwotę 80 900 zł. Ponadto w 2024 roku zawarto również 7 umów w trybie art. 19a ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, czyli z pominięciem otwartego konkursu ofert na kwotę 31 000 zł. łącznie w 2024 r. wsparciem objęto 51 organizacji pozarządowych na kwotę 232 100 zł.

Ad. V.

Samorząd Województwa Świętokrzyskiego jest organem prowadzącym pięciu wojewódzkich samorządowych jednostek organizacyjnych oświaty, tj.:

1. Zespołu Szkół Specjalnych przy Świętokrzyskim Centrum Rehabilitacji w Czarnieckiej Górze,
2. Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Morawicy,
3. Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Skarżysku – Kamiennej,

4. Świętokrzyskiego Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Kielcach,
5. Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Kielcach wraz z filiami w 11 powiatach.

Jednostki te, oprócz prowadzonej działalności statutowej realizowały także w 2024 r. znaczące dla osiągnięcia celów edukacyjnych projekty współfinansowane ze środków UE, takie jak:

- 1) Jedyne w regionie i nietuzinkowy w skali kraju projekt **„Przedszkolne Inkubatory Świętokrzyskiej Dwujęzyczności”**, realizowany przez Świętokrzyskie Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Kielcach, współfinansowany z EFS w ramach programu Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027. Projekt ma na celu podniesienie jakości edukacji przedszkolnej poprzez rozszerzanie oferty przedszkoli o zajęcia dodatkowe dla 320 dzieci 4-letnich oraz wsparcie merytoryczne i metodyczne dla 32 nauczycieli w formie kursów doskonalących. Działaniami objętych zostało 16 placówek przedszkolnych na terenie całego województwa świętokrzyskiego, które otrzymały sprzęt i pomoce dydaktyczne. Wartość projektu to: 1 877 766,00 zł.
- 2) Projekt **„Włączamy Przyszłość. Otwartość, Bezpieczeństwo, Ekologia”**, realizowany przez Świętokrzyskie Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Kielcach, w ramach Programu Regionalnego Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027 współfinansowany ze środków EFS Plus. Projekt obejmuje 2 grupy docelowe: 262 uczniów klas V, VI lub VII oraz 20 nauczycieli i 10 dyrektorów ze szkół z terenu województwa świętokrzyskiego. W ramach projektu realizowane są: warsztaty dla uczniów i nauczycieli z ekologii, psychologii, doradztwa zawodowego, projekt interdyscyplinarny dla uczniów, wyjazdy studyjne dla nauczycieli, indywidualne doradztwo zawodowe dla uczniów i rodziców. Wartość projektu: 691 032,50 zł.
- 3) Projekt **„Zagraniczna mobilność edukacyjna uczniów i absolwentów oraz kadry kształcenia zawodowego”**, realizowany w roku szkolnym 2024/2025 w Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Skarżysku- Kamiennej, dofinansowany ze środków Fundacji Rozwoju Systemu Edukacji. Celem przedsięwzięcia jest podniesienie kwalifikacji i zwiększenie szans zawodowych uczestników projektu na europejskim rynku pracy poprzez udział 14 słuchaczy i absolwentów CKZiU w praktykach zagranicznych doskonalących umiejętności zawodowe w miejscowości Rimini we Włoszech. Projekt ma też na celu zacieśnianie współpracy międzynarodowej w podnoszeniu poziomu kształcenia zawodowego. Ma przyczynić się do zwiększenia mobilności absolwentów i słuchaczy w zakresie aktywnego poszukiwania pracy. Projekt realizowany jest w I osi priorytetowej: Umiejętności, Działanie 1.7 „Mobilność ponadnarodowa” w ramach programu Fundusze

Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021 – 2027 (FERS) współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus na zasadach programu Erasmus+. Wartość projektu: 140 691,41 zł.

Na uwagę zasługuje fakt funkcjonowania w Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Skarżysku - Kamiennej Kolegium Pracowników Służb Społecznych. Kształcą się w nim i doskonalą swoje umiejętności kadry dla pomocy społecznej. Jako jedyna publiczna jednostka w Polsce Kolegium uzyskało zgodę Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej na prowadzenie specjalizacji I-go,

II-go stopnia w zawodzie pracownik socjalny oraz specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej. W 2024 roku przeprowadzono V-ą i VI-ą edycję specjalizacji w zakresie organizacji pomocy społecznej oraz III-ą edycję specjalizacji I-go stopnia w zawodzie pracownik socjalny. Od 2020 r. trwa kształcenie w specjalizacji I-go stopnia w zawodzie pracownik socjalny i w zakresie organizacji pomocy społecznej (do chwili obecnej przeszkolono 50 osób). Na terenie województwa świętokrzyskiego oraz w Polsce placówka jest jedyną szkołą publiczną prowadzącą w/w specjalizacje dla pracowników socjalnych.

Kluczową rolę we wspieraniu, promowaniu jak i inicjowaniu przedsięwzięć z obszaru edukacji, w szczególności dedykowanej młodzieży z regionu pełni **Młodzieżowy Sejmik Województwa Świętokrzyskiego**, powołany w 2018 roku jako jeden z pierwszych młodzieżowych sejmików w Polsce. Dzięki wsparciu Samorządu Województwa Świętokrzyskiego gremium to z powodzeniem integruje młodzież oraz jest platformą do zabierania przez nią głosu w sprawie polityki regionalnej. Obecnie trwa jego czwarta kadencja. Tworzy go grupa 30 młodych, aktywnych osób, które uzyskały rekomendację samorządów uczniowskich i studenckich, młodzieżowych rad miast, gmin i powiatów oraz organizacji pozarządowych. Młodzi radni reprezentują młodzież ze swoich okręgów wyborczych, obradują w komisjach, podejmują własne inicjatywy, są również cennym głosem doradczym dla organów Samorządu Województwa Świętokrzyskiego w sprawach dotyczących młodzieży. Opiniują projekty uchwał Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego: m.in. programy stypendialne, stypendia sportowe, czy też program współpracy z organizacjami pozarządowymi, zgłaszając swoje uwagi i sugestie. Reprezentanci MSWŚ zostali powołani do Rady ds. Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego, Świętokrzyskiej Rady Innowacji, uczestniczyli także w pracach Komisji Odznaki Honorowej Województwa Świętokrzyskiego oraz komisji konkursowej opiniującej oferty złożone w ramach otwartego konkursu ofert „Świętokrzyskie dla młodych” na wsparcie realizacji zadań publicznych Województwa Świętokrzyskiego o charakterze edukacyjnym i wychowawczym, wzmacniających postawy społeczne i obywatelskie młodzieży z regionu świętokrzyskiego.

W połowie 2024 r. dobiegła końca III kadencja Młodzieżowego Sejmiku, w trakcie której młodzieżowi radni obradowali dwa razy podejmując 4 uchwały. W dniu 11 marca 2024 r. Przewodniczący Sejmiku ogłosił nabór do IV kadencji, o **mandat radnego MSWŚ ubiegało się prawie 70 młodych ludzi reprezentujących wszystkie świętokrzyskie powiaty**. Podczas III sesji Sejmiku, 27 maja 2024 r., radni województwa jednogłośnie podjęli uchwałę w sprawie wyboru radnych Młodzieżowego Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego IV kadencji (Uchwała Nr III/46/24 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego).

Począwszy od 28 czerwca 2024 r., kiedy zainaugurowana została IV kadencja Młodzieżowego Sejmiku, do końca 2024 r. młodzieżowi radni obradowali na 4 sesjach podejmując 24 uchwały. Pracowali w 8 komisjach tematycznych: kultury i promocji regionu; edukacji i rozwoju; promocji i mediów; do spraw młodzieży; ochrony środowiska; zdrowia; ds. Programu „Młodzi dla Świętokrzyskiego 2030+” oraz komisji przygotowawczej.

Młodzieżowy Sejmik we współpracy z Kancelarią Sejmiku był organizatorem licznych wydarzeń edukacyjnych aktywizujących młodych mieszkańców naszego regionu, takich jak:

- spotkanie promujące wśród młodych ludzi głosowanie w wyborach do Parlamentu Europejskiego w ramach kampanii „Stand for more in 24” z udziałem ponad 90 osób – uczniów szkół ponadpodstawowych województwa świętokrzyskiego oraz studentów;
- spotkanie z udziałem radnych Młodzieżowego Sejmiku z przedstawicielami młodzieżowych rad Starachowic, Kielc i Górną ze swoimi rówieśnikami z norweskiego miasta Bergen;
- spotkanie pn. „Unia Europejska – możliwości i trudności” w Zespole Szkół Transportowo-Mechanicznych w Skarżysku-Kamiennej z uczniami szkoły i oraz przedstawicielami Młodzieżowej Rady Miasta w Skarżysku zorganizowane przez Młodzieżowy Sejmik Województwa Świętokrzyskiego i Stowarzyszenie Rozprawy o Europie;
- spotkanie w Wojewódzkim Domu Kultury z przedstawicielami Młodzieżowej Rady Starachowic z rówieśnikami z Grecji, Hiszpanii i Włoch w ramach projektu „Next STEP to Europe” realizowanego w ramach programu Erasmus+.

Do rangi imprez cyklicznych, zaliczyć można odbywający się od 2021 roku Konkurs Wiedzy o Ziemi Świętokrzyskiej mający na celu promocję wiedzy o historii, atrakcjach turystycznych naszego regionu oraz samorządzie terytorialnym wśród uczniów szkół ponadpodstawowych województwa świętokrzyskiego. W grudniu 2024 r. odbyła się czwarta edycja przedsięwzięcia.

Młodzieżowy Sejmik aktywnie działał na rzecz wzmocnienia samorządności uczniowskiej w świętokrzyskich szkołach, promował także ideę tworzenia na terenie naszego regionu

młodzieżowych rad. Radni dzielili się ze swoimi rówieśnikami doświadczeniami w zakresie młodzieżowych inicjatyw, zachęcając ich do aktywności w życiu publicznym, a samorządowców do tworzenia w swoich gminach i powiatach młodzieżowych rad. Działania te skutkowały wzrostem aktywności młodzieży w społecznościach lokalnych. Obecnie na terenie województwa świętokrzyskiego funkcjonuje 28 młodzieżowych rad. Przedstawiciele Młodzieżowego Sejmiku aktywnie uczestniczyli w spotkaniach, konferencjach, warsztatach i panelach z udziałem młodzieżowych sejmików z całej Polski, dotyczących polityki młodzieżowej na poziomie krajowym, sygnalizując trudności, regionalne potrzeby i oczekiwania młodych ludzi. Brali udział m.in. w posiedzeniach Parlamentarnego Zespołu ds. Działalności Młodzieżowych Rad przy Jednostkach Samorządu Terytorialnego, Zespołu ds. ewaluacji procesu wzmacniania młodzieżowych rad i sejmików przy jednostkach samorządu terytorialnego Rady Dialogu z Młodym Pokoleniem III kadencji oraz posiedzeniu Senackiego Zespołu ds. Zrównoważonego Rozwoju. Przystąpili także do realizacji projektów w ramach Europejskiego Kongresu Rad Młodzieżowych. Radni włączyli się również w akcję charytatywną organizowaną przez Wojewódzki Dom Kultury – koncert „Pełna micha”, podczas którego odbyła się zbiórka niezbędnych rzeczy dla zwierząt z terenów objętych powodzią.

Dzięki zaangażowaniu młodzieżowych radnych oraz pomocy i wsparciu radnych województwa świętokrzyskiego, udało się wznowić Program **„Liderzy dla Młodzieży”**, który umożliwi młodym ludziom rozwój ich kompetencji społecznych i postaw liderkich. Przy aktywnym udziale Młodzieżowego Sejmiku, we współpracy z Kancelarią Sejmiku kontynuowane były prace związane z przygotowaniem dokumentu strategicznego województwa na rzecz młodzieży **„Młodzi dla Świętokrzyskiego 2030+”**, który będzie wskazywał kierunki w obszarze polityki młodzieżowej w ramach posiadanych przez Samorząd Województwa kompetencji. Opracowanie treści ostatecznego dokumentu zaplanowano na 2025 r.

KULTURA

I DZIEDZICTWO NARODOWE

Zadania z zakresu kultury i ochrony dziedzictwa narodowego Zarząd Województwa Świętokrzyskiego realizuje poprzez Departament Edukacji, Kultury i Dziedzictwa Narodowego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego oraz podległe Samorządowi Województwa Świętokrzyskiego **instytucje kultury**, tj.

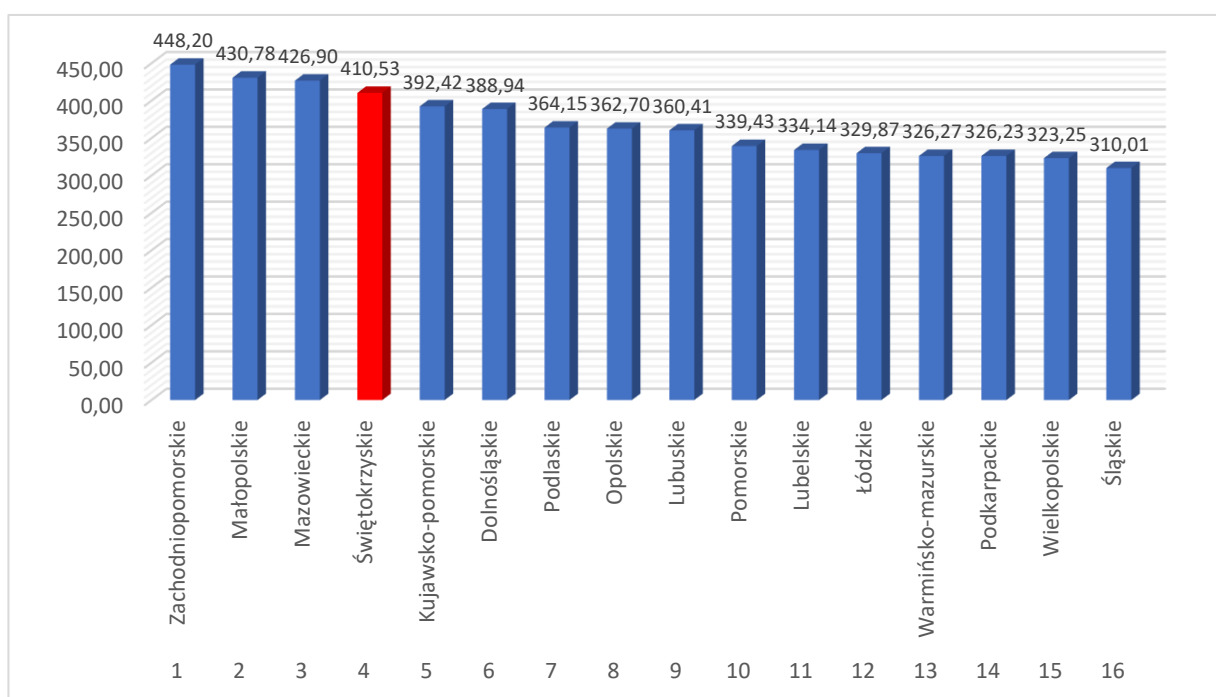
- ✓ Filharmonię Świętokrzyską im. Oskara Kolberga,
- ✓ Wojewódzki Dom Kultury im. Józefa Piłsudskiego,
- ✓ Wojewódzką Bibliotekę Publiczną im. Witolda Gombrowicza,
- ✓ Muzeum Wsi Kieleckiej,

oraz **instytucje współprowadzone**, tj.

- ✓ Muzeum Narodowe w Kielcach,
- ✓ Europejskie Centrum Bajki im. Koziołka Matołka w Pacanowie,
- ✓ Muzeum Zamkowe w Sandomierzu,
- ✓ Teatr im. Stefana Żeromskiego w Kielcach.

Województwo Świętokrzyskie zajmuje **4 miejsce pod względem wydatków na kulturę w skali kraju przypadającym na 1 mieszkańca** (410,53 zł). Ustępujemy tylko takim województwom jak: małopolskie, mazowieckie oraz zachodniopomorskie. Efektem tego jest dobry dostęp do kultury wysokiej i kultury popularnej dla wszystkich mieszkańców regionu.

Wykres 10. Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego w przeliczeniu na 1 mieszkańca

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Edukacji, Kultury i Dziedzictwa Narodowego na podstawie danych GUS

W minionym roku jednym z najważniejszych wydarzeń w świecie kultury - nie tylko w województwie świętokrzyskim, ale także w Polsce – było otwarcie **siedziby Teatru im. Stefana Żeromskiego przy Sienkiewicza 32 w Kielcach**, po generalnym remoncie tego obiektu. Aktualnie jest to jeden najnowocześniejszych w Europie teatr, posiadający unikalny system sceniczny. Remont kosztował 167 mln zł. Mieszkańcy regionu zyskali zupełnie nowe możliwości przeżywania i doświadczania sztuki, na najwyższym możliwym poziomie kraju. Należy podkreślić, że mieszkańcy jednego z najmniejszych województw w Polsce, mogą być odbiorcami sztuk teatralnych w technice dostępnej tylko w największych metropoliach na świecie.

W 2024 roku rozpoczął się proces ustanowienia Muzeum Starożytnego Hutnictwa Świętokrzyskiego im. Mieczysława Radwana w Nowej Słupi jednostką kultury podległą Marszałkowi Województwa.

W tym celu podpisano umowę z Gminą Nowa Słupia, w sprawie prowadzenia od 2025 r. Muzeum Starożytnego Hutnictwa Świętokrzyskiego im. Mieczysława Radwana w Nowej Słupi, jako wspólnej instytucji kultury. Pozwoli to na zapewnienie lepszych warunków rozwoju oraz podniesienia merytorycznego, organizacyjnego i finansowego potencjału Muzeum. Wsparcie Urzędu Marszałkowskiego zaprocentuje w przyszłości większą ilością projektów muzealnych, zwiększy dostępność instytucji dla lokalnej społeczności oraz przyczyni się do rozwoju turystyki w regionie.

Dodać należy, że w I połowie 2024 r. tylko 4 województwa podjęły decyzję o współprowadzeniu dodatkowej instytucji kultury (stan wg GUS na dzień 30.06.2024).

W celu podniesienia jakości wydarzeń kulturalnych oraz ochrony dziedzictwa narodowego - decyzją Marszałka Województwa Świętokrzyskiego - **zwiększono budżet** Departamentu Edukacji, Kultury i Dziedzictwa Narodowego, z którego finansowane są m.in. wszystkie prowadzone lub współprowadzone przez Urząd instytucje kultury. Wśród departamentów merytorycznych jest to **trzeci co do wysokości budżet i wynosi ponad 145 mln zł**. Dzięki tym możliwościom finansowym mieszkańcy regionu otrzymują propozycję kulturalną na najwyższym poziomie.

Mając na uwadze znaczenie atrakcyjności oferty kulturalnej podległych instytucji Zarząd Województwa Świętokrzyskiego podjął decyzję o zwiększeniu wartości dotacji podmiotowych dla jednostek kultury, prowadzonych lub współprowadzonych przez UMWŚ.

Niezwykle ważne dla poziomu i jakości proponowanej oferty kulturalnej są działania inwestycyjne.

Zarząd Województwa Świętokrzyskiego w 2024 roku zapewnił środki na wkład własny, w związku z wnioskami o dofinansowanie w programach **FENiKS (Program Funduszy Europejskich na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027)** dla dwóch instytucji, tj.:

- **ok. 20 mln wkładu własnego z budżetu Województwa (w projekcie opiewającym na 80 mln złotych), otrzyma zadanie „Zamek otwarty – kompleksowa modernizacja zespołu budynków**

wystawienniczych i magazynowych Muzeum Zamkowego w Sandomierzu”. Projekt ma na celu znaczące i wieloaspektowe zwiększenie dostępności Muzeum, zarówno pod względem przestrzeni, wprowadzenia różnorodnych udogodnień, jak i otwartego dla wszystkich grup docelowych programu edukacyjnego i kulturowego. Dzięki adaptacji nowego budynku przestrzeń Zamku Królewskiego zostaną przeznaczone tylko do celów wystawienniczych, kulturalnych i edukacyjnych.

- **ponad 5 mln zł wkładu własnego z budżetu Województwa (do zadania o wartości 57 mln złotych), otrzyma Muzeum Narodowe w Kielcach na projekt „Żeromski odNowa. Modernizacja budynków willi dyrektora kieleckiego Gimnazjum Rządowego wraz ze zmianą sposobu użytkowania na potrzeby Muzeum Stefana Żeromskiego, oddziału Muzeum Narodowego w Kielcach”.**

Dużą dynamiką prowadzonych przedsięwzięć inwestycyjnych wykazał się **Wojewódzki Dom Kultury**, który w 2024 r. pozyskał ze środków zewnętrznych imponującą kwotę blisko 13 mln. zł. Dzięki pozyskaniu wsparcia WDK przeprowadzi modernizację elewacji budynku, konserwacji i modernizacji wentylacji, pomieszczeń i sal: kominkowej, tarasowej, lustrzanej, portretowej, gabinetowej, dostosowując wszystkie wymogi do zabytkowego obiektu.

Samorząd Województwa Świętokrzyskiego w 2024 r. wspierał organizację wydarzeń artystycznych, kulturalnych i edukacyjnych. **Mając na względzie podniesienie prestiżu Świętokrzyskiej Nagrody Kultury Zarząd Województwa Świętokrzyskiego podjął decyzję o zwiększeniu nagrody głównej w tym konkursie do 20 tys. zł.** Nagroda, oprócz prestiżu, stała się również odczuwalnym bodźcem finansowym dla twórców, których dorobek artystyczny znajduje uznanie w regionie, kraju a nawet Europie. Znaczenie tego wyróżnienia wspiera motywację do pozostawania na ziemi świętokrzyskiej i rozwijanie na niej swojej kariery. Pokazuje, że nawet w oddaleniu od największych aglomeracji można osiągnąć światowy sukces.

Samorząd Województwa Świętokrzyskiego dofinansował w 2024 roku wydarzenia kulturalne, w tym:

1. **Międzynarodowy Festiwal Muzyczny im. Krystyny Jamróz w Busku-Zdroju** (dotacja z budżetu województwa w wysokości 140 000 zł)

Festiwal im. Krystyny Jamroz, nazwany na cześć wybitnej śpiewaczki operowej pochodzącej z Buska Zdroju, to prawdziwe święto muzyki, które przyciąga zarówno wybitnych artystów z całego świata, jak i szeroką publiczność docierając do bardzo różnych zakątków regionu. Zeszłoroczna edycja festiwalu, organizowana po raz trzydziesty, dostarczyła niezapomnianych

wrażeń i obfitowała w bogaty program, który zadowolił zarówno miłośników muzyki klasycznej, jak i entuzjastów innych gatunków muzycznych. Na festiwalowych scenach można było podziwiać występy polskich i zagranicznych muzyków, dyrygentów i śpiewaków wykonujących koncerty symfoniczne, kameralne, recitale mistrzowskie, gale operowe, operetkowe i oratoria.

2. **Inspiracje Chopinowskie** (dotacja z budżetu województwa w wysokości 80 000 zł)

To wyjątkowy cykl koncertów w Muzeum Narodowym w Kielcach, stanowiący doskonałą okazję do wysłuchania utalentowanych artystów zarówno z Polski, jak i różnych zakątków świata, którzy prezentują dzieła Fryderyka Chopina oraz innych wybitnych kompozytorów muzyki klasycznej. Wśród wykonawców znajdowali się laureaci Międzynarodowego Konkursu Chopinowskiego, co zagwarantowało niezapomniane przeżycia muzyczne oraz wysoki poziom artystyczny wydarzenia. Nie dziwi zatem fakt, iż każdy koncert skupiał niemal tysiąc słuchaczy. Tak dużą frekwencją koncertu plenerowego muzyki klasycznej może poszczycić się jedynie Muzeum Łazienki Królewskie.

3. **I Świętokrzyski Jarmark Bożonarodzeniowy w Kielcach** (dotacja z budżetu województwa w wysokości 20 000 zł).

W 2025 r. Wojewódzki Dom Kultury w Kielcach we współpracy z Urzędem Marszałkowskim Województwa Świętokrzyskiego zorganizował I Świętokrzyski Jarmark Bożonarodzeniowy. Pomysłodawczynią wydarzenia była Renata Janik, Marszałek Województwa Świętokrzyskiego.

4. **Dymarki Świętokrzyskie** (dotacja z budżetu Województwa w wysokości 50 000 zł).

Dymarki Świętokrzyskie to impreza plenerowa o najdłuższej tradycji w Świętokrzyskim, odbywająca się co roku w Nowej Słupi u stóp Łysej Góry. W ramach wydarzenia miał miejsce Festiwal Archeologiczny, IX Świętokrzyski Festiwal Ludowy, koncert Marka Piekarczyka oraz magiczne widowisko Light Show, piknik historyczny, występy gwiazd, m.in. zespołu Zakopower i Pectus.

5. **Pomoc finansowa dla Gminy Staszów z przeznaczeniem na dofinansowanie monografii pt. „Staszów – 500 lat tradycji – Dzieje miasta”** w formie dotacji celowej w kwocie **30 000 zł**.

Publikacja została opracowana we współpracy z naukowcami z Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach pod redakcją naukową prof. Jerzego Szczepańskiego i stanowi rzetelne opracowanie historii Staszowa.

Ze względu na powszechny szacunek, jakim szczycił się Władysław Buszkowski wśród społeczności Kielecczyny, Zarząd Województwa zdecydował o **przekazaniu pomocy finansowej dla Miasta Kielce z przeznaczeniem na realizację zadania pn. "Budowa pomnika Władysława Buszkowskiego wraz**

z zagospodarowaniem terenu" w formie dotacji celowej w kwocie **300.000 zł**. Idea obejmuje wykonanie zagospodarowania wydzielonego terenu wraz z budową małej architektury oraz pomnika z pamiątkową płytą i odlewem patrona szpitala Władysława Buszkowskiego.

W 2024 r. Departament EKD przeprowadził konkursy ofert na realizację zadań publicznych z zakresu kultury. Zawarto umowy na łączną kwotę: 650 000,00 zł. Zostały zawarte 123 umowy. Ponadto w trybie pozakonkursowym przekazano organizacjom pozarządowym 130 000,00 zł i podpisano 24 umowy na tzw. małe granty.

W ramach realizacji zadań wpisujących się w dziedzictwo narodowe udzielono wsparcia z budżetu Województwa Świętokrzyskiego dla 6 inwestycji realizowanych z **Rządowego Programu Odbudowy Zabytków**:

1. **Konserwacja techniczna i estetyczna zabytków Bazyliki Katedralnej w Sandomierzu:** prospektu organowego, organów i kapitułarza kapitułarnego. Wartość inwestycji to 3 502 293 zł (wkład Województwa Świętokrzyskiego – 70 000 zł);
2. **Remont konserwatorski zespołu budynków Diecezji Sandomierskiej.** Wartość inwestycji to 3 500 000 zł (wkład Województwa Świętokrzyskiego – 70 000 zł);
3. **Rewitalizacja Zespołu Klasztornego na Świętym Krzyżu.** Wartość inwestycji to 2 495 000 zł (wkład Województwa Świętokrzyskiego – 49 900 zł);
4. **Konserwacja techniczna i estetyczna elewacji kościoła klasztornego Archiopactwa Cystersów w Jędrzejowie.** Wartość inwestycji to 3 480 000 zł (wkład Województwa Świętokrzyskiego – 69 600 zł);
5. **Prace remontowe i konserwatorskie na obiektach Muzeum wsi Kieleckiej.** Wartość inwestycji to 877 964,38 zł (wkład Województwa Świętokrzyskiego – 436 964,38 zł);
6. **Zabezpieczenie, zachowanie i utrwalenie elewacji Zamku Królewskiego w Sandomierzu. Etap I.** Wartość inwestycji to 3 416 155,40 zł (wkład Województwa Świętokrzyskiego – 92 431,11 zł).

Synergia działań konserwatorskich oraz opieki nad zabytkami ma wpływ na jakość życia mieszkańców, głównie poprzez podnoszenie estetyki obiektów. Stanowią również impuls do zacieśniania więzi wśród lokalnych społeczności oraz – poprzez stwarzanie nowych możliwości - poszerzania oferty dla mieszkańców.

Wychodząc naprzeciw potrzebom lokalnych społeczności i w celu zachowania istotnego dla nich dziedzictwa narodowego, Zarząd ogłosił **Konkurs ofert na dotacje na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytkach na terenie województwa świętokrzyskiego.**

W 2024 r. przeznaczono na renowację zabytków kwotę 700 tys. zł.

Z zagadnieniem ochrony zabytków związane jest również obowiązek opracowania **czteroletnich Programów Opieki nad Zabytkami** oraz co dwa lata przedstawienie Sejmikowi Województwa Świętokrzyskiego sprawozdania z jego realizacji. W 2024 roku Zarząd Województwa Świętokrzyskiego przedstawił Sejmikowi sprawozdanie z realizacji w latach 2021-2022 Programu Opieki nad Zabytkami Województwa Świętokrzyskiego. Warto nadmienić, że w przypadku obiektów najwyższej rangi – pomników historii (9) oraz parków kulturowych (1), obszar województwa świętokrzyskiego uplasował się na pozycji 5 w kraju pod względem liczby takich obiektów.

Ważnym wydarzeniem obchodzonym od kilku lat w województwie świętokrzyskim są **Europejskie Dni Dziedzictwa (EDD)**. Jest to cykliczny projekt kulturalny, społeczny i edukacyjny o wyjątkowej skali i zasięgu. Jak co roku we wrześniu mieszkańcy województwa mogli bezpłatnie zwiedzić najciekawsze zabytki w swojej okolicy oraz skorzystać z wielu wydarzeń kulturalnych i edukacyjnych, poznać historię i kulturę zarówno narodową, jak i tę regionalną oraz lokalną. **W 2024 r. na terenie województwa odbyło się 39 wydarzeń zorganizowanych przez 36 organizatorów, w których udział wzięło ok. 25 000 uczestników.** Część wydarzeń zostało dofinansowanych z budżetu Województwa. Zauważalna jest tendencja zwykłowa zainteresowania zarówno uczestników, jak i organizatorów EDD w naszym województwie (w 2022 r. 26 podmiotów zorganizowało 50 różnych wydarzeń, które zgromadziło blisko 7 000 odbiorców, w 2023 r. w 32 wydarzeniach wzięło udział ponad 14 tys. osób). **Coraz większe zainteresowanie EDD to niewątpliwie duży sukces i sygnał, iż dziedzictwo kulturowe naszego regionu ponownie staje się popularne, a jego wsparcie przez Województwo jest potrzebne i zasadne.**

Ponadto w ramach działalności Departamentu Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz jednostek podległych Departamentowi w 2024 podejmowano szereg różnych inicjatyw i przedsięwzięć wynikających z zakresu wspólnych kompetencji współpracujących instytucji. Działania te są uszczegółowione w *Załączniku I do Raportu o stanie województwa świętokrzyskiego w 2024 roku*.

OCHRONA ZDROWIA

Działania w ramach obszaru tematycznego **ochrona zdrowia**, Zarząd Województwa Świętokrzyskiego realizuje przy pomocy Departamentu Ochrony Zdrowia oraz 8 podmiotów wykonujących działalność leczniczą, które zostały utworzone przez Województwo Świętokrzyskie.

W 2024 roku działania podejmowane przez Departament umożliwiły:

1. Skuteczny nadzór nad podmiotami leczniczymi, m.in. poprzez:
 - 1) zmianę uchwał Zarządu Województwa Świętokrzyskiego w sprawie powołania rad społecznych samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej, utworzonych przez Województwo Świętokrzyskie,
 - 2) wyznaczenie przedstawicieli podmiotu tworzącego do składu komisji konkursowej na stanowisko Zastępcy Dyrektora ds. Lecznictwa Wojewódzkiego Szpitala Zespolonego w Kielcach,
 - 3) powołanie Komisji konkursowej do przeprowadzenia postępowania konkursowego na stanowisko Kierownika Świętokrzyskiego Centrum Ratownictwa Medycznego i Transportu Sanitarnego w Kielcach,
 - 4) wyrażenie stanowiska w przedmiocie rozszerzenia działalności leczniczej Wojewódzkiego Szpitala Zespolonego w Kielcach poprzez utworzenie Poradni Reumatologicznej,
 - 5) zatwierdzenie Regulaminu Rady Społecznej Świętokrzyskiego Centrum Psychiatrii w Morawicy.
2. Realizację zadań z zakresu administracji rządowej wynikających z ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego.
3. Realizację zadań wynikających z ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. o kierujących pojazdami, w tym przeprowadzenie przez upoważnionych przez Marszałka Województwa psychologów i lekarzy 21 kontroli (20 planowych i 1 sprawdzającej).

W zakresie polityki zdrowotnej i zdrowia publicznego działania podejmowane przez Departament umożliwiły przeprowadzenie prac ukierunkowanych na rzecz:

- 1) zdrowia pracowników Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego w Kielcach, w których uczestniczyło łącznie 390 pracowników, w tym kolejny raz przeprowadził akcję edukacyjno-profilaktyczną „**Zdrowy pracownik na 5**” (250 osób) oraz zorganizował w partnerstwie z Regionalnym Centrum Naukowo Technologicznym w Podzamczu akcję profilaktyczną, w ramach której **140 pracowników mogło skorzystać z bezpłatnych badań** obejmujących: określenie profilu lipidowego (poziom cholesterolu całkowitego, LDL, HDL, triglicerydów) oraz ocenę stężenia witaminy D we krwi,

- 2) współpracy z organizacjami pozarządowymi, w tym prowadzeniem procedur konkursowych i pozakonkursowych zakończonych zawarciem umów z organizacjami pozarządowymi na realizację zadań publicznych z zakresu ochrony i promocji zdrowia - **18 umów** na łączną kwotę 334 090,00 zł oraz z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym - **12 umów** (przeciwdziałanie narkomanii – 5 umów na łączną kwotę 61 000,00 zł, przeciwdziałanie alkoholizmowi – 7 umów na łączną kwotę 79 340,00 zł),
- 3) zdrowia psychicznego mieszkańców województwa świętokrzyskiego, w tym m.in. zorganizował konferencję dla 150 osób pt. **„Zdrowie psychiczne dzieci i młodzieży – wspólna sprawa i zespołowa praca inwestycją w przyszłość”**, która była skierowana do pedagogów i psychologów szkolnych oraz pracowników poradni psychologiczno-pedagogicznych z terenu województwa świętokrzyskiego oraz dokonał kolejnej aktualizacji informatora o dostępnych w regionie formach opieki zdrowotnej, pomocy społecznej oraz aktywizacji zawodowej dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- 4) **zdrowia i bezpieczeństwa zdrowotnego mieszkańców województwa świętokrzyskiego**, w tym:
- a) zdrowia i bezpieczeństwa dzieci i młodzieży, dla których zorganizował w partnerstwie z Regionalnym Centrum Naukowo-Technologicznym w Podzamczu kolejne wydarzenie edukacyjno-profilaktyczne **„Zdrowe i Bezpieczne Wakacje 2024”**, w trakcie którego około **800 uczestników** mogło poznać zasady udzielania pierwszej pomocy oraz zachowania służące utrzymaniu zdrowia, skorzystać z bezpłatnych usług stomatologicznych dla dzieci i młodzieży w mobilnym gabinecie dentystycznym, uczestniczyć w symulacji wypadku samochodowego i przekonać się jak ważną rolę podczas podróży pełnią m.in. pasy bezpieczeństwa, a także zapoznać się z negatywnymi skutkami używania narkotyków i alkoholu,
- b) zdrowia i bezpieczeństwa seniorów, dla których zorganizował w partnerstwie z Regionalnym Centrum Naukowo Technologicznym w Podzamczu wydarzenie profilaktyczno – edukacyjne pn. **„Seniorze na Zdrowie”**, w którym około **150 uczestników** wzięło udział w prelekcjach tematycznych z zakresu: prawidłowego odżywiania, ochrony zdrowia psychicznego w kontekście uzależnień, aktywności fizycznej oraz bezpieczeństwa osób starszych. Ponadto, seniorzy mogli skorzystać z wybranych badań profilaktycznych oraz edukacji prozdrowotnej w specjalnie do tego zorganizowanym miasteczku zdrowia,
- c) ochrony zdrowia studentów, dla których zorganizował we współpracy z Zakładem Psychologii Zdrowia Collegium Medicum Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach seminarium edukacyjne **skierowane do 120 studentów Wydziału Nauk o Zdrowiu UJK w Kielcach** pt. **„(Nie?) Świadome – zapomniane zakażenie ...”**. Celem spotkania było

usystematyzowanie oraz wzbogacenie wiedzy studentów na temat profilaktyki i zakażeń przenoszonych drogą płciową, ze szczególnym uwzględnieniem zakażenia wirusem HIV,

- 5) przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym, w tym ze środków finansowych pochodzących z opłat za wydanie zezwolenia na prowadzenie w kraju obrotu hurtowego napojami alkoholowymi o zawartości do 18,0% alkoholu:
- a) zorganizował dla 130 osób konferencję pt. „**Skuteczna profilaktyka w szkole – uzależnienia chemiczne i zachowania uzależniające**”, która była skierowana do pedagogów i psychologów szkolnych, dyrektorów szkół podstawowych i średnich, pracowników samorządowych z terenu naszego województwa,
 - b) zorganizował szkolenie z zakresu profilaktyki alkoholowej dla 42 członków Gminnych Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, a także do psychologów i pedagogów szkolnych z regionu świętokrzyskiego,
 - c) udzielił dotacji celowej dla Świętokrzyskiego Centrum w Morawicy w kwocie 122 105,00 zł oraz dla Wojewódzkiego Szpitala Zespolonego w kwocie 87 493,15 na dofinansowanie zadań z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, mających na celu zapewnienie odpowiednich kierunków leczenia, rehabilitacji i reintegracji osób uzależnionych od alkoholu,
 - d) zlecił przeprowadzenie badania pt. „**Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną raport z badań ankietowych zrealizowanych w województwie świętokrzyskim w 2024 r. Europejski Program Badań Ankietowych w Szkołach Espad**”, który zobrazował aktualny stan uzależnienia młodzieży w naszym województwie,
- 6) uzyskania pozytywnej opinii Agencji Oceny Technologii Medycznej i Taryfikacji warunkującej przyjęcie do realizacji na latach 2025 – 2027 programu polityki zdrowotnej pt. **Rehabilitacja pacjentów onkologicznych z terenu województwa świętokrzyskiego**, którego celem będzie poprawa sprawności funkcjonalnej aktywnych zawodowo pacjentów onkologicznych z województwa świętokrzyskiego,
- 7) **wdrożenia przez Wojewódzki Ośrodek Medycyny Pracy w Kielcach programu promocji zdrowia na rzecz ochrony zdrowia pracowników w wieku powyżej 45 lat pt. Profilaktyka Świętokrzyskich Pracowników.**

W 2024 roku Departament kontynuował działania związane z pomocą finansową, w **formie stypendiów dla studentów kształcących się na kierunku lekarskim, mającą na celu zachęcenie studentów do osiedlenia się na terenie naszego województwa oraz podjęcia pracy w podmiotach leczniczych** utworzonych przez Województwo Świętokrzyskie. W szóstej edycji programu (2024/2025) zawarto 40 umów oraz wypłacono stypendia za okres październik – grudzień 2024 roku

na kwotę 240 000,00 złotych. Kontynuowano również realizację 50 umów zawartych w piątej edycji programu (2023/2024 rok) na kwotę 600 000,00 zł. Realizacja programu stypendiów dla studentów kształcących się na kierunku lekarskim przełożyła się na wzrost zainteresowania przyszłych lekarzy pozostaniem na terenie naszego województwa oraz podjęciem kształcenia podyplomowego w specjalizacjach deficytowych. **W 2024 roku kolejnych 28 stypendystów podjęło staż podyplomowy na terenie województwa świętokrzyskiego, a 15 rozpoczęło szkolenie specjalizacyjne w dziedzinie deficytowej. Na koniec 2024 roku łącznie 44 lekarzy, którzy w poprzednich latach otrzymywali stypendia, było w trakcie szkoleń specjalizacyjnych w dziedzinach deficytowych.**

Departament Ochrony Zdrowia w 2024 roku realizował również prace związane z przekazywaniem oraz rozliczeniem dotacji przyznanych z budżetu Województwa Świętokrzyskiego podmiotom leczniczym na dofinansowanie realizacji remontów, inwestycji, zakupów inwestycyjnych oraz innych celów określonych w art. 114 ust. 1 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej. Podmioty lecznicze otrzymały z budżetu województwa ponad 79 mln złotych na realizację 92 zadań, w tym:

- 1) 2 zadania w ramach programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021- 2027,
- 2) 90 zadań własnych.

Inwestycje realizowane w minionym roku przyczyniły się m.in. do poprawy jakości i dostępności usług medycznych, a także do zwiększenia efektywności energetycznej budynków służby zdrowia.

W analizowanym okresie:

- 1) przeprowadzono **modernizację oraz przebudowę Klinik i Oddziałów**, w tym m.in.:
 - a) Klinicznego Oddziału Leczenia Udarów Mózgu Świętokrzyskiego Centrum Neurologii Wojewódzkiego Szpitala Zespolonego w Kielcach,
 - b) części Oddziału Psychiatrycznego dla Dzieci w ramach programu wieloletniego pn. „Program wsparcia oddziałów psychiatrycznych dla dzieci i młodzieży w latach 2022-2024”,
- 2) **doposażono podmioty lecznicze w nowoczesny, wysokospecjalistyczny sprzęt medyczny**, w tym m.in. zakupiono:
 - a) mobilny aparat RTG typu ramię C z wyposażeniem dla Zespołu Pracowni Radiologii Zabiegowej, Hemodynamiki i Elektrokardiologii Świętokrzyskiego Centrum Kardiologii Wojewódzkiego Szpitala Zespolonego w Kielcach,
 - b) echokardiograf z zestawem głowic na potrzeby Oddziału Anestezjologii i Intensywnej Terapii Nr 2 Kliniki Kardiochirurgii Wojewódzkiego Szpitala Zespolonego w Kielcach,

- c) zestaw do ultrasonografii dla Działu Brachyterapii i Hipertermii Świętokrzyskiego Centrum Onkologii w Kielcach,
 - d) dwa zestawy laparoskopowe 4K z funkcją obrazowania z użyciem ICG z monitorami asystującymi i akcesoriami dla potrzeb Świętokrzyskiego Centrum Onkologii w Kielcach,
 - e) trzy ambulanse sanitarne typu A2 dla Świętokrzyskiego Centrum Ratownictwa Medycznego i Transportu Sanitarnego w Kielcach,
 - f) urządzenie do przechowywania nerki do przeszczepienia w warunkach ciągłej perfuzji w hipotermii dla Kliniki Chirurgii Ogólnej, Onkologicznej i Endokrynologicznej Wojewódzkiego Szpitala Zespolonego w Kielcach,
- 3) zrealizowano inwestycje w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa pacjentów i pracowników, w tym dotyczące m.in.:
- a) optymalizacji warunków pracowniczych i bezpieczeństwa pacjentów w zakresie modernizacji układu wentylacji i przestrzeni wejściowej w Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym w Czerwonej Górze,
 - b) wymiany systemu sygnalizacji pożaru w pawilonie G Wojewódzkiego Szpitala Zespolonego w Kielcach wraz z utylizacją czujek jonizacyjnych,
 - c) przebudowy układu komunikacyjnego na terenie Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego w Czerwonej Górze celem zapewnienia przepustowości i bezpieczeństwa przebywających pacjentów, odwiedzających i pracującego personelu,
 - d) modernizacji i rozbudowy systemu monitoringu Wojewódzkiego Ośrodka Medycyny Pracy,
- 4) rozpoczęto, w ramach otrzymanego przez Województwo Świętokrzyskie dofinansowania z Rządowego Funduszu Polski Ład: Programu Inwestycji Strategicznych, realizację następujących inwestycji:
- a) **Rozbudowa WSZZ o Blok Operacyjny** wraz z salami intensywnej terapii, pracowniami diagnostycznymi, centralną sterylizatornią i niezbędną infrastrukturą – łączna wartość przedsięwzięcia realizowanego w latach 2024 – 2026 (2 umowy) – 117 505 945,21 zł, w tym 116 684 641,00 zł rozbudowa oraz 821 304,21 zł zarządzanie oraz sprawowanie nadzoru inwestorskiego,
 - b) Zakup i montaż instalacji fotowoltaicznej w Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym im. Św. Rafała w Czerwonej Górze – łączna wartość przedsięwzięcia realizowanego w latach 2024-2025 (2 umowy) – 2 153 000,00 zł, w tym 2 133 000,00 zł zakup i montaż oraz 20 000,00 zł zarządzanie oraz sprawowanie nadzoru inwestorskiego.

W ramach podnoszenia kwalifikacji osób wykonujących zawody medyczne dofinansowano m.in. kursy i szkolenia dla pracowników Kliniki Położnictwa i Ginekologii oraz I Kliniki Pediatrii - II Oddział Chorób Dziecięcych Pododdział Infekcyjno-Neurologiczny Świętokrzyskiego Centrum Pediatrii Wojewódzkiego Szpitala Zespołowego w Kielcach, a także dla pracowników Świętokrzyskiego Centrum Rehabilitacji w Czarnieckiej Górze i Świętokrzyskiego Centrum Psychiatrii w Morawicy.

Tabela 8. Wysokość środków przekazanych w 2024 roku z budżetu Województwa podmiotom wykonującym działalność leczniczą (w zł)*

Remonty, inwestycje w tym zakup aparatury i sprzętu medycznego oraz inne (cele określone w art. 114 ust. 1* ustawy o działalności leczniczej) realizowane w ramach		podmiot leczniczy**							RAZEM
		WSS Czerwona Góra	ŚCO Kielce	WSZZ Kielce	ŚCR Czarniecka Góra	ŚCP Morawica	ŚCRMITS Kielce	WOMP Kielce	
FEŚ 2021-2027 (dofinansowani e wkładów własnych Beneficjentów)	liczba umów	0	0	0	0	0	0	2	2
	wydatki majątko we	0	0	0	0	0	0	1 306 144	1 306 144
Zadań własnych podmiotów leczniczych (dofinansowani e)	liczba umów	14	23	30	6	9	2	6	90
	kwota razem	7 987 646	25 751 806	26 215 525	325 443	8 806 844	933 719	7 692 059	77 713 042
	wydatki bieżące	547 254	102 931	50 728	197 708	84 291	0	6 250 483	7 233 394
	wydatki majątko we	7 440 392	25 648 876	26 164 797	127 735	8 722 553	933 719	1 441 576	70 479 648
RAZEM	liczba umów	14	23	30	6	9	2	8	92
	kwota	7 987 646	25 751 806	26 215 525	325 443	8 806 844	933 719	8 998 203	79 019 186

* zestawienie nie obejmuje dotacji przyznanych na podstawie art. 114 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r.

o działalności leczniczej tj. cele określone w art. 2 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi

** Rozwinięcie skrótów użytych w tabeli: **WSZZ Kielce** - Wojewódzki Szpital Zespołowy w Kielcach; **ŚCO** Kielce - Świętokrzyskie Centrum Onkologii w Kielcach; **WSS Czerwona Góra** - Wojewódzki Szpital Specjalistyczny im. Św. Rafała w Czerwonej Górze; **ŚCP Morawica** - Świętokrzyskie Centrum Psychiatrii w Morawicy; **ŚCR Czarniecka Góra** - Świętokrzyskie Centrum Rehabilitacji w Czarnieckiej Górze; **WOMP Kielce** - Wojewódzki Ośrodek Medycyny Pracy w Kielcach; **ŚCRMITS Kielce** - Świętokrzyskie Centrum Ratownictwa Medycznego i Transportu Sanitarnego w Kielcach

Regionalne Centrum Naukowo – Technologiczne w Podzamczu w 2024 roku kontynuowało realizację 2 przedsięwzięć badawczych (ocena stężenia witaminy D we krwi; określenie profilu lipidowego).

Jednostka uczestniczyła również w realizacji przez Województwo Świętokrzyskie zadań związanych z Informatyzacją Placówek Medycznych.

Działalność w obszarze Ochrona zdrowia realizuje również spółka „Uzdrowisko Busko-Zdrój” S.A., w której Województwo Świętokrzyskie posiada 100 % akcji. Spółka oprócz działalności podstawowej, jaką jest lecznictwo uzdrowiskowe i szpitalne, w 2024 roku rozpoczęła realizację projektu pn. „Nadbudowa, przebudowa budynku Sanatorium „Obłęgorek” wraz ze zmianą sposobu użytkowania poddasza nieużytkowego na pokoje pobytowe oraz rozbudowa budynku o szyb windowy”. Całkowity koszt inwestycji wynosi 4 485 000,00 zł, a okres realizacji przedsięwzięcia to lata: 2024-2025.

POLITYKA SPOŁECZNA

Strategia

Niepełnosprawność

Programy

Plany

Przemoc w rodzinie

Bezdomność

Uzależnienia

Ubóstwo

Integracja

Bezrobocie

Wykluczenie społeczne

Zadania samorządu województwa z obszaru polityki społecznej realizuje Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej (ROPS) Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego. Do zadań ROPS należy m.in. kreowanie i inicjowanie nowych rozwiązań w zakresie szeroko rozumianej pomocy społecznej, wspierających działania jednostek samorządu terytorialnego.

W 2024 roku polityka społeczna województwa świętokrzyskiego osiągnęła poziom systemowego, wielosektorowego rozwoju, który przełożył się na realną poprawę jakości życia mieszkańców.

Inicjatywy realizowane przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej koncentrowały się na wzmacnianiu dostępności usług społecznych i zdrowotnych, integracji grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, a także budowie trwałych kompetencji instytucjonalnych. Wspólnym mianownikiem wszystkich działań był rozwój regionu jako miejsca przyjaznego, dostępnego i minimalizującego problemy społecznie.

Kluczowym przedsięwzięciem realizowanym przez ROPS jest wdrażanie projektu „**Koordinacja polityki społecznej w województwie świętokrzyskim**”. Jego głównym celem jest wsparcie jednostek, podmiotów, instytucji w procesie zmian systemowych związanych z rozwojem środowiskowych usług społecznych, deinstytucjonalizacją, tworzeniem i wspieraniem centrów usług społecznych, wypracowaniem mechanizmów współpracy i kooperacji międzysektorowej, a także wdrażaniem nowych rozwiązań w obszarze włączenia społecznego. Wspiera on nie tylko samorządy w opracowaniu lokalnych planów działania, ale także zapewnia kompleksową edukację kadr i doradztwo specjalistyczne. W ramach przeprowadzonych działań projektowych przeszkolono 744 uczestników, głównie pracowników instytucji pomocy społecznej, którzy nabyli kompetencje z zakresu planowania, zarządzania usługami oraz współpracy międzyinstytucjonalnej. Uzupełnienie szkoleń wizytami studyjnymi pozwoliło na wymianę doświadczeń i zdobycie wiedzy w zakresie dobrych praktyk oraz nowych rozwiązań systemowych. Doradztwo objęło 33 jednostki samorządu, co przyczyniło się do poprawy jakości lokalnego zarządzania usługami. Ponadto przeprowadzono „Badanie potencjału jednostek samorządu terytorialnego z województwa świętokrzyskiego w zakresie rozwoju usług społecznych w obszarze pieczy zastępczej”. Celem głównym badania była identyfikacja barier procesu deinstytucjonalizacji usług społecznych oraz potencjału jednostek samorządu terytorialnego w zakresie możliwości wsparcia pieczy zastępczej. Wyniki badania pomogą w opracowaniu założeń kolejnych projektów na rzecz wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, tak aby planowane działania odpowiadały na realne potrzeby i wyzwania. Projekt, którego całkowita wartość to 13 768 806,14 zł realizowany będzie do 31 grudnia 2028 roku. Na koniec 2024 roku z projektu wydatkowano kwotę 1 573 280,79 zł.

Komplementarnym działaniem do powyższego projektu jest postępująca rozbudowa sieci **Centrów Usług Społecznych (CUS)**, które w 2024 roku funkcjonowały już w sześciu lokalizacjach. Kolejne będą powstawać w roku 2025. CUS-y ułatwiają mieszkańcom dostęp do usług wsparcia w miejscu zamieszkania i stają się lokalnym centrum integracji, doradztwa i pomocy. W jednym miejscu mieszkańcy mogą uzyskać kompleksową pomoc, bez konieczności przemieszczania się między różnymi instytucjami. To rozwiązanie integruje pomoc społeczną, poradnictwo, rehabilitację i animację środowiskową. Wyraźnie rola CUS-ów została podkreślona w trakcie konferencji „Centra usług społecznych – szanse i perspektywy”, która okazała się doskonałą platformą wymiany informacji, opinii i analiz gromadząc przedstawicieli samorządów, organizacji pozarządowych i środowisk akademickich.

Kolejną inicjatywą realizowaną przez ROPS jest strategiczny projekt **„Tworzenie Lokalnych Systemów Wsparcia dla Seniorów”**, realizowany z 19 gminami powiatu kieleckiego oraz miastem Kielce. Jego celem jest szeroka współpraca pomiędzy instytucjami pomocy i integracji społecznej, jednostkami samorządu terytorialnego i ich jednostkami organizacyjnymi, a także podmiotami leczniczymi świadczącymi podstawową opiekę zdrowotną na rzecz stworzenia systemu wsparcia dla seniorów. W projekcie zaplanowano m.in.: specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi, pakiety rehabilitacyjne, pomoc terapeutyczną, jaką jest światłoterapia, muzykoterapia, akupunktura, ziołolecznictwo. Świadczone są również usługi psychologa, w tym psychoterapia, edukacyjne spotkania integracyjne wraz z działaniami prozdrowotnymi. Realizowane są usługi społeczne w postaci usług asystenckich dla osób starszych w tym z niepełnosprawnościami, usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, usług opiekuńczych – świadczonych w formie usług sąsiedzkich, opieka wytchnieniowa dla opiekuna seniora oraz rehabilitacja społeczna. Uczestnicy projektu mogą również liczyć na wsparcie w postaci usług fryzjera, kosmetyczki, taksówki dla seniora, złotej rączki oraz uczestnictwa w warsztatach z wykluczenia cyfrowego. Ponadto organizowane są edukacyjne spotkania integracyjne, połączone z działaniami prozdrowotnymi. W 2024 roku wsparciem objęto 2 663 seniorów, w tym 1 338 osób z niepełnosprawnościami. Projekt wyróżnia się nowoczesnym podejściem do beneficjentów – łączy działania profilaktyczne z usługami rehabilitacyjnymi i integracyjnymi. Programy takie jak „Dzień zdrowia dla seniora” czy „Senior w plenerze” promują zdrowy styl życia i sprzyjają aktywności fizycznej. Przeszkolono blisko 600 opiekunów formalnych i faktycznych, co znacząco wpłynęło na jakość świadczonych usług i odciążało system opieki instytucjonalnej. Projekt dowodzi, że skuteczna polityka senioralna nie ogranicza się do świadczeń, lecz wymaga inwestycji w relacje społeczne, samopomoc i podmiotowość osób starszych.

Wypracowane rekomendacje będą stanowiły fundament budowy spójnego i efektywnego systemu wsparcia, zapewniającego osobom starszym poczucie bezpieczeństwa, niezależności i realnej obecności w życiu społecznym. Projekt, którego całkowita wartość to **63 529 411,77 zł** realizowany będzie do 31 stycznia 2027 roku. Na koniec 2024 roku wydatkowano kwotę 9 652 958,52 zł.

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej zorganizował uroczystą wojewódzką inaugurację roku akademickiego 2024/2025 **Uniwersytetów Trzeciego Wieku**. Wydarzenie podkreśliło istotny wkład tych instytucji w aktywizację, integrację oraz edukację osób starszych. W województwie świętokrzyskim funkcjonuje już 20 UTW, co pokazuje, że seniorzy chcą rozwijać swoje pasje oraz uczestniczyć w życiu społecznym. Proces uczenia się przez całe życie pozwala im nie tylko nadążać za dynamicznie zmieniającym się światem, ale także przeciwdziałać wykluczeniu społecznemu i technologicznemu.

Rozwój ekonomii społecznej stanowi kolejny filar polityki społecznej. Organizowane licznie wydarzenia promocyjne, szkolenia, konkursy i kiermasze świąteczne miały na celu zwiększenie rozpoznawalności sektora usług społecznych, integrację jego podmiotów oraz rozwijanie relacji z samorządami. Efektem działań było zacieśnienie współpracy z jednostkami publicznymi, podniesienie wiedzy i kompetencji pracowników jednostek organizacyjnych pomocy i integracji społecznej, jednostek samorządu terytorialnego i innych instytucji w zakresie usług społecznych, co zaowocowało m.in. wzrostem liczby zamówień realizowanych z klauzulami społecznymi. Ponadto, wydarzenia takie jak „Dni Ekonomii Społecznej” na Politechnice Świętokrzyskiej umożliwiły dotarcie z ideą przedsiębiorczości społecznej do młodego pokolenia, co ma kluczowe znaczenie dla przyszłości lokalnego rynku pracy. Szczególnym wyróżnieniem dla sektora było przyznanie tytułu „Lidera Ekonomii Społecznej”, który w 2024 roku otrzymało sześć podmiotów, w tym m.in. fundacje, spółdzielnie socjalne i warsztaty terapii zajęciowej. Uhonorowanie ich za innowacyjność, jakość świadczonych usług i wkład w rozwój społeczności lokalnej dało wyraźny sygnał, że ekonomia społeczna stanowi klucz do rozwoju regionalnego. Podczas spotkania Regionalnego Komitetu Rozwoju Ekonomii Społecznej wręczono czterem podmiotom certyfikat Znaku Promocyjnego Ekonomii Społecznej „Zakup prospołeczny”. To szczególne wyróżnienie dla podmiotów ekonomii społecznej, które w wyjątkowy sposób dbają o jakość swoich produktów i usług, skutecznie łącząc misję społeczną z prowadzeniem efektywnej działalności gospodarczej.

Samorząd Województwa Świętokrzyskiego oraz Radni Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego, kierując się zasadą solidarności w obliczu zaistniałych zdarzeń losowych, które spowodowały znaczące straty w uprawach rolnych w wielu gminach województwa świętokrzyskiego, podjęli decyzję w formie uchwały w sprawie udzielenia pomocy finansowej w postaci dotacji celowej dla jednostek samorządu terytorialnego z województwa świętokrzyskiego z przeznaczeniem na udzielenie zasiłku

celowego dla właścicieli gospodarstw rolnych, poszkodowanych w wyniku zdarzeń losowych związanych z niekorzystnymi warunkami atmosferycznymi. Kwota pomocy łącznie wyniosła 1 mln zł.

Dofinansowano koszty działania „Telefonu zaufania dla osób w kryzysie”, który jest prowadzony przez Miasto Kielce – Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie. Dzięki funkcjonowaniu anonimowego, bezpłatnego telefonu udało się zapobiec próbom samobójczym, podjęte zostały liczne interwencje oraz pomoc osobom w kryzysie. Od lat funkcjonujący numer „195 25” jest utrwalany i rozpoznawany przez osoby potrzebujące pomocy oraz służby z terenu całego województwa świętokrzyskiego.

W obszarze przeciwdziałania przemocy domowej przeszkolono ponad 1 100 osób, w tym członków zespołów interdyscyplinarnych. Dzięki temu zwiększono skuteczność interwencji i poprawiono bezpieczeństwo rodzin.

Świętokrzyski Ośrodek Adopcyjny zrealizował kompleksowy program wsparcia rodzin adopcyjnych i zastępczych – w ramach prowadzonego poradnictwa i wsparcia postadopcyjnego udzielono ogółem 1 828 specjalistycznych porad osobom przysposabiającym, rodzinom adopcyjnym już funkcjonującym, jak również rodzinom naturalnym. W zakresie wsparcia postadopcyjnego przeprowadzono 835 konsultacji specjalistycznych i psychologiczno-pedagogicznych. Przysposobiono 33 dzieci, a 26 osób uzyskało kwalifikację na rodzinę adopcyjną. Niezwykle istotnym efektem podejmowanych działań jest zatrzymanie procesu spadku zawodowych rodzin zastępczych w regionie oraz poprawa ich funkcjonowania i ograniczenie ryzyka powrotu dzieci do pieczy instytucjonalnej.

Aktywizowano rady m.in. Świętokrzyską Radę Seniorów, Świętokrzyską Radę Działalności Pożytku Publicznego oraz Wojewódzką Społeczną Radę ds. Osób z Niepełnosprawnościami, które pełnią istotną funkcję opiniotwórczą i inicjują kierunki rozwoju polityki społecznej.

Prowadzone działania polegające na gromadzeniu statystyk przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej pozwalają na monitorowanie i analizowanie zjawisk problemów społecznych w regionie. Analizy i diagnozy dokonane w 2024 roku dotyczyły tematyki przeciwdziałania przemocy domowej, rozwoju ekonomii społecznej, zagrożenia ubóstwem, oceny zasobów pomocy społecznej. Zarząd Województwa Świętokrzyskiego w 2024 roku uchwalił opracowany przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej „Wojewódzki program poszerzenia, zróżnicowania i unowocześniania pomocy i oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi w zakresie pomocy i oparcia społecznego województwa świętokrzyskiego do roku 2030”. Program skupia się na zorganizowaniu sprawnego systemu oparcia społecznego osób w kryzysie zdrowia psychicznego, poprzez deinstytucjonalizację usług społecznych skierowanych do osób w kryzysie zdrowia psychicznego.

Szczególny nacisk położono na aktywizację zawodową osób z niepełnosprawnościami. Do 2019 roku w Województwie Świętokrzyskim funkcjonowały 4 Zakłady Aktywności Zawodowej, co plasowało nas na 13 pozycji wśród województw. W latach 2020-2023 powstało kolejnych 5 ZAZ-ów. W roku 2024 dołączył 1 nowy Zakład Aktywności Zawodowej w Mieronicach (gmina Małogoszcz), co daje nam aktualnie 4 miejsce wśród województw. W 2024 roku łączna wartość przekazanego dofinansowania dla Zakładów Aktywności Zawodowej wyniosła: 22 879 528,00 zł, w tym: przyznane środki PFRON – 19 754 728,00 zł, przekazane środki Samorządu Województwa Świętokrzyskiego – 3 124 800,00 zł. W 10 Zakładach Aktywności Zawodowej na terenie województwa świętokrzyskiego w 2024 roku zatrudnionych było łącznie 548 osób, w tym: 143 osoby personelu oraz 405 osób z niepełnosprawnościami, więcej o 296 osób niż w 2018 r. W latach 2019-2024 Zarząd Województwa Świętokrzyskiego wyraził zgodę na zwiększenie zatrudnienia w Zakładach Aktywności Zawodowej o 128 osób, w tym 93 osoby z niepełnosprawnościami i 35 personelu.

Dofinansowanie przez Samorząd Województwa Świętokrzyskiego ze środków PFRON kosztów utworzenia i działania ZAZ w województwie świętokrzyskim w latach 2020-2024 w zł.

Lp	Organizator Zakładu Aktywności Zawodowej:	2020	2021	2022	2023	2024
1	Powiat Starachowicki – ZAZ w Stykowie	1 862 500	2 085 000	1 539 000	1 783 660	3 454 936
2	Polski Związek Niewidomych Okręg Świętokrzyski – ZAZ w Końskich	1 175 000	1 111 478	1 225 500	1 598 500	2 048 000
3	Caritas Diecezji Kieleckiej – ZAZ w Kielcach	1 395 000	1 329 438	1 482 000	1 861 000	2 061 000
4	Stowarzyszenie Nadzieja Rodzinie – ZAZ w Kielcach	1 218 232	1 254 271	1 453 500	1 901 800	2 215 299
5	Fundacja Gramy z Tobą – ZAZ w Kielcach	702 268	838 408	855 000	1 927 800	2 458 935
6	Caritas Diecezji Sandomierskiej – ZAZ w Sandomierzu	562 108	688 333	969 000	2 032 200	1 836 000
7	Zakład Doskonalenia Zawodowego w Kielcach – ZAZ w Chmielniku	-	502 084	855 000	1 158 101	1 986 000
8	Fundacja na Rzecz Wspierania Rodziny oraz Dzieci i Młodzieży „Fundacja z Uśmiechem” – ZAZ w Józefinie	-	-	-	126 450	623 000

Lp	Organizator Zakładu Aktywności Zawodowej:	2020	2021	2022	2023	2024
9	Caritas Diecezji Kieleckiej – ZAZ w Szczaworyżu	-	-	-	859 802	1 231 200
10	Stowarzyszenie Nadzieja Rodzinie – ZAZ w Mieronicach					1 840 358
	Razem	6 915 108	7 809 011	8 379 000	13 249 313	19 754 728

W 2024 roku w zakresie dofinansowania robót budowlanych obiektów służących rehabilitacji osób z niepełnosprawnościami zawarto: 4 umowy obejmujące 4 obiekty, na które przeznaczono ze środków PFRON 2 017 500,00 zł. W wyniku rozstrzygnięć przetargowych ostateczna kwota dofinansowania wynosiła 1 952 400,00 zł. Kwota dofinansowania robót budowlanych w obiektach służących rehabilitacji osób z niepełnosprawnościami w 2024 r. zwiększyła się o 60% w stosunku do 2023 r. W latach 2020-2024 liczba zmodernizowanych obiektów służących rehabilitacji osób z niepełnosprawnościami przez Samorząd Województwa Świętokrzyskiego wynosiła łącznie 37 obiektów.

Współpraca z organizacjami pozarządowymi w sferze polityki społecznej była realizowana w ramach „Programu Współpracy Samorządu Województwa Świętokrzyskiego z organizacjami pozarządowymi na 2024 r.”, którego budżet przekroczył 2,3 mln zł – o 18% więcej niż w roku ubiegłym. Zawarto 190 umów, głównie w obszarze rehabilitacji, wsparcia ofiar przemocy i pomocy społecznej. NGO odgrywają istotną rolę jako partnerzy w świadczeniu usług i animowaniu lokalnych społeczności. Wspólne działania wpływają na elastyczność systemu wsparcia i jego zdolność do reagowania na zmieniające się potrzeby. W ramach współpracy odbyła się także gala „Świętokrzyski Anioł Dobroci”, podczas której wyróżniono osoby i instytucje szczególnie zaangażowane w niesienie pomocy innym. Laureaci tego tytułu to liderzy postaw obywatelskich i solidarnościowych – ich działalność nie tylko poprawia życie konkretnych osób, ale także inspirowanie lokalne społeczności do działania i budowania kultury wzajemnego wsparcia.

Polityka społeczna województwa świętokrzyskiego w 2024 roku ukierunkowana była na trwałe efekty – budowę systemu usług dostępnych blisko domu, wzmacnianie samodzielności i odpowiedzialności społecznej oraz rozwój kapitału ludzkiego. Dzięki podejmowanym działaniom region świętokrzyski jest bardziej solidarny, otwarty i odporny na wyzwania współczesności. Tysiące mieszkańców uzyskało wsparcie w zakresie opieki, rehabilitacji, integracji, aktywizacji społecznej i zawodowej. Poprawiła

się dostępność usług w gminach wiejskich i oddalonych od ośrodków miejskich. Wzrosło poczucie bezpieczeństwa i przynależności mieszkańców do wspólnoty lokalnej. Przed regionem kolejne lata,

w których kontynuowane będą działania w zakresie srebrnej gospodarki i dalszego wdrażania usług środowiskowych. Wypracowane w 2024 roku fundamenty umożliwiają realizację wizji województwa, które odpowiada na potrzeby swoich mieszkańców z empatią, kompetencją i długofalową strategią rozwoju.

SPOŁECZEŃSTWO INFORMACYJNE

Przedsięwzięcia na rzecz rozwoju społeczeństwa informacyjnego w województwie świętokrzyskim Zarząd Województwa realizuje głównie przy pomocy Departamentu IT Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego.

Jednym z działań podejmowanych w 2024 r. było operowanie oraz nadzór nad Regionalną Siecią Szerokopasmową Województwa Świętokrzyskiego (RSSWS)

W ramach tych działań 75 Operatorów Sieci Dostępowych ma podpisane umowy ramowe, umożliwiające korzystanie z Regionalnej Sieci Szerokopasmowej Województwa Świętokrzyskiego. Na koniec 2024 r., w oparciu o infrastrukturę sieciową będącą własnością województwa, realizowanych było 760 umów szczegółowych na świadczenie usług hurtowych. Operatorzy wykorzystują około 9,6% dostępnych włókien światłowodowych, ponad 16% dostępnej kanalizacji kablowej oraz 94% węzłów, w celu realizacji łączy transmisji danych. Do świadczenia usług wykorzystywanych jest 127 węzłów dystrybucyjnych i 8 węzłów szkieletowych. W 2024 r. zostało podpisanych 11 umów szczegółowych i 3 umowy ramowe. Wybudowana infrastruktura RSSWS została wykorzystana m.in. do realizacji projektu pn. Ogólnopolska Sieć Edukacyjna (POPC 2014-2020, dz.1.1), w ramach którego wszystkie szkoły podstawowe i ponadpodstawowe (z wyłączeniem szkół dla dorosłych) na terenie województwa świętokrzyskiego otrzymały symetryczne łącza o przepływności minimum 100 mb/s wraz z usługami bezpiecznego dostępu do Internetu. RSSWS stanowi również bazę transmisyjną dla sieci dostępowych, realizowanych w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa (POPC) i aktualnie w ramach Krajowego Planu Odbudowy (KPO) i Funduszy Europejskich na Rozwój Cyfrowy (FERC), które zapewnią możliwość dostępu do szerokopasmowego Internetu dla gospodarstw domowych na terenie województwa świętokrzyskiego. Projekty realizowane w ramach POPC, FERC, KPO są komplementarne z RSSWS i pozwalają optymalnie wykorzystać potencjał regionalnej sieci szerokopasmowej. Sieć szerokopasmowa jest bazą do wdrażania nowoczesnych technologii informatycznych, takich jak publiczna chmura komputerowa, blockchain czy przetwarzanie BIG Data z wykorzystaniem sztucznej inteligencji.

Realizując działania na rzecz rozwoju infrastruktury informatycznej, Departament IT Urzędu

Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego przystąpił w 2024 r. do projektu grantowego:

„Cyberbezpieczny Samorząd” w celu podniesienia bezpieczeństwa informatycznego systemów i sieci Urzędu. Projekt realizowany jest przez Centrum Projektów Polska Cyfrowa (Beneficjent Projektu) w Partnerstwie z NASK - Państwowym Instytutem Badawczym. Działanie współfinansowane przez Unię Europejską w ramach Funduszu Europejskiego na Rozwój Cyfrowy 2021-2027 (FERC) Priorytet II: Zaawansowane usługi cyfrowe Działanie 2.2. - Wzmocnienie krajowego systemu cyberbezpieczeństwa. W ramach Działania Urząd otrzymał dofinansowanie na poziomie 850 000,00

zł. Zakres inwestycji dotyczył rozwoju infrastruktury cyfrowej i usprawnił bieżące funkcjonowanie instytucji, co bezpośrednio wpłynęło na cyberbezpieczeństwo jednostki, a także poprawiło jakość obsługi klientów urzędu.

W 2024 r. **rozpoczął się 5-letni okres trwałości dla projektu „Informatyzacja Placówek Medycznych Województwa Świętokrzyskiego” („InPlaMed WŚ”)** – realizowanego w latach 2015-2023, finansowanego z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020. W projekcie uczestniczyło województwo świętokrzyskie (Lider Projektu) wraz ze swymi 8 podmiotami leczniczymi oraz 12 powiatowych Samodzielnych Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej. Całkowita wartość projektu wyniosła ponad 69 mln zł, w tym wartość dofinansowania UE – ponad 57 mln zł. Efekty realizacji projektu widoczne są już od momentu jego zakończenia. W placówkach medycznych, będących Samodzielnymi Publicznymi Zakładami Opieki Zdrowotnej (SPZOZ), wprowadzono, zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami, elektroniczną dokumentację medyczną (EDM). W rezultacie nastąpiła poprawa funkcjonowania placówek medycznych w zakresie przebiegu leczenia, konsultacji medycznych, zarządzania, a dla pacjentów podniesienie standardu leczenia i skrócenie jego procesu. Realizacja projektu przyczyniła się do lepszego funkcjonowania systemu umożliwiającego gromadzenie, analizę, opracowywanie i przekazywanie informacji sprawozdawczej od podmiotów leczniczych województwa świętokrzyskiego oraz wzrostu potencjału podmiotów leczniczych (głównie szpitali wojewódzkich i powiatowych). Wymiernym efektem był także wzrost poziomu cyberbezpieczeństwa oraz interoperacyjności systemów informatycznych.

Kontynuację zapoczątkowanych w poprzednich latach działań w obszarze e-zdrowia stanowi kolejny projekt partnerski pod skróconą nazwą „InPlaMed-II”, zaplanowany do realizacji w ramach Programu Regionalnego Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027. Ze względu na jego strategiczny charakter, został on wykazany w Kontrakcie Programowym jako przedsięwzięcie priorytetowe. W pierwszym półroczu 2024 r. została opracowana Koncepcja rozwiązań informatycznych i prawnych dla projektu. Całkowite koszty projektu zostały oszacowane na kwotę około 129 000 000 zł. Głównym celem projektu InPlaMed II jest wdrożenie kolejnych nowatorskich rozwiązań, wzrost interoperacyjności i kompatybilności systemów informatycznych, poprawa dostępności, bezpieczeństwa i jakości e-usług zdrowotnych mieszkańców województwa oraz rozwój robotyki i telemedycyny w podmiotach leczniczych z terenu województwa świętokrzyskiego. Realizacja projektu przyczyni się do poprawy dojrzałości cyfrowej, zwiększenia zakresu danych dostępnych w postaci cyfrowej oraz usprawnienia procesów w podmiotach leczniczych województwa świętokrzyskiego. Rezultatem projektu będzie zwiększenie podaży, jakości i

dostępności e-usług dla mieszkańców województwa oraz łatwiejszy i szerszy dostęp do zasobów, w tym danych i informacji gromadzonych w sektorze e-zdrowia województwa świętokrzyskiego.

Województwo Świętokrzyskie w 2024 r. kontynuowało działania, które są wynikiem realizacji poprzednich informatycznych projektów między innymi „e-świętokrzyskie Rozbudowa Infrastruktury Informatycznej Jednostek Samorządu terytorialnego”, zrealizowanego w ramach RPOWŚ 2007-2013. Partnerzy Projektu to 112 jednostek, w tym: Województwo Świętokrzyskie (partner wiodący), 107 JST (94 gminy i 13 powiatów), 4 jednostki administracji rządowej.

Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom oraz aktualnym potrzebom, wynikającym z dynamicznego wzrostu usług świadczonych z wykorzystaniem narzędzi teleinformatycznych, wznowiono współpracę w ramach Grup Doradczych z jednostkami samorządowymi oraz wykonawcami zakupionych w projekcie systemów dziedzinowych, a także systemu elektronicznego obiegu dokumentów wdrożonych w JST. Aktywna **współpraca została wznowiona poprzez merytoryczne spotkania tematyczne**, mające na celu rozwój wdrożonych systemów w zakresie rozwiązań dotyczących e-administracji i szeroko rozumianych e-usług w województwie świętokrzyskim, które posłużą mieszkańcom regionu.

W 2024 r. podjęto działania, dotyczące współpracy Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego z Wojewódzkimi Samorządowymi Jednostkami Organizacyjnymi bez osobowości prawnej oraz z Naukową i Akademicką Siecią Komputerową – Państwowym Instytutem Badawczym, w zakresie **wdrożenia systemu Elektronicznego Zarządzania Dokumentami (EZD RP)**. Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego będzie wspierał realizację zadania jako partner wiodący. Dzięki odzwierciedleniu w systemie informatycznym czynności wykonywanych przez urzędników w trakcie załatwiania spraw, klienci administracji będą mieli sprawniejszą niż dotychczas możliwość zapoznania się ze sposobem załatwiania ich sprawy. Dodatkowo, jedną z największych korzyści jaka będzie wynikała z wdrożenia EZD, RP będzie poniesienie kultury organizacyjnej i sprawności działania Urzędu.

W 2024 roku Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego kontynuował działania na rzecz utrzymania i rozwoju Systemu Informacji Przestrzennej Województwa Świętokrzyskiego (SIPWŚ), zbudowanego w ramach projektu „e-świętokrzyskie Budowa Systemu Informacji Przestrzennej Województwa Świętokrzyskiego” finansowanego z RPOWŚ 2007-2013.

W ramach bieżącej eksploatacji zasobów i funkcjonalności SIPWŚ m.in. udostępniano mapy i rejestry publiczne za pomocą e-usług, w oparciu o System Informacji Przestrzennej Województwa Świętokrzyskiego, w obszarze:

- Wspierania gospodarki przestrzennej i procesu budowlanego poprzez udostępnienie mapy glebowo-rolniczej <https://portale.e-swietokrzyskie.pl/MGR/>;
- Regionalnej Sieci Szerokopasmowej Województwa Świętokrzyskiego poprzez udostępnienie informacji na temat przebiegu sieci oraz jej parametrów na potrzeby mieszkańców i operatorów oraz inwestorów <https://portale.e-swietokrzyskie.pl/RSS/>;
- Lokali wyborczych, celem prezentacji miejsc, w których zainteresowani mogą oddać swoje głosy podczas wyborów powszechnych <https://portale.e-swietokrzyskie.pl/LOKWYB/>;
- Gminnych Programów Rewitalizacji <https://portale.e-swietokrzyskie.pl/rewitalizacja/>;
- Punktów Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych <https://portale.e-swietokrzyskie.pl/PSZOK/>;
- Aktualnych i archiwalnych zdjęć lotniczych dla całego województwa oraz danych satelitarnych Sentinel 2 - m.in. na potrzeby gospodarki przestrzennej. Zbiór ten cieszy się dużym zainteresowaniem, dobową liczbą kliknięć / wywołań jest szacowana na 6 900, co daje ok. 2 mln rocznie <https://portale.e-swietokrzyskie.pl/orto/>;
- Szlaków turystycznych pieszych i rowerowych, tras i ścieżek rowerowych wraz z koncepcjami rozbudowy <https://portale.e-swietokrzyskie.pl/ROWERY/> - prezentacja potencjału turystycznego.
- Obszarów Chronionego Krajobrazu <https://portale.e-swietokrzyskie.pl/CRFOP/>;
- Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego wraz z Kieleckim Obszarem Funkcjonalnym <https://portale.e-swietokrzyskie.pl/PZPWS/>;
- Terenów inwestycyjnych <https://portale.e-swietokrzyskie.pl/COI/>, co wyraźnie wzmacnia potencjał regionu do przyciągania nowych inwestycji.

Ponadto w ramach działalności Oddziału Eksploatacji i Rozwoju Systemu Informacji Przestrzennej Województwa Świętokrzyskiego w 2024 r. podejmowane były następujące działania:

- Udział w ćwiczeniach organizowanych przez Komendę Wojewódzką Państwowej Straży Pożarnej w Kielcach: „MESKO”, „POWÓDŹ”, w zakresie wsparcia działań przez bieżące monitorowanie sytuacji z wykorzystaniem dronów będących na wyposażeniu Departamentu IT;
- Prezentacja map z lokalizacją Ochotniczych Straży Pożarnych z informacją o przynależności do Krajowego Systemu Ratownictwa Gaśniczego w związku z zarządzaniem kryzysowym <https://portale.e-swietokrzyskie.pl/OSP/>;
- Prezentacja Mapy Ryzyka i Zagrożenia Powodziowego <https://portale.e-swietokrzyskie.pl/wody/>;
- Wsparcie gmin w cyfrowej transformacji poprzez cyfryzację dokumentów planistycznych zagospodarowania przestrzennego, zgodnie z obowiązującymi wymaganiami prawa (ustawa

z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym Dz. U. z 2020 r. poz. 293 i 471 z późn. zm.);

- Udostępniano zbiór dokumentów planistycznych w oparciu o System Informacji Przestrzennej Województwa Świętokrzyskiego. Informacje te cieszą się bardzo dużym zainteresowaniem. Dobowa liczba kliknięć / wywołań jest szacowana na 7 000, co daje ok. 2,4 mln rocznie <https://portale.e-swietokrzyskie.pl/PLANISTYKA/>;
- Zwymiarowano z wykorzystaniem dronów i skanerów laserowych Klasztor na Świętym Krzyżu oraz wewnątrz Bazyliki Trójcy Świętej. Wyróżnienie Ministra Rozwoju i Technologii w kategorii Innowacyjne rozwiązanie;
- Współpracowano z jednostkami samorządu Terytorialnego i różnymi instytucjami, takimi jak komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej, Lasy Państwowe, uczelnie wyższe, służby mundurowe, Sieć Badawcza Łukasiewicz – Instytut Lotnictwa itp., co umożliwiło realizację postulatu związanego z działaniami terytorialnie zróżnicowanymi m.in. ukierunkowanymi na współpracę z uczelniami wyższymi, administracją i służbami mundurowymi.

W 2024 roku Departament IT Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego realizował działania edukacyjno-informacyjne w obszarze cyberbezpieczeństwa poprzez cykliczne inicjatywy, tj.:

- „**Cyfrowe łamigłówki – edycja 2024**” kontynuacja dawnej inicjatywy „Z Panem Scratchem za pan brat”. Jest to wydarzenie skierowane do nauczycieli i uczniów województwa świętokrzyskiego. Głównym celem jest podniesienie świadomości, znaczenia i rangi informatyki w życiu zawodowym i społecznym oraz upowszechnienie nauki programowania w szkołach województwa świętokrzyskiego, a także zwiększenie zainteresowania uczniów programowaniem; rozwijanie umiejętności korzystania z technologii informacyjno-komunikacyjnych, w szczególności z uwzględnieniem narzędzi informatycznych dostępnych w chmurze internetowej. Efektem tej inicjatywy jest rozwój pasji, kreatywności, twórczości i innowacyjnego podejścia uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych województwa świętokrzyskiego przy programowaniu gier i pokojów zagadek. Uczniowie zwiększają zainteresowania wykorzystaniem kompetencji informatycznych, służących tworzeniu rozwiązań dla prezentacji pracy. Udział w konkursie wpłynął na zwiększenie świadomości uczniów i nauczycieli województwa świętokrzyskiego o zagrożeniach, z którymi dzieci i młodzież mogą się zetknąć w wirtualnym świecie. W ubiegłorocznej edycji „Cyfrowych łamigłówek” udział wzięło 30 szkół podstawowych i ponadpodstawowych z całego województwa świętokrzyskiego. Konkurs zorganizował

Departament IT we współpracy ze Świętokrzyskim Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Kielcach.

- **„Szybuj bezpiecznie w internetowej chmurze”** – inicjatywa skierowana do dzieci i młodzieży w wieku szkolnym. Jej celem jest m.in. upowszechnienie zasad bezpiecznego i rozsądnego korzystania z zasobów Internetu, nabycie wiedzy na temat praw autorskich, ochrony wizerunku i danych osobowych, rozwijanie umiejętności odpowiedzialnego korzystania z mediów społecznościowych oraz umiejętności korzystania z technologii informacyjno-komunikacyjnych, w szczególności z uwzględnieniem narzędzi informatycznych, dostępnych w chmurze internetowej. Realizację zadania rozpoczęła konferencja inauguracyjna, a zakończyła konferencja, podczas której wręczane są nagrody dla laureatów konkursu. W ramach Projektu we wszystkich edycjach realizowane były następujące działania:
 - ✓ konferencje adresowane do nauczycieli, w czasie których omawiane były różnorodne zagadnienia związane z bezpiecznym korzystaniem z rozwiązań z TIK,
 - ✓ spotkania uczniów z funkcjonariuszami policji,
 - ✓ lekcje poświęcone tematyce projektu,
 - ✓ konkurs dla uczniów,
 - ✓ konferencje podsumowujące realizację projektów, na których, poza wystąpieniami merytorycznymi przedstawicieli różnych instytucji, laureatom konkursów wręczane były nagrody.

W roku szkolnym 2023/2024 przeprowadzona została dwunasta edycja projektu. Wzięło w niej udział 108 szkół podstawowych i ponadpodstawowych z województwa świętokrzyskiego.

Corocznie działania te odbywają się dzięki wsparciu finansowemu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego.

- **„Dzień Bezpiecznego Internetu 2024 dla szkół podstawowych i ponadpodstawowych”** (DBI) ma na celu inicjowanie i propagowanie działań na rzecz bezpiecznego dostępu dzieci i młodzieży do zasobów internetowych, zaznajamianie rodziców, nauczycieli i wychowawców z problematyką bezpieczeństwa online oraz promocję pozytywnego wykorzystywania Internetu. Łącznie we wszystkich spotkaniach profilaktycznych i informacyjnych na przełomie lutego i marca 2024 roku udział wzięły 22 szkoły, w tym ponad 3 tys. uczniów oraz ponad 200 osób z kadry pedagogicznej. Spotkania były prowadzone wspólnie z Komendą Wojewódzką Policji oraz komendami powiatowymi. Efektem spotkań było poszerzenie wiedzy uczniów województwa świętokrzyskiego w zakresie profilaktyki zagrożeń online i edukacji cyfrowej. Organizatorem wydarzenia w Polsce od 2005 roku jest Polskie Centrum Programu Safer Internet (PCPSI), które

tworzą Państwowy Instytut Badawczy NASK oraz Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę – realizatorzy unijnego programu „Digital Europe”. Wydarzenie objęte zostało honorowym patronatem przez Ministra Cyfryzacji, Ministra Edukacji, Rzecznika Praw Dziecka, polskiej Prezydencji w Radzie UE oraz Centrum Nauki Kopernika.

W 2024 roku realizowane były również inicjatywy skierowane do specjalistów, informatyków jednostek administracji publicznej ze szczególnym uwzględnieniem samorządu terytorialnego oraz ich jednostek organizacyjnych, w obszarze ICT, w tym:

- **„Świętokrzyski Konwent Informatyków 2024”** - trzecia edycja wydarzenia skierowanego do pracowników kadry informatycznej administracji publicznej głównie z terenu województwa świętokrzyskiego. Cele tego działania to poszerzenie wiedzy z zakresu nowoczesnych rozwiązań i zarządzania technologiami informacyjno-komunikacyjnymi ICT. Konferencja była dla jej uczestników okazją do uaktualnienia wiedzy, zapoznania się z nowymi koncepcjami i trendami, a także uzyskania informacji o sposobie rozwiązywania praktycznych problemów, jakie występują w ich organizacjach. Udział w przedsięwzięciu wzięli przedstawiciele centralnych instytucji publicznych, którzy podzielili się swoimi doświadczeniami wynikającymi z transformacji cyfrowej, a także firmy, wytyczające nowe kierunki w rozwoju w branży ICT.
- **III Międzynarodowe Targi POLSECURE**, wydarzenie dedykowane wszystkim służbom odpowiedzialnym za bezpieczeństwo publiczne. Podczas III edycji Targów w panelu konferencyjnym – w debacie: „Cyberbezpieczeństwo w dobie zagrożeń hybrydowych i militarnych” aktywny udział brali przedstawiciele Departamentu IT.

Kontynuowano działalność edukacyjno-informacyjną w obszarze cyberbezpieczeństwa, skierowaną do pracowników urzędu, mieszkańców oraz uczniów województwa świętokrzyskiego:

- W ramach projektu Ministerstwa Cyfryzacji współorganizowano indywidualne szkolenia z zakresu cyberbezpieczeństwa pn.: **„Działania prewencyjno-edukacyjne z zakresu cyberbezpieczeństwa w 2024 roku - podnoszenie odporności Rzeczypospolitej Polskiej na zagrożenia w przestrzeni cyfrowej”**. Była to kontynuacja inicjatywy podjętej w 2023 roku. W czerwcu 2024 roku trenerzy NASK-PIB przeszkolili łącznie podczas indywidualnych spotkań stanowiskowych ponad 100 pracowników Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego;
- We współpracy z ekspertami Państwowego Instytutu Badawczego z NASK zorganizowano cykl szkoleń pn.: „Jak dbać o cyberbezpieczeństwo w jednostkach samorządu terytorialnego. Najpowszechniejsze zagrożenia w sieci i cyberhigiena”. W spotkaniach uczestniczyło ponad 100 pracowników Urzędu;

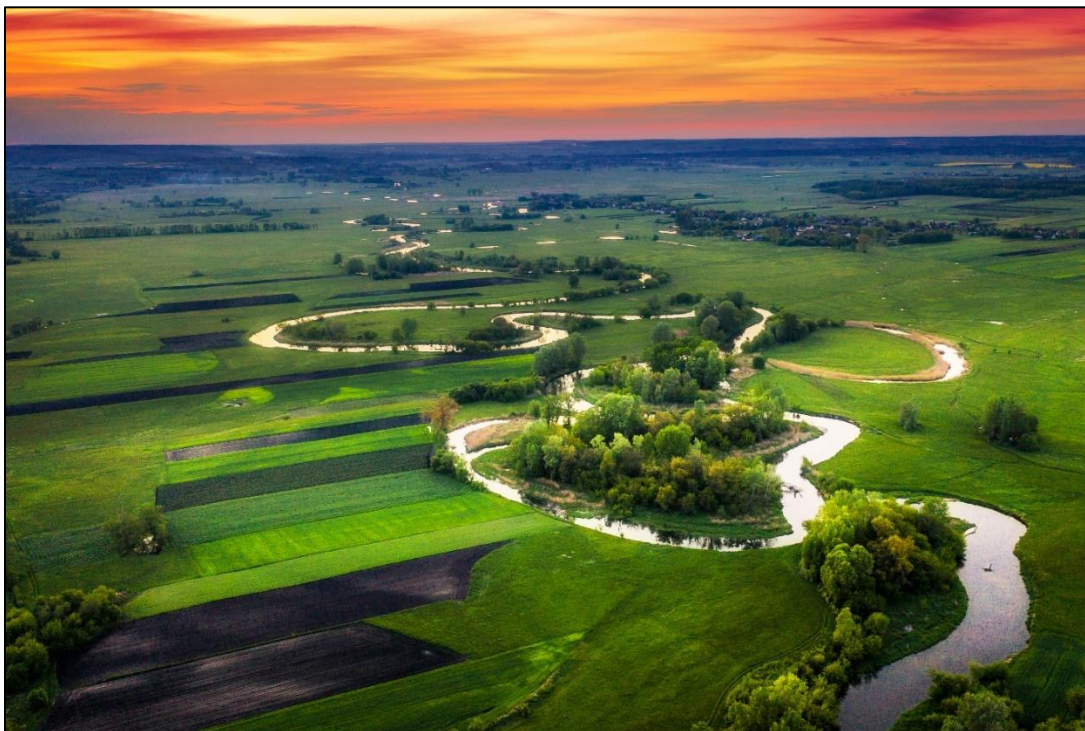
- Przy współpracy z Wojewódzką Komendą Policji oraz Narodowym Bankiem Polskim zorganizowano cykl warsztatów pod nazwą „CYBERBANK 3.0”. Szkolenia odbywały się stacjonarnie w kilkunastoosobowych grupach. Łącznie zostało przeszkolonych ponad 100 pracowników Urzędu;
- Koordynowano inicjatywy pod kątem działań szkoleniowych w zakresie tzw. cyberhigieny oraz zapewniano też stałe szkolenia w formie online dedykowane dla wszystkich pracowników Urzędu.

Warto również nadmienić, że świętokrzyskie placówki edukacyjne wykorzystują efektywnie sprzęt i oprogramowanie zakupione w ramach projektu partnerskiego z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014- 2020, Oś. Priorytetowa 7 Sprawne usługi publiczne, Działanie 7.4 Rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej pn.: „Szkolne Pracownie Informatyczne Województwa Świętokrzyskiego”. Jego celem było doposażenie pracowni komputerowych w 82 obiektach szkół podstawowych, zlokalizowanych na Obszarach Strategicznej Interwencji „Najgorszy dostęp do usług publicznych”. Projekt obejmował działania w 49 gminach Województwa Świętokrzyskiego.

Szczegółowe informacje na temat działań w obszarze społeczeństwo informacyjne znajdują się w Załączniku I do Raportu o stanie województwa świętokrzyskiego w 2024 roku.

ROLNICTWO

KLIMAT I ŚRODOWISKO

ROLNICTWO I OBSZARY WIEJSKIE

Realizacja przedsięwzięć zmierzających do rozwoju i poprawy warunków życia ludności mieszkającej na obszarach wiejskich jest jednym z priorytetów działalności Samorządu

Województwa Świętokrzyskiego. Zarząd Województwa Świętokrzyskiego w 2024 roku za pośrednictwem Departamentu Rolnictwa, Klimatu i Środowiska oraz wojewódzkich samorządowych jednostek organizacyjnych: Świętokrzyskiego Biura Rozwoju Regionalnego w Kielcach i Świętokrzyskiego Biura Geodezji w Kielcach, zrealizował szereg działań mających na celu rozwój obszarów wiejskich w naszym regionie.

Obszar wspierany jest poprzez realizację Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 oraz Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 (PS WPR 2023-2027), w części realizowanej przez Samorząd Województwa Świętokrzyskiego, w ramach działalności prowadzonej przez Świętokrzyskie Biuro Rozwoju Regionalnego w Kielcach.

Stan wdrażania PROW 2014-2020 w 2024 roku w podziale na poszczególne działania przedstawia się następująco:

I. Działania LEADER

W ramach wdrażania działań LEADER Samorząd Województwa zrealizował 249 operacji na kwotę 32 045 784,48 zł., w wyniku których powstały nowe przedsiębiorstwa, nowe miejsca pracy, nowe obiekty infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej, w tym obiekty sportowe i rekreacyjne oraz 630 km ścieżek rowerowych i szlaków turystycznych wyposażonych w pasy, tablice informacyjne, wymienione znaki poziome i pionowe. Pracom konserwatorskim lub restauratorskim poddano 29 zabytków, zorganizowano 67 imprez/wydarzeń o charakterze kulturalnym oraz zorganizowano 45 szkoleń, w wyniku których przeszkolono 834 osoby. Warto również zaznaczyć, że **153 zrealizowanych operacji było ukierunkowanych na innowacje.** Beneficjentami działań LEADER są w głównej mierze przedsiębiorcy i osoby rozpoczynające działalność gospodarczą. Ze wsparcia oferowanego za pośrednictwem Lokalnych Grup Działania korzystają organizacje pozarządowe z obszarów wiejskich (stowarzyszenia, OSP), parafie i gminy - głównie na inwestycje w rozwój ogólnodostępnej infrastruktury rekreacyjnej lub kulturalnej, a także na zachowanie i ochronę dziedzictwa kulturowego.

II. Działania dotyczące infrastruktury wiejskiej

Gospodarka wodno-ściekowa (w ramach Europejskiego Instrumentu Odbudowy)

W 2024 roku wybudowano 14,6 km sieci wodociągowych, 4,05 km sieci kanalizacji zbiorczej dla ścieków komunalnych, 215 szt. przydomowych oczyszczalni ścieków, 1 oczyszczalnię ścieków i przebudowano 1 oczyszczalnię ścieków. Na 8 operacji wydatkowano kwotę pomocy ponad 14,5

mln zł. Dzięki tym działaniom **zwiększyła się liczbę odbiorców korzystających z ulepszonej infrastruktury wodociągowej i kanalizacyjnej.**

Inwestycje w obiekty pełniące funkcje kulturalne

Samorząd Województwa w ramach dostępnego limitu środków zawarł umowy na dofinansowanie inwestycji w obiekty pełniące funkcje kulturalne (głównie są to świetlice i domy kultury), a podmiotami realizującymi ten cel są gminy. Kwota dofinansowania zawartych umów wynosi 7,6 mln zł. Liczba zrealizowanych operacji kształtuje się na poziomie 25. Efektami rzeczowymi zrealizowanych inwestycji jest m.in. wybudowanie 4 nowych obiektów (świetlic), przebudowa 20 (świetlic i bibliotek), w tym wyposażenie 26 z nich. Dodatkowo odnotowano wzrost liczby osób korzystających z infrastruktury społeczno-kulturalnej.

Budowa lub modernizacja dróg lokalnych

W 2024 roku zrealizowano 17 operacji. Łączna kwota pomocy udzielona Beneficjentom na podstawie zawartych umów kształtuje się na poziomie 10,5 mln zł. Efektem rzeczowym zrealizowanych inwestycji są wybudowane oraz przebudowane nawierzchnie dróg lokalnych o łącznej długości ponad 12,8 km, z czego 12 km stanowią drogi gminne, a 0,8 km – drogi powiatowe. Liczba użytkowników korzystająca z ulepszonej infrastruktury znacznie uległa zwiększeniu.

Zarządzanie zasobami wodnymi

Dodatkowo został uruchomiony nowy instrument wsparcia na operacje typu „Zarządzanie zasobami wodnymi”, którego Beneficjentem są gminy.

W 2024 r. podpisane umowy kształtują się na poziomie 39 szt. i opiewają na kwotę pomocy 15,6 mln zł. W ramach tych umów wykonywane będą inwestycje dotyczące budowy zbiorników retencyjnych w ilości 11 sztuk oraz przebudowy 31 sztuk wraz z infrastrukturą towarzyszącą w 26 przypadkach.

III. Scalanie gruntów

Działania realizowane przez Świętokrzyskie Biuro Geodezji w Kielcach w roku 2024

Zgodnie z art. 3 ust. 4 ustawy z dnia 26 marca 1982 r. o scalaniu i wymianie gruntów, Świętokrzyskie Biuro Geodezji w Kielcach wykonuje prace scaleniowo-wymienne na terenie województwa świętokrzyskiego. Istotą scaleń gruntów jest tworzenie korzystniejszych warunków gospodarowania w rolnictwie poprzez optymalizację struktury obszarowej gospodarstw rolnych oraz poprawę rozmieszczenia gruntów z dostosowaniem do współczesnych technik uprawy mechanicznej, w tym przybliżenie do działki siedliskowej. Ostatecznym efektem scalenia gruntów są: zmniejszenie kosztów transportu, skrócenie czasu dojazdu do działek (lokalizacja jak najbliżej siedlisk, utwardzone lub

asfaltowe drogi), ułatwienie mechanizacji upraw polowych, likwidacja działek rolnych poniżej 10 arów nieobjętych dopłatami unijnymi, uporządkowanie stanów prawnych działek.

W roku 2024 działania ŚBG objęły końcowe etapy prac scaleniowych trzech wsi powiatu jędrzejowskiego, tj. Kawęczyna, Łysakowa Kawęczyńskiego i Łysakowa pod Lasem o łącznej powierzchni 978 hektarów.

W 2024 r. Świętokrzyskie Biuro Geodezji w Kielcach wykonało prace scaleniowe na łączną kwotę 1 500 000 zł.

Stan wdrażania PS WPR 2023-2027

I. Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 (PS WPR 2023-2027)

Kontynuacją poprzednich programów pomocowych dedykowanych dla obszarów wiejskich na lata 2023 – 2027 jest Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej – PS WPR. Wsparcie w ramach tego programu skierowane jest, jak poprzednie, do rolników i ich grup, samorządów, przedsiębiorców i mieszkańców obszarów wiejskich. Uruchomienie tego wsparcia rozpoczęło się w 2023 roku.

W ramach Programu Samorząd Województwa Świętokrzyskiego realizuje następujące interwencje:

- LEADER/Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS) – Komponent Zarządzanie LSR,
- LEADER/Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS) – Komponent Wdrażanie LSR,
- Scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym,
- Infrastruktura na obszarach wiejskich oraz wdrożenie koncepcji inteligentnych wsi (*obszar A „Inwestycje w zakresie systemów indywidualnego oczyszczania ścieków” oraz obszar B „Inteligentna wieś”*).

W styczniu 2024 roku podpisane zostały umowy o warunkach i sposobie realizacji strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność (tzw. umowy ramowe) z 17 lokalnymi grupami działania realizujących swoje strategie na obszarze województwa świętokrzyskiego. Podpisanie umów ramowych zapoczątkowało proces wdrażania interwencji LEADER, w ramach której łącznie na obszar województwa świętokrzyskiego przeznaczona została kwota ponad 40 mln euro, z czego ponad 37 mln euro pochodzi ze środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027, a 3 mln euro

ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu „Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027”.

LEADER/Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS) – Komponent Zarządzanie LSR

W lipcu 2024 roku podpisanych zostało 17 umów o przyznaniu pomocy w ramach komponentu Zarządzanie LSR z 17 Lokalnymi Grupami Działania, które zostały wybrane do realizacji Lokalnych Strategii Rozwoju. W ramach zawartych umów LGD otrzymały wsparcie w łącznej wysokości ponad 7 mln euro na „zarządzanie LSR”.

LEADER/Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS) – Komponent Wdrażanie LSR

W ramach komponentu Wdrażanie LSR zostało ogłoszonych przez LGD do końca 2024 r. 5 naborów wniosków o przyznanie pomocy na operacje własne oraz klasyczne (inne niż pozostałe). Łączna wnioskowana kwota pomocy zarejestrowanych w systemie wniosków to ponad 3,4 mln zł.

Pula środków na wdrażanie LSR w perspektywie finansowej 2023-2027 wynosi łącznie ponad 33 mln euro.

Scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym

W 2024 roku rozpoczęto również wdrażanie interwencji scalanie gruntów, ogłaszając nabór wniosków o przyznanie pomocy, w wyniku którego wpłynął jeden wniosek na kwotę ponad 2,6 mln zł dotyczący scalania gruntów na powierzchni 387 ha.

W 2024 roku na rzecz propagowania żywności wysokiej jakości zorganizowano **XXIII edycję wojewódzkiego etapu konkursu „Nasze Kulinarne Dziedzictwo – Smaki Regionów”**, w ramach którego **zidentyfikowano kolejne lokalne i regionalne produkty**, wytwarzane od pokoleń według tradycyjnych receptur i metod. Wyłonieni laureaci otrzymali szansę na zdobycie prestiżowych wyróżnień w postaci Perły 2024 na Targach „Smaki Regionów” w Poznaniu. Spośród sześciu świętokrzyskich laureatów nagrodzono Perłą 2024 cztery produkty regionalne: Ser Buncok Strzałkowski, Staropolska Szynka z Tłuszczykiem z Bęczkowa, Zakwas na Barszcz z Jacentowa i Precle Staszowskie. Efektem konkursu było również pogłębienie wiedzy mieszkańców województwa w zakresie kultury i tradycji kulinarnej oraz zwiększenie zainteresowania naszym regionem, nie tylko konsumentów, ale również turystów spoza obszaru województwa.

W celu ochrony dziedzictwa przyrodniczego województwa świętokrzyskiego oraz zachowania bioróżnorodności, w tym ochrony pszczoł i innych owadów zapylających, zagrożonych wyginieciem, zrealizowano projekt „Nasadenia drzew i krzewów miododajnych” – ogród dla zapylaczy 2024.

W efekcie **w 2024 roku zakupiono i nasadzono 73 sadzonki drzew oraz 1 466 sadzonek krzewów miododajnych**. Kolejnym działaniem w tym obszarze było przeprowadzenie konkursu pn. **„Poprawa warunków sanitarnych rodzin pszczelich poprzez wsparcie finansowe zakupu ciasta dla pszczoł”**.

Niniejsza inicjatywa była organizowana w ramach współpracy z organizacjami zrzeszającymi pszczelarzy z województwa świętokrzyskiego i miała na celu poprawę dobrostanu pszczoł i eliminację chorób w pasiekach. Na ten cel przeznaczono kwotę 115 000,00 zł.

W 2024 roku prowadzono działania wspierające procesy odnowy wsi poprzez przekazanie środków finansowych na **budowę i modernizację dróg dojazdowych do gruntów rolnych**. Z dofinansowania skorzystało 50 gmin z terenu województwa świętokrzyskiego. W efekcie wybudowano lub zmodernizowano ponad 22 km dróg, co przełożyło się na ułatwienie transportu płodów rolnych, zwiększenie dostępności terenów wiejskich, atrakcyjność pod względem inwestycji w przetwórstwie rolno – spożywczym i agroturystyce. Poprawa jakości dróg dojazdowych do pól to przede wszystkim podniesienie komfortu i efektywności pracy rolników. Na ten cel przeznaczono z budżetu województwa świętokrzyskiego kwotę blisko 4 mln zł.

Kolejnym istotnym działaniem mającym wpływ na kształtowanie prowadzenia gospodarki rolnej było kontynuowanie współpracy Województwa Świętokrzyskiego z Centralnym Ośrodkiem Badania Odmian Roślin Uprawnych (COBORU) w Słupi Wielkiej, realizowane jako **Porejestrowe Doświadczalnictwo Odmianowe**. Badania i doświadczenia były prowadzone dla ważnych gospodarczo gatunków roślin uprawnych zgodnie z metodyką opracowaną przez COBORU. **W wyniku przeprowadzonych doświadczeń utworzono Listę Odmian Zalecanych do uprawy na terenie naszego województwa**. Lista stanowi źródło wiedzy dla lokalnych rolników w zakresie wartości użytkowej i gospodarczej poszczególnych odmian roślin uprawnych, a także ich przydatności do różnych systemów gospodarowania. Właściwy wybór najwartościowszych odmian dostosowanych do lokalnych warunków klimatycznych pozwala ograniczyć straty plonów wywołane przez niekorzystne warunki atmosferyczne, choroby oraz szkodniki.

W 2024 r. Zarząd Województwa wspierał umacnianie tożsamości lokalnej, kultywowanie tradycji i budowanie nowoczesnych, świadomych społeczności wiejskich, poprzez organizację np.: konferencji pn. "Sołtysi liderami lokalnej społeczności" w ramach obchodów Dnia Sołtysa, XXIV Dożynek Wojewódzkich oraz XV Hubertusa Świętokrzyskiego.

Działania Sekretariatu Regionalnego Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich (SR KSOW)

W ramach realizacji zadań Pomocy Technicznej PROW na lata 2014 – 2024, funkcjonujący w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Świętokrzyskiego w Kielcach, Sekretariat Regionalny Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich zrealizował 9 zadań na łączną kwotę blisko 450 tys. zł w tym działania informacyjno – promocyjne dotyczące wdrażania i realizacji działań PROW w województwie świętokrzyskim na kwotę ponad 144 tys. zł oraz zadania własne na kwotę blisko 304 tys. zł. Wśród tych zadań były: wyjazd studyjny do Austrii w celu wymiany wiedzy i doświadczeń dla Partnerów KSOW i beneficjentów programu, udział w Targach „Smaki Regionów” w Poznaniu i EKOSTYL w Bielsku-Białej, wydanie publikacji pt.: „Dobre praktyki PROW 2014 – 2020 – realizacja LSR-ów przez LGD województwa świętokrzyskiego” oraz produkcja i emisja 4 filmów pn.: Dobre praktyki Programu

Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 w województwie świętokrzyskim dotyczących zrealizowanych projektów Lokalnych Grup Działania.

KLIMAT I ŚRODOWISKO

Mając na uwadze zrównoważony rozwój województwa oraz politykę klimatyczną UE, w 2024 r. w województwie świętokrzyskim podjęto szereg działań w obszarze ochrony środowiska i gospodarki obiegu zamkniętego (GOZ). Działania te pozytywnie wpłynęły na rozwój zielonych kompetencji przedstawicieli administracji samorządowej oraz przedsiębiorców, co z kolei przełożyło się na podjęcie szeregu działań inwestycyjnych. Najistotniejsze działania i efekty wystąpiły w obszarach:

I. Finansowym

Zweryfikowano i dokonano redystrybucji środków pochodzących z opłat środowiskowych na kwotę 47,3 mln zł, które przeznaczano na realizację inwestycji proekologicznych związanych m.in. z gospodarką odpadami, ochroną powietrza, odnawialnymi źródłami energii oraz przedsięwzięciami z zakresu edukacji ekologicznej. Środki finansowe z tytułu opłat środowiskowych, przekazane do jednostek samorządu terytorialnego oraz funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej, stanowiły ważny instrument finansowy wspierający realizację polityki ekologicznej państwa i regionu. W 2024 r. udzielono pomocy de minimis 494 przedsiębiorcom z terenu województwa świętokrzyskiego w ramach zwolnienia z płatności tzw. opłaty produktowej na kwotę blisko 919 tys. zł. Ponadto gminom z terenu województwa świętokrzyskiego udzielono pomocy finansowej w formie dotacji na działania z zakresu ochrony powietrza, wynikające z „Programu ochrony powietrza dla województwa świętokrzyskiego wraz z planem działań krótkoterminowych”. Prawie 4 mln zł trafiło do 408 gospodarstw domowych z przeznaczeniem na inwestycje związane z ograniczeniem emisji zanieczyszczeń do powietrza z sektora bytowo-komunalnego, co z kolei pozytywnie wpłynęło na jakość powietrza w regionie.

II. Gospodarki odpadami

Monitorowano odbieranie i zagospodarowanie odpadów komunalnych wytwarzanych przez mieszkańców województwa.

Mając na względzie realizację celów środowiskowych określonych w wojewódzkim planie gospodarki odpadami, w tym bezpieczeństwo ekologiczne województwa, kontrolowano funkcjonowanie sieci instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych wytwarzanych przez mieszkańców województwa. Monitorowano także funkcjonowanie i rozwój punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych (PSZOK) w gminach. Zarówno zarządzający instalacjami, jak i PSZOK-ami realizowali

stosowne zadania inwestycyjne co przyczyniło się do podniesienia standardów środowiskowych świadczonych usług mieszkańcom naszego regionu.

Podnoszono zielone kompetencje przedstawicieli administracji samorządowej i przedsiębiorców.

Zrealizowano zadania o charakterze informacyjno-edukacyjnym ukierunkowane na m.in. optymalizację systemów zagospodarowania odpadów, rozwój gospodarki obiegu zamkniętego, a także finansowanie zielonych inwestycji. W ramach organizowanych spotkań eksperckich, szkoleń, konferencji, warsztatów, wizyt studyjnych udzielono wsparcia merytorycznego i doradczego przedstawicielom administracji samorządowej i przedsiębiorcom. **W ramach tych spotkań eksperci w dziedzinie ochrony środowiska i gospodarki cyrkularnej omawiali rozwiązania z zakresu zielonej transformacji energetycznej, zmiany modeli biznesowych oraz procesów technologicznych w kierunku gospodarki obiegu zamkniętego, uwzględniającej potencjał surowcowy odpadów, w tym odpadów ulegających biodegradacji m.in. w biogazowniach i biometanowniach.** W ramach realizacji międzynarodowego projektu „CORE” zarówno przedsiębiorcy jak i przedstawiciele jednostek samorządu terytorialnego poznali dobre praktyki w zakresie kompostowania bioodpadów, ale także prezentowali regionalne rozwiązania w tym obszarze, na arenie międzynarodowej.

Propagowano rozwijanie gospodarki obiegu zamkniętego.

Przedsiębiorcy podejmowali działania inwestycyjne na rzecz wdrażania gospodarki obiegu zamkniętego, w szczególności w gospodarce odpadami komunalnymi, z wykorzystaniem lokalnych surowców wtórnych np. w postaci odpadów z tworzyw sztucznych oraz odpadów ulegających biodegradacji. Ponadto, uzyskiwali decyzje określające szczegółowe warunki utraty statusu odpadów w procesach przetwarzania oraz decyzje potwierdzające spełnienie warunków uznania przedmiotu lub substancji za produkt uboczny, w celu pozyskania pełnowartościowych surowców. Przykładowo w 2024 r. ponad 2 mln ton odpadów zyskało możliwość utraty statusu odpadu, co przyczynia się do ograniczenia zużycia surowców pierwotnych. Zwiększyła się ilość zakładów np. oczyszczalni ścieków i zakładów przetwarzających odpady, w których wykorzystywano ustabilizowane komunalne osady ściekowe oraz bioodpady, do produkcji środka poprawiającego właściwości gleby, zastępującego nawozy sztuczne. W zakresie zagospodarowania odpadów komunalnych odnotowano oczekiwany pozytywny trend tj. wzrost masy odpadów poddanych recyklingowi oraz zmniejszenie udziału masy odpadów składowanych w odniesieniu do masy odpadów wytworzonych.

W efekcie zrealizowanych zadań większość gmin osiągnęła wymagane poziomy przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych. Przedsiębiorcy natomiast zainicjowali realizację przedsięwzięć opartych na gospodarce obiegu zamkniętego np. w zakresie budowy innowacyjnej biogazowni komunalnej. Podniesiono także standardy środowiskowe świadczonych usług w gospodarce odpadami komunalnymi. **Zarządzanie gospodarką odpadami komunalnymi**

w województwie dostrzegano także w kraju, a doświadczeniami z naszego regionu dzielono się podczas branżowych konferencji w innych jego regionach, a także na arenie międzynarodowej. Niewątpliwie działania podejmowane w obszarze gospodarki odpadami komunalnymi miały wpływ na rozwój społeczno-gospodarczy naszego województwa w wymiarze ekologicznym i ekonomicznym.

III. Koncesjonowania działalności gospodarczej

W celu ochrony złóż kopalin oraz racjonalnego gospodarowania ich zasobami oraz mając na uwadze fakt, iż województwo świętokrzyskie jest ważnym w kraju okręgiem eksploatacji surowców skalnych, sprawowano nadzór nad ich eksploatacją. Liczba koncesji, dla których **Marszałek Województwa jest organem koncesyjnym wynosi 109. Natomiast ilość wydobytych kopalin rocznie, utrzymuje się na wysokim poziomie około 51 mln ton kruszyw oraz 98 tys. m³ wód leczniczych i termalnych. Stanowią one istotny element rozwoju gospodarki regionalnej i krajowej, w szczególności w obszarze infrastruktury drogowej oraz sektora budowlanego.**

W ramach reglamentowania działalności podmiotów korzystających ze środowiska w 2024 r. **wydano 90 decyzji administracyjnych.** Dotyczyły one wprowadzania gazów i pyłów do powietrza, emisji gazów cieplarnianych, wytwarzania i gospodarowania odpadami oraz produktu ubocznego. Wydane decyzje określają szczegółowy zakres i warunki wykonywania działalności gospodarczej w aspekcie szeroko pojętej ochrony środowiska, w tym racjonalnego korzystania z zasobów naturalnych. Przestrzeganie stosownych warunków zawartych w decyzjach ma pozytywny wpływ na zrównoważony rozwój regionu, czyli rozwój społeczno – gospodarczy uwzględniający równowagę przyrodniczą.

IV. Kontroli przestrzegania przepisów prawa

W celu wyeliminowania ewentualnych nieprawidłowości stwierdzonych u podmiotów korzystających ze środowiska, gospodarujących odpadami, wprowadzających produkty oraz podmiotów posiadających koncesje na wydobywanie kopalin ze złóż, sprawowano kontrolę przestrzegania przez nich przepisów prawa. **W 2024 r. przeprowadzono 54 kontrole dotyczące przestrzegania i stosowania przepisów środowiskowych. W ramach działań monitoringowych w 2024 r. zweryfikowano ponad 10 tys. sprawozdań z dziedziny ochrony środowiska i gospodarki odpadami oraz o wprowadzanych na rynek krajowy produktach,** które przedkładane są głównie przez przedsiębiorców oraz jednostki samorządu terytorialnego. Dokonana analiza danych ze sprawozdań wskazała na właściwy kierunek m.in. w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów, wykorzystania potencjału surowcowego bioodpadów komunalnych, jak również zwiększenia masy odpadów kierowanych do odzysku, w tym recyklingu.

Ponadto, w ramach działań monitoringowych, zweryfikowano prawie 300 wyników pomiarów emisji zanieczyszczeń przekazanych przez prowadzących instalacje, co pozwoliło na sprawdzenie dotrzymania dopuszczalnych wielkości emisji określonych w przepisach prawa.

V. Współpracy międzynarodowej i doświadczeń

Udział w międzynarodowych projektach w 2024 r. pozwolił na wymianę dobrych praktyk w obszarze biogospodarki o obiegu zamkniętym, kompensacji emisji dwutlenku węgla opartej na naturze oraz OZE. Podczas wizyt studyjnych oprócz zdobywania nowej wiedzy, **prezentowano także rozwiązania zastosowane w regionie świętokrzyskim**. W 2024 r. wzięto udział w realizacji poniższych projektów:

- 1) „BioGoLocal - wdrażanie biogospodarki obiegu zamkniętego na poziomie lokalnym”,
- 2) „CORE - kompostowanie na obszarach wiejskich”,
- 3) „NACAO - kompensacja emisji dwutlenku węgla oparta na naturze”,
- 4) „BLOWIND – zwiększenie akceptacji społecznej dla energii wiatrowej w regionach UE poprzez planowanie oparte na środowisku i społeczności lokalnej”.

W ramach realizacji projektu „NACAO” w 2024 r. odbyły się trzy międzynarodowe spotkania w miejscowościach: Jyväskylä (Finlandia), Aix-les - Bains (Francja) i Brema (Niemcy) oraz dwa spotkania regionalnych interesariuszy w województwie świętokrzyskim. Spotkania promowały rozwiązania stosowane przez interesariuszy w kontekście kompensacji emisji gazów cieplarnianych jak również umożliwiły nawiązanie współpracy pomiędzy interesariuszami oraz wymianę doświadczeń.

Celem projektu BLOWIND jest promowanie energii wiatrowej wśród inwestorów, samorządowców i społeczności lokalnej. W ramach projektu organizowano spotkania, na których zaprezentowano korzyści wynikające z realizacji projektów energetycznych opartych na energetyce wiatrowej.

Dywersyfikacja źródeł wytwarzania energii elektrycznej jest bowiem jednym z celów operacyjnych Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+.

Celem projektu „BioGoLocal”, realizowanego w ramach współpracy z Fundacją PRO CIVIS z Kielc oraz firmą Ressurs & Miljø AS z Oslo, jest rozwój biogospodarki obiegu zamkniętego na poziomie regionalnym i lokalnym obejmującym powiaty: starachowicki (rozwój biogospodarki leśno-drzewnej) i sandomierski (rozwój biogospodarki rolno-spożywczej). Projekt umożliwił poznanie dobrych praktyk norweskich w takich zakresach jak: właściwa identyfikacja zasobów biologicznych, wsparcie dla inicjatyw o charakterze strategicznym i planistycznym oraz tworzenie podstaw i warunków do działań innowacyjnych oraz stanowił ważny element wdrażania w województwie biogospodarczych założeń zielonej transformacji.

Celem projektu CORE „Composting in Rural Environments”, czyli „Kompostowanie na obszarach wiejskich” realizowanego w gronie przedstawicieli z 8 krajów UE jest wymiana doświadczeń oraz poznawanie dobrych praktyk z zakresu zagospodarowywania bioodpadów na terenach wiejskich. Recykling bioodpadów jest niezwykle istotnym elementem gospodarki o obiegu zamkniętym (GOZ). Mając na względzie fakt, iż bioodpady stanowią największy udział w strumieniu odpadów komunalnych w naszym województwie, sukcesywny rozwój kompleksowego systemu ich zagospodarowania odgrywa ważną rolę, m.in. w spełnianiu wymagań nałożonych przez UE, tj. osiągnięciu wysokich poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych.

VI. Edukacji przyrodniczej

W ramach realizacji projektu Life pn. „**Renaturyzacja Śródlądowej Deltę Rzeki Nidy**” realizowanego przez Zespół Świętokrzyskich i Nadnidziańskich Parków Krajobrazowych **zakończono działania renaturyzacyjne obejmujące udroźnienie starorzeczy, rewitalizację zbiorników i rozlewisk oraz zapewnienie stałego zasilania wodą obszaru Śródlądowej Deltę Rzeki Nidy delty rzeki, co pozwoliło na przywrócenie naturalnych ekosystemów wodno-błotnych, łąkowych oraz lasów łęgowych na powierzchni ponad 500 ha.** Prowadzony przez Instytut Ochrony Przyrody Polskiej Akademii Nauk monitoring przyrodniczy potwierdził zwiększenie różnorodności biologicznej na tym obszarze, co znajduje odzwierciedlenie we wzroście populacji występujących ptaków, płazów, ryb i mięczaków oraz poprawie stanu cennych siedlisk przyrodniczych. Zakończono także działanie związane z czynną ochroną lasów łęgowych w kompleksie leśnym „Młodzawy”, gmina Pińczów, polegającą na budowie sieci rowów nawadniająco-odwadniających wraz z zastawkami. Celem działania przyrodniczego było przywrócenie stosunków wodnych charakterystycznych dla chronionych siedlisk łęgów jesionowo-olszowych. Przedsięwzięcie w kwocie 319 251 zł sfinansowano ze środków projektu.

W 2024 roku Świętokrzyskie i Nadnidziańskie Parki Krajobrazowe zorganizowały 771 różnorodnych działań edukacyjno-przyrodniczych, w których wzięło udział ponad 33 tys. osób. Ważną rolę w edukacji społeczeństwa odegrał Ośrodek Edukacji Przyrodniczej w Umianowicach, działający od 2022 r. W efekcie pogłębiono świadomość ekologiczną uczestników konferencji, seminariów i warsztatów.

W ramach prowadzenia ruchu pasażerskiego 18-kilometrową zabytkową trasą kolejki wąskotorowej, w sezonie turystycznym 2024, zorganizowano 105 przejazdów. **Z przejazdu kolejką skorzystało blisko 10 tys. osób, które miały okazję poznać wyjątkowe walory przyrodnicze i krajobrazowe Ponidzia.** W stosunku do roku poprzedniego **liczba pasażerów wzrosła o około 30%,** co sprzyja rozwojowi społeczno-gospodarczemu naszego regionu.

GEODEZJA I PLANOWANIE PRZESTRZENNE

Działania z obszaru tematycznego planowania przestrzennego są realizowane przez Zarząd Województwa Świętokrzyskiego poprzez Departament Nieruchomości, Geodezji i Planowania Przestrzennego UMWS oraz wojewódzką samorządową jednostką organizacyjną – Świętokrzyskie Biuro Rozwoju Regionalnego w Kielcach, w którym funkcjonuje Zespół Planowania Przestrzennego Województwa (ZPPW) i Sekcja ds. audytu krajobrazowego.

Do zadań samorządu województwa świętokrzyskiego należy kształtowanie i prowadzenie polityki przestrzennej, zdefiniowanej w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego (PZPWS), przyjętego uchwałą Nr XLVII/833/14 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 22 września 2014 r. oraz zmianie Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego, dotyczącej opracowania „Planu Zagospodarowania Przestrzennego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Ośrodka Wojewódzkiego” (MOFOW), przyjętego uchwałą Nr XXVII/377/20 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 28 grudnia 2020 r. Dokumenty te określają długofalowe cele i kierunki wojewódzkiej polityki przestrzennej oraz przedstawiają wizję zagospodarowania przestrzennego regionu. Powyższe akty prawne wraz ze strategią rozwoju województwa stanowią podstawę zintegrowanego systemu zarządzania regionem, łączącego instrumenty gospodarki przestrzennej z instrumentami rozwoju społeczno-gospodarczego.

Zespół Planowania Przestrzennego Województwa prowadzi systematycznie monitoring zmian w zagospodarowaniu przestrzennym województwa w zakresie wszystkich dziedzin zagospodarowania uwzględnionych w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego. Zgromadzone materiały zasilają bazy danych oraz stanowią wkład do opracowywanych systematycznie przeglądów zmian w zagospodarowaniu przestrzennym województwa, a także raportu o jego stanie oraz oceny realizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym.

W 2024 roku kontynuowano prace nad Planem zagospodarowania przestrzennego województwa świętokrzyskiego, zgodnie z ustalonym harmonogramem prac. Dokument opracowywany jest przez Zespół Planowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego Biura Rozwoju Regionalnego w Kielcach. Prace te koordynuje Departament Nieruchomości, Geodezji i Planowania Przestrzennego. Czynności, które zrealizowano w 2024 roku to:

- obwieszczono i ogłoszono podjęcie prac planistycznych mających na celu poinformowanie wszystkich potencjalnie zainteresowanych o przystąpieniu do opracowania Planu zagospodarowania przestrzennego województwa świętokrzyskiego,
- zawiadomiono wymagane instytucje i organy właściwe do uzgadniania i opiniowania dokumentu,
- zebrano wnioski, dokonano ich analizy oraz przygotowano propozycje ich rozpatrzenia dla Zarządu Województwa Świętokrzyskiego w formie opracowania pn. „Analiza wniosków zgłoszonych do Planu zagospodarowania przestrzennego województwa świętokrzyskiego”,

- zakończono prace nad dokumentem wejściowym do Planu zagospodarowania przestrzennego województwa świętokrzyskiego pn. „Analiza trendów rozwoju demograficznego i na rynku pracy w latach 2016 – 2024 i w okresie prognozowanym na potrzeby zmiany Planu zagospodarowania przestrzennego województwa świętokrzyskiego”.

Nowy Plan zagospodarowania przestrzennego województwa świętokrzyskiego będzie stanowił kontynuację prowadzenia polityki rozwoju województwa oraz pozwoli na koordynację działań realizowanych w przestrzeni przez różne podmioty, zarówno publiczne, jak i prywatne.

W 2024 roku kontynuowano także prace nad audytem krajobrazowym dla województwa świętokrzyskiego, zgodnie z ustalonym harmonogramem prac. Dokument opracowywany jest przez Świętokrzyskie Biuro Rozwoju Regionalnego w Kielcach – Sekcję ds. audytu krajobrazowego. Prace te koordynuje Departament Nieruchomości, Geodezji i Planowania Przestrzennego. W granicach województwa świętokrzyskiego wyodrębniono 1 367 jednostek krajobrazowych, z czego 238 krajobrazów zakwalifikowano jako priorytetowe. Czynności, które zrealizowano w 2024 roku to:

- zaprezentowano i omówiono na posiedzeniu Rady Programowej w dniu 22 marca 2024 r. wyznaczone w toku prac krajobrazy priorytetowe,
- przeprowadzono ekspercką ocenę, w ramach której dokonano weryfikacji poprawności wyznaczonych wstępnie krajobrazów priorytetowych i wprowadzono korekty,
- określono lokalne formy architektoniczne zabudowy dla krajobrazów priorytetowych województwa świętokrzyskiego,
- sporządzono analizy widokowe dla krajobrazów priorytetowych (dane wektorowe oraz mapy w formacie pdf),
- wskazano zagrożenia dla możliwości zachowania wartości krajobrazów w obrębie obszarów lub obiektów prawnie chronionych,
- sformułowano rekomendacje i wnioski, dotyczące kształtowania i ochrony krajobrazów w obrębie obszarów lub obiektów prawnie chronionych w oparciu o ich plany ochronne lub uchwały o ustanowieniu formy ochrony przyrody,
- wykonano dokumentację fotograficzną dla części krajobrazów priorytetowych na terenie województwa świętokrzyskiego.

Opracowanie audytu krajobrazowego w przypadku Województwa Świętokrzyskiego, charakteryzującego się dużą różnorodnością krajobrazów i stawiającego na turystykę jako jednego z kluczowych kierunków rozwojowych, jest szczególnie istotne, gdyż wpłynie

na ograniczenia zagrożeń w obszarach szczególnie cennych i uwrażliwi wszystkich mieszkańców na kwestie jakości krajobrazu.

Ponadto, w 2024 roku w obszarze planowania przestrzennego prowadzone były następujące działania:

- przygotowywanie wniosków oraz opinii dla potrzeb samorządów terytorialnych do sporządzanych opracowań planistycznych (studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, planów ogólnych gmin), wynikających z ustaleń planu zagospodarowania przestrzennego województwa i jego zmiany, obowiązujących programów i prowadzonego monitoringu zmian w zagospodarowaniu przestrzennym województwa. Rozpatrzono łącznie **100 zawiadomień**,
- uzgadnianie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w zakresie zadań samorządu województwa. Do uzgodnienia wpłynęło **44 projekty miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego**, które przeanalizowano, rozpatrzono oraz przygotowano propozycję uzgodnienia w formie wynikającej z ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz kodeksu postępowania administracyjnego,
- uzgadnianie studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin w zakresie zgodności z planem zagospodarowania przestrzennego województwa. Do uzgodnienia wpłynęły **4 projekty studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin**, które przeanalizowano, rozpatrzono oraz przygotowano propozycję uzgodnienia w formie i zakresie wynikającym z ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz kodeksu postępowania administracyjnego,
- uzgadnianie projektów decyzji w sprawach ustalenia lokalizacji inwestycji celu publicznego i ustalenia warunków zabudowy w zakresie określonym w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz opiniowanie wniosków o wydanie decyzji na podstawie „specustaw”. Do uzgodnienia lub opiniowania wpłynęło łącznie **133 projekty decyzji oraz wniosków**, które przeanalizowano, rozpatrzono oraz przygotowano propozycję uzgodnienia/zaopiniowania w formie, oraz zakresie wynikającym z ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, „specustaw”, oraz kodeksu postępowania administracyjnego,
- opiniowanie projektów strategii rozwoju gmin, pod względem sposobu uwzględnienia ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w województwie, określonej w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego. ZPPW sporządził **8 opinii**,
- opiniowanie gminnych programów rewitalizacji w zakresie zgodności z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego. ZPPW sporządził **10 opinii**,

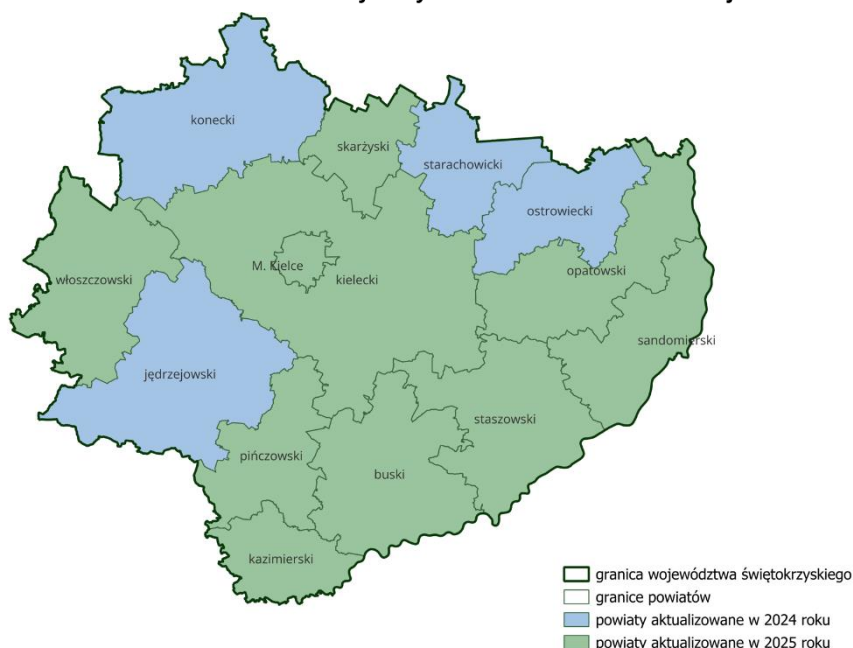
- opiniowanie założeń do gminnych planów zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe oraz planów rozwoju w zakresie zaspokojenia obecnego i przyszłego zapotrzebowania na paliwa gazowe lub energię. ZPPW sporządził **10 opinii**,
- uczestniczenie w pracach Zespołu Koordynatorów Związku Województw Rzeczypospolitej Polskiej
 - Zespołu Koordynatorów ds. Polityki Przestrzennej.

Kształtowanie i utrzymanie ładu przestrzennego jako jednego z głównych założeń Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego realizowane było przez działania, tj. opiniowanie i uzgadnianie dokumentów planistycznych przygotowywanych na poziomie gminy. Działania te służyły między innymi ochronie przestrzeni „wojewódzkiej” w celu umożliwienia utrzymania rezerw terenowych dla realizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, w tym wojewódzkich oraz zachowaniu walorów stanowiących o potencjale danego miejsca, jak również miały za zadanie eliminację konfliktów przestrzennych związanych z realizacją danej inwestycji.

Marszałek Województwa Świętokrzyskiego realizuje również, przy pomocy Departamentu Nieruchomości, Geodezji i Planowania Przestrzennego, zadania Służby Geodezyjnej i Kartograficznej wynikające z ustawy Prawo geodezyjne i kartograficzne oraz prowadzi i udostępnia wojewódzki zasób geodezyjny i kartograficzny.

W 2024 roku dzięki porozumieniu pomiędzy Głównym Geodetą Kraju a Marszałkiem Województwa Świętokrzyskiego oraz dotacji udzielonych przez Wojewodę Świętokrzyskiego wykonano prace związane z aktualizacją bazy danych obiektów topograficznych BDOT10k na terenie czterech powiatów: jędrzejowskiego, koneckiego, ostrowieckiego oraz starachowickiego. Baza danych opracowywana jest przede wszystkim dla administracji publicznej do planowania przestrzennego, zarządzania kryzysowego, inwestycji infrastrukturalnych i ochrony środowiska. Wykorzystywana jest również przez służby ratunkowe i wojsko w celu działań operacyjnych, planowania i reagowania na zagrożenia oraz do zasilenia geoportali (np. <https://mapy.geoportal.gov.pl/>), w których obywatele mogą nieodpłatnie uzyskać dostęp do aktualnej informacji przestrzennej.

Aktualność bazy danych BDOT10k na obszarze województwa świętokrzyskiego

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Nieruchomości, Geodezji i Planowania Przestrzennego

W ramach prac własnych opracowano analizę zmian w strukturze agrarnej gruntów, korzystając z rejestrów publicznych, dostępnych danych i oprogramowania. Analiza ta jest kluczowa dla tworzenia skutecznej polityki rolnej i planowania przestrzennego na obszarach wiejskich. Została ona wykonana w celu oceny efektywności gospodarstw rolnych – zmiany w strukturze gospodarstw (np. ich liczby, wielkości, form własności).

Ponadto, dokonano sprzedaży map topograficznych i tematycznych w postaci drukowanej i cyfrowej oraz innych danych gromadzonych w wojewódzkim zasobie geodezyjnym i kartograficznym na łączną kwotę 5 855,90 zł.

Nieodpłatnie udostępniono materiały i dane zgromadzone w wojewódzkim zasobie geodezyjnym i kartograficznym do realizacji zadań publicznych podmiotom instytucjonalnym, m.in.: Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie, Uniwersytetowi Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, Instytutowi Ochrony Środowiska – Państwowemu Instytutowi Badawczemu w Warszawie oraz jednostkom administracji rządowej i samorządowej (m.in. do przygotowania projektów planów ogólnych gmin) o łącznej wartości 14 086,20 zł.

Oddział Geodezji i Kartografii wykonał pomiary fotogrametryczne niskiego pułapu bezzałogowym statkiem powietrznym UAV, w efekcie czego opracowano ortofotomapy terenu i model 3D, w ramach realizacji zadań własnych i na potrzeby innych komórek Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego w Kielcach.

Do wojewódzkiego zasobu geodezyjnego i kartograficznego pozyskano z centralnego zasobu geodezyjnego i kartograficznego kopie najaktualniejszych zdjęć lotniczych z lat 2021 – 2024 dla obszaru województwa świętokrzyskiego.

SPORT I TURYSTYKA

URZĄD MARSZAŁKOWSKI
WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO

Działania na rzecz sportu i turystyki Zarząd Województwa Świętokrzyskiego realizuje za pośrednictwem Departamentu Turystyki, Sportu i Spraw Zagranicznych UMWS.

W tym obszarze Województwo Świętokrzyskie rozwija się w oparciu o swoje potencjały – ludzi, kulturę, dziedzictwo i przyrodę. **Działania prowadzone przez Departament Turystyki, Sportu i Spraw Zagranicznych wzmacniają tożsamość regionalną i realnie przekładają się na atrakcyjność regionu w oczach turystów, inwestorów i partnerów międzynarodowych.**

W minionym roku, dzięki stałej współpracy z organizacjami pozarządowymi i innymi samorządami, zorganizowano rajdy piesze, jarmarki, pikniki, wydarzenia sportowe i kampanie promocyjne oraz wyjazdy krajoznawcze. W ramach konkursów oraz w trybie pozakonkursowym **współfinansowano kilkaset inicjatyw w zakresie turystyki i krajoznawstwa oraz sportu.** Dzięki wsparciu Województwa, odbyło się wiele wydarzeń sportowych – od lokalnych biegów po turnieje międzynarodowe – które przyczyniły się do rozwoju młodych talentów, aktywizacji mieszkańców w każdym wieku i promocji zdrowego stylu życia.

Najważniejsze działania Departamentu Turystyki, Sportu i Spraw Zagranicznych

Sport

Samorząd Województwa Świętokrzyskiego realizuje szereg działań ukierunkowanych na rozwój aktywności fizycznej mieszkańców naszego regionu. Działania te są prowadzone w kilku najważniejszych obszarach. Podstawowym narzędziem jest system wspierania organizacji pozarządowych, które odpowiadając na potrzeby różnych grup społecznych, organizują rocznie setki

wydarzeń sportowych. Instrumentem wsparcia w tym obszarze jest system otwartych konkursów ofert.

Zarząd Województwa Świętokrzyskiego ogłosił łącznie sześć otwartych konkursów (5 na podstawie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na łączną kwotę ponad 3 mln zł oraz 1 na podstawie ustawy o sporcie na kwotę 500 tys. zł). **Podpisano 311 umów ze 151 podmiotami reprezentującymi trzeci sektor.**

W ramach konkursu przekazano również środki na dwa zadania: organizację wydarzeń sportowych o randze międzynarodowej oraz program szkolenia sportowego. W oparciu o powyższy mechanizm w ubiegłym roku przyznano dotację na kwotę 500 tys. zł. **Podpisano 5 umów z 5 klubami sportowymi.**

Warto dodać, że 69 organizacji pozarządowych złożyło 103 oferty współpracy w trybie art. 19a ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (z pominięciem otwartego konkursu ofert). Wszystkie oferty zostały poddane konsultacjom społecznym. **Efektem było podpisanie 50 umów z 39 organizacjami i przekazanie kwoty ponad 280 tys. zł na realizację zadań.**

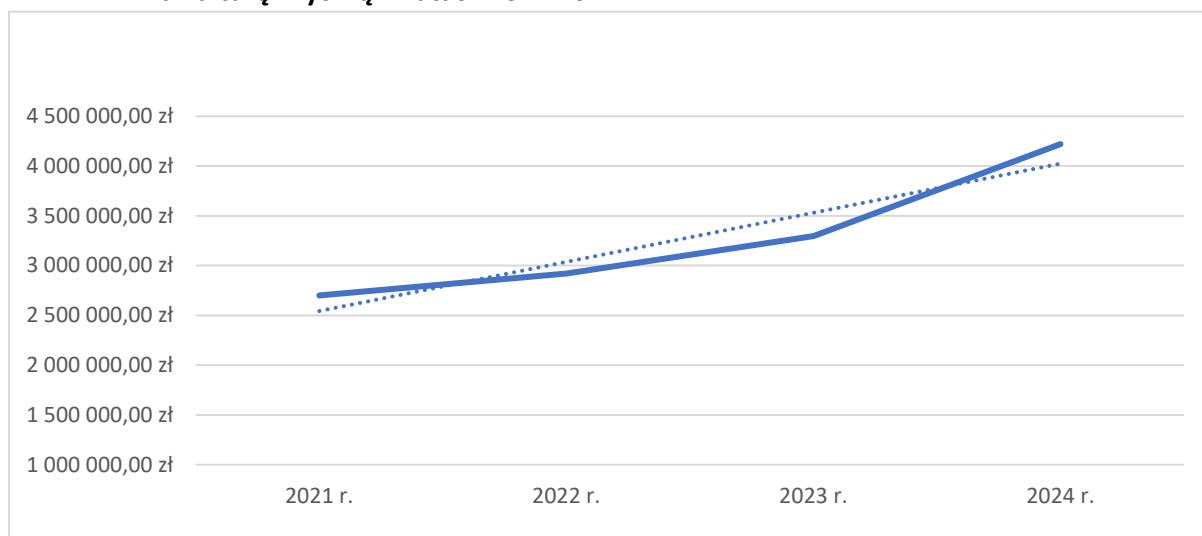
Przyznano 47 stypendiów, które trafiły do: 18 Mistrzów Polski, 2 uczestników Mistrzostw Świata, 2 uczestników Mistrzostw Europy oraz 25 członków kadr narodowych. Wysokość stypendium wyniosła od 800 zł do 1 200 zł miesięcznie. Na powyższe świadczenia przeznaczono około **300 tys. złotych** z budżetu województwa.

W uznaniu dla osiągnięć środowiska sportowego Samorząd Województwa Świętokrzyskiego we współpracy ze Świętokrzyską Federacją Sportu corocznie organizuje uroczyste „Podsumowanie Roku Sportowego”.

Na uroczystej gali, która odbyła się w Wojewódzkim Domu Kultury im. Józefa Piłsudskiego w Kielcach, podsumowano najważniejsze wydarzenia sportowe roku w regionie świętokrzyskim. Podczas uroczystości nagrodzono prawie 200 wybitnych sportowców, szkoleniowców oraz osoby działające na rzecz rozwoju świętokrzyskiego sportu. Wyróżniono również najważniejsze imprezy sportowe oraz kluby z największym dorobkiem punktowym w systemie współzawodnictwa młodzieżowego. W sumie do nagrodzonych trafiło blisko 155 tys. zł.

Doceniając wszechstronną rolę aktywności fizycznej Sejmik Województwa Świętokrzyskiego, przeznaczając każdego roku znaczne środki finansowe na realizację powyższych zadań. Na przestrzeni ostatnich 4 lat pieniądze te są sukcesywnie zwiększane i wyniosły odpowiednio w poszczególnych latach: 2 700 mln zł w 2021 r., 2 920 mln zł w 2022 r., 3 295 mln zł w 2023 r. **do rekordowej kwoty 4 220 mln zł w 2024 r.**

Wykres 11. Środki finansowe przeznaczone przez Samorząd Województwa Świętokrzyskiego na kulturę fizyczną w latach 2021-2024

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Turystyki, Sportu i Spraw Zagranicznych

Turystyka i krajoznawstwo oraz usługi turystyczne

W ramach otwartego konkursu ofert oraz trybu pozakonkursowego na wsparcie zadań publicznych Województwa Świętokrzyskiego z zakresu turystyki i krajoznawstwa **dofinansowano 46 zadań.**

W tym zakresie odnowiono **255,6 km szlaków turystycznych pieszych i rowerowych**, wydrukowano **13 tys. egzemplarzy promujących walory turystyczne regionu** oraz zorganizowano wydarzenia, w których łącznie wzięło udział ok. **6,5 tys. uczestników.**

Przeprowadzono aż 52 kontrole obiektów hotelarskich w zakresie spełniania wymagań co do wyposażenia oraz zakresu świadczonych usług, w tym także usług gastronomicznych, przewidzianych dla danego rodzaju i kategorii, do których obiekty te zostały zaszeregowane.

Marszałek Województwa Świętokrzyskiego w pierwszym roku kadencji wydał aż 8 decyzji o zaszeregowaniu i nadaniu kategorii dla nowych obiektów hotelarskich w województwie świętokrzyskim.

W stosunku do lat poprzednich była to rekordowa liczba wniosków złożonych do Marszałka Województwa Świętokrzyskiego o zaklasyfikowaniu obiektów do danego rodzaju i nadanie kategorii. W 2023 roku skategoryzowano 3 obiekty hotelarskie, natomiast w 2022 roku 4 obiekty hotelarskie.

W ostatnim roku wpisano również do rejestru organizatorów turystyki i przedsiębiorców ułatwiających nabywanie powiązanych usług aż 11 nowych właścicieli firm turystycznych.

Zorganizowano m.in. imprezy promocyjno-turystyczne w tym: inaugurację sezonu turystycznego, w ramach której odbył się gwiazdzisty rajd pieszy dla ponad 200 osób po terenie Chęcińsko – Kieleckiego Parku Krajobrazowego na czterech różnych trasach, zakończony piknikiem turystycznym przy Europejskim Centrum Edukacji Geologicznej Uniwersytetu Warszawskiego w Korzecku; XIX Świętokrzyski Jarmark Agroturystyczny w Parku Etnograficznym w Tokarni; Wojewódzkie Obchody Światowego Dnia Turystyki w Kielcach oraz I Festiwal Dnia Rzeki, promujący turystykę kajakową i walory turystyczne Ponidzia. Podczas Jarmarku Agroturystycznego uczestnicy mogli skorzystać z bogatej oferty kulinarnej opartej na produktach i potrawach regionalnych, uzyskać informacje o ofercie agroturystycznej oraz zetknąć się z dziedzictwem kulturowym świętokrzyskiej wsi.

Oddział Turystyki **opracował także kolejne przewodniki turystyczne oraz mapy:** „Podróże ku Naturze – Ponidzie poza utartym szlakiem”, „Informator turystyczny województwa świętokrzyskiego”, laminowaną mapę „Góry Świętokrzyskie” oraz po raz pierwszy „Mapę rowerową po województwie świętokrzyskim”. Ponadto wydrukowano następujące wydawnictwa: „Perły Ziemi Świętokrzyskiej” (wersja polska, angielska, niemiecka i ukraińska), „Rowerowe Świętokrzyskie”, „Piesze Świętokrzyskie”. Przewodniki i mapy zostały dostarczone do punktów informacji turystycznych w całym województwie świętokrzyskim, dzięki czemu zarówno turyści i mieszkańcy mieli możliwość

poznania regionu. Ponadto były na bieżąco dystrybuowane podczas wydarzeń promocyjnych i turystycznych, na konferencjach i targach celem promowania walorów turystycznych regionu.

W ramach promocji turystycznej regionu była zrealizowana **kampania internetowa we współpracy z wideoblogerami „Szalone Walizki - blog podróżniczy Doroty i Jarka**. Dzięki niej reklamowano turystykę kajakową na rzekach: Nida, Czarna Nida oraz Biała Nida.

Wykonawcy, w ramach zamówienia opublikowali w mediach społecznościowych posty i relacje, których łączny zasięg osiągnął około 600 tys. odbiorców (relacje z podróży publikowane były w internecie na Facebooku, Instagramie oraz YouTube).

Dodatkowo przeprowadzona została **inwentaryzacja rzek**: Czarnej i Białej Nidy oraz Nidy pod kątem możliwości ich wykorzystania do uprawiania turystyki kajakowej. Pozyskane dane w czasie prac terenowych będą wykorzystywane do opracowania przewodnika „Kajakiem Po_Nidzie”.

W ramach współpracy **ze Świętokrzyskim Parkiem Narodowym** dofinansowano powstanie przyrodniczo-kulturowej ścieżki edukacyjnej „Śladami kolejki wąskotorowej” Nowa Słupia – Święta Katarzyna – etap IV, w ramach której przeprowadzono prace związane z zagospodarowaniem turystycznym wejścia na ścieżkę w miejscowości Nowa Słupia. Dzięki temu wsparciu wejście na teren Świętokrzyskiego Parku Narodowego zyskało nową, funkcjonalną i estetyczną infrastrukturę turystyczną, z której będą mogli korzystać turyści wędrujący do klasztoru na Świętym Krzyżu.

Ponadto została przeprowadzona **aktualizacja portalu turystycznego www.swietokrzyskie.szlaki.pttk.pl** oraz aplikacji mobilnej, zarówno pod względem funkcjonalnym, jak i wizualnym. Wyżej wymienione narzędzia cieszą się dużym zainteresowaniem turystów oraz osób odwiedzających nasze województwo. Ułatwiają zwiedzanie i poruszanie się w terenie oraz pokazują najciekawsze atrakcje zlokalizowane wzdłuż szlaków.

Kontynuowano również działania mające na celu przygotowanie projektu **„Blue Valley - Wiślanym Szlakiem”** w ramach programu Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej na lata 2021-2027. Projekt ten ma na celu stworzenie ponadregionalnego produktu turystycznego składającego się z komponentu kajakowego, rowerowego i kamperowego na obszarze województw: świętokrzyskiego, podkarpackiego, lubelskiego i mazowieckiego regionalnego.

Działania zrealizowane w 2024 roku skupiły się na przygotowaniu dokumentacji niezbędnej do złożenia wniosku o dofinansowanie, współpracy z jednostkami samorządu terytorialnego na obszarze objętym projektem, przekazaniu realizacji części inwestycyjnej do Świętokrzyskiego Zarządu Dróg Wojewódzkich. Jednocześnie został powołany Zespół ds. przygotowania, realizacji i utrzymania projektu pod roboczą nazwą „Blue Valley – Wiślanym Szlakiem” na terenie Województwa Świętokrzyskiego.

Oddział Turystyki realizował działania w ramach krajowego **Zespołu ds. mobilności rowerowej przy Konwencie Marszałków RP i Związku Województw RP**. Rozpoczęto prace nad opracowywaniem strategii rowerowej dla Polski oraz zostały podjęte działania zmierzające do utworzenia Narodowego Centrum Koordynacji EuroVelo, integrującego polskie trasy z europejskim systemem szlaków rowerowych. Zespół inicjuje również zmiany w przepisach prawnych, które mają ułatwić budowę i rozwój infrastruktury rowerowej.

Dzięki tym działaniom zarówno Województwo Świętokrzyskie, jak i Polska staje się coraz bardziej przyjazna rowerzystom, a rozwój tras i infrastruktury generuje zwiększony ruch turystyczny.

WSPÓŁPRACA ZAGRANICZNA

WSPÓŁPRACA ZAGRANICZNA

W 2024 r. Województwo Świętokrzyskie pełniło funkcję koordynatora działań w Domu Polski

Wschodniej w Brukseli, skutecznie promując potencjał regionów Polski Wschodniej. Zorganizowano liczne wydarzenia kulturalne, gospodarcze i turystyczne, wzmacniające wizerunek regionu na arenie międzynarodowej.

Wystawa pt. „20 lat Świętokrzyskiego w Unii Europejskiej” w Domu Polski Wschodniej. W siedzibie Domu Polski Wschodniej w Brukseli odbyła się prezentacja wystawy pt. „20 lat Świętokrzyskiego w Unii Europejskiej”. Ekspozycja ukazywała dynamiczne przemiany, jakie zaszły w regionie od momentu przystąpienia Polski do UE, podkreślając wpływ funduszy europejskich na rozwój infrastruktury, gospodarki i jakości życia mieszkańców. Dzięki obecności kluczowych przedstawicieli polskich i europejskich instytucji, wystawa stała się ważnym elementem obchodów 20-lecia Polski w UE, podkreślając aktywne uczestnictwo regionu w procesach integracji europejskiej.

Dzień Polski w Brukseli. Dnia 4 maja 2024 r. w Brukseli odbyła się 3. edycja Dnia Polskiego, łącząca obchody 20-lecia członkostwa Polski w UE z prezentacją polskiej kultury i turystyki. Województwo Świętokrzyskie promowało m.in. szlak rowerowy Green Velo, przyciągając uwagę międzynarodowej publiczności. Szczególną atrakcją był występ świętokrzyskiego zespołu ludowego Stowarzyszenia „Piekoszowianie”. Wydarzenie wzmocniło wizerunek regionu i sprzyjało rozwojowi współpracy kulturalno-turystycznej.

Zespół ludowy „Piekoszowianie” podczas Polskiego Dnia w Brukseli w dn. 4.05.2024r., fot. Archiwum własne UMWS

Zarząd Województwa prowadził intensywną współpracę zagraniczną – zorganizowano spotkania m.in. z Konsulami Austrii, Słowacji i Ukrainy, delegacjami z Austrii, Węgier, Azerbejdżanu i Obwodu Winnickiego, a także Katarzyną Gralińską, Prezes Związku Polaków w Kalabrii. Spotkania te wzmocniły relacje, otwierając nowe perspektywy współpracy gospodarczej, kulturalnej i naukowej. Odwiedziny

dypłomatów w województwie świętokrzyskim przyczyniają się do zacieśniania współpracy międzynarodowej, promowania regionu oraz pozyskiwania inwestycji zagranicznych. Spotkania umożliwiają nawiązywanie relacji z zagranicznymi przedstawicielami rządów i instytucji, co może prowadzić do realizacji wspólnych projektów w różnych dziedzinach, takich jak gospodarka, kultura czy nauka.

Spotkanie Zarządu Województwa Świętokrzyskiego z Konsulem Generalnym Austrii w Krakowie z Martinem Gärtnerem w dn. 4 lipca 2024 r., fot. Biuro Prasowe UMWS.

W ramach promocji, region gościł dziennikarzy, blogerów z Belgii i telewizję PepeTV z Essen, prezentując walory przyrodnicze, historyczne i kulinarne Świętokrzyskiego. Efektem były publikacje i relacje w mediach. Nasz region zyskał większą widoczność na rynkach zagranicznych, co stanowi istotny krok w budowaniu jego marki turystycznej. Współpraca z międzynarodowymi influencerami i mediami tworzy istotny element strategii promocji regionu.

Pomoc dla Winnicy - w ramach „Świętokrzyskie CAMP 2024” Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego po raz trzeci zorganizował letni wypoczynek dla dzieci z Obwodu Winnickiego i Miasta Winnica. **Na zaproszenie Zarządu Województwa Świętokrzyskiego Region nasz gościł 40 - osobową grupę dzieci z Ukrainy** wraz z czterema opiekunkami. Przedsięwzięcie to stanowiło element wsparcia humanitarnego i psychologicznego, a jednocześnie przyczyniało się do umacniania międzynarodowej współpracy oraz integracji młodzieży. Realizacja przedsięwzięcia to nie tylko wielowymiarowe korzyści dla uczestników i dla regionu, ale również **przykład skutecznych działań Województwa w zakresie współpracy międzynarodowej stanowiąc jednocześnie fundament dla kolejnych inicjatyw w przyszłości.**

Świętokrzyski Mikołaj dla polonijnych dzieci z Winniczyny. Samorząd Województwa Świętokrzyskiego w 2024 roku po raz kolejny zorganizował akcję mikołajkową, przekazując świąteczne

upominki dzieciom polskiego pochodzenia mieszkającym w Obwodzie Winnickim na Ukrainie. Akcja Mikołajkowa stała się nie tylko okazją do obdarowania dzieci, **ale także symbolicznym wyrazem troski o rodaków za granicą budując mosty między społecznościami, wzmacniając ich więzi i poczucie wspólnoty umacniając jednocześnie relacje międzynarodowe.**

Efekty, które widać - podejmowane działania mają jeden wspólny cel – budowanie nowoczesnego, silnego, aktywnego i rozpoznawalnego województwa świętokrzyskiego. Regionu, który nie tylko pięknie wygląda w folderach, ale który tętni życiem – dzięki ludziom, inicjatywom i konsekwentnym inwestycjom. Wartość działań Zarządu Województwa to nie tylko konkretne kwoty czy liczby – to realny wpływ na wizerunek regionu i jego długofalowy rozwój.

Nie byłoby tej energii bez mieszkańców – ich zaangażowania i pomysłów. Wspierając m.in. organizacje pozarządowe, stowarzyszenia, samorządy lokalne, umożliwiamy oddolne inicjatywy, które nadają rytm codziennemu życiu regionu. Pikniki, rajdy, wydarzenia sportowe oraz współpraca zagraniczna nie tylko promują turystykę czy sport, ale budują więzi społeczne, aktywizują różne grupy wiekowe i wzmacniają kapitał społeczny. Każda z tych inicjatyw to szansa na odkrycie piękna regionu, aktywny wypoczynek i promocję zdrowego stylu życia.

Dzięki konsekwentnej realizacji strategii promocyjnych, udziałowi w wydarzeniach branżowych oraz inicjowaniu i rozwijaniu współpracy zagranicznej, udało się zwiększyć rozpoznawalność regionu, przyciągnąć nowych turystów oraz wzmocnić relacje partnerskie z regionami zagranicznymi. Wsparcie udzielane inicjatywom sportowym i turystycznym przekłada się na aktywizację lokalnych społeczności oraz wzrost zainteresowania ofertą Województwa Świętokrzyskiego. Efektem tych działań jest także wzrost liczby odwiedzających region, zwiększenie liczby wydarzeń sportowych oraz tych związanych z turystyką i współfinansowaniem projektów, które budują trwałe fundamenty współpracy i rozwoju.

PROMOCJA

Kampania promocyjna z
Daria Pikulik

PROMOCJA

Premiera filmu pt. Sami
Swoi. Początek

IDO World Ballet & Jazz Dance Championships oraz
IDO World Modern & Contemporary Championships

Turniej Bokserski im. F. Stamma

WOJEWÓDZTWO
ŚWIĘTOKRZYSKIE

Festiwal Magiczne Zakończenie
Wakacji

Zarząd Województwa Świętokrzyskiego realizuje zadania z obszaru promocji za pośrednictwem Gabinetu Marszałka Województwa UMWS. Promocja województwa świętokrzyskiego odgrywa fundamentalną rolę w jego rozwoju, przynosząc wiele korzyści dla regionu. Wspieranie wizerunku Świętokrzyskiego na arenie krajowej i międzynarodowej nie tylko zwiększa jego rozpoznawalność, ale również przyciąga turystów i inwestorów, co ma bezpośredni wpływ na gospodarkę lokalną oraz atrakcyjność inwestycyjną.

Działania promocyjne obejmują szeroki wachlarz inicjatyw, takich jak organizacja festiwali, konferencji, wydarzeń kulturalnych i sportowych, które przyciągają uwagę zarówno mieszkańców innych regionów Polski, jak i zagranicznych gości. Poprzez takie działania region może zaprezentować swoje unikalne walory przyrodnicze, historyczne oraz kulturowe, co niewątpliwie wpływa na rozwój sektora turystycznego.

Rozwój turystyki zaś generuje popyt na usługi hotelarskie, gastronomiczne oraz inne atrakcyjne dla turystów przedsięwzięcia, co wspiera lokalnych przedsiębiorców. Dzięki wzrostowi liczby odwiedzających, małe i średnie firmy mają szansę na zwiększenie swoich przychodów, co z kolei tworzy nowe miejsca pracy dla mieszkańców. Promocja województwa świętokrzyskiego ma szerokie i długofalowe korzyści, wpływając na rozwój turystyki, wspieranie lokalnej przedsiębiorczości oraz wzmacnianie wizerunku regionu na arenie krajowej i międzynarodowej.

W 2024 roku w ramach promocji województwa prowadzono liczne działania z zakresu marketingu terytorialnego, które służyły budowaniu pozytywnego wizerunku regionu na arenie ogólnopolskiej, wzmacnianiu tożsamości regionalnej oraz promowaniu jego walorów i możliwości rozwojowych w kraju i zagranicą.

Działania promocyjne województwa realizowane były również w ramach strony Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego swietokrzyskie.pro oraz na profilach w mediach społecznościowych urzędu, m.in. na profilach Facebook [swietokrzyskie.pro](https://www.facebook.com/swietokrzyskie.pro) (obecnie ok. 25 tys. obserwujących) oraz [UrzedMarszalkowski WojewodztwaSwietokrzyskiego](https://www.facebook.com/UrzedMarszalkowskiWojewodztwaSwietokrzyskiego) (obecnie ponad 14 tys. obserwujących) i grupa [@swietokrzyskie.pro](https://www.facebook.com/@swietokrzyskie.pro), a także na Instagramie ([@swietokrzyskie.pro](https://www.instagram.com/@swietokrzyskie.pro)) i platformie X ([@SwietokrzyskiUM](https://www.x.com/@SwietokrzyskiUM)). Profile zanotowały bardzo dynamiczny wzrost, zarówno jeśli chodzi o liczbę udostępnień postów, jak i nowych obserwujących. Materiały promocyjne z profili są często zauważane przez media i udostępniane w ich działach dotyczących turystyki czy promocji, np. zdjęcia, rolki itp.

Aktywność w mediach społecznościowych pozwala na stały kontakt z szeroką grupą odbiorców, co jest bardzo ważne dla budowania rozpoznawalności województwa. Profile to także doskonała platforma

do angażowania osób, dzięki którym można poznać potrzeby i oczekiwania zarówno lokalnych społeczności, jak i turystów. Poprzez wykorzystanie mediów społecznościowych promowane były również wydarzenia kulturalne, sportowe czy turystyczne, co zwiększyło zainteresowanie regionem.

Wydarzenia własne promujące region świętokrzyski zrealizowane przez Gabinet Marszałka

Województwa UMWS w 2024 roku:

Promocja województwa w ramach realizacji filmu pt. „Sami Swoi. Początek”

Film fabularny pt. „Sami Swoi. Początek” w reżyserii Artura Żmijewskiego to prequel kultowej trylogii o Kargulu i Pawlaku, prezentujący historię młodości głównych bohaterów. Film powstał na podstawie scenariusza A. Mularczyka, twórcy scenariuszy do całej trylogii. Najważniejszą zaś kwestią dla promocji regionu są ujęcia plenerowe do filmu, które nakręcono na terenie Województwa Świętokrzyskiego –

w Parku Etnograficznym w Tokarni czy na Świętym Krzyżu. Województwo świętokrzyskie stało się tym samym tłem filmowej fabuły.

Umiejscowienie akcji filmów w znanych miejscach staje się coraz bardziej popularnym trendem, który dobrze wpływa na popularyzację tych destynacji, znacznie przyczynia się do ich promocji oraz powoduje m.in. wzrost liczby turystów, którzy chcą osobiście obejrzeć plenery, gdzie zostały zarejestrowane ujęcia filmu, który znają z kin. Dlatego też, Muzeum Wsi Kieleckiej w odpowiedzi na zainteresowanie, przygotowało specjalną mapę, która poprowadzi turystów szlakiem produkcji filmowych i seriali, które w skansenie były nagrywane. Film „Sami swoi. Początek”, mocno zaznaczył swoją obecność

w skansenie. Chcąc zachować namiastkę planu filmowego, pozostawiono płot, dzielący gospodarstwa Kargula i Pawlaka, aby turyści mogli go zobaczyć, wcielić się w rolę głównych bohaterów i uwiecznić te chwile.

Produkcja oraz emisja filmu „Sami Swoi. Początek” były, a nawet wciąż pozostają, doskonałą formą marketingu miejsca. Nazwa województwa, jego herb i ujęcia, m.in. z Parku Etnograficznego w Tokarni pojawiały się w mediach ogólnopolskich podczas emisji materiałów promocyjnych filmu, wywiadów z aktorami biorącymi udział w projekcie, w mediach społecznościowych, na plakatach czy w salach kinowych. Posty promocyjne zamieszczone na profilach urzędowych trafiły do **ok. 3,5 mln odbiorców**. Premiera filmu odbyła się w lutym 2024 r. w Kielcach, co dodatkowo wzmocniło efekt identyfikowania filmu z województwem świętokrzyskim. Film w kinach obejrzało **ponad 800 tys. widzów**.

Od 15 listopada 2024 r. film „Sami swoi. Początek” znajduje się na platformie streamingowej Netflix, gdzie w zaledwie dobę od premiery pobił rekordy oglądalności, zdobywając tym samym szczyt zestawienia TOP10 najpopularniejszych tytułów serwisu. Działania promocyjne realizowane w ramach

kampanii promocyjnej filmu zapewniły także obecność oraz umocniły komunikację działań regionu w mediach takich jak telewizja, prasa czy internet.

Przebój Lata Radia ZET i Polsatu w ramach festiwalu Magiczne Zakończenie Wakacji - koncert telewizyjny na Kadzielni w Kielcach

W ramach festiwalu pn. Magiczne Zakończenie Wakacji w dniu 24 sierpnia 2024 r. odbył się koncert pn. Przebój Lata Radia ZET i Polsatu, którego współorganizatorem był Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego. To wydarzenie, które było współtworzone od początku, tj. od 2013 roku przez województwo świętokrzyskie, stało się już uznaną marką na arenie ogólnopolskiej i co roku przyciąga zarówno przed telewizory, jak i do amfiteatru na Kadzielni wielomilionową publiczność.

Festiwal pn. Magiczne Zakończenie Wakacji był transmitowany na żywo w tzw. prime timie w telewizji Polsat oraz jednocześnie na antenie Radia Zet, podczas licznych animacji promujących koncert. Podczas koncertu na Przebój Lata Radia ZET i Polsatu zaprezentowała się czołówka polskich gwiazd muzycznych (m.in. Dawid Kwiatkowski, Doda, Oskar Cyms) oraz gwiazdy zagraniczne na czele z The Kolors i Rag'n`Bone Man. Publiczność, która w komplecie wypełniła Kadzielnię, świetnie bawiła się przy występach artystów, słuchając zarówno największych przebojów gwiazd, jak i nowych piosenek.

Nazwa regionu oraz jego głównych atrakcji, pojawiała się podczas koncertu kilkunastokrotnie, a całość wydarzenia poprzedziła aktywna kampania promocyjna w tych samych mediach. W zwiastunach telewizyjnych prezentowano na ujęciach lotniczych największe atrakcje, ze szczególnym uwzględnieniem miejsca wyjątkowego dla województwa, jakim jest Święty Krzyż. Oprócz kampanii telewizyjnej pojawiły się także animacje na antenie Radia ZET zachęcające do odwiedzenia regionu czy oglądania koncertu, budujące pozytywny wizerunek województwa jako miejsca, w którym odbywają się najważniejsze wydarzenia artystyczne i kulturalne.

Podsumowując: koncert uzyskał średnie udziały w rynku **7,5% w grupie 16-59 oraz 7,8% w grupie 4+**, co sprawiło, że Polsat był w porze emisji koncertu stacją **numer 1 w obu grupach** i miał oglądalność **ponad 3 mln widzów**.

Kampania promocyjna województwa - emisja spotu promocyjnego na siedmiu antenach regionalnych w TVP 3

W dniach 8 – 11 lipca 2024 r. odbyła się kampania promocyjna województwa świętokrzyskiego o zasięgu ogólnopolskim, która została zrealizowana w telewizji poprzez emisję 30-sekundowego spotu informacyjnego. Skierowana została do ościennych regionów w Polsce (TVP3 Katowice, TVP3 Kraków, TVP 3 Lublin, TVP3 Łódź, TVP3 Rzeszów, TVP3 Warszawa, TVP3 Kielce), które stanowią największą grupę docelową województwa świętokrzyskiego.

Kampania promocyjna pt. *Świętokrzyskie – jeden dzień wiele możliwości* została zrealizowana na początku lipca, ponieważ jej głównym celem było zachęcenie turystów do zaplanowania pobytu wakacyjnego w województwie świętokrzyskim.

Podsumowując, emisja odbyła się w prime timie (przed/po wiadomościach regionalnych, największa oglądalność tych pasm), ilość emisji to 140 w ciągu 4 dni. Łącznie we wszystkich ośrodkach spot w ciągu 4 dni został obejrzany przez **ponad 1 mln 301 tys. osób**.

Koncert świąteczny pn. „Świętokrzyskie kolęduje na czułą nutę”

Koncert świąteczny o charakterze edukacyjno-informacyjnym pn. „Świętokrzyskie kolęduje na czułą nutę” został nagrany w województwie świętokrzyskim i wystąpili w nim znani artyści z regionu. Emisja programu (trwającego ok. 50 minut) miała miejsce w okresie bożonarodzeniowym w stacji TVP3 Kielce, obejmującym teren województwa świętokrzyskiego oraz na stronie internetowej www.kielce.tvp.pl. Koncert został wyemitowany także w TVP3 Olsztyn, TVP3 Łódź, TVP3 Szczecin oraz TVP3 Lublin, jak również w paśmie TVP3 ogólnopolskim. Łączna oglądalność to **ok. 180 tys. widzów** w tzw. peaku. Taka forma promocji regionu niewątpliwie przyczyniła się do jego popularyzacji na arenie ogólnopolskiej.

Prezentacja województwa świętokrzyskiego podczas targów TT Warsaw

Targi Turystyczne TT Warsaw to międzynarodowe wydarzenie z 30-letnią tradycją odbywające się w Centrum Ptak Warsaw Expo. To nie tylko event dla branży turystycznej, ale również dla klientów komercyjnych, których przyciąga szeroka gama ofert oraz atrakcji. Targi co roku odwiedza ponad 20 tysięcy osób, szukających możliwości spędzenia swojego wolnego czasu na podróżach bliskich i dalekich.

W 2024 roku Województwo Świętokrzyskie wspólnie z Regionalną Organizacją Turystyczną, Muzeum Wsi Kieleckiej, Europejskim Centrum Bajki, Uzdrowiskiem Busko - Zdrój S.A. oraz Regionalnym Centrum Naukowo – Technologicznym zaprezentowało ofertę regionu świętokrzyskiego. Tegoroczna jubileuszowa edycja targów TT Warsaw zgromadziła rekordową liczbę **ponad 60 tys. odwiedzających**, którzy mieli okazję zapoznać się z propozycjami pobytu w Świętokrzyskiem. Stoisko cieszyło się dużym zainteresowaniem zwiedzających, jak również agencji turystycznych, organizujących pobyty grupowe. Dla gości targów na stoisku czekały przygotowane potrawy regionalne oraz wiele atrakcji, w tym m.in. kapsuła 5D z filmami promującymi Świętokrzyskie, a także szereg przewodników, map oraz ulotek tematycznych pokazujących znane i mniej znane atrakcje regionu.

Kampania promocyjna województwa z wykorzystaniem wizerunku medalistki olimpijskiej w kolarstwie Darii Pikulik

Kampania reklamowa z udziałem Darii Pikulik, polskiej kolarzki szosowej – srebrnej medalistki Igrzysk Olimpijskich w Paryżu - miała na celu promocję województwa świętokrzyskiego, w tym w szczególności tras rowerowych w regionie, znajdujących się w otoczeniu pięknych krajobrazów i atrakcji turystycznych.

W ramach kampanii powstały 3 rolki promocyjne, spot z udziałem Darii Pikulik i kolarzy z grupy Cyclo Korona oraz zdjęcia w atrakcyjnych turystycznie miejscach, które zostały wykorzystane do promocji regionu w mediach społecznościowych. Ujęcia w spocie i rolkach pokazywały różnorodność terenu (podjazdy górskie, szerokie ścieżki, przyrodę) oraz bogactwo atrakcji turystycznych, zachęcając zarówno amatorów kolarstwa, jak i profesjonalistów do odwiedzenia Świętokrzyskiego i odkrywania jego uroków z pozycji tras rowerowych. Materiały z udziałem Darii Pikulik osiągnęły **zasięg ok. 160 tys. na Fb** oraz **ponad 38 tys. na Ig**. Efektem kampanii było zwiększenie świadomości odbiorców o atrakcjach województwa, świetnych możliwościach treningów oraz przejażdżek rowerowych w regionie, a także dotarcie do nowych turystów.

PROMOCJA REGIONU POPRZEC WSPÓŁPRACĘ Z MEDIAMI

Promocja regionu odbywała się w ramach wydarzeń realizowanych przez kielecki dziennik regionalny „Echo Dnia”, takich jak:

- plebiscyty o uznanej marce, cieszące się ogromnym zainteresowaniem, w których na podstawie głosów od mieszkańców zostają nagradzane najlepsze w swoich dziedzinach osoby z regionu m.in. Plebiscyt Sportowy – Świętokrzyskie Gwiazdy Sportu, Forum Samorządu, akcji pn. Spotkania ze zdrowiem;
- akcji Plebiscyt Edukacyjny, Hipokrates oraz Pierwszaki - zdrowo i bezpiecznie do szkoły.

W ramach promocji podczas plebiscytów eksponowano herb województwa, opublikowano na portalu echodnia.eu oraz w wydaniach papierowych materiały promocyjne województwa. Promocja województwa w ramach tych przedsięwzięć wzmacnia lokalną tożsamość, sprzyja integracji społecznej oraz tworzeniu pozytywnego wizerunku województwa, a także pozwala promować wyróżniające się w swoich dziedzinach osoby, pochodzące z regionu świętokrzyskiego.

PROMOCJA REGIONU Z WYKORZYSTANIEM MARKETINGU SPORTOWEGO

Promocja województwa przez Klub Sportowy Iskra Kielce S.A.

Jednym z kierunków promocji województwa jest reklama w ramach dyscyplin sportowych, w których drużyny występują w najwyższych klasowych rozgrywkach, gromadząc wielotysięczną liczbę widzów przed odbiornikami telewizyjnymi i radiowymi, a także podczas relacji internetowych. W

ściślej czołówce dyscyplin sportowych kojarzonych z województwem świętokrzyskim jest piłka ręczna, która dzięki Klubowi Sportowemu Iskra Kielce S.A. z roku na rok zdobywa coraz większą popularność. Drużyna Industria Kielce zajęła także pierwsze miejsce w rankingu Superligi na największą liczbę kibiców podczas meczów rozgrywanych w Hali Legionów.

Klub Sportowy Iskra Kielce S.A. promował region świętokrzyski w materiałach informacyjno-promocyjnych klubu oraz w oparciu o wizerunek piłkarzy ręcznych drużyny Industria Kielce.

Na koszulkach kadry trenerskiej podczas meczów w Lidze Mistrzów został zamieszczony herb województwa wraz z podpisem. Został on także umieszczony na klubowej ścianie reklamowej.

Zawodnicy drużyny Industria Kielce promowali województwo świętokrzyskie na oficjalnych profilach klubowych w mediach społecznościowych, gdzie zamieszczane były posty dotyczące ciekawych miejsc w regionie. Zawodnicy odwiedzali także w ramach promocji szkoły w województwie świętokrzyskim, przeprowadzając konkursy o regionie oraz zachęcając młodzież do aktywności fizycznej.

Promocja województwa przez Korona Kielce S.A.

Kolejnym zespołem, który w 2024 r. realizował zadania z zakresu promocji z wykorzystaniem narzędzi marketingu sportowego, jest klub Korona Kielce. Warto zwrócić uwagę, iż jedną z najpopularniejszych oraz najbardziej medialnych dyscyplin sportowych w Polsce, wg niezależnych badań, jest piłka nożna. Drużyna Korona Kielce jest marką rozpoznawalną na arenie ogólnopolskiej, a mecze Korony Kielce w PKO BP Ekstraklasie cieszą się ogromną popularnością, zarówno na trybunach, jak i w relacjach telewizyjnych.

W ramach działań promocyjnych herb województwa świętokrzyskiego wraz z podpisem został zamieszczony na strojach treningowych pierwszej drużyny Korona Kielce, na oficjalnej stronie internetowej www.korona-kielce.pl wraz z przekierowaniem na stronę Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego w Kielcach – www.swietokrzyskie.pro, na ścianie konferencyjnej oraz w belce sponsorskiej znajdującej się na grafikach klubowych prezentowanych w mediach społecznościowych, a województwo świętokrzyskie uzyskało tytuł Partnera telewizji klubowej.

Drużyna ma także rzesze aktywnych fanów w klubowych mediach społecznościowych, w tym FB, Instagram i X, dlatego zostały tam zamieszczane materiały promocyjne o regionie, m.in. prezentacja atrakcji turystycznych, które odwiedzili piłkarze Korony Kielce.

Promocja województwa świętokrzyskiego podczas Pucharu Świata w Bilard 2024

W marcu 2024 r. w stolicy województwa świętokrzyskiego zostały rozegrane zawody Pucharu Świata w Bilard 10-bil. W tym okresie do Kielc przyjechali najlepsi zawodnicy z czołówki światowego bilarda, a ponieważ sama dyscyplina cieszy się dużą popularnością w mediach ogólnopolskich i nie tylko, stanowiło to doskonałą okazję do wypromowania województwa.

Polski Związek Bilardowy otrzymał prawa organizacji w Polsce Pucharu Świata w Bilard w odmianie 10 - bil. Kilkadziesiąt godzin transmisji na żywo z mistrzostw przeplatanej reportażami, wywiadami oraz reklamą województwa było nadawane do kilkudziesięciu krajów. W ramach działań promocyjnych herb województwa świętokrzyskiego znajdował się na banerach wokół stołów telewizyjnych, województwo otrzymało tytuł partnera wydarzenia, a herb województwa był eksponowany na wszelkich materiałach dotyczących pucharu świata w bilard 10-bil – na stronach internetowych czy w mediach społecznościowych.

Promocja województwa podczas Turniej Bokserskiego im. F. Stamma oraz Forum Boksu

Doskonałą okazją do promocji województwa świętokrzyskiego była organizacja prestiżowego w świecie boksu Turnieju im. F. Stamma oraz Forum Boksu. Dzięki tym wydarzeniom sportowym region wykorzystał szansę na promocję w Polsce oraz na arenie międzynarodowej. Wydarzenie przyczyniło się do pozytywnego kreowania wizerunku województwa.

W ramach działań promocyjnych podczas turnieju herb województwa świętokrzyskiego wraz z podpisem został zamieszczony we wszystkich materiałach przygotowanych w związku z realizacją wydarzeń, województwo otrzymało tytuł Partnera XXXVIII Międzynarodowego Turnieju Bokserskiego im. F. Stamma oraz IV Forum Polskiego Boksu, a w mediach społecznościowych pojawiały się posty dotyczące samego regionu i wydarzeń odbywających się w regionie.

Promocja województwa świętokrzyskiego podczas IDO World Ballet & Jazz Dance Championships oraz IDO World Modern & Contemporary Championships

Mistrzostwa w tańcu IDO World Ballet & Jazz Dance Championships oraz IDO World Modern & Contemporary Championships to prestiżowa impreza o światowym zasięgu, która po raz kolejny odbyła się w województwie świętokrzyskim.

Eksponowanie herbu oraz informacji o regionie w ramach tego wydarzenia stanowiło doskonałą formę promocji województwa oraz zwiększenia jego rozpoznawalności zarówno wśród uczestników, jak i osób śledzących wydarzenie, zarówno publiczności, jak i obserwatorów w mediach społecznościowych.

W trwających dziewięć dni mistrzostwach udział wzięło **ok. 3000 uczestników z 25 krajów**.

Wydarzenie oglądało ok. 1000 osób, natomiast ok. 10 000 śledziło wydarzenie za pośrednictwem strony internetowej oraz mediów społecznościowych.

Wśród zadań związanych z promocją regionu Gabinet Marszałka Województwa dokonał także zakupu materiałów promocyjnych (gadżety/rękodzieło/upominki świąteczne).

Materiały promocyjne mają na celu popularyzowanie herbu województwa świętokrzyskiego, jego nazwy oraz regionu. Materiały były dystrybuowane podczas różnych wydarzeń, w których brało udział

województwo świętokrzyskie, jak również były wykorzystywane jako nagrody w organizowanych konkursach, wręczane podczas wizyt Zarządu w regionie i poza regionem czy podczas imprez współorganizowanych przez urząd, czy akcji charytatywnych.

Zakup regionalnego rękodzieła związanego z Ziemią Świętokrzyską, jej zabytkami, tradycjami, historią, kulturą oraz bogactwem, wspiera działania promocyjne, pomaga budować poczucie dumy wśród mieszkańców oraz identyfikację z własnym regionem. Produkty regionalne są często unikalne i wyróżniają się na tle masowej produkcji, jak np. bombki świąteczne ze Staszowa, porcelana z Ćmielowa czy biżuteria z elementami krzemienia pasiastego. Produkty regionalne są wykorzystywane podczas imprez promocyjnych w kraju i za granicą, prezentując regionalne przedsiębiorstwa, producentów i twórców.

Informacje dodatkowe nt. działań samorządu województwa w obszarze promocji znajdują się w Załączniku I do Raportu o stanie województwa świętokrzyskiego w 2024 r.

GOSPODAROWANIE MIENIEM

WOJEWÓDZKIM

WOJEWÓDZTWO ŚWIĘTOKRZYSKIE

Departament Nieruchomości, Geodezji i Planowania Przestrzennego realizuje zadania w zakresie **gospodarowania mieniem wojewódzkim**, polegające w szczególności na gospodarowaniu wojewódzkim zasobem nieruchomości, a więc podejmowaniu szeregu czynności z tym związanych, tj. ewidencjonowanie, zbywanie i nabywanie nieruchomości, regulowanie ich stanu prawnego, przygotowywanie wniosków do sądów rejonowych dotyczących założenia ksiąg wieczystych dla nieruchomości i wpisów w tych księgach, udostępnianie nieruchomości, wyrażanie zgody na dysponowanie nimi na cele budowlane oraz uczestniczenie w postępowaniach administracyjnych dotyczących nieruchomości stanowiących własność Województwa Świętokrzyskiego.

W ramach realizacji tych zadań, w 2024 roku prowadzone były następujące działania:

1. Skompletowano dokumentację geodezyjno-prawną i skierowano do Wojewody Świętokrzyskiego wnioski o wydanie, w trybie art. 60 i art. 73 ustawy z dnia 13 października 1998 r. – Przepisy wprowadzające ustawy reformujące administrację publiczną (Dz.U. z 1998 r. Nr 133, poz. 872 ze zmianami), decyzji stwierdzających nabycie przez Województwo Świętokrzyskie prawa własności w odniesieniu do 372 działek ewidencyjnych o łącznej powierzchni wynoszącej 182,0555 ha, położonych w pasach drogowych dróg wojewódzkich.
2. Skierowano do sądów rejonowych z terenu województwa świętokrzyskiego wnioski wieczystoksięgowe o ujawnienie prawa własności nieruchomości na rzecz Województwa Świętokrzyskiego w odniesieniu do 711 działek ewidencyjnych, nabytych w oparciu o stosowne przepisy z zakresu nieruchomości.
3. Z inicjatywy Departamentu Nieruchomości, Geodezji i Planowania Przestrzennego, Sejmik Województwa Świętokrzyskiego:
 - uchwałą Nr LXXI/876/24 z dnia 26 lutego 2024 r., wyraził zgodę na obciążenie służebnością gruntową nieruchomości stanowiącej własność Województwa Świętokrzyskiego, położonej w gminie Masłów, w obrębie Masłów Pierwszy,
 - uchwałą Nr LXXI/877/24 z dnia 26 lutego 2024 r., wyraził zgodę na nabycie, w drodze darowizny, na rzecz Województwa Świętokrzyskiego nieruchomości położonej w Kielcach przy ulicy Kapitulnej,
 - uchwałą Nr LXXII/886/24 z dnia 26 marca 2024 r., wyraził zgodę na zbycie, w drodze darowizny, przez Województwo Świętokrzyskie na rzecz Muzeum Narodowego w Kielcach nieruchomości położonej w obrębie Oblęgorek, gmina Strawczyn,
 - uchwałą Nr LXXII/887/24 z dnia 26 marca 2024 r., wyraził zgodę na zbycie, w drodze darowizny, przez Województwo Świętokrzyskie na rzecz Muzeum Narodowego w Kielcach nieruchomości położonej w Kielcach przy ul. Rynek 3,

- uchwałą Nr VI/82/24 z dnia 26 sierpnia 2024 r., wyraził zgodę na nabycie na rzecz Województwa Świętokrzyskiego, w drodze umowy sprzedaży, nieruchomości położonej we Włoszczowie przy ul. Młynarskiej,
- uchwałą Nr VI/83/24 z dnia 26 sierpnia 2024 r., wyraził zgodę na nabycie na rzecz Województwa Świętokrzyskiego, w drodze umowy sprzedaży, nieruchomości położonej w obrębie Brzeście, gmina Pińczów,
- uchwałą Nr VI/84/24 z dnia 26 sierpnia 2024 r., wyraził zgodę na nabycie na rzecz Województwa Świętokrzyskiego, w drodze umów sprzedaży, nieruchomości położonych w Sandomierzu, zajętych pod drogę wojewódzką Nr 777,
- uchwałą Nr VI/85/24 z dnia 26 sierpnia 2024 r., wyraził zgodę na nabycie, w drodze darowizny, na rzecz Województwa Świętokrzyskiego nieruchomości stanowiących własność Gminy Nowa Słupia, zajętych pod drogi wojewódzkie Nr 753 i Nr 751,
- uchwałą Nr VI/86/24 z dnia 26 sierpnia 2024 r., wyraził zgodę na sprzedaż, w drodze przetargu, nieruchomości stanowiącej własność Województwa Świętokrzyskiego, położonej we Włoszczowie, oznaczonej w ewidencji gruntów i budynków, w obrębie 0007, jako działka nr 3994/6 o pow. 0,0679 ha,
- uchwałą Nr VIII/118/24 z dnia 28 października 2024 r., wyraził zgodę na sprzedaż, w drodze przetargu, nieruchomości stanowiących własność Województwa Świętokrzyskiego, położonych w Kielcach przy ul. Langiewicza,
- uchwałą Nr VIII/119/24 z dnia 28 października 2024 r., wyraził zgodę na zbycie, w drodze darowizny, na rzecz Skarbu Państwa – Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad nieruchomości położonych w Końskich,
- uchwałą Nr IX/130/24 z dnia 18 listopada 2024 r., wyraził zgodę na obciążenie służebnością gruntową nieruchomości stanowiącej własność Województwa Świętokrzyskiego, położonej w gminie Mastów, w obrębie Mastów Pierwszy,
- uchwałą Nr X/145/24 z dnia 19 grudnia 2024 r., wyraził zgodę na zbycie, w drodze darowizny, przez Województwo Świętokrzyskie na rzecz Gminy Kielce nieruchomości położonej w Kielcach przy ul. Langiewicza.

4. Przeprowadzono stosowne procedury i zawarto umowy cywilnoprawne w formie aktów notarialnych, w tym:

- w dniu 18 kwietnia 2024 r. zawarto umowę darowizny nieruchomości położonych w Końskich, znajdujących się w pasie drogowym drogi krajowej Nr 42, na rzecz Skarbu Państwa – Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad, z przeznaczeniem na realizację zadań w zakresie zarządzania i utrzymywania drogi krajowej,

- w dniu 18 kwietnia 2024 r. zawarto umowę darowizny nieruchomości położonej w obrębie Gruszka, gmina Zagnańsk, znajdującej się w pasie drogowym drogi krajowej S7, na rzecz Skarbu Państwa – Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad, z przeznaczeniem na realizację zadań w zakresie zarządzania i utrzymywania drogi krajowej,
- w dniu 21 czerwca 2024 r. zawarto umowę darowizny nieruchomości położonej w Kielcach przy ul. Rynek 3, na rzecz Muzeum Narodowego w Kielcach, zabudowanej obiektami Muzeum Dialogu Kultur, z przeznaczeniem na cele publiczne, tj. opiekę nad nieruchomością stanowiącą zabytek oraz utrzymywanie pomieszczeń dla instytucji kultury,
- w dniu 21 czerwca 2024 r. zawarto umowę darowizny nieruchomości położonej w obrębie Oblęgorek, gmina Strawczyn, na rzecz Muzeum Narodowego w Kielcach, zabudowanej Pałacem Henryka Sienkiewicza, z przeznaczeniem na cele publiczne, tj. opiekę nad nieruchomością stanowiącą zabytek oraz utrzymywanie pomieszczeń dla instytucji kultury,
- w dniu 26 listopada 2024 r. zawarto umowę darowizny nieruchomości stanowiącej własność Gminy Kielce, położonej w Kielcach przy ul. Kapitulnej, na której znajduje się fragment muru stanowiącego ogrodzenie działki zabudowanej Dawnym Pałacem Biskupów Krakowskich w Kielcach, na rzecz Województwa Świętokrzyskiego, z przeznaczeniem na realizację zadań z zakresu kultury.

5. W wykonaniu uchwał Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego ustanowiono, w formie aktów notarialnych:

- w dniu 15 stycznia 2024 r. na rzecz Narodowego Funduszu Zdrowia z siedzibą w Warszawie służebność gruntową na nieruchomości stanowiącej własność Województwa Świętokrzyskiego, położonej w Kielcach przy ul. Langiewicza, oznaczonej w ewidencji gruntów i budynków, w obrębie 0024, jako działki nr 41/2 o pow. 0,4994 ha i nr 41/8 o pow. 1,4810 ha, w związku z realizacją przez NFZ inwestycji pn. „Budowa siedziby Świętokrzyskiego Oddziału Wojewódzkiego Narodowego Funduszu Zdrowia w Kielcach przy ul. M. Langiewicza”,
- w dniu 17 lipca 2024 r. na rzecz Gminy Masłów służebność gruntową na nieruchomości stanowiącej własność Województwa Świętokrzyskiego, położonej w gminie Masłów, oznaczonej w ewidencji gruntów i budynków, w obrębie Masłów Pierwszy, jako działka nr 1102/6 o pow. 69,1607 ha, w związku z realizacją przez Gminę Masłów inwestycji pn. „Budowa centrum historii lotnictwa w Masłowie Pierwszym”,
- w dniu 30 grudnia 2024 r. na rzecz Gminy Masłów służebność gruntową na nieruchomości stanowiącej własność Województwa Świętokrzyskiego, położonej w gminie Masłów, oznaczonej w ewidencji gruntów i budynków, w obrębie Masłów Pierwszy, jako działka nr 1102/6 o pow.

69,1607 ha, w związku z realizacją przez Gminę Maśłów inwestycji pn. „Budowa budynku garażowo-gospodarczego”.

W 2024 roku kontynuowano m.in. działania w zakresie regulowania stanu prawnego i ich nabywania oraz ujawniania prawa własności Województwa Świętokrzyskiego do nieruchomości w księgach wieczystych. Ponadto, przekazano nieruchomości na rzecz Muzeum Narodowego w Kielcach i Skarbu Państwa – Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad, w celu uporządkowania i ujednolicenia formy prawnej zarządzania tymi nieruchomościami.

Podjęte działania w zakresie gospodarowania mieniem wojewódzkim umożliwiły prawidłowe wykorzystywanie nieruchomości do realizacji zadań województwa, w tym zadań wykonywanych przez wojewódzkie samorządowe jednostki organizacyjne. Regulowanie stanu prawnego nieruchomości to złożony proces pozwalający na ich nabycie oraz realizację praw i obowiązków związanych z prawem własności nieruchomości. Z kolei ujawnienie prawa własności do nieruchomości w księgach wieczystych jest obowiązkiem każdego właściciela oraz prowadzi do ustalenia stanu prawnego nieruchomości, zapewnia bezpieczne ich użytkowanie i obrót, a także gwarantuje prawną ochronę właścicielowi nieruchomości. Uregulowany stan prawny daje pewność co do tytułu własności i minimalizuje ryzyko wystąpienia w przyszłości ewentualnych sporów. To z kolei stanowi fundament dla każdej bezpiecznej inwestycji, w tym przedsięwzięć drogowych. Stan taki wpływa bezpośrednio na rozwój regionu i podnosi atrakcyjność województwa z punktu widzenia potencjalnego inwestora. Ponadto, prawidłowe gospodarowanie nieruchomościami o znaczeniu historycznym oraz kulturowym ułatwia zarządzanie tym mieniem, wspierając rozwój turystyki i kultywowanie dziedzictwa narodowego.

W 2024 r. **Departament Nieruchomości, Geodezji i Planowania Przestrzennego** prowadził sprawy z zakresu nadzoru nad siedmioma spółkami prawa handlowego z udziałem Województwa Świętokrzyskiego, w tym odpowiednio nad:

– **trzema spółkami z ograniczoną odpowiedzialnością:**

1. Świętokrzyski Fundusz Rozwoju Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Kielcach,
2. Świętokrzyski Fundusz Poręczeniowy Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Kielcach,
3. Świętokrzyskie Centrum Innowacji i Transferu Technologii Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Kielcach,

– **czterema spółkami akcyjnymi:**

1. „Uzdrowisko Busko-Zdrój” Spółka Akcyjna z siedzibą w Busku-Zdroju,
2. Świętokrzyska Agencja Rozwoju Regionu Spółka Akcyjna z siedzibą w Kielcach,
3. Inweststar Spółka Akcyjna z siedzibą w Starachowicach,
4. Huta Ostrowiec Spółka Akcyjna w upadłości.

W ramach nadzoru właścicielskiego były realizowane wszelkie zadania/czynności, które przysługują Województwu Świętokrzyskiemu lub, do których wykonania Województwo jest zobowiązane jako wspólnik spółki z ograniczoną odpowiedzialnością/akcjonariusz spółki akcyjnej z tytułu posiadanych udziałów lub akcji danej spółki, w tym na bieżąco były podejmowane działania wynikające z postanowień wprowadzonych ustaw, umów/statutów spółek, umów zawartych przez Województwo Świętokrzyskie ze spółkami oraz zapisów uchwał podjętych przez poszczególne organy tych podmiotów. Nadzór nad spółkami obejmował jednocześnie: nadzór merytoryczny, formalny oraz ekonomiczno-finansowy. Działania te pozwoliły na skuteczne wykonywanie praw właścicielskich Województwa Świętokrzyskiego w wyżej wymienionych spółkach.

Ze względu na charakter prowadzonej działalności, zadania realizowane przez spółki: Świętokrzyski Fundusz Rozwoju Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, Świętokrzyski Fundusz Poręczeńiowy Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością oraz Świętokrzyskie Centrum Innowacji i Transferu Technologii Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością zostały szeroko opisane w rozdziale poświęconym obszarowi Gospodarka i innowacje. Zadania realizowane przez spółkę „Uzdrowisko Busko-Zdrój” Spółka Akcyjna zostały przedstawione w rozdziale dotyczącym obszaru Ochrona zdrowia.

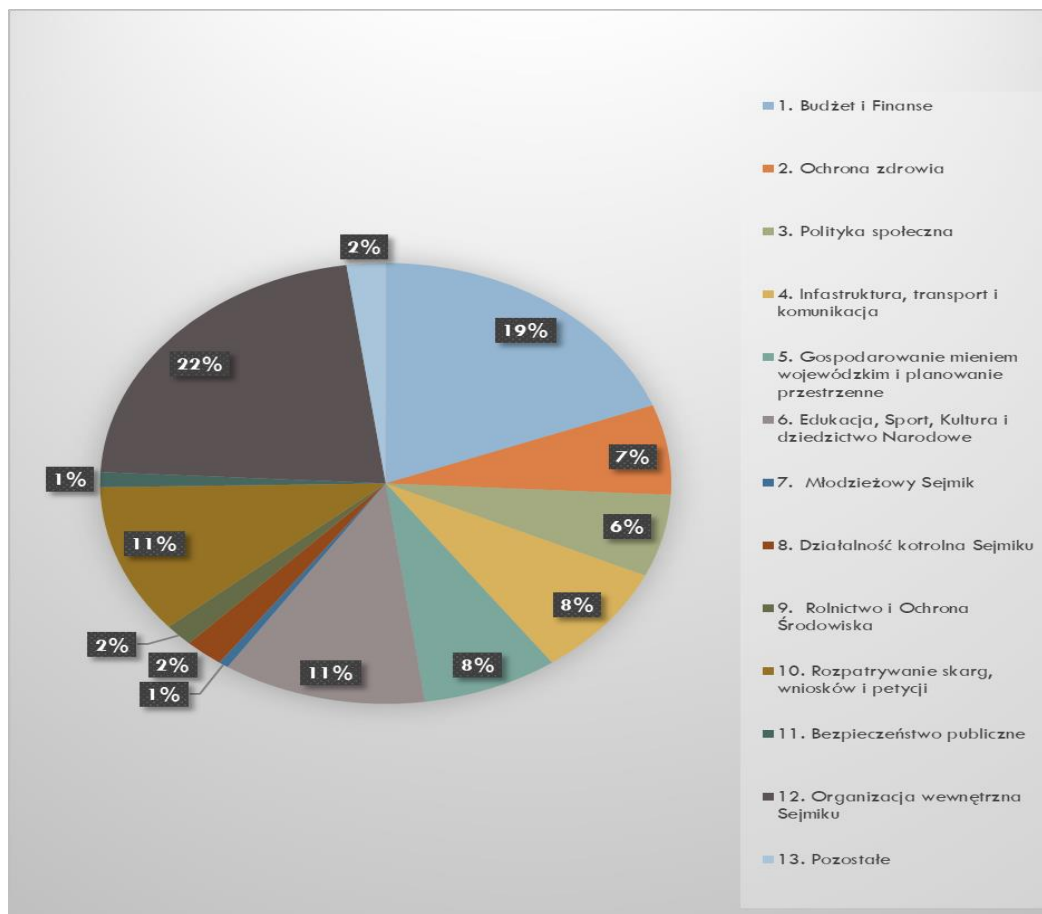
Departament Transportu, Komunikacji i Infrastruktury sprawuje nadzór nad Wojewódzkim Ośrodkiem Ruchu Drogowego w Kielcach, a także prowadzi nadzór właścicielski oraz obsługuje wykonywanie praw z akcji samorządu województwa w spółce prawa handlowego POLREGIO S.A. Ponadto, do zadań Departamentu należą również te, wynikające ze sprawowanej funkcji zarządzającego lotniskiem w Mastowie.

Szczegółowe dane dotyczące mienia wojewódzkiego znajdują się w corocznym sprawozdaniu pn. „Informacja o stanie mienia Samorządu Województwa Świętokrzyskiego” (stan na dzień 31 grudnia 2024 roku).

V. INFORMACJA NA TEMAT UCHWAŁ SEJMIKU WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO

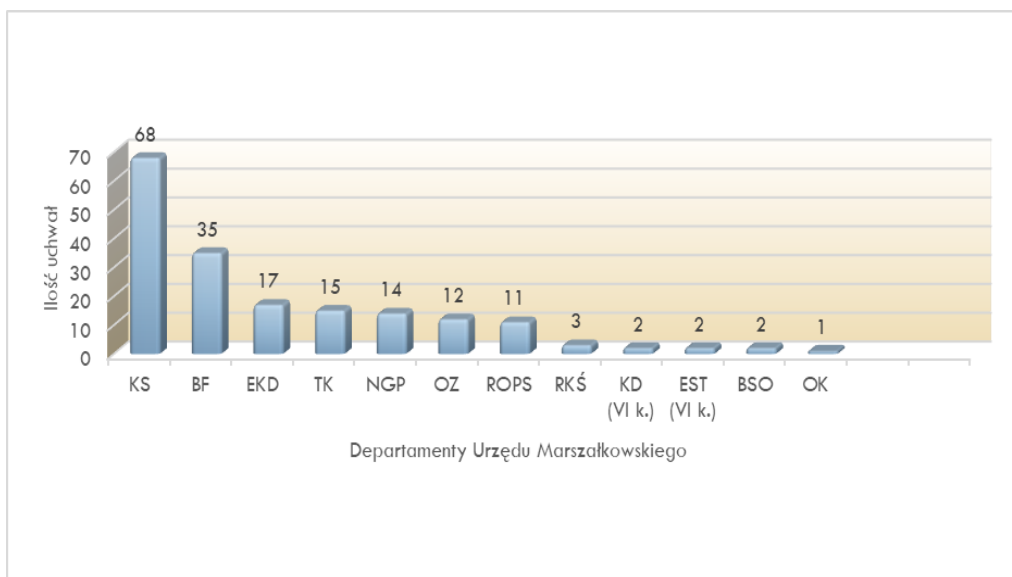
W 2024 roku Sejmik Województwa Świętokrzyskiego obradował na 14 sesjach: 3 w kadencji 2018-2024, 11 w kadencji 2024-2029. Podczas obrad zostały podjęte łącznie 182 uchwały.

Wykres 12. Uchwały Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego w ujęciu tematycznym

Źródło: Opracowanie własne Kancelarii Sejmiku

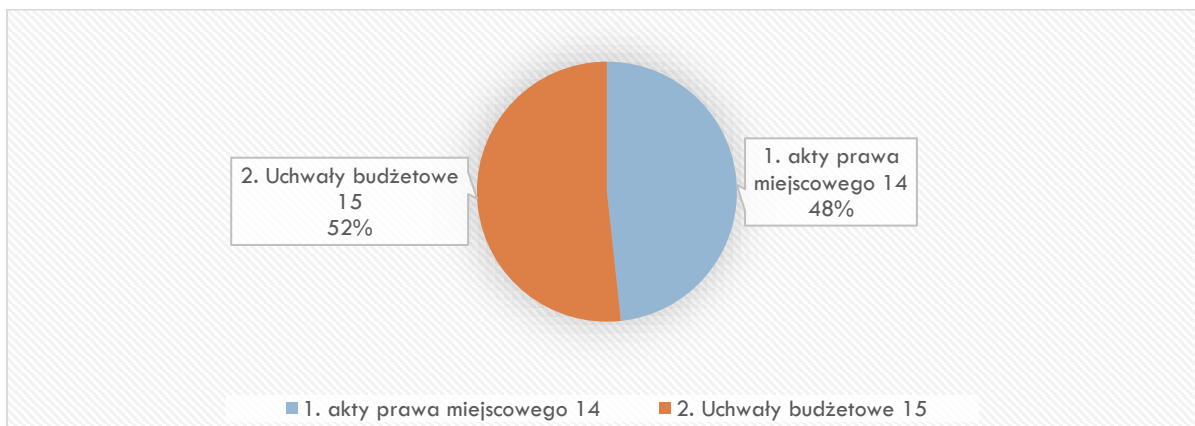
Wykres 13. Przygotowanie uchwał w podziale na departamenty UMWS za 2024 r.

Źródło: Opracowanie własne Kancelarii Sejmiku

W okresie od 1 stycznia 2024 r. do 31 grudnia 2024 r. w Dzienniku Urzędowym Województwa Świętokrzyskiego zostało ogłoszonych 29 uchwał Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego podjętych i wymagających publikacji.

Wykres 14. Publikacja uchwał Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego w Dzienniku Urzędowym Województwa Świętokrzyskiego za 2024 r. z podziałem na akty prawa miejscowego i uchwały budżetowe

Źródło: Opracowanie własne Kancelarii Sejmiku

VI. ZAŁĄCZNIKI

1. Załącznik I - Zestawienie inicjatyw, przedsięwzięć i projektów realizowanych w danym roku będących w kompetencji Zarządu Województwa Świętokrzyskiego.
2. Załącznik II - Wykaz uchwał przyjętych przez Sejmik Województwa Świętokrzyskiego wraz ze wskazaniem ich statusu (zrealizowana, niezrealizowana, w trakcie realizacji) oraz krótkim komentarzem.

SPIS TABEL

Tabela 1. Poziom finansowania oraz zakres wsparcia Priorytetów od 1. do 6. programu FEŚ 2021-2027	26
Tabela 2. Poziom finansowania oraz cele Priorytetów od 7. do 10. programu FEŚ 2021-2027.....	32
Tabela 3. Liczba i wartość projektów współfinansowanych z funduszy UE (programy krajowe) realizowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 w województwie świętokrzyskim do końca 2024 r.	42
Tabela 4. Liczba i wartość projektów współfinansowanych z funduszy UE (programy krajowe) realizowanych w perspektywie finansowej 2021-2027 w województwie świętokrzyskim do końca 2024 r.	45
Tabela 5. Podział dochodów według źródeł ich pochodzenia	47
Tabela 6. Wydatki budżetu skierowane na następujące obszary	48
Tabela 7. Powiązanie celów strategicznych SRWŚ 2030+ z przyjętymi obszarami tematycznymi	51
Tabela 8. Wysokość środków przekazanych w 2024 roku z budżetu Województwa podmiotom wykonującym działalność leczniczą (w zł)*	100

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Alokacja FEŚ 2021-2027	21
Wykres 2. Alokacja programu FEŚ 2021-2027 w mln EUR.....	21
Wykres 3. Liczba naborów według trybów.....	22
Wykres 4. Liczba naborów i budżet jako % alokacji Programu	22
Wykres 5. Liczba zatwierdzonych wniosków wraz z kwotą dofinansowania (w mln zł)	23
Wykres 6. Liczba oraz wartość wkładu UE w umowach jako % alokacji Priorytetów	23
Wykres 7. Forma prawna beneficjentów wg liczby podpisanych umów	24
Wykres 8. Postęp realizacji programu	25
Wykres 9. Wartość zatwierdzonych wniosków o płatność EFS+ jako % alokacji wg stanu na dzień 31.03.25 r.	40
Wykres 10. Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego w przeliczeniu na 1 mieszkańca.....	88
Wykres 11. Środki finansowe przeznaczone przez Samorząd Województwa Świętokrzyskiego na kulturę fizyczną w latach 2021-2024	140

Wykres 12. Uchwały Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego w ujęciu tematycznym	163
Wykres 13. Przygotowanie uchwał w podziale na departamenty UMWS za 2024 r.....	164
Wykres 14. Publikacja uchwał Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego w Dzienniku Urzędowym Województwa Świętokrzyskiego za 2024 r. z podziałem na akty prawa miejscowego i uchwały budżetowe	164